THE

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES

OFFICIAL REPORT

Twenty-ninth day of the Second Session of the Andhra Pradesh Legislative Assembly.

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Saturday, the 22nd July, 1972.

The House met at Half past Eight of the clock

(Mr. Speake. P. Ranga Reddy in the Chair)

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS

PROTECTED WATER SUPPLY TO NARASANNAPETA

361—

* 95 Q.—Smt. B. Sarojanamma (Narasannapet):—Will the hon. Minister for Panchayat Raj be pleased th state :

(a) why the scheme for supply of protected water of Narasannapeta in Srikakulam District sanctioned one year ago, has not been executed so far ;

(b) the present stage of the scheme ; and

(c) when it will be executed ?

The Minister for Panchayati Raj (Sri T· Hayagrivachari) :—

(a) A Protected water supply scheme for Narasannapeta sanctioned under L.I.C. programme, could not be taken up for execution for want of funds.

(b) & (c) Line estimate for Rs. 11·92 lakhs has been prepared. A protected water supply scheme for Narasannapeta will be taken up for execution as and when loan assistance is received from the Life Insurance Corporation·

శ్రీమతి బి. సరోజనమ్మ :—అధ్యక్షా యీ మంచినీటి పథకములగురించి మొన్న ఇంజనీరుగారిని కలిస్తే ఇంకా శాంక్షన్ రావలసివుంది అన్నారు. ఎన్నాళ్ళలో అవుతుందో చెబుతారా ?

శ్రీ టి. హయగ్రీవాచారి :—ఇది 12 లక్షల స్కీము. ఎల్. ఐ. సి. లోన్ వస్తేనేగాని యిది తీసుకోడానికి అవకాశం లేదు. ఎల్. ఐ. సి. లోన్ రావడానికి జిల్లాపరిషత్ అమెండ్‌మెంటు ఆక్టు ఒకటి 47 సెక్షన్ అమెండ్‌మెంటు బిల్ డ్రాఫ్ట్ కోసం పంపించాము. ఈ సమావేశములోనే అది వచ్చినతర్వాత అదికనుక ఆమోదింపబడితే వెంటనే మనకు కొంత లోన్ వస్తుంది. ఆ లోన్ ద్వారా కొన్ని పనులు చేసుకోవడం, తర్వాత నేను చీఫ్ ఇంజనీరుకు చెప్పింది ఏమిటంటే కొంత కంట్రిబ్యూషన్ కూడా ఉంది. కొన్నిచోట్ల 10 పర్సెంటు, 15 పర్సెంటు, 25 పర్సెంటు, 30 పర్సెంటు ఉంది. ఆ కంట్రిబ్యూషన్ వచ్చినతర్వాత మీరు ముందు పని ప్రారంభించండి. ఎట్లాగైనా మనకు లోన్ వస్తుంది. కంట్రిబ్యూషన్ కూడా దాదాపు 2, 3 లక్షలువరకు ఉంటుంది, ఆ పని మొదలుపెట్టండి కొన్నాళ్ళు నడిచేవరకు వస్తుంది. ఆ పని మొదలుపెట్టండి అని చీఫ్ ఇంజనీరుకు చెప్పడం జరిగింది. బహుశ కొద్దిరోజులలోనే ఈ కంట్రిబ్యూషనేమనక వారు జమ కడితే ఈ పని తీసుకోవడానికి అవకాశం వుంటుంది.

శ్రీ ఎం. తులసీదాసు (సోంపేట) :—తర్వాత తాము స్వయంగా ఆలోచించి, చర్చించి మంచి అవకాశాలు దొరికేటట్లు చూడాలి.

శ్రీ టి. హయగ్రీవాచారి :- అవి అన్నికూడా కంట్రిబ్యూషన్ ఎంత ఇచ్చారో కంట్రిబ్యూషన్ పనులు అన్నీ మొదలు పెట్టమని చెప్పాము. ఆముదాలవలసకు అన్నికూడా బహుశ యీ వారం పది రోజులలో కంట్రిబ్యూషన్ ఎంత వస్తుందో చూసుకొని పని ప్రారంభిస్తారు.

శ్రీ పి. శ్రీరామమూర్తి :—రూరల్ వాటర్ స్కీమ్స్ అన్నీ ఇంప్లిమెంటు చేయడం జరుగుతున్నది. నర్సన్నపేట, ఆముదాలవలస, పాలకొండ, పలాసా మొత్తం శ్రీకాకుళం జిల్లాలో 4 మేజరు పంచాయితీస్‌కు శాంక్షను అయినట్లు గౌరవనీయ మంత్రిగారు చెప్పడం జరిగింది. అయితే వాటర్ స్కీముతోపాటు పంచాయితీ తాలూకు కంట్రిబ్యూషన్ ఏదైతే సిద్ధంగా ఉంటుందో అక్కడనుండి మధ్యలో వుండేటటువంటి విలేజ్‌కు ఈ మేజర్ పంచాయితీకి యివ్వడానికి అవకాశం వుంటుంది. వారికికూడా కొంత ఫండ్స్ గ్రాంట్ చేయించి పంచాయితీ కంట్రిబ్యూషనుతో వర్క్ ప్రారంభించడానికి అవకాశం ఉంటుందా ?

శ్రీ టి. హయగ్రీవాచారి :—అవి మేజర్ పంచాయితీలు. అక్కడ వాటర్ రీసోర్సెస్ బట్టి ఉంటుంది. అవన్నీ చీఫ్ ఇంజనీర్ గారిచేత ఎగ్జామిన్ చేయిస్తాము.

శ్రీ పి. వెంకటరమణ (అనకాపల్లి) :—కంట్రిబ్యూషన్స్ యిచ్చినవి అంటున్నారు. కంట్రిబ్యూషన్ యిచ్చేవి నాన్ కంట్రిబ్యూషన్‌వి అయితే ప్రభుత్వమే భరించేవి ఆ రకంగా రెండురకాలు స్కీమ్స్ ఉన్నాయా ?

శ్రీ టి. హయగ్రీవాచారి :—ఇవి పెద్ద పెద్ద పట్టణాలు. ఎల్. ఐ. సి. లోన్ యిచ్చేలోపల కొన్ని కంట్రిబ్యూషన్ యిచ్చినవి ఉన్నాయి. ఇవి కాకుండా కంట్రిబ్యూషన్ లేనివాటికి తీసుకోవడం జరుగుతోంది. కాని లోన్ రానిదే ఆ కంట్రిబ్యూషన్ వచ్చినప్పుడు పని ఆరంభించడం సమస్య వచ్చింది కనుక ఆ పని ఆరంభిస్తారు. ఈ కంట్రిబ్యూషన్ లేకుండా కొన్ని ఫాల్ట్ కేసెస్ కోస్టల్ ఏరియాస్‌లో ఉన్నాయి. అటువంటిచోట కంట్రిబ్యూషన్ రావడం కష్టం. ఇటువంటివాటికి పూర్తి లోన్ వస్తేనేతప్ప పని ప్రారంభించడం కష్టం.

శ్రీ ఎస్. వెంకటరెడ్డి :—పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా కొవ్వూరు తాలూకానుంచి చెన్నాయిగూడెం, తాళ్లపూడి అనే మేజర్ పంచాయితీలనుంచి 22 వేలు 20 వేలు రూ. లు మహిళామండలినుంచి ప్రభుత్వానికి జమకట్టబడింది ఆ జిల్లాపరిషత్ ఫండ్స్‌కు. అది కలెక్టర్‌ను అడిగితే నేను హైదరాబాదుకు వ్రాశాను కాబట్టి అది యేమీ రాలేదని అన్నారు. ఆ రెండు ప్రభుత్వం దృష్టిలో వున్నాయా ?

శ్రీ టి. హయగ్రీవాచారి :—అన్ని ప్రశ్నలకు యిప్పుడు జవాబు చెప్పడం కష్టం కాని జనరల్‌గా పరిస్థితి ఏమిటంటే ఎక్కడయితే కంట్రిబ్యూషన్స్ ఉన్నాయో అక్కడ పని ప్రారంభించమని ఆజ్ఞాపించడం జరిగింది.

Scarcity of Drinking Water in Certain Villages of Kota Panchayat Samithi

362—

* 297 Q.—Sri Nallapareddi Srinivasulu Reddy:—Will the hon. Minister for Panchayat Raj be pleased to state :

(a) whether it is a fact that there are no drinking water wells in Mulapadava, Vallamedu, Nalgamula, Pamulatheri and other coastal villages in Kota Panchayat Samithi of Nellore District and the poor harijans of these villages are using the water from the ponds, for drinking purposes; and

(b) the steps taken by the Government to provide protected water to the scheduled castes and scheduled tribes people of the above villages ?

Sri T. Hayagrivachari :—(a) There are no drinking water wells in Mulapadava, Vallamedu, Nalagamula. But there is one drinking water well in Pamulatheri village. There are wells in some of the other coastal village. At present the villagers are utilising water from nearby ponds which are rain-fed and utilising it with some country coagulents.

(b) Protected Water Supply Schemes to Mulapadava and Nalagamala villages were sanctioned during the year 1964 on proforma estimates for investigation and preparation of detailed plans and estimates. These two scheme were also sanctioned under Life Insurance Corporation programme during the year 1971-72. These schemes could not be taken up for execution for want of funds. These two schemes will be taken up for execution as and when loan assistance is received from the Life Insurance Corporation. Protected Water Supply Schemes to Vallamedu and Pamulatheri have not been sanctioned.

శ్రీ పల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి :—దీని మంత్రిగారు చెప్పుతున్నారు. చాలా సంతోషం. 25 సంవత్సరాలనుంచి గుంటలలో నీరు త్రాగుతున్నారని చెప్పుతున్నారు. మరి ప్రొటెక్టెడ్ వాటర్ సప్లయిస్ స్కీము రెండు గ్రామాలకు ఎస్టిమేషను తయారయి శాంక్షన్ అయింది. ఇంకొక రెండు గ్రామాలకు ఎస్టిమేషను తయారు కాలేదన్నారు. ఎల్.ఐ.సి. లోన్ క్రింద తీసుకువచ్చి ఇస్తామంటున్నారు. పంచాయితీలకు లోన్ ఇస్తే పంచాయితీకి సంవత్సరానికి రెండువందల రూపాయల ఆదాయం రాదు ఆ పంచాయితీలో అంతా పేదజనులు గిరిజనులు. షెడ్యూల్డ్ కాస్ట్స్ షెడ్యూల్డ్ ట్రైబ్స్. షెడ్యూల్డు కాస్ట్స్ షెడ్యూల్డు ట్రైబ్స్‌కు సెంట్ పర్సెంటు గ్రాంటు యివ్వవలసిన బాధ్యత గవర్నమెంటుమీద ఉంది. మీరు యిన్ని లక్షలు లోను ఆ పంచాయితీకి ఇస్తే ఆ పంచాయితీ ఎట్లా కడుతుంది? ఎల్. ఐ. సి. లోన్ కాకుండా గవర్నమెంటు టేకప్ చేయవలదా?

శ్రీ టి. హయగ్రీవాచారి :—ఎల్. ఐ. సి. లోను తీసుకున్న తర్వాత పరిస్థితులను బట్టి లోన్ పంచాయితీ కట్టకపోతే ఆ లోన్ అమౌంట్ ప్రభుత్వమే కట్టవచ్చు. ఎల్. ఐ. సి. లోన్ తీసుకున్నంతమాత్రాన ఆ గ్రామాలు కట్టే సమస్య కాదు. పరిస్థితులనుబట్టి అక్కడ అవకాశంబట్టి చేస్తుంది. ఇక్కడ ఈ రెండు గ్రామాలకు ప్రక్క ప్రక్కన 50 ఫీట్ పోయినప్పటికి బ్రాకిష్ వాటర్ వస్తోంది. ఆ నీళ్లు త్రాగ డానికి అవకాశం లేకపోవడంవల్ల దానివల్ల అవకాశం లేకుండా పోతున్నది. దగ్గర కొన్ని నదులు ఉన్నాయి. పల్లమువాగు, పంగేడు అని రెండు మైళ్ళ దూరంలో ఒక వాగు ఉంది. ఆ వాగునుంచి నీళ్ళు తీసుకురావాలని ప్రయత్నం. దాని ఎస్టిమేషన్

ఒక లక్ష రూపాయలు మిగతావాటికికూడా జల్లెలదరువు, ములపడవ, నలగమాల, పాములతెరుకు అని అక్కడ రెండుమైళ్ల దూరంలో ఒక వాగు ఉంది. దీనికి నీళ్లు తీసికొని కట్టాలని. దీనికికూడా డబ్బు యెక్కువ అవుతుంది. 20 సంవత్సరములు అయింది నిజమేకాని ప్రక్కన పరిస్థితులు ఎట్లా ఉన్నాయంటే బోర్ వెల్స్ వేసినా పడవు. బావులు త్రవ్వదామంటే 50 అడుగులవరకు బ్లాకిష్ వాటర్ ఉంటుంది. కాబట్టి ఎల్.ఐ.సి. లోన్ రానిదే పెద్దవి తీసుకోవడానికి అవకాశం లేదు.

శ్రీ డి. వెంకటేశం (కుప్పము) :—ఏ పరిస్థితిలోకూడా బావులు పడవని వారే ఒప్పుకుంటున్నారు. అయితే ఆ రెండు గ్రామాలకు యెప్పుడు ఎస్టిమేట్స్ వేస్తారు? ఇప్పుడు వేసిన మొదటి రెండు గ్రామాలకు ఎస్టిమేట్ చేసి ఉన్నది? ఎప్పుడు అమలుపరుస్తారు? ఖచ్చితంగా చెప్పకపోతే అక్కడ వున్న పరిస్థితి చాలా గడ్డు పరిస్థితి.

శ్రీ టి. హయగ్రీవాచారి :—పదే పదే మనవిచేస్తున్నాను. లోనుకొరకు 47 సెక్షన్ అమెండ్‌మెంట్ వచ్చింది. ఆ అమెండ్‌మెంట్ ఆమోదింపబడితే, బహుశః ఆమోదింపబడిన తర్వాత 1, 2 నెలల్లో మనకు లోను వస్తుంది. అటువంటి హార్డు కేసెస్‌కు తప్పకుండా ప్రియారిటీ యివ్వడం జరుగుతుంది.

శ్రీ సో మేశ్వరరావు (నిడుమోలు) :—ఈ రక్షిత పథకంకోసం యీ ముఖ్య మంత్రిగారు యిచ్చినటువంటి ఇన్ఫర్మేషన్ చూస్తే ప్రతిదానికి ఎల్.ఐ.సి లోన్ అంటున్నారు. ముఖ్యముగా అప్‌లాండ్స్ ఏరియాస్‌లోకాని కోస్టల్ ప్రక్కన ఉన్నటువంటి ప్రాంతాలలో బావులలో నీళ్లు ఉండవు. కనుక అటువంటివాటికి ప్రత్యేకంగా ముందు ఎల్.ఐ.సి. లోన్స్‌నుంచి తీసుకొనేదానికి ముందు కేటాయించే యేర్పాటు చేస్తారా?

శ్రీ టి. హయగ్రీవాచారి :—బహుశః 181 స్కీమ్స్ అప్రూవ్ అయినట్లు సభ్యులందరికి అందచేయడం జరిగింది. దానిలో ప్రియారిటీ ఇవ్వడంకూడా జరిగింది, అదీకాకుండా లోను యెక్కువ వస్తుంది ఎక్కువ స్కీమ్స్ తీసుకోవడానికి అవకాశం వుంటుంది.

శ్రీ డి. వెంకటేశం :—అధ్యక్షా, బావులు త్రవ్వడానికి వీలులేదు అన్నారు. ఇప్పుడు ప్రొటెక్టెడ్ వాటర్ సప్లయిస్ స్కీము చేయాలని అన్నారుకదా అవి యెక్కడనుంచి ఆ నీరు తీసుకోవాలి అనుకున్నారు. ఎప్పుడు ఎల్.ఐ.సి. లోన్ శాంక్షన్ అయింది.

శ్రీ టి. హయగ్రీవాచారి :—పల్లమడుగు, పేనేరు అనే ఒక వాగు ఉంది. అక్కడనుంచి రెండున్నరమైళ్ళు దూరం వుంది. ఆ రెండున్నరమైళ్ల దూరంనుంచి యీ నీటివసతి యేర్పాటు చేసేదానికి యేర్పాటు చేశారు. తర్వాత మిగిలిన గ్రామాలు 8 ఉన్నాయి. ముల్లపడవ, నల్లగామం మరియు పాములతేరు వీటికొరకు జల్లెలదరువు అనే ఒక ప్రదేశం వుంది. అక్కడనుంచి రెండుమైళ్ళదూరంనుంచి నీరు తీసుకోవడానికి అవకాశం ఉంటుంది. ఎప్పుడు చేస్తారనేది నేను మొదట మూడు నాలుగుసార్లు చెప్పాను.

INDUSIRIALLY BACKWARD DISTRICIS

363—

* 152 Q·—Sri D. Venkatesham : -Will the hon Minister for Industries be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the Central Planning Commission has selected recently eight districts from our State which are Industrially backward for industrial development ;

(b) if so, on what basis these districts have been selected by the Central Planning Commission ;

(c) whe.her the State Government has recommended the Districts to the Central Board ; and

(d) what are the details of the scheme ?

The Minister for Industries (Sri J. Vengala Rao) :—(a) It is true that initially eight Districts were selected. But with reference to relevent statistics the State Government strongly recommended to the Planning Commission and the Government of India some more districts to be identified as backward. As a result now, fourteen districts have been selected and notified as backward by the Planning Commission.

(b) 1. Percapita Food grains·

2. Per capita production of Commercial Crops in K. G.

3. Ratio of Agricultural Workers to population.

4. Per capital Industrial output.

5. No. of factory employees per lakh of population

6. Per capita consumption of electricity (KHW).

7. Length of Government surface roads per lakh of population.

(c) They were recommended to the Planning Commission and the Government of India.

(d) The object of the Scheme is to promote industries in backward districts in order to reduce regional imbalances. Financial assistance on concessional terms will be provided to the industrialists by the financial institutions like Industrial Development Bank of India and Industrial Finance Corporation of India for new units set up in these Districts. A copy of the G. O 973, Ind. & Com. dated 26-10-'71 containing the details of the terms and conditions on which financial assistance is made available in these Districts is placed on the Table of the House.

PAPER PLACED ON THB TABLE OF THE HOUSE

Vide : Answer to Clause (d) of L. A. Q. No. 152 (Starred) [*362]

ABSTRACT

INDUSTRIES AND COMMERCE DEPARTMENT

G. O. Ms. No. 973, dated 26th October, 1971.

Identification of Backward areas in the State for concessions to be offered by the Financial Institutions for starting industries and grant of 10 percent....subsidy by the Government of India for starting industries publication in Andhra Pradesh Gazette—Orders Issued.

Read the following :—

1. Government Letter No. 3905/FII/69-8, dated 4th July, 1970

2. From the Government of India, Planning Commission, Letter No. VSI/18 (3)/70, dated 20th August, 1970.

3. Government Letter No 3905-FII/69 11, dated 7th January 1971.

4. Government Letter No. 3905-FII/69-12, dated 1st June, 1971.

5. From the Government of India, Planning Commissnio, Letter No. 18 (3)/70, dated 6th August, 1971.

6. From the Government of India, Ministry of Industrial Development, Letter No. 7 (15)/71-IC, dated 3rd September, 1971.

7. Government Letter No. 3905-FII/69, dated 15th September, 1971.

8. Government Letter Mo. 8905-FII/69, dated 7th October, 1971.

9. From the Government of India, Planning Commission, Letter No. VSI/18 (3/70, dated 14th October, 1971.

ORDER

On the recommendations made by this Government, the Government of India, Planning Commission have declared the following districts in this State as industrially backward for concessions to be offered by the Financial Institutions;

1. Anantapur.	2. Chittoor.	3. Cuddapah.
4. Kurnool.	5. Nellore.	6. Ongole.
7. Srikakulam.	8. Khammam.	9. Nalgonda.
10. Karimnagar.	11. Medak.	12. Mahabubnagar.
13. Nizamabad.	14. Warangal.	

The details regarding concessional finances offered by the financial institutions, viz., Industrial Development Bank of India and Industrial Finance Corporation of India are given in Annexure I to this Order.

2. The following areas have been approved by the Planning Commission of the Government of India to qualify for outright grant or subsidy by the Centre, amounting one-tenth of the fixed capital investment of new units having a fixed capital investment of not more than Rs. 50 (Fifty) lakhs in the area.

Selected Areas/Tracts. 1. Areas/Tract from the Rayalaseema Region, comprising Blocks of—

1. Chandragiri	..	from the district of Chittoor.
2. Proddatur	..	from the district of Cuddapah.
3. Kamalapuram	..	
4. Cuddapah	..	
5. Pulivendla	..	
6. Rajampet	..	
7. Kodur	..	
8. Sidhout	..	
9. Singanamala	..	from the district of Anantapur.
10. Tadpatri	..	
11. Gooty	..	

12. Kurnool .. }
18. Dhone .. . } from the district of Kurnool.

II. "Areas"/Tract from the Telangana Region, comprising Blocks of–

1, Siddipet .. . }from the district of Medak.

2. Peddapalli .. .. }
3. Sultanabad .. }from the district of Karimnagar.
4. Karimnagar .. .. }
5. Huzurabad .. .. }

6. Hanamkonda .. . }
7. Narasampet .. . }from the district of Warangal.
8 Mahbubabad .. .. }

9. Khammam .. .. }
10. Tirumalaipalam . } from the district of Khammam.

11. Suryapet .. .. }
12. Nalgonda .. .. }from the district of Nalgonda.
13. Mungodu .. .. }
14. Nakrekal . }

15. Kalwakurthy .. .. } from the district of Mahabubnagar.
16. Amangal . }

Municipal towns falling within the above areas/tracts would also be entitled to the Central Subsidy of 10 per cent

The schemes and projects for new units to be set up in the above areas involving fixed capital investment of more than Rs. 50 lakhs would however be considered by the Government of India on merits.

3. The details of the scheme for the 10 percent., outright grant or subsidy referred to above are given in Annexure II to this Order. Necessary instructions regarding the procedures and arrangements made for availing the grant or subsidy will be issued in due course.

4. The Director of Printing and Stationery is requested to publish this Order in the Andhra Pradesh Gazette.

ANNEXURE I.

CONCESSIONAL FINANCE BY THE INDUSTRIAL DEVELOPMENT BANK OF INDIA FOR PROJECTS IN SPECIFIED BACKWARD AREAS.

Detailed Terms and Conditions.

(i) Rate of Interest:—Two per cent above Bank Rate, with a minimum of 7 per cent per annum (with a penalty of ½ per cent for defaults) against the present normal rate of 8 per cent with a ½ per cent penalty.

(ii) Extension of initial moratorium in the repayment of loans :—The Indian Development Bank of India will allows 5 years' moratorium to the assisted concerns for the first repayment of the principal amount of loans, against the normal practice of 3 years.

(iii) Larger amount sanction period for loans: --Against the normal repayment period of 10 to 15 years project from the Backward areas would be allowed a longer period of 15 to 20 years.

(iv) Participation in risk capital :- Depending on merits of the case, the Indian Development Bank of India may subscribe relatively heavily to the risk capital of projects in backward areas.

(v) Reduction in the underwriting commission :--The underwriting commission in respect of public issue of shares/debentures made by concerns in backward areas could be reduced by 50 per cent, i. e., it could be 1 1/4 per cent/3/4 per cent instead of 2½ per cent/1½ per cent at persent.

(vi) Reduction in commitment charges: At persent, the Indian Development Bank of India charges a rate of 1 per cent per annum on account of commitment charge on amounts which remain undrawn by the assisted concerns. This charge may be reduced to ½ per cent or waived altogether in exceptional cases for projects in the backward areas.

(vii) Consultant's Charges :—The Indian Development Bank of India may also bear the cost of consultancy service to prepare feasibility reports for the entrepreneurs initially, subject to reimbursement later when the project reaches the profitability stage.

(viii) Other terms and conditions : -The Indian Development Bank of India already follows a flexible attitude in respect of promoters' contribution, margin requirements, etc. The Indian Development Bank of India may continue to adopt similar attitude in respect of projects from backward areas and relax these requirements depending on the merits of each case. The Indian Development Bank of India may also agree to suitable postponement of the interest payment in the initial years of the project

Further clarification or information may be obtained from the General Manager, Industrial Development Bank of India, Reserve Bank Building, P. B. No. 1241. Bombay-1.

ANNEXURE II.

INDUSTRIAL FINANCE CORPORATION OF INDIA, NEW DELHI

The Industrial Finance Corporation of India has decided to extend financial assistance on concessional terms to small and medium-sized industrial enterprises in backward States/areas. The facilities to be allowed, it is hoped, will help accelerate the pace of industrial development in such areas. The concessions to be extended are as follows :—

(i) Rate of Interest : - As against the current rate of interest at 8½ per cent (with a rebate of ½ per cent for punctual payments of intalments of interest and principal), a lower rate of interest i. e., 7½ per cent (with a rebate of ½ per cent) will be charged.

(ii) Initial grace period for commencement of repayment of loans ;--The Corporation's normal practice is to allow 3 years' moratorium to an assisted concern for the first repayment of the principal amount of the loan. In the case undertakings in backward areas, this period would be extended to five years from the date of the first disbursement of the loan.

(iii) Amortisation Period for loans :—As against the normal period of 10 to 12 years for repayment of loan. this period would be extended to 15/20 years.

(iv) Margin of security :—The present practice of the Corporation is to aim at a margin of 50 per cent, this would be reduced to 30/35 per cent in other words, an equity debt ratio of 1 : 2 would be acceptable.

(v) Promoters' contribution :—The Corporation would be prepared to accept a lower contribution from the promoters, to the cost of the project than its normal requirements.

(vi) Participation in equity and preference capital.—Depending on the merits of each case, the Corporation would be prepared to consider participation by way of under writing or otherwise in the share capital of an industrial concern located in a backward area/State to a greater extent as compared to projects located elsewhere.

(vii) Reduction in other charges.—50 per cent reduction will be made on the Corporation's normal charge in respect of underwriting commission, commitment charges, nonrefundable examination fee for processing of application and legal charges.

2. Projects in backward districts/areas which would receive grant subsidy from the Central Government would be also eligible for Industrial Finance Corporation's concessions.

3. The concessions will normally be applicable to cases where the total project cost does not exceed Rs 1·00 crore; concessional finance for bigger projects would be considered on a selective basis.

4. Only those projects will be eligible for assistance on concessional terms which are located in the districts in the various States or Union Territories selected for such assistance by the Central Government.

5. Financial assistance from the Corporation is available only to public limited companies incorporated in India or registered co-operative societies and as such, the abovementioned concessional terms will be applicable only to such concerns which meet this requirements.

6. Further clarification or information may be obtained from the General Manager, Industrial Finance Carporation of India, Burmah Shell House, Annexe II, Connaught Circus, P.B. No. 363, New Delhi.

(To be published in Part-I Section I of the Gazette of India Extraordinary, dated 26-8-1971)

No.—The Government of India are pleased to make the following scheme of 10% Central grant or subsidy for industrial units to be set up in certain selected backward district/areas with a view to promoting the growth of industries there :

1. Short title.—This scheme may be called the 10% Central Outright Grant or Subsidy Scheme 1971 for Industrial Units to be set up Backward Districts/Areas.

2. Commencement and Duration.—It will come into effect from the 26th August 1971 and remain in force for the remaining period of the Fourth Five-Year Plan and for such further periods as may be decided by the Government of India.

3. Applicability: It is applicable to industrial units in "selected districts/areas" as defined in the scheme other than those whose total fixed capital investment would exceed Rs 50 lakhs. In case of units involving total fixed capital investment exceeding Rs. 50 lakhs, the scheme might be made applicable on consideration of merits, at the discretion of the Government of India or the State/Union Territory.

4. Definitions.—(a) 'Industrial Unit' means any industrial undertaking and suitable servicing unit, other than that run departmentally by Government;

(b) 'new industrial unit' means an industrial unit for the setting up of which effective steps were not taken prior to 1st October 1970;

(c) 'existing industrial unit' means an industrial unit for the setting up of which effective steps were taken prior to 1st October, 1970;

(d) 'substantial expansion' means increase in the value of fixed capital investment of an industrial unit by not less than 25 per cent for the purpose of expension of capacity, modernisation, etc.

(e) 'effective steps' mean one or more of the following steps:

(i) that 60% or more of the capital issued for the industrial unit has been paid up;

(ii) that a substantial part of the factory building has been constructed;

(iii) that a firm order has been placed for a substantial part of the plant and machinery required for the industrial unit.

(f) 'fixed capital investment' means investment in land, building and plant and machinery. Total fixed capital investment will be assessed as follows:—

1. Land.—The actual price paid for the land to the extent needed for the purposes of the plant. Charges for the leased land will not be taken into account

2. Building.—Same as in the case of land, Rent of a hired building will not be taken into account.

3. Plant and machinery.—(i) In calculating the value of plant and machinery, the cost of plant and machinery as erected at site will be taken into account which will include the cost of productive

equipment, such as tools, jigs, dies and moulds, transport charges, demorrage, insurance premium, etc., will also be taken into account.

(ii) The amount invested on goods—carried to the extent they are actually utilised for transport of raw materials and marketing of the finished products, will be taken into account.

(iii) Working capital including raw materials and other consumable stores will be excluded for computing the value of plant and machinery.

(g) 'Selected district/areas' means a district area selected by the Planning Commission in consultation with the Ministries concerned to qualify for the outright grant or subsidy and included in the Schedule hereof.

5. Procedure for claiming outright grant or subsidy.—Industrial units in selected district areas will get themselves registered with the State Department concern prior to taking effective steps for setting up the new units or undertaking substantial expansion of the existing units and indicate their assessment of the total additional fixed capital likely to be invested by them. Such of the units as had taken 'effective steps' prior to the date of announcement of the scheme but after 1st October 1971 will get themselves registered by 31st December 1971.

6. Procedure for disbursement of outright grant or subsidy.—Each State Government/Union Territory Administration cocerned will set up a committee, consisting of a reprecentative each of the State/Union Territory Department concerned, the State/Union Territory Finance Department, the Central Ministry of Industrial Development and if the industrial units are to be assisted by a financial institution, the financial institution concerned, to go into each case to decide whether it should qualify for the 10% grant or subsidy and also about the quantum of subsidy.

7. In respect of a new industrial unit set up without assistance from the financial institution on the State Government/Union Territory Administration concerned and having a total fixed capital investment of not more than Rs. 50 lakhs, an outright grant or subsidy amounting to one-tenth of the fixed capital investment as assessed by the committee referred to in the preceding paragraph will be disbursed to the unit by the State Government/Union Territory Administration concerned at the time the units goes into production and there after claimed by the State Government/Union Territory Administration concerned from the Ministry of Industrial Development. Similarly, in respect of substantial expansion by an existing industrial unit without assistance from the financial Institutions or the State Government/Union Territory Administration concerned and involving a total additional fixed capital investment of not more than Rs. 50 lakhs, an outright [illegible] amounting to one-tenth of the total additional fixed

capital investment as assessed by the committee referred to in para 6 will be disbursed to the unit by the State Government/Union Territory Administration concerned at the time the substantial expansion has been effected and the unit has gone into production and thereafter, claimed by the State Government· Union Territory Administration concerned from the Central Ministry of Industrial Development.

8. In respect of an industrial unit to be assisted by the State Government Union Territory Administration concerned, the 10% of the estimated fixed capital investment assessed by the committee referred to under paras 6 and 7 above, will be disbursed to the unit by the State Government/Union Territory Administration concerned, in as many instalments as the loan is disbursed by the State Government/Union Territory Administration concerned, and simultaneously claimed from the Central Ministry of Industrial Development. In such cases, the contract to be drawn up between the State Government/Union Territory Administration concerned and the unit concerned may cover mortgage/pledge/hypothecation of the assets upto the amount of loans to be advanced the State Government/Union Territory Administration concerned and the 10% grant or subsidy.

Where the industrial units obtained their loan from State by Financial Corporation or Industrial Development corporations the State Governments may nominate that financial institution or Industrial Development Corporation as their agent for the disbursal of the subsidy subject to the conditions enumerated above being fulfilled. However in all such cases the claim for reimbursement from the Central Ministry of Industrial Development will only be made by the State Government/Union Territory Administration concerned.

9. After having settled the claim in accordance with paras 7 and 8 above, the State Government/Union Territory will in the first instance adjust the expenditure against the outstanding ways and means advances made to the State Government/Union Territory for centrally sponsored schemes in accordance with the procedure outlined in the Ministry of Finance letter No. 2 (17)-P. II/58, dated 12th May 1958. As regards the grant or subsidy disbursed through the financial institutions, the details of the procedure for reimbursement of the same to them will be notified, separately.

10. Rights of the Central/State Government/Financial Institutions.—If the Central Government/State Government/Union Territory Administration/Financial Institution concerned is satisfied that the 10% subsidy or grant to an industrial unit has been obtained by misrepresentation as to an essential fact, furnishing of false information or if the unit goes out of production within 5 years after commencement, the Central Government/State Government/Union Territory Administration/Financial Institution concerned may claim refund of the grant or subsidy from [illegible] an opportunity to him to be heard.

11. Without taking prior approval of the Ministry of Industrial Development/State Government/Union Territory Administration/Financial Institution concerned, no owner of an industrial unit after receiving a part of the whole of the 10% grant or subsidy will be allowed to change the location of the whole or any part of the industrial unit or effect any substantial contraction or disposal of a substantial part of its total fixed capital investment within a period of 5 years after its going into production.

12. In respect of all units to whom 10% grant or subsidy is disbursed by the Financial Institution/State Government/Union Territory Administration concerned, a certificate of utilisation of the grant or subsidy for the purposes for which it was given shall be furnished to the Central Ministry of Industrial Development by the Financial Institution/State Government/Union Territory Administration concerned within a period of on year from the date of the receipt of the last instalment/full amount.

13. After receiving the 10% grant or subsidy, each industrial unit shall submit annual progress report to the Ministry of Industrial Development/State Government/Union Territory Administration concerned about its working for a period of 5 years after going into production.

శ్రీ డి. వెంకటేశం :—ప్రథమంలో 8 జిల్లాలు ఎంపిక చేశారు. తరువాత 14 జిల్లాలు చేశారు అని చెబుతున్నారు. ఇది ప్లానింగు కమిషన్ ఒప్పుకున్నట్లు కూడ అంటున్నారు. బ్లాక్సు అని నాలుగు జిల్లాలో కొన్ని బ్లాక్సు ఎంపిక చేశారు. ఆ ఎంపిక చేసిన బ్లాక్సు వరకే ఇది పరిమితం అవుతుందా, జిల్లాలకు పరిమితం అయ్యే అవకాశం ఏదైనా ఉందా ?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—14 జిల్లాలు బ్యాక్‌వర్డ్‌గా డిక్లేర్ చేసి దాంట్లో కొన్ని బ్లాక్సు ముందు ఎంపిక చేశారు. ఆ బ్లాక్సువరకు అది వర్తిస్తుంది.

శ్రీ డి. వెంకటేశం :—తెలంగాణాలో 16 బ్లాక్సు ఆంధ్ర ఏరియా 18 బ్లాక్సు వాళ్లు ఒప్పుకున్నట్లుగా ఈ నోటులో ఉంది కనీసం ఈ స్కీము ఇంటర్‌డ్యూస్ చేసిన తరువాత అంతకంటే ఎక్కువ మోసంగా ఉన్న బ్లాకులు చాలా ఉన్నాయి. వాటిని కూడా వెంటనే చేర్పించే అవకాశం ఉన్నదా ?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—ఇపుడు ఉన్న పరిస్థితిలో వాళ్లు కొంత ఏరియాకే ఒప్పుకున్నారు. ఇటీవల కేంద్ర ప్రభుత్వంనుంచి ఆర్డర్స్ వచ్చినాయి. ఇప్పుడు ఉన్న దానికన్న ఇంకా రెండింతలు పెంచమన్నారు. ఈ నెలాఖరులోగా ప్రతి జిల్లాలో కొంత ఏరియా పెంచి మళ్ళీ ప్లానింగు కమిషన్‌కి వ్రాస్తాము.

శ్రీ ఎ. శ్రీరాములు (ఏలూరు) :—ఇండస్ట్రియల్ బాక్‌వర్డ్‌నెస్ నిర్ణయం చేయడం కోసం కొన్ని ప్రిన్సిపల్స్ చెప్పారు. Per capita consumption of power and number of factory workers. ఈ రెండు principles తీసుకుంటే West Godavari గాని East Godavari గాని అవికూడా industrially backward అని తేలడానికి అవకాశం ఉంది. ప్రభుత్వం ఎందుకు ఆలోచించ లేదు. West Godavari rice production తప్ప ఇతర industry ఏమి లేదు, rice mills

mills మాత్రమే ఉన్నాయి చింతలపూడి, పోలవరం extremely backward ఏరియాస్. అవి ప్రభుత్వం ఎందుకు ఎగ్జామిన్ చేయలేదు.

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—ప్రభుత్వం అన్నీ ఎగ్జామిన్ చేసి ఉన్న దాంట్లో బ్యాక్‌వర్డ్ ఏదో అది రికమెండు చేశారు

Sri Subba Rao :—May I know whether there is any proposal to extend the 10% subsidy to other tracts? If so, what are the areas that are going tobe covered?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—నేను ఇందాక ఆన్సర్ చేశాను. 10 పర్సెంటు సబ్సిడీ ఏరియా ఇప్పుడు ఉన్నదానికన్నా రెండింతలు పెంచడానికి కేంద్రప్రభుత్వం మొన్ననే పర్మిషన్ ఇచ్చారు ఆ ఏరియాలు ఏవో ఈ నెలాఖరులోపుగా సెలెక్టు చేసి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి వ్రాయడం జరుగుతుంది.

శ్రీ జి. సోమశేఖర్ (హిందూపురం) :—అనంతపురం జిల్లా సింగనమల, తాడిపత్రి, గుత్తి, ఈ మూడు మాత్రమే ఎన్నుకున్నారు. కాని వాటి కన్నా మడకసిర, పెనుగొండ, హిందూపురం, కదిరి ఇవి వాటికన్నా చాలా బ్యాక్‌వర్డ్ ఏరియాలు. అక్కడ తుంగభద్ర నీరు వస్తాయి. ఇక్కడ నదులు ఏ పరిస్థితిలోను వచ్చేవి ఏవీలేవు ఇవి ఎన్నిక చేయబడకుండా ప్రక్కతాలూకాలో మినిస్ట్రీ ఏరియాలో ఎన్నుకున్నారంటే దానిలో అంతరార్థం ఏమో తెలియదు. ఇతర తాలూకాలు ఎందుకు ఎన్నుకోలేదు? ఇవే ఎందుకు ఎన్నుకున్నారు?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—ఈ 14 జిల్లాలు కూడా బ్యాక్‌వర్డు అనే డిక్లేర్ చేశాము. మొత్తం అంతా డిక్లేర్ చేయడానికి గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియా పర్మిషను ఇవ్వలేదు. అప్పుడు పర్మిషను ఇచ్చినంతవరకు చేశారు. ఇప్పుడు మళ్లీ దానిని రెండింతలు ఎక్కువ చేయడానికి పర్మిషన్ ఇచ్చారు. ఇండస్ట్రీస్ పెట్టే అవకాశం ఉంది, ఆ పరిస్థితులు అన్నీ ఉన్న ప్రాంతాలు సెలెక్టు చేయడం జరుగుతుంది.

శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్ (నరసంపేట):— ఇప్పటికి ఈ బ్యాక్‌వర్డ్ ఏరియాస్ గాని, ట్రాక్ట్సుగాని నిర్ణయింపబడి సుమారు 10 మాసాలు అవుతోంది. ఈ పది మాసాల కాలంలో ఏమైనా పరిశ్రమలు ప్రారంభించారా? ప్రారంభించక పోవడానికి కారణం ఏమిటి?

శ్రీ జె. వెంగళరావు:— ఇది చాల పెద్ద ఇన్‌సెంటివ్. 50 లక్షలకి 10 పర్సంటు సబ్సిడీ అంటే 5 లక్షలు ఇస్తుంది కేంద్రప్రభుత్వం ఈమధ్య అది రిలాక్స్ చేశారు. 50 లక్షలకు పైన అయినా సరే 5 లక్షలు సబ్సిడీ వారు ఇస్తామన్నారు. **It is a very good incentive.** అందువల్ల చాలామంది ఇప్పుడు వస్తున్నారు. కొంతమంది పెట్టడం కూడా జరిగింది.

శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి:— నెల్లూరు జిల్లాను ఇండస్ట్రియల్లీ బ్యాక్‌వర్డు జిల్లా క్రింద ప్రకటించారు. అందులో ఏరో [illegible] ఎన్నుకున్నది ప్రకటించలేదు కారణం ఏమిటి?

శ్రీ జె. వెంగళరావు:— ఇంతవరకు ఎన్నిక చేయలేదు చేస్తాము. ఈసారి వచ్చినదాంట్లో ఒంగోలు నెల్లూరు కూడా ట్రీట్ చేస్తాము,

శ్రీ కేశవులు (సిరిపూర్):— ఆదిలాబాదు జిల్లాను బ్యాక్‌వర్డు ఏరియా క్రింద డిక్లేర్ చేయడం జరగలేదు. దానికి కారణం అక్కడ 2, 3 పెద్ద ఫ్యాక్టరీలు ఉన్నాయి అని మంత్రిగారు చెప్పారు. బ్యాక్‌వర్డు ఏరియాను డిక్లేర్ చేసిన తరువాత అక్కడ అసలు పరిశ్రమలు పెరగాలనే ఉద్దేశంతో బ్యాక్‌వర్డు ఏరియాస్‌ని పెడతామని అన్నారు. ఎక్కడైతే పెద్ద పరిశ్రమలుండి చుట్టుప్రక్కల ఉన్న ఏరియాలు చాలా బ్యాక్‌వర్డుగా ఉంటాయో అక్కడ అనుబంధ పరిశ్రమలు రావడానికి అవకాశము ఉంటుంది. అసలు పరిశ్రమలు లేనిచోట పెట్టడం చాలా కష్టం అవుతుంది. ఎక్కడైతే ఒక కాంప్లెక్స్ ఉన్నదో దాన్ని బ్యాక్‌వర్డు ఏరియాగా ఎందుకు డిక్లేర్ చేయరు. చేయడానికి ఏమైనా ప్రయత్నిస్తారా?

శ్రీ జె. వెంగళరావు:— ఇదివరకు పరిశ్రమలుండి అక్కడ కాంప్లెక్స్ ఉండి దాన్ని డిక్లేర్ చేయవలసిన అవసరం లేదు. పరిశ్రమలు లేని ప్రాంతంలో క్రొత్తగా పరిశ్రమలు పెట్టడానికి ఇన్‌సెంటివ్ ఇవ్వడానికి బ్యాక్‌వర్డు ఏరియాస్‌గా డిక్లేర్ చేస్తున్నాము.

శ్రీ ఎమ్. నాగిరెడ్డి (గురజాల):— రెండు సెట్లు చేయడానికి ప్రపోజల్సు ఉన్నాయి అన్నారు. పల్నాడు వినుకొండ తాలూకాలలో అన్నిరకాలు ఇనుపరాయితో సహా లైమ్ స్టోన్, కలర్ మార్బుల్, పాలిష్ స్టోన్ ఇలాంటివి అనేకం కలర్ మట్టి అన్నీ దొరుకుతాయి. అక్కడ ఏమైనా చేయడానికి ఈసారైనా అక్కడ డెవలప్ చేయడానికి ఇన్‌క్లూడ్ చేస్తారా?

శ్రీ జె. వెంగళరావు:— గుంటూరు జిల్లా బ్యాక్‌వర్డు దాంట్లో లేదండి.

శ్రీ ఎమ్. నాగిరెడ్డి:— గుంటూరు జిల్లా పల్నాడు వినుకొండ తాలూకాలు మీ లిస్టులో కూడా బ్యాక్‌వర్డు.

(జవాబు లేదు.)

శ్రీ డి. వెంకటేశం:— ఎంపిక చేయడంలో ఈ ప్రాజెక్టు సెలక్టు చేయడంలో ప్లానింగు కమిషన్ వారికి ఈ రిపోర్టు స్టేటు గవర్నమెంటు పంపుతుంది. అయితే చిత్తూరు జిల్లాలో ఆర్థికంగా వెనుకబడ్డ తాలూకాలను పారిశ్రామికంగా అడ్వాన్సు చేయడానికి ఇగ్నోర్ చేశారు. కనీసం ఇప్పుడు ఎంపిక చేసేప్పుడయినా ఏయే ప్రాతిపదికల మీద చేయాలో గమనించేందుకు ప్రభుత్వం పూనుకుంటుందా?

శ్రీ జె. వెంగళరావు:— ఇందాక నేను చెప్పిన క్రయిటీరియా ఎక్కడ వర్తిస్తే అక్కడ దానికి ఫస్టు ప్రిఫరెన్సు ఇవ్వడం జరుగుతుంది.

SETTING UP OF THE TELE-COMMUNICATION CABLE FACTORY

361—

* 213 Q.—Sri D. Venkatesam :—Will the hon. Minister for Industries be pleased to state:

(a) whether it is a fact that the State Government has requested the Government of India to set up a Tele-Communication Cable Factory in our State as a unit of Bharat Electronics; and

(b) if so, whethar Government of India has agreed to the same ?

Sri J. Vengala Rao:— (a) Yes, Sir. But it is not a unit of Bharat Electronics. It is a unit of Hindustan Cables Ltd., which is a Government of India undertaking.

(b) Yes, Sir.

శ్రీ డి. వెంకటేశం:— బి. కి జవాబు అవును అన్నారు. అది ఎక్కడ స్థాపించగలమనుకున్నారు?

శ్రీ జె. వెంగళరావు:— స్థాపించదలచుకోవడం ఏమిటి? పని ప్రారంభము అయింది. హైదరాబాదులో చెర్లపల్లి దగ్గర సివిల్ వర్క్సు పూర్తి అయినాయి. మెషినరీ రాబోతుంది. 1 1/2 సంవత్సరాలలో ప్రొడక్షన్‌లోకి వస్తుంది.

శ్రీ డి. వెంకటేశం:— అన్నింటినీ కేంద్రీకరించి ఒక్క హైదరాబాదులోనే స్థాపించడం వల్ల చాలా అన్యాయాలు జరుగుతాయి. ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని ఇతర ప్రాంతాలలో కూడా ఇటువంటి అవకాశాలు ఉన్నాయి. పరిశ్రమలు అక్కడ వృద్ధిచేయకపోతే ఆ ప్రాంతాలు వెనుకబడతాయి. ఇది ప్రభుత్వం గమనిస్తుందా?

శ్రీ జె. వెంగళరావు:— ఎక్కడ పెడతామని వచ్చిన వాళ్లను పెట్టవద్దని చెప్పము. ఇక్కడ పెడితే సబ్సిడీ ఇస్తామని చెబుతాముగాని ఇక్కడ పెట్టకపోతే అసలు ఒప్పుకోమని చెప్పే పద్ధతిలేదు.

PRODUCTION OF BALL BEARINGS IN INDO-NIPPON FACTORY

365—

* 899 Q.—Sri Nallapareddi Sreenivasul Reddy :—Will the hon. Minister for Industries be pleased to state:

(a) the quantity of ball bearings produced annually by the Indo-Nippon Factory at Hyderabad :

(b) whether there is any proposal to increase the production ;

(c) the extent to which production is likely to be increased ;

(d) the names of the partners of this factory ;

(e) the amount of capital invested ;

(f) whether the same is running on profit ; and

(g) the institutions which have provided technical assistance ?

Sri J. Vengala Rao.— (a) 3,38,219 numbers of the ball bearings were produced during 1971-72 by the Indo-Nippon Precision Bearing Ltd.

Apart from the ball bearings the Indo-Nippon Precision Bearings has produced 2,37,609 numbers of Tapor Roller Bearings and 1,24,54? numbers of Cylindrical Roller Bearings during 1971-72.

(b) Yes, Sir.

(c) It is proposed to increase the Ball bearing production from the present installed capacity of 4.2 lakhs to 12.6 lakhs. There are also proposals to manufacture Railway Journal Bearings.

(d) The names of the partners of the company are :

(i) Andhra Pradesh Industrial Development Corporation Ltd.,

(ii) Koyo Seiko Company Ltd., Japan.

(iii) Marubeni Corporation, Japan.

(e) The equity capital invested is Rs. 187·5 lakhs.

(f) The company earned a net profit of Rs. 1,92,532/- for the year ending 1971-72.

(g) Technical Assistance is provided by M/s. Koyo Seiko Company Limited, Japan.

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి:— ప్రభుత్వము పూర్తిగా యిది నిర్వహిస్తోందా, లేకపోతే ప్రైవేటు పెట్టుబడిదారులు భాగస్వాములుగా ఉన్నారా అనే విషయం నాకు అర్థం కాలేదు.

శ్రీ జె. వెంగళరావు:— ఆంధ్రప్రదేశ్ యిండస్ట్రియల్ డెవలప్‌మెంటు కార్పొరేషన్ వారు దీనిని నిర్వహిస్తున్నారు. దీనిలో జపనీస్ కంపెనీ జాయింట్‌గా వాళ్లకు షేర్స్ ఉన్నాయి. వాళ్లు కొలాబ్రేటర్స్.

శ్రీ ఎ. శ్రీరాములు:— మంత్రిగారు యెప్పుడైనా దానిని స్వయంగా చూసి ఉన్నారా?

శ్రీ జె. వెంగళరావు:— నేను దానిని స్వయంగా చూశాను. అది ప్రొడక్షనుకు వచ్చి ఒకటిన్నర సంవత్సరం అయింది. It is one of the best concerns.

Sri E. Subba Rao;— What are the distribution arrangements?

శ్రీ జె. వెంగళరావు:— ఇప్పుడు తాతాస్ మొదలైన పెద్ద పెద్ద ఫరమ్స్ వాళ్లదగ్గర డైరెక్టుగా తీసుకుంది డిస్ట్రిబ్యూటింగ్ ఏజన్సీస్ ఇంకా డిసైడ్ కాలేదు.

శ్రీ వి. సత్యనారాయణ:— మంచి ఫాక్టరీస్‌లో యిది ఒకటి. మంచి లాభాలు గడించింది అని మంత్రిగారు ఆమోదించారా. దానిని ఎక్స్‌పాండ్ చేయడానికి స్కోప్ ఉందా? ఎక్స్‌పాండ్ చేయడం కోసం ప్రభుత్వం యేమైనా చర్యలు తీసుకుంటుందా?

శ్రీ జె. వెంగళరావు:— దీని లైసెన్సు కెపాసిటీ 12.5 మిలియన్సు. 1.1 మిలియన్ అండ్ అడ్ ఫస్టు ఫేజ్ యిది. అది కూడా లాస్టు యియర్ 75 పర్సెంటుకు యిన్‌స్టాల్డ్ కెపాసిటీకి యిప్పిస్తాము ఇదే ఫుల్ కెపాసిటీకి యిప్పిస్తున్నారు. తర్వాత యిప్పుడు జపాన్‌కు దాని సెకండ్ ఫేజ్ ఎక్స్‌పాన్షన్ కోసము యీ వేళో రేపో ఎక్స్‌పాన్షన్ ప్రోగ్రాము ఉంది. దానిని డిసైడ్ చేస్తున్నారు. అది వచ్చే సంవత్సరం జరుగుతుంది.

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి (రాజంపేట):— డిస్ట్రిబ్యూటింగ్ ఏజన్సీస్ అని తాతాస్ అని యేవో చెప్పారు. మరి సోల్ ఏజన్సీ అని ఒకతనిని అపాయింటు చేసి ఉండాలి. చేశారు. అతనికి మన కంపెనీకి ఉన్నటువంటి కండిషన్సు ఏమిటి? ఫుల్‌ఫిల్ చేస్తున్నారా? లేకపోతే ఆ ఏజన్సీని యేమి చేస్తున్నారు?

శ్రీ జె. వెంగళరావు:— సోల్ ఏజన్సీ యెవరినీ నియమించలేదు. ఇదివరకు రత్నసభాపతిగారు చెబితే నేను ఎంక్వయిరీ చేశాను, అది నిజంకాదు. డిఫరెంట్ పార్టీలలో యెవరైనా కావాలంటే వారికి యిస్తున్నారు తప్ప యిదివరకు సోల్ ఏజన్సీవారు ఎవరు లేరు?

Sri B. Ratnasabhapathi:— When the company went into production in the beginning one gentleman from Madras has been appointed as the sole agent. I know it, because I was on the Public Undertakings Committee.

మిస్టర్ స్పీకర్:— లేరంటున్నారు కదా.

Sri B. Ratnasabhapathi:— As I said, I was a member of the Public Undertakings Committee, and so I know that as a fact.

శ్రీ జె. వెంగళరావు:— ఇదివరకు రత్నసభాపతిగారు చెప్పినప్పుడు కూడా వారిని అడిగాను. లేరని చెప్పినారు.

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి:— మరల ఇన్వెస్టిగేషను చెయ్యమని....

శ్రీ జె. వెంగళరావు:— అనుకుంటాను.

SUPER BAZAR AT VISAKHAPATNAM

306—

* 491 Q.—Sri M. Nagireddy :—Will the hon. Minister for Co-operation be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the Super Bazar at Visakhapatnam sustained loss in business;

(b) if so, the amount of loss sustained so far;

(c) the persons responsible therefor;

(d) whether the management has been superseded;

(e) whether Super Bazar has been revised; and

(f) if so, the steps taken by the Government to rectify the defects in the management?

The Minister for Co-operation (Sri B. Subba Rao) :—(a) Yes, Sir.

(b) Rs. 10,79,919.

(c) Statutory inspection was ordered and the name of the persons responsible will be known after completion of inspection.

(d) Yes, Sir.

(e) Yes, Sir.

(f) A statement is placed on the Table of the House.

STATEMENT PLACED ON THE TABLE

(Vide Clause (f) of L.A.Q.No. 491 (Starred) [* 366]

The following steps have been taken to rectify the defects in the management of the Super Bazar, Visakhapatnam.

(1) Reducing the monthly establishment charges by abolishing superfluous posts, removing retired personnel and stopping the additional allowance to staff. The monthly establishment charges have been reduced to Rs. 37,932.10 from Rs. 45 032.75 thus effecting a saving of Rs. 7,100.65 p.m.

(2) By merging and closure of uneconomical counters thereby saving Rs. 2,9,7.00 p.m.

(3) By arranging monthly stock verification in the counters and branches to arrest heavy deficits which are one of the main causes for heavy losses.

(4) Closure of uneconomical branches thereby saving Rs. 1,172.85.

(5) By initiating action for recovery of deficits by filing arbitration references and execution petitions and in certain cases by filing criminal complaints against the concerned.

78 Arbitrations coveing Rs. 2,76,600.39 have been filed. Decrees have been obtained for Rs. 2,06,535.16.

58 Execution petitions have been filed covering an amount of Rs. 1,88,808.65.

An amount of Rs. 11,880.30 has been recovered so far. 9 Arbitrations and 56 Execution petitions are pending disposal.

(6) By arranging effective and close supervision over the working of the branches and counters with regard to development of business etc.,

(7) By regularising the purchases with the main object to avoid stagnation and locking up of funds.

(8) By taking up wholesale sugar business to augment profit. The total business in Sugar amounts to about Rs. 6,00,000 p.m.

(9) Steps have been taken to improve the sales turnover.

(10) Steps have been taken to disposes of the dead and damaged stocks by opening special counters. Stock worth about Rs. 1,00,000 was sold so far out of unmoved and damaged stock of about Rs. 2,50,000.

అని అంటే అది ఎవరో చెప్పలేదు. దానిని గురించి ఆలోచిస్తున్నాము అని చెప్పినారు. ఇది ఎందుకు యింతవరకు ఎవరు బాధ్యులని తేలలేదు—. పది లక్షలు నష్టము వచ్చినప్పుడు...

మిస్టర్ స్పీకర్ :— ఆలోచిస్తున్నాము అని కాదు. ఆ ఇన్స్పెక్షన్ పూర్తి అయిన తర్వాత అది తెలుస్తుంది.

శ్రీ ఎమ్. నాగిరెడ్డి:— అయితే యీ స్టేటుమెంటులో recovery of deficits by filing arbitration references 84 కేసులు యేవో పెట్టినట్లుగా కనబడుతోంది. 78 ఆర్బిట్రేషన్‌కు 2 లక్షల 76 వేలకు 58 ఎగ్జిక్యూషన్ పిటీషన్ 1 లక్ష 88 వేలకు పెట్టినట్లు వుంది. ఈ రికవరి డెఫిసిట్స్ అన్నీ యెవరి మీద రాబట్టడానికి యీ కేసులు పెట్టారు?

శ్రీ బత్తిన సుబ్బారావు:— ఇందులో ఎంప్లాయీస్ మీద పెట్టడం జరిగింది. ఇప్పుడు ఇన్స్పెక్షన్ జరుగుతున్నది. నాకు వచ్చిన లేటెస్టు ఇన్ఫర్మేషను ప్రకారం దీనికి యిదివరకు బోర్డు ఆఫ్ డైరెక్టర్సు కూడా బాధ్యులని ప్రిలిమినరీ రిపోర్టు వచ్చింది. దానికి వాళ్ల డైరెక్టర్సు బాధ్యులని కూడా వచ్చింది. ముఖ్యంగా కారణమైనటువంటి యీ ఎంప్లాయీస్ మీద రాబట్టడానికి చర్యలు తీసుకుంటోంది. పూర్తి వివరాలు వచ్చిన తర్వాత వాళ్లమీద కూడా చర్య తీసుకోబడుతుంది.

శ్రీ ఎమ్. నాగిరెడ్డి:— ఇప్పుడు 10 వ ఐటెమ్‌లో "worth about one lakh was sold so far out of unmoved and damaged stock of about Rs. 2,50,000." అన్నారు. 2 లక్షలు 50 వేలు డేమేజ్ సరుకుకుగాను ఒకలక్ష రూపాయలు సరుకు అమ్మినామంటే బుక్ వేల్యూ ప్రకారం లక్ష రూపాయలా? అమ్మితే లక్ష రూపాయలు వచ్చిందా?

శ్రీ బత్తిన సుబ్బారావు:— అమ్మితే వచ్చింది.

శ్రీ ఎమ్. నాగిరెడ్డి:—సరుకు రెండున్నర లక్షల రూపాయలకు ఒకటిన్నర రూపాయల సరుకు అమితంగా ఉంటే డేమేజ్ అయిన తర్వాత కాని దానిలో నష్టం రాలేదంటారా?

శ్రీ బత్తిన సుబ్బారావు:— డేమేజింగు సరుకు తిరిగి వేరే కౌంటరు పెట్టి అమ్మడం వల్ల తిరిగి వచ్చింది అది మిగిలినది నష్టం క్రింద.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ:—ఇప్పుడు మైన్ కాజెస్ ఫర్ హెవీ అనేదానిలో యీ మూడవ పాయింట్ చెప్పారు. నెలవారీ స్టాక్ వెరిఫికేషనులోకి పెట్టడం వల్ల అని మరి వీటిలో నెలవారీ స్టాక్ వెరిఫికేషన్ లేకుండా యిట్లాగ యీ సూపర్ బజార్స్ అన్నీ నడుస్తున్నాయా?

శ్రీ బత్తిన సుబ్బారావు:— స్టాకు వెరిఫికేషన్ ఎప్పటికప్పుడు జరగాలి. అది జరగకపోవడం వల్ల ఈ నష్టానికి ముఖ్యమైన కారణమని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. శ్రీరామమూర్తి (నగరికటం):— పది లక్షలు నష్టము వచ్చిందని మంత్రిగారు చెబుతున్నారు. బోర్డునుకూడా డిసాల్వ్ చేసి మేనేజింగు డైరెక్టర్సును పోస్టు చేయడం జరిగింది. ఫాల్స్ ఉండి చైర్మన్ ఆఫ్ ది బోర్డు వాళ్ళు అందరు మిస్‌యూజ్ చేశారనే ఉద్దేశంతోనే డిసాల్వ్ చేయడం జరిగింది మేనేజింగు డైరెక్టర్సును పోస్టు చేశారు. ఆ బోర్డు మీద యిప్పటివరకు యెందుకు యాక్షను తీసుకోలేదు?

శ్రీ బత్తిన సుబ్బారావు:— ఇన్స్పెక్షన్ కొంతవరకు పూర్తి అయింది. పూర్తి కావడానికి ఒక నెల పడుతుంది. రిపోర్టు వచ్చింది. ఈ రిపోర్టు ప్రకారము

యీ బోర్డు కూడా చాలాపరకు కారణమని తెలుస్తోంది. అది పూర్తి అయిన తర్వాత వాళ్ళమీదకూడా వెంటనే సర్ చార్జి నోటీసు యిచ్చి యాక్షను తీసుకోవాలి తీసుకుంటుంది.

శ్రీ కె. వి. ఆర్. ఎస్. పద్మనాభరాజు:— మంత్రిగారు బోర్డు ఆఫ్ డైరెక్టర్సు అని అన్నారు. ఆ బోర్డు ఆఫ్ డైరెక్టర్సు ఎవరు, చైర్మన్ యెవరు? వారి పేర్లు యేమైనా తెలుసునా?

శ్రీ బత్తిన సుబ్బారావు:— శ్రీ పి. ఎమ్. నాయుడు — ప్రసిడెంటు.
శ్రీ డి వై. రెడ్డి—వైస్ ప్రసిడెంటు.
శ్రీ ఎ. శ్రీరామమూర్తి—డైరెక్టరు.
శ్రీ పి. వెంకటేశ్వరరావు—డైరెక్టరు.
శ్రీ కె. ఎస్. ఎస్. రెడ్డి—డైరెక్టరు.
శ్రీ బి. పి. హెచ్. సన్యాసిరావు—డైరెక్టరు.
శ్రీ డి. సోమరాజు—డైరెక్టరు
శ్రీ ఎన్. వీరరాఘవాచార్యులు—డైరెక్టరు.
శ్రీ అప్పల నర్సింహం—డైరెక్టరు.
శ్రీ బి. రామచంద్రరావు — డైరెక్టరు.
శ్రీ ఆర్. బాబూరావు—డైరెక్టరు.
శ్రీ టి. నూకాలయ్య—డైరెక్టరు.

చైర్మన్ మున్సిపల్ కార్పొరేషన్—శ్రీ ఎ. వి. భానోజీరావు

శ్రీ కె. వి. ఎస్. రాజు:—ఇప్పుడు మంత్రిగారు చదివిన పేర్లు క్రొత్త బోర్డువి. ఇందులో డబ్బును దుర్వినియోగం చేసి తినేసినవారు పాత బోర్డువారు. శ్రీ కె. శ్రీరామమూర్తి మేనేజ్‌మెంటులో యీ డబ్బు తినేశారు వాళ్ళను విడిచిపెట్టి యీ క్రొత్త బోర్డుమీద యాక్షన్ తీసుకున్నా ప్రయోజనం లేదు. పాత బోర్డుమీదకూడా యాక్షన్ తీసుకోవడానికి ఆలోచిస్తారా?

శ్రీ బత్తిన సుబ్బారావు :—ఆయన కూడా ఇంతకు ముందు ప్రసిడెంటుగా ఉన్నాడు. వాళ్ళో, వీళ్ళో కారకులు కొంతవరకు తెలుస్తోంది. కొత్త బోర్డు మీద, పాత బోర్డుమీద చర్య తీసుకోబడుతుంది.

శ్రీ కొండా లక్ష్మణ్ బాపూజీ (భువనగిరి) :—ఈ సూపర్ బజార్ పైన సూపర్ విజన్ యెవరిది? హయ్యర్ అథారిటీస్ బోర్డు డైరెక్టర్స్ కాకుండా ఒకటి కంటే సూపర్ బజార్స్ మనకు ఉన్నాయి. వీటికి యేమైనా సెంట్రల్ ఏజన్సీ ప్రాపర్ సూపర్ విజన్ చెకింగ్ కొరకు పిరాడికల్‌గా ఏర్పర్చడానికి ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుందా?

శ్రీ బత్తిన సుబ్బారావు :—అది ఆలోచిస్తాము.

శ్రీ జె. నర్సింగరావు :—బోర్డు ఆఫ్ డైరెక్టర్సు, చైర్మన్ పేర్లు చెప్పినారు. అందరూ బాధ్యులేనా? ఒక్క చైర్మన్ బాధ్యులా?

శ్రీ బత్తిన సుబ్బారావు :—చైర్మన్. కొంతమంది డైరక్టర్స్ బాధ్యులని ఇంతవరకు వచ్చింది. రిపోర్ట్సు బట్టి తెలుస్తుంది. చైర్మన్‌గారు డైరెక్టర్స్ దానికి బాధ్యులు.

శ్రీ డి. వెంకటేశం :—ఈ డిపార్టుమెంటు ఎంక్వయిరీ చేస్తూనే 12 లక్షలు నష్టం అని చెప్పినారు. ఆర్బిట్రేషన్స్ ఆర్ గోయింగ్ ఆన్ అన్నారు. దాని ప్రకారంగా రెండు లక్షలు అన్నారు. మిగిలిన పది లక్షల పైన యెవరిమీద ఆర్బిట్రేషన్ చేసినారో దానిమీద తెలియలేదు, ప్రభుత్వం డిపార్టుమెంటు ఎంక్వయిరీ కాకుండా దానిని ఎ. సి. బి. కిరిఫర్ చేస్తుందా ?

శ్రీ బత్తిన సుబ్బారావు :—అది ఇన్‌స్పెక్షన్ రిపోర్టు వచ్చిన తర్వాత అవసరం అయితే ఆ ఎంక్వయిరీ కూడా చేయిస్తాము.

శ్రీమతి జె ఈశ్వరీబాయి :—అధ్యక్షా, యీ సూపర్ బజార్‌కు కమిటీ ఉన్నది. ఈ కమిటీలో యెవరైన ఎమ్. ఎల్. ఏ లు కూడా ఉన్నారా ? ఉంటే వారి పేర్లు చెబుతారా ?

శ్రీ బత్తిన సుబ్బారావు :—ఇదివరకు భానోజీరావుగారు ఉన్నారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ఇపుడు ఉండే ఎమ్, ఎల్ ఏ. లు ఎవరూ లేరు.

శ్రీ బత్తిన సుబ్బారావు :—లేదండి. ఆ కమిటీని రద్దుచేయడంజరిగిందని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :—ముంజలు తిన్నవాళ్లని వదిలి మోరలుతిన్న వారిని పట్టుకున్నట్టుగా ఇప్పుడు ఉన్న చిన్న ఉద్యోగుల మీద చర్య తీసుకుంటున్నారు. అసలు ప్రధానంగా బోర్డు ఆఫ్ డైరెక్టర్లు, పెద్దవాళ్లు తినేసినట్లుగా రిపోర్టులు అందుతున్నాయి. అందుచేత రిపోర్టు అంతా వచ్చిన తరువాత చర్య తీసుకోవడం మంచిది. ఏనుగులను మింగేసినవాళ్లను విడిచిపెట్టి దోమలను పట్టుకున్న వాళ్లను పట్టుకుంటే ఏమి అవుతుంది ? చర్య అన్నపుడు ఒకేసారి తీసుకోవాలికదా ? మొత్తం ఫ్రాడుకి ఎవరు బాధ్యులు అనేది తేలిన తరువాత చర్య తీసుకోవడం మంచిదిగాని ఈ లోగా చిన్నవాళ్లమీద తీసుకోవడం న్యాయమేనా ?

శ్రీ బత్తిన సుబ్బారావు :—చిన్నవాళ్లమీద కాదు పెద్దవాళ్లమీద కూడా తప్పకుండా చర్య తీసుకోబడుతుంది. ఒక నెల రోజులలో పూర్తి రిపోర్టు వస్తుంది. అది వచ్చిన తరువాత పాత డైరెక్టర్లమీద క్రొత్తవాళ్లమీద చర్యతీసుకుంటాము.

శ్రీ వై. వెంకటరావు :—ప్రతిరోజు శాసనసభలో ఈ కోఆపరేటివ్ ఇన్‌స్టిట్యూషన్స్‌మీద చర్చ వస్తోంది. నిన్న మొన్నకూడా వచ్చింది. పోస్టుమార్టమ్ పరీక్ష తప్ప దానివల్ల ఉపయోగం కనబడడం లేదు. స్ట్రీమ్‌లైన్ చేసి, ఇటువంటివి జరగకుండా చూస్తారా అని అనేకసార్లు అడిగాము. చేస్తామంటున్నారు. త్వరితంగా చేస్తారా ?

శ్రీ బత్తిన సుబ్బారావు :—తప్పకుండా ఆలోచిస్తామండి.

శ్రీ ఏ. శ్రీకృష్ణ :—ఇల నెలా ఆరిగే ప్రాం. మీటింగ్ అన్ని సూపర్ బజార్లలోను రెగ్యులర్‌గా జరుగుతోందా ?

శ్రీ బత్తిన సుబ్బారావు :— ప్రతినెలా సక్రమముగా జరిపించవలసిందిగా అన్ని సూపర్ బజార్లకు గట్టిగా ఇన్‌స్ట్రక్షన్స్ ఇవ్వడం జరిగింది.

DEFECTS IN THE ACQUEDUCT AT GUTLAPADU

367—

* 97 Q.—Sri Bh. Vijayakumar Raju (Put by Sri V. Satyanarayana):—Will the hon. Minister for Medium Irrigaion & Law be pleased to state :

(a) whether any representations have been received by the Government to the effect that the existing acqueduct at Gutlapadu near 'Y' Drain, Bhimavaram Tq, West Godavari Dist. is not functioning properly; and

(b) if so, the reasons for not repairing the existing one or for not constructing a new acqueduct?

The Minister for Medium Irrigation and Law (Sri P. Basi Reddy):—(a) No, Sir.

(b) There is no acqueduct at Gutlapadu near 'Y' Drain. Presumably the Honourable Member is referring to the Syphon constructed in 1964 on Thokatippa branch channel, for crossing company drain, which falls into another branch of 'Y' Drain at Gutlapadu. If, so, the syphon is said to be leaking due to breakage of pipes. It is proposed to repair the syphon during the closure period of channels in 1973.

CONSTRUCTION OF A RESERVOIR AT MADAVALASA ON SWARNAMUKHI RIVER

368—

* 171 Q.—Sri J. Mutyalu :—Will the hon. Minister for Medium Irrigation and Law be pleased to state :

(a) whether there is any scheme to construct a reservoir at Madavalasa on River Swarnamukhi in Srikakulam District;

(b) if so, whether any Investigation Division was sanctioned ; and

(c) the work turned out so far by the said Investigation Division?

Sri P. Basi Reddy :—(a) Yes, Sir,

(b) A Sub-Division was sanctioned in G O. Ms. No. 146 P.W. dated 4-2-1972 for carrying out detailed investigation of the scheme.

(c) Field particulars are being collected.

శ్రీ జె. ముత్యాలు :—ఈ ప్రాజెక్టు 26-9-50 వ తేదీని జి. ఓ. నం. 252 ఆర్డర్ మూలంగా శాంక్షన్ కాబడి మేజర్ దర్యాప్తులు కాబడి

బి ఎస్.సం. 71056/65, 4-12-65 వ తేదీన హైదరాబాదు చీఫ్ ఇంజనీర్ గారికి సిఫార్సుతో కూడా పంపించడం అయింది. ఇంతవరకు జాప్యం అయిపోయింది. ఈ ప్రణాళికలో అయినా అది అపుటకు ఏదైనా అవకాశం ఉన్నదా?

శ్రీ పి. బసిరెడ్డి :—మొట్టమొదట నాగవల్లి నదిపైన కట్టవలెనని అంచనా వేయబడింది. నాగవల్లి నదిపైన ఆనకట్ట నిర్మాణం తలపెట్టిన మూలంగా ఇది ఇన్వెస్టిగేషన్ అయ్యే లోపల నారాయణపురము, తోటపల్లి దగ్గర రెండు స్కీములు పూర్తి అయ్యాయి. కాబట్టి ఈ స్కీముకు నీరు తక్కువ వచ్చింది. అందువల్ల దాని ట్రిబ్యుటరీ అయిన సువర్ణముఖి నదిపైన ఇప్పుడు ఒక రిజర్వాయర్ మట్టివలసి దగ్గర ఏర్పాటు చేసేదానికి ఇన్వెస్టిగేషన్లు జరుగుతున్నాయి.

శ్రీ సి. హెచ్. పరశురామనాయుడు :—ఈ మట్టవలస అనేది ఈ స్కీముకి చాలా దూరములో ఉన్నది. అందుచేత ఈ రిజర్వాయర్ ఈ స్కీముకి సప్లిమెంటరీగా ఉండే అవకాశం లేదు. కాబట్టి మంత్రిగారు ఈ రెండింటికీ సంబంధం లేని విషయము తెలుసుకొని ఈ స్కీముని తొందరగా చేస్తారా?

(జవాబులేదు)

శ్రీ పి. శ్రీరామమూర్తి :—ఇది సాలూరు తాలూకాకు ఉన్న ప్రాజెక్టు. మంత్రిగారు చెప్పింది పాలకొండ తాలూకాలో ఉన్న ప్రాజెక్టు.

శ్రీ సి హెచ్. పరశురామనాయుడు :—ఈ మట్టివలస పాలకొండ తాలూకాలో దీనికి ఒక 50 మైళ్ల దిగువున ఉంటుంది. ఇది ఇంచుమించు పాలకొండ తాలూకా దగ్గర. ఈ ప్రశ్నకు సంబంధించిన స్కీము మాడవలసి సువర్ణముఖి మీద. అంచేత దీనికి సంబంధం లేదు. ఇది లోయర్, లెవెల్ కు 50 మైళ్లలో ఉంది. అది అప్పర్ లెవెల్ లో ఉంది. ఈ రెండిటికీ మీరు కన్ఫ్యూజ్ చేస్తున్నారు. క్రిందటిసారి కూడా ఇలా చేశారు. ఇది తమరు పరిశీలన చేయాలి.

Sri P. Basi Reddy :—Suwarnamukhi was a tributary of Nagavali. The original scheme was to construct the work at the confluence of the two streams Nagaram Thotapalli. So, the scheme at Palasinandivada has been given up and a better scheme has been thought of 4 km. west of Madduvalasa. It irrigates 30,000 acres of land whereas the ayacut of Nagavali scheme was only 25,000 acres.

శ్రీ జె. ముత్యాలు :—అసలు ఇది సాలూరు తాలూకా ఈపురుదండి గ్రామం వద్ద కట్టవలసిన స్కీము. అది పోయి మామిడిపల్లి దగ్గర మొకాసా దండిగ్రామం అని పెట్టారు. అది పోయి మామిడిపల్లి రిజర్వాయర్ స్కీము అని తేల్చారు. ఈ మూడూ కాన్సిల్ చేసి చీఫ్ ఇంజనీరు గారి పర్యటనలో వారు దర్యాప్తుచేసి మామిడిపల్లికి రెండుమైళ్లు మీదుగా ఉన్న మావవలస దగ్గర రిజర్వాయర్ స్కీము కడతామని అది శాంక్షన్ చేశారు తరువాత కలెక్టర్ గారి సిఫార్సుతో హైదరాబాద్ చీఫ్ ఇంజనీరుగారు పంపించడం అయింది. 24-12-65 వ తేదీన పంపించారు, అది ఇప్పటివరకూ ఎందుకు ప్రారంభించలేదు అని నేను ప్రశ్న వేశాను.

శ్రీ పి. బసిరెడ్డి :—ఇది శాంక్షన్ చేసినారు. 3 లక్షలు డబ్బుగూడా శాంక్షన్ చేసినారు. ఇన్వెస్టిగేషన్ జరుగుచున్నది. ఒక సంవత్సరంలోగా ఇన్వెస్టిగేషన్ పూర్తి అవుతుంది.

DRAINAGE FACILITIES IN KRISHNA, GODAVARI DELTA

369—

* 523 Q. Sri M. Nagi Reddy:—Will the hon. Minister for Medium Irrigation and Law be pleased to state:

(a) whether the state Government have prapared some schemes for improving the drainage facilities in Krishna, Godavari Delta areas;

(b) if so, whether the details of the said schemes will be placed on the Table;

(c) what are the works taken up so far; and

(d) the share of expenditure that will be borne by the State Government in implementing the said schemes?

Sri P. Basi Reddy:—(a), (b), (c), & (d):—Answer is placed on the Table of the House.

STATEMENT PLACED ON THE TABLE
WITH REFERENCE TO THE L. A. Q. No. 528 (Starred) [* 369]
PUT BY SHRI M. NAGI REDDY, M. L. A.

Answer:— (a):—Yes, Sir.

(b):—Statement enclosed Vide Appendix-I.

(c):—Statement enclosed Vide Appendix-II.

(d):—The expenditure on the drainage schemes is primarily to be financed from out of the drainage cess collections envisaged under the provisions of the Andhra Pradesh (Krishna and Godavari Delta Area) Drainage Cess Act, 1968. In fact the Andhra Pradesh Drainage Cess Act, 1968 was enacted with a view to raising funds to meet the expenses for the drainage schemes in view of the inability of the Government to finance the schemes from normal plan resources. However, the State Government has spent Rs. 3·00 crores in 1969-70 and Rs. 5.75 crores in 1970-71 on the drainage works Government's assistance upto 31st March, 1972 is Rs. 5·75 and another Rs. 1.03 crores after taking into account the collections in June 1972.

APPENDIX-I

Details of drainage schemes proposed for implementation.
Schemes to be implemented in stage-I

A. KOLLERU BASIN :

1. Improving Upputeru to carry 425 cu. m./sec. (15 000 cusecs) at M. 6/6 road-bridge with lake level at 27.00 feet land being acquired for the ultimate capacity of 566 cu. m/sec. (20,000 cusecs).

2. Flood detention reservoir across Thammileru near Errampalli for a storage capacity of 85 M Cum. (3,000 M. Cft.) with irrigation for 4450 ha (11000 ac.) in khariff season.

3. Excavation of a straight cut for Budameru near Vijayawada.

4. Raising and strengthening existing flood embankments of Budameru river.

5. Construction of marginal embankments along Thammileru for protection of Eluru town.

6. Improvements to East Thammileru escape and railway bridge.

B. KRISHNA DELTA SYSTEM :

1. Improvements to the drains:

(i) Krishna Western Delta

(ii) Krishna Eastern and Central Deltas

2. Excavation of straight cuts from Romperu to the Bay o Bengal :

(i) Extension of existing straight cut from M. 11/6 of Kunderu to the Bay of Bengal.

(ii) Excavation of a new straight cut from Romperu left arm to the Bay of Bengal parallel to Karemchedu Vadarevu road.

C. GODAVARI DELTA SYSTEM :

(i) Improvements to the drains.

(a) Godavari Western Delta

(b) Godavari Eastern Delta

(c) Godavari Central Delta

(ii) Widening Biccaviolu drain from M. 12/3 to M. 14/4.

SCHEMES TO BE IMPLEMENTED IN STAGE-II

A. KOLLERU BASIN :

1. Flood detention reservoir across the river Yerrakalva near Anumanilanka with a storage capacity of 183 M. Cu. metres (4700 M.Cft with irrigation over 6880 ha (17000 ac.) in Rabi season.

2. Flood detention reservoir across the Budameru near Nandigam with a storage capacity of about 50.6 M. Cum. Metres (2003M. Cft.) with irrigation over 1419 ha (3500 ac) during Rabi season.

3. Improving Upputeru to carry 566 cu. m./sec. (20,000 cusecs) at the M. 6/6 road bridge with lake level at + 7.00 feet (additional cost) over the Stage-I.

B. KRISHNA DELTA SYSTEM :

1. Construction of under-tunnels for Al ru App ru and Emileru streams across Commamur Canal in the Krishna Western Delta.

2. Excavation of straight cut to the Sea for Bhattiprolu drain in Krishna Western Delta.

C. GODAVARI DELTA SYSTEM :

1. Construction of a regulator combined with navigation lock across the Coringa river in the Godavari Eastern Delta.

D. OTHER WORKS :

Soil conservation measures in the catchments of inflowing streams and other miscellaneous works.

ANNEXURE-II

WORKS TAKEN UP SO FAR.

Sl. No. Name of the work/drain.

I. KRISHNA WESTERN DELTA

WORKS IN GUNTUR & ONGOLE DISTRICTS.

1. Epurupalem Straight Cut.

II. VETAPALEM STRAIGHT CUT.

III. ROMPERU DRAINAGE BASIN.

1. Romperu right and left arms
2. Apperu drain
3. Swarna affluent
4. Aleru drain
5. Romperu and Saki affluent
6. Catch drain between Aleru and Apperu
7. Existing straight cut
8. Murukondapadunorth drain
9. Bapatla West Swamp drain
10. Peralli drain (closing breaches)
11. Saki Affluent
12. Catch drain between Romperu and Swarna
13. Catch drain between Swarna and Aleru affluent
14. Kunderu drain from 17.5 K. M. to 28.8 K. M.
15. Emileru drain
16. Mattigunta vagu
17. Naganna vagu
18. Minor, Revenue and Private drains 5 Nos.

IV. NALLAMADA DRAINAGE BASIN.

1. Nallamada drain
2. Nallamada diversion
3. Bapatla East swamp drain
4. Bapatla East Tank drain
5. Appikatla drain
6. Poondla affluent
7. Catch drain on right side of Commamur Canal
8. Minor drains 2 Nos

V. KOLLIMERLA DRAINARE BASIN.

1. Jallavagu No. 1 drain
2. Chebrolu side drain
3. Doppalapudi affluent
4. Pendrapadu affluent
5. Kollimerla drain
6. Palakayagunta
7. Minor drains 5 Nos.
8. Hakkavagu upper arm

VI. TUNGABHADRA DRAINAGE BASIN.

1. Tungabhadra main drain 0/0 to 32.0 K. M.
2. Tenali drain
3. Kolakaluru No. 2 drain
4. Koppalli affluent
5. Edlapalli affluent
6. Konderu drain
7. Yazali drain
8. E. T. B. drain
9. Paudikodu drain and diversion
10. Pedapalli drain including syphon
11. No. 1, drain including extension
12. Minor drains 4 Nos.

VII. REPALLI DRAINAGE BASIN.

1. Kuchipudi affluent
2. Lanjagunta affluent
3. Kavuru affluent
4. Minor, Revenue and Private drains 3 Nos.
5. Kanagala affinent

VIII. BHATTIPROLU DRAINAGE BASIN.

1. Ravikampadu affluent
2. Chinnpulivarru affluent
3. Penumudi drain
4. Janakalva drain
5. Badakalva drain
6. Tungakalva drain
7. Pakalagadi drain
8. Jagajjeru drain
9. Bhattiprolu drain (closing breache)

IX. STRUCTURES ON DRAINS.

X. MINOR, REVENUE AND PRIVATE DRAINS BEING EXECUTED BY THE SUPERINTENDING ENGINEER, VIJAYAWADA CIRCLE (R) 94 Nos.

XI. PRELIMINARIES, MISCELLANEOUS EXPENDITURE ETC.

II. KRISHNA EASTERN DELTA, KRISHNA CENTRAL DELTA AND GODAVARI WESTERN DELTA.

KRISHNA DISTRICT

1. Raising and strengthening of Budameru flood banks from 0/0 to 32% M.

2. IMPROVEMENTS TO CHANDRAIAH DRAIN AND ITS FEEDERS.

 (a) Chandraiah drain from M. (—) 1/4 to 24/0 + 330
 (b) Palacodu drain from 0/0 to 5/0
 (c) Jonnapadu drain from M. 0/0 to M. 5/1

3. Left side drain of Neharalli channel and feeders.
 (a) Left side drain of Neharalli channel from M0/0 to 6/7
 (b) Rallacodu drain from M. 0/0 to M. 4/4
 (c) Bhumicodu drain from M. 0/0 to M. 4/7

4. SIVAGANGA DRAIN AND FEEDERS:

 (a) Sivaganga drain from M. 0/0 to M. 6/2
 (b) Lankapalli drain M. 0/0 to M. 4/7

5. LAZZABANDA DRAIN AND FEEDERS:

 (a) Lazzabanda drain from M. 0/0 to M. 15/4+330
 (b) Arthamuru drain from M. 0/0 to M. 3/6
 (c) Isukaparru drain from M. 0/0 to M. 5/6
 (d) Vadlamannadu drain from M. 0/0 to M. 10/1
 (e) Lankalakalvakuntla drain M. 0/0 to M. 5/6
 (f) Ventrumilli drain from M. 0/0 to M. 2/1

6. Old Bhumicodu drain
7. Moturu left side channel drain
8. Mustaphakancodu drain
9. Anamanapudi drain
10. Budameru reservoir investigation
11. Tallapalem drain
12. Engulacodu
13. Minor drains 146 works being executed by the Superintending Engineer Vijayawada (Regular) Circle.

NEW WORKS TAKEN UP IN WORKING SEASON, 1971.

14. PEDALANKA DRAIN AND FEEDERS:

 (a) Pedalanka drain from KM. 0/0 to 41.2 K. M.
 (b) Pedatumidi drain from KM. 0/0 to215.2 KM
 (c) Utukuru drain
 (d) Chennuru drain
 (e) Annavaram drain
 (f) Amudalapalli affluent
 (g) Kurada Vinnakota drain
 (h) New Kalindi drain
 (i) Yendapalli drain

15. Polaraj drain
16 Gunderu drain from K. M. 1/8 to 16.5 K. M.

17. INAMPUDI DRAIN AND FEEDERS:

 (a) Inampudi drain from M. 0/0 to 22.5 K. M.
 (b) Uppaiah codu drain
 (c) Godlacodu drain
 (d) Kankavalli drain
 (e) Mullapudi drain

Sl. No.	Name of the work/drain.
18.	FEEDER DRAINS TO BUDAMERU :
	(a) Venneru drain from % to 25.75 K. M.
	(b) Ampapuram U. T. drain
	(c) Pedautupalli U. T. drain
	(d) Atukurupuram U. T. drain
	(e) Narasannapalem U T. drain
	(f) Veeravalli U. T. drain
	(g) Narasannapalem escape drain
	(h) Pillicodu drain
	(i) Uppuluru U. T. drain
	(j) Perikedu No. I, drain
	(k) Perikedu No II drain
19.	RATNACODU DRAIN AND FEEDERS :
	(a) Ratnacodu drain from % to 24.4 K. M.
	(b) New Commamamolu drain
	(c) Veeranna alugu drain
	(d) Catch drain
20.	Uppucalva drain
21.	Mangaleru drain
22.	Mekalakalva drain
23.	Lingannacodu drain
24.	New Erali drain
25.	Minor works T & P etc.
	COMMON TO KRISHNA AND WEST GODAVARI DISTRICTS
1.	Upputeru straight cut from M. 2/% to Sea (excavation by manual labour and machinery)
2.	Improvements to Upputeru from M. 6/6 to 23/4 (removal of shoals etc.
3.	THAMMILERU RESERVOIR SCHEMES :
	(a) Earth dam from 3.8 K.M. to 5.6 K. M. and 1.41 to 2.42
	WEST GODAVARI DISTRICT
4.	Regulator
	1. Ramileru drain M. % to M. 6/7
2.	UPPUTERU BASIN :
	(a) Gunupudi south drain M. % to M. 12/% + 440.
	(b) Conteru drain (closing breaches and strengthning the banks).
	(c) Rudrayacodu drain from M. % to 6.4 K. M.
3.	KOLLERU BASIN :
	(a) Kattathandu drain (rev.) % to 2.9 K. M.
4.	NEW YANAMADURU DRAIN BASIN :
	(a) Earlacodu drain % to 8,9 K. M.
5.	DRAINS BEING EXECUTED BY THE SUPERINTENDING ENGINEER, DOWLAISHWARAM CIRCLE.
	(a) Thokalapalli drain from M. 11/4 to 12/2
	(b) Pedapadu drain
	(c) Vatluru drain
	(d) Kaza drain
	(e) 27 Nos. minor and revenue drains.

Sl. No.	Name of the work/drain.
6.	Uppukodu drain K. M. O/O to 4/3
7.	Mogallu drain
8.	Neelacodu drain
9.	18 Nos. minor drains being executed by the S. E./S. D. C., Eluru.
10.	Investigation of reservoir scheme etc.
11.	Mogaltur drain O/O to 18.0 K. M. and dredging beyond K. M. 21/8.
12.	Old Yanamdurru drain (Dredging)
13.	Yendagandi drain K. M. O/O to 9.68.
14.	Bondada drain dredging.
15.	Kakinada drain.
16.	Manchili drain K. M. O/O to 6. 85.
17.	Kakileru drain M. 2.8 to 5.0.

III. GODAVARI WESTERN DELTA.
EAST GODAVARI DISTRICT.

1. (a)	Biccavolu drain from M. 12/3 to 14/2.
(b)	West Yeluru drain M. 2/1 to 5/4.
2.	TULYABHAGA DRAIN
(a)	Tulyabhaga drain M. O/O to 13/5 and 16/6+470 to 80/4.
(b)	Anapalamma drain M. O/O to 6/6.
(c)	Lolla drain M. O/O to 5/2+330.
(d)	Chodavaram drain M. O/O to 4/7.
3.	CORINGA BASIN. Mandarava drain M. O/O to 3/4.
4.	8 Nos minor drains being executed by S.E./S.D.C., Eluru.
5.	Machara drain.
6.	Kaleru drain.
7.	4 Nos. Minor drains being executed by the Superintending Engineer, Dowlaishwaram Circle.

IV. GODAVARI CENTRAL DELTA

1. (a)	Lower Kowsika drain M. O/3 to 10/5.
(b)	Vasalatippa drain M. O/O to 12/6.
(c)	Kadali drain.
2.	VYNATHEYAM BASIN.
(a)	Vadbaodi drain M.O/O to 8/5+200
(b)	South Addalakalva drain M. O/O to 3/4+500.
3.	Palivela drain M. 1/4 to 2/7 and 6/5 to 10/7+610.
4.	Vadarevupalli drain M. O/O to 6/3+200.
5.	Vepachettu drain.
6.	Rameswaram drain.
7.	Amalapuram drain.
8.	Rangaraju Codu.
9.	Old Inapuram.
10	Kunavaram drain.
11.	27 Nos. minor drains being executed by Superintending Engineer, Dowlaishwaram Circle.
12.	Minor works T&P etc.

శ్రీ యం. నాగిరెడ్డి :—యీ మేజాపయిన ఉన్న స్టేట్ మెంటు ప్రకారం చూస్తే నాగార్జునసాగరు నిర్మాణం అయినతరువాత లాన్స్ మీదుగా వచ్చేనీరు నీరుకొండ, నెడమర్రు, కొరమల్లు, తాడికొండ మొదలయిన 15-20 గ్రామాల మీద పడి ఎటువంటి సేద్యంచేసుకోడానికి వీలుకాకుండా ఉంది. జమ్ము పడి సేద్యానికి వీలుకాకుండా ఉంది. కాబట్టి ఇందులో డ్రయినేజి స్కీము కూడ చేరుస్తారా ?

శ్రీ పి. బసిరెడ్డి :—ఆలోచిస్తాము.

శ్రీమతి డి. ఇందిర :—యీ డ్రయినేజి వైడెన్ చేయడానికి రయితుల నుంచి లాండు అక్వైయిరుచేశారు. వారికి వారినుంచి అక్వయిరు చేసిన లాండుకు ఎంత కాంపెన్ సేషను పే చేశారు ? పే చేయకపోతే ఎప్పుడు పే చేస్తారు ?

శ్రీ పి. బసిరెడ్డి :—లాండ్ అక్విజిషను కాంపెన్ సేషను కొద్ది మాత్రం తప్ప మిగిలింది అంతా పే చేశారు.

శ్రీ ఎ. శ్రీరాములు :—కొల్లేరు బేసిన్ విషయంలో ఎనమద్రుడు డ్రైనేజి డ్రెడ్జింగ్ స్కీము అగ్రిడ్ ఎస్టిమేట్ ఎంత ? టెండర్సును పిలిచారా ? లేక డిపార్టుమెంటల్ గా వర్క్ ఎగ్జిక్యూట్ చేస్తారా ? అయితే ఎప్పటికి పూర్తిచేస్తారు ?

శ్రీ పి. బసిరెడ్డి :—టెండర్సు పిలిచారు. అంతా డిపార్టుమెంటల్ గా ఎగ్జిక్యూట్ చేయడంలేదు.

Sri A. Srecramulu:—That is not correct. Sir, because I happened to visit that place. Now it is parctically done through the department because depertmental dredgers have been used and engineers complained that 6" bore have not been able to speed up this work. I would request the hon Minister to kindly look into the papers and tell us whether the work is given on contract or whether it is done departmentally.

శ్రీ పి. బసిరెడ్డి :—డ్రెడ్జర్స్ పని కాంట్రాక్టుఇచ్చి చేస్తారు కాని పూర్తిగా డిపార్టుమెంటు వర్కు ఎగ్జిక్యూట్ చేయరు.

శ్రీ వై. వెంకట్రావు :—రయితులకు కాంపెన్ సేషను ఇచ్చారన్నారు. అది కరక్టు కాదు. నేను ఇటీవల కలెక్టరుగారివద్దకు వెళ్లి అడిగాను. వారికి కో-ఆర్డినేషనులేదు. లాండ్ అక్విజిషను తహశీలుదారు వారికివ్వాలి. కో-ఆర్డినేషను లేక రయితులకు కాంపెన్ సేషను ఇవ్వడంలేదు. అది తొందరగా ఇచ్చేట్లుగా చూడాలి. తరువాత మాసన్రిస్ట్రక్చర్సు వైడెను చేయడంలేదు. మాసన్రి స్ట్రక్చర్సు వైడెన్ చేయాలి.

శ్రీ పి. బసిరెడ్డి :—లాండ్ అక్విజిషను డబ్బు ప్రభుత్వం కలెక్టర్సుకు ఇచ్చారు. వారు కొన్ని ఇబ్బందులవలన రైతులకు ఇవ్వలేదు. త్వరలో డబ్బు రైతులకు ఇవ్వమని కలెక్టర్సుకు ఆదేశాలు యిచ్చాము. మాసన్రిగురించి సభ్యులు అడిగారు. దానిగురించి ఎక్కడెక్కడ అవసరమయితే ఆ పనులు చేస్తారు.

శ్రీ పెంకా సత్యనారాయణ :-- అనుకున్న ప్రాజెక్టు స్కీము విషయంలో ప్రధానమయిన స్టోరేజి కడుతున్నారు. అలాగ స్టోరేజి కడితే రెండవ క్రాప్‌కు 7-8 వేల ఎకరాలు సాగు అయ్యే అవకాశం వుంది. ఈ ప్రాజెక్టుకు ఉన్న ఇంపార్టెన్సు చూచి అది త్వరగా పూర్తి చేయడానికి ప్రభుత్వం ఎందుకు చర్యలు తీసుకోవడము లేదు ?

శ్రీ పి. బసిరెడ్డి :--రేపు 25 న బోర్డు సమావేశం అవుతోంది. నవంబరులో ఇది పూర్తిచేయడానికి అవకాశం వుంది. ఈ పనులకు ఎక్కువ ప్రాధాన్యత యిస్తున్నాం.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :--మార్చి 1972 నాటికి ఎన్ని లక్షల డ్రయినేజ్ సెస్ రావలసి ఉంది ?

శ్రీ పి. బసిరెడ్డి :--జూన్ ఎండింగ్‌ నాటికి సుమారు 9 కోట్లు.

శ్రీ కె. విశ్వేశ్వరరావు :--ఈ డ్రయినేజి స్కీములు చాలా ఉపయోగంగా వుంది. కాని మురుగు కాలువలమూలంగా బళ్ళు వెళ్ళడానికి ఇబ్బందిగా వుంది. అటువంటిచోట్ల బ్రిడ్జెస్ కట్టే ఆలోచన ఉన్నదా ?

శ్రీ పి. బసిరెడ్డి :--ఈ విషయం ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చింది. బోర్డుకూడా గత సమావేశంలో చర్చించారు. రేపు సమావేశంలో చర్చించి తగిన చర్య తీసుకుంటారు.

శ్రీ ఎ. శ్రీరాములు :--ముదినేపల్లి డ్రయినేజి బ్రిడ్జి ఎప్పుడు పూర్తి చేస్తారని అడిగాను సమాధానం చెప్పలేదు ?

శ్రీ పి. బసిరెడ్డి :--ఇది చాలా కష్టమయిన ప్రశ్న--ఏ పని ఎప్పుడు పూర్తి చేస్తారో చెప్పడం కష్టం. 2.63 మిలియన్ చేసే స్పిల్ ఓవర్ పనులు ఉన్నాయి.అవన్ని రేపు సీజనులో పూర్తి చేయాలని వుంది. తరువాత 5 కోట్ల రూ. ల వరకు కొత్త పనులు ఉన్నాయి.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :--9 కోట్ల రూ. లు వసూలు చేశామన్నారు. ఈ 9 కోట్లు దేనిక్రింద ఖర్చు చేశారు ? ఇప్పుడు ఇబ్బందిగా ఉన్న రోజులలో రైతు నుంచి వసూలు చేసినదానిగురించి ఏమి చర్య తీసుకుంటారు ?

శ్రీ పి. బసిరెడ్డి:--9 కోట్లు వసూలయితే 12 కోట్ల 60లక్షల రూ.లు ఖర్చు చేశారు, ఆర్థిక సంబంధమైన యిబ్బందులున్నాయి. డిసెంబరుకు 2 కోట్ల 60 లక్షలు కాంట్రాక్టర్సుకు యివ్వవలసివచ్చింది. ప్రభుత్వానికి నోటీసు కూడా ఇచ్చారు. స్పెషల్ డ్రయివ్ చేసి 8 కోట్లు వరకూ వసూలు చేశారు. ఇంతకుముందు 80 లక్షలు వసూలు అయింది. ఇప్పుడు స్పెషల్ డ్రయివ్ వలన మన 8 కోట్లు వసూలుఅయిన కారణంచేత అప్పులు తీర్చి పనులు చేయడానికి అవకాశం ఏర్పడింది.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :--అక్వాయరుచేసిన లాండుకు కాంపెన్సేషను యివ్వలేదు సరికదా డ్రయినేజి సెస్ వసూలు చేస్తున్నారు. ఆ అక్వాయరు చేసిన లాండుకు డ్రయినేజి సెస్ వసూలుచేయకుండా చూస్తారా ?

Sri P. Basi Reddy: -It is a very relevant question and I have asked the Secretary to include it in the agenda of the next meeting. I think it is unreasonable to collect cess from the lands that have been acquired for drainage works.

LIFT IRRIGATION SCHEME IN CERTAIN VILLAGES OF PALNAD TALUK

370—

* 27 Q. —Sarvasri M. Nagi Reddy and Vanka Satyanarayana :- Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state :

(a) whether the Government have a proposal to implement lift irrigation scheme for supplying water to the villages in Macherla, Veldurthi and Karampudi firkas in Palanad taluk which are not irrigated under the Right Cannal of Nagarjuna Sagar;

(b) if so, the steps taken in that direction ; and

(c) if not, the reasons therefor ?

The Minister for Irrigation (Sri P. Narsa Reddy): -(a) No, Sir.

(b) Does not arise.

(c) The sanctioned project estimate does not contemplate provision of Lift Irrigation facilities in the Right Canal area.

శ్రీ యం. నాగిరెడ్డి :—అధ్యక్షా, రైట్ కెనాల్ క్రింద అది లేకనుకోండి. వెల్దుర్తి, మాచర్ల, కారంపూడి ఫిర్కాలోని గ్రామాలు మెట్టప్రాంతాలు, కరువుకు గురి అవుతున్నాయి. వర్షాలు లేవు, యీ సంవత్సరముకూడా వర్షాలు లేవు. ఒక క్రాప్ కు యివ్వడానికి నష్టము ఏమి వుంది ? ఎలక్ట్రిసిటీ వుంది, అందువల్ల యిప్పు డయినా లిఫ్టు ఇరిగేషన్ స్కీముగురించి ఆలోచన చేస్తారా ?

Sri P. Narsa Reddy: —Under the right canal the gravitation flow can irrigate more lands. Therefore if you venture for lift irrigation we would be having more capital cost and more burden on the ryots.

శ్రీ యం. నాగిరెడ్డి :—రైట్ కెనాల్ నుండి నీరుగాదు, నాగార్జునసాగరు రిజర్వాయరునుండి తీయవచ్చు. గొట్టపాడు వద్దు, ఆ రకంగా తీయండి, ఇప్పటికైనా దానిగురించి పరిశీలన చేస్తారా ?

Sri P. Narasa Reddy :—The capacity for irrigation under the right canal on the right side is 130 TMC. 82 టి. యం. సి. వరకు ఎన్ని తాలూకాలలో ఎంత సేద్యము అవుతుందో. We have already planned. వేరే కాలవ, అదనంగా నీరు అంటే ట్రిబ్యునల్ తరఫున అదనంగా నీరు వచ్చినతరువాత ఆలోచించవచ్చు.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు :—ఈ లిఫ్టు ఇరిగేషన్ స్కీమ్సు పెట్టిన ప్రాంతాలలో ల్యాండ్ ఎక్విజిషన్ చేసి కాంపెన్సేషన్ యివ్వలేపోవడమువల్ల ఇబ్బందులు ఏర్పడి పెట్టిన నిధులు నిరుపయోగం అవుతున్నాయి, అందుకని కాంపెన్సేషన్ ఇచ్చేదానికి ప్రభుత్వము ఆలోచిస్తుందా ?

శ్రీ పి. నర్సారెడ్డి :—గౌరవ సభ్యులు జనరల్ గా చెప్పారు, ఎక్కడ లిఫ్టు ఇరిగేషన్ లో యిది జరిగిందో వార్తు దయచేసి లెటర్ వ్రాస్తే పరిశీలన చేస్తాను.

Development of Fisheries at Pulicat Lake

371—

* 609 Q.—Sarvasri Nallapareddi Sreenivasul Reddi and V. Srikrishna :—Will the hon Minister for Social Welfare be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the Government of Andhra Pradesh and Government of Tamilnadu propose to take up a scheme for the development of fisheries at Pulicat lake;

(b) what is the estimated cost of the scheme ;

(c) when will it be started; and

(d) what are the main features of that Scheme ?

The Minister for Social Welfare (Sri M. V. Krishna Rao) :— (a) Before the Fisheries of any water spread can be developed a preliminary survey of its potentialities for development has to be conducted and only based on the data collected, a scheme can be drawn up. So, the present proposal is only for the preliminary survey and not for any specific scheme of development of Fisheries at Pulicat Lake.

(b), (c) & (d) : Do not arise.

శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసులు రెడ్డి :—దీని విషయములో తమిళనాడు ప్రభుత్వము మన ప్రభుత్వము ఏమైనా సంప్రదింపులు జరుపుతున్నాయా? ఇరువురు కలసి జాయింటు వెంచర్‌లో చేయడానికి సిద్ధముగా వున్నారా ఆ స్కీము ఏ రూపంలో వుండాలని ఆలోచిస్తున్నారు?

శ్రీ యం. వి. కృష్ణారావు :— ఆ లేక్ రెండు వంతులు మన అధీనములో వున్నది ఒకవంతు తమిళనాడు అధీనములో వున్నది, రెండు ప్రభుత్వాలు సంప్రదించుకున్నాయి, వారు 10 వేలు సాంక్షను చేశారు, మనము పదివేలు రీసర్చి కొరకు యిన్వెస్టిగేషను కొరకు ప్రపోజల్సు పంపించడము జరిగింది. అది సాంక్షను కాగానే రెండు ప్రభుత్వాలు కలసి యిన్వెస్టిగేషను పూర్తిచేసి స్కీము తయారుచేస్తుంది.

శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసులు రెడ్డి :—ఇది చాలా లాభదాయకమైనటువంటి స్కీము. అక్కడ వున్నటువంటి ఫిష్, ప్రాన్సు, ఎక్కడదొరకములేదు. జాయింటు వెంచర్‌లో రావడానికి తమిళనాడు ప్రభుత్వము ముందుకు వస్తున్నది, మన ప్రభుత్వము వెనక్కుపోతున్నట్లు తెలుస్తున్నది. ఎందుకు వెనక్కుపోతున్నారు, దాని గురించి వెంటనే ఆలోచిస్తారా?

శ్రీ యం. వి. కృష్ణారావు :— కొంచెము, డబ్బు లేక వెనుకాడడం, ముందుకు వెళ్లుతుంది.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—ప్రిలిమినరీ సర్వే అయిన తరువాత ఏమి ఐడియా వచ్చింది, ఏ రకంగా అభివృద్ధి జరుగుతుందని అనుకుంటున్నారు, రెండు వంతులు మనకు వుంది. ఒక వంతు వారికి వుంది అంటున్నారు, వారికి 16 వేలు యిస్తే మనము పదివేలు అంటున్నారు, అంటే తమిళనాడుకు ఎక్కువ బెనిఫిటుగా వుంటుందా?

శ్రీ యం. వి. కృష్ణారావు :— సర్వే జరిగిన తరువాత ఆలోచన చేస్తాము. సర్వేకొరకు చర్యలు తీసుకుంటున్నాము, సర్వే అయిన తరువాత చూద్దాము.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :— ప్రిలిమినరీ సర్వే జరిగించారు.

శ్రీ యం. వి. కృష్ణారావు :—జరుగలేదు.

శ్రీ డి. వెంకటేశం :—పులికాట్ లేక్ రెండువంతులు మనకువున్నా, వారు దానికి 16 వేలు పే చేశారు, ఒక వంతు వున్నప్పటికీ—మనము పది వేలు యిస్తున్నాము, వారితో ఒడంబడిక చేసుకున్నప్పుడు ఏ ప్రాతిపదిక మీద డబ్బు కేటాయించారు?

శ్రీ యం.వి.కృష్ణారావు :— ఒడంబడిక ఏమిలేదు. సర్వేకొరకు మన ఆఫీసర్లను మనము పంపుతాము, వారి ఆఫీసర్లను వారు పంపుతారు, కంబైన్డుగా ఒక స్కీము తీసుకవస్తారు. ఒడంబడిక ఏమిలేదు.

Mr. Speaker:—Now it is nearing 9 30; the supplementaries will be confined to the main questioner.

Sri C. V. K. Rao :—There must be some kind of procedure, Sir without our being suddenly cut off sometimes and sometimes permitted in a zig-zag manner. We are not putting supplementaries as a matter of course but we are picking some questions which are important and reserving our supplementaries and if we are cut off when an important question concerning our constituency comes, we will be disappointed. I request you to be flexible.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—అందువల్ల యీ ప్రశ్నలకు సంబంధించినంతవరకు యీ రోజుగాని యికముందు రోజులలోగాని గంటవరకే ప్రశ్నలు— సరిగా గంటలో ప్రశ్నలు పూర్తిచేయాలని నా కోరిక. ఎన్ని ప్రశ్నలు వున్నా గంటకు పదినిమిషాలు వుండనేవరకు సప్లిమెంటరీస్ ఎలో చేసి తరువాత ఎన్ని క్వశ్చన్సు వున్నా, వాటికి ఆన్సర్స్ చెప్పడం మేన్ క్వశ్చను వేసినవారు ఒక సప్లిమెంటరీ అడగాలనేది నేను అనుసరించాలనుకునే పద్ధతి.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—అనేక క్వశ్చన్సు వుంటాయి. మీ ప్రొసీజరు మంచిదే, అంటాము, మొదటినుండి అన్ని క్వశ్చన్సుకు ఆన్సరు చేయిస్తామన్నారు, అయితే అన్ని క్వశ్చన్సుకు సప్లిమెంటరీస్ యివ్వకపోతే కష్టము అవుతుంది. ఈ రూలు పెట్టినట్లయితే ఆఖరుకు మంచి ప్రశ్న వుండవచ్చు. When a question is put it is intended for the whole House and not for a particular member; the concerned member may be alert and when the answer comes from the Minister it will be very important for us and we will be prompted to take some more information. Therefore I would request you to be flexible.

Mr. Speaker :—I have tried to be flexible; that has put me in great difficulty.

శ్రీ వి. సత్యనారాయణ :—దానికి ఒక సిస్టమ్ ఉండాలి. సభలో పది క్వశ్చన్లు వేసేవారు, ఇప్పుడు 15 పెడుతున్నారు, 10 క్వశ్చన్లు పెడితే మేము సప్లిమెంటరీస్ అడగడానికి వీలువుంటుంది. [illegible] ఉన్న అవర్‌లోనే అంటే కష్టము అవుతుంది. శాసన సభ్యులు [illegible] సమస్యల ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకురావాలంటే ఈ సమయములో తీసుకురావడము చాలా అవసరము, దానివల్ల కొంత క్రింది సమస్యలు జరుగుతాయి. అందువల్ల అవసరమైతే గంటన్నర కమిటీ కూర్చుని [illegible], ఎంత గంటలో దీనిని చేయగలరో [illegible] ఎక్కువ క్వశ్చన్లు వేయగలమో చేస్తే బాగుంటుంది. దీని విషయములో సీరియస్‌గా ఆలోచించాలి. సప్లిమెంటరీస్‌కు అవకాశము [illegible] [illegible].

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—ఫ్లెక్సిబిలిటీ [illegible], మిమ్మల్ని ఇబ్బందిలో పెట్టడము మా సైడ్ నుండి జరుగదు, అవతలి సైడ్ నుండి ఎటువంటి ఇబ్బందులు కలుగజేస్తున్నారో మేము ఊహించడము కష్టము.

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—ఇవతలి సైడ్ ఇబ్బంది ఏముంది, అవతలి సైడ్ నుండే సి. వి. కె. రావుగారు....

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—చూడండి, వారు లేచి ఎట్లా చెబుతున్నారో, మేము నిలబడితే [illegible]. మినిష్టరుగారు అవతలి సైడ్ నుండి ఇవతలి సైడ్ నుండి రెండు ప్రశ్నలను ఉపయోగిస్తున్నారు, ఇన్‌ఫ్లుయెన్స్ చేస్తున్నారు వెనుకాల నుండి అక్కడి వారిపైన వత్తిడి చేస్తున్నారు, ఎందుకంటే మీరు ఆ పార్టీ మనిషి గాబట్టి ...

Mr. Speaker :—I am sorry; I object to that; there is no pressure from anyside like that. I myself have come to the conclusion that if you want to complete the questions in one hour this is the only way.

Sri C. V. K. Rao :—I obey, Sir.

మిస్టరు స్పీకర్ :—వంకా సత్యనారాయణగారు తక్కువ ప్రశ్నలు వేయమని చెప్పారు, తక్కువ క్వశ్చన్లు వేయడానికి నాకు అభ్యంతరము లేదు. కాని ఇతరత్రా మేము ఇచ్చిన క్వశ్చన్స్ రావడము లేక, అన్ని మూలపడి పోతున్నాయనే వాదన వుంది. అందువల్ల ఆన్సర్ అయినా వస్తే When once the answers are placed on the Table even though they are not answered by the minister, that appears in the place basing on the importance of the question.

Sri C. V. K. Rao :—It is not a question of publicity.

Mr. Speaker :—I am not talking of publicity.

Sri C. V. K. Rao :—We want the Government to clarify the position. So much so, in our discharge of our work as legislators, we would becom the fit legislators.

శ్రీ వై. వెంకటరావు :— అధ్యక్షా, ఒన్ అవర్ క్వశ్చన్స్ ఎలా చేస్తున్నారు, జీరోఅవర్‌లో కాల్ అటెన్షన్ మోషన్సు2, 3 లేనప్పుడు క్వశ్చన్ అవర్ కొంచెము ఎక్స్టెండు చేస్తే బాగుంటుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—జీరో అవర్ అనేది లేదు. There is no question of zero hour I have no objection if by changing the rule or convention you decided that we should have the question hour for another half an hour. I will not come in your way.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—అధ్యక్షా, క్వశ్చన్సు తగ్గించడానికి అప్పుడే మీరు నిర్ణయం తీసుకోవద్దు. నెంబరు చాలా పెరుగుతున్నది. నాలుగు మాసాలనాడు సమ్మె జరుగుతున్నదని ఇస్తే అది పూర్తి అయిన తరువాత ఆన్సర్సు వస్తూవుంటాయి. అందుచేత క్వశ్చన్స్ మాత్రం ఏ సెషన్‌లోనివి ఆ సెషనులో పూర్తి చేయాలి. అది మన ప్రిన్సిపుల్‌గా పెట్టుకోవాలి. అవి తగ్గించడం కంటె అవన్నీ పూర్తి చేయాలంటే సంఖ్య ఎక్కువ పెట్టాలి. నా ఉద్దేశం ఏమంటె-అవసరం అయితే రూల్సు కమిటీని వేసి టైమును కొంచెము ఎక్స్టెండు చేయడానికి మనం ఏదైనా ఆలోచన చేస్తే బాగుంటుంది.

Mr. Speaker :—For today I will follow the same old procedure of allowing supplementaries but from tomorrow we change the procedure or the time whatever it be, I will have to follow the procedure of closing supplementaries at least five minutes to question hour and the ncomplete the question hour.

Sri C. V. K. Rao:—Thank you for to-day. For tomorrow please permit us to argue and pursuade you to extend the facility.

Mr. Speaker :—Any one of you or all of you can come and we will certainly discuss.

శ్రీ సి. హెచ్. పరుశురామనాయుడు (పార్వతీపురం) :—అధ్యక్షా, సప్లమెంటరీసు రెండు మూడు కన్నా ఎక్కువ లేకుండా చేస్తే బాగుంటుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—అది ఎట్లా సాధ్యం అవుతుంది. అవన్నీ తరువాత మాట్లాడుదాము.

SUPPLY OF BOATS AND NYLON NETS ON HIRE PURCHASE

372—

* 685 Q.—Sri M. Nagireddy :—Will the hon· Minister for Social Welfare be pleased to state :

(a) whether the Government propose to supply boats and nylon nets on hire purchase basis to fishermen ; and

(b) if so, whether the particulars of the said scheme will be placed on the Table of the House ?

Sri M V. Krishna Rao :—(a) There is a scheme for the supply of boats only to the fishermen on hire purchase basis but not nylon nets.

(b) A statement is placed on the Table of the House.

STATEMENT PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE

(Vide answer to clause (b) of L. A. Q. No. 685 (Starred) [*372])

The details of the scheme are as follows :

The Mechanised fishing boats constructed in the Boat Building Yard, Kakinada are being distributed among the following categories on hire purchase system.

1. Fishermen Co-operative Societies.
2. Trained Fishermen.
3. L. F. T. & Ns.
4. Post Graduate Diploma Holders.

The cost of boats varies from time to time basing on the cost of materials and purpose of engines. The present approximate cost of the boats is furnished below :

S No.	Type of Boat.	Cost of Hull	Cost of Engine	Total
		Rs.	Rs.	Rs.
1.	3' boat	16,500	40,000	56 500
2.	32' boat	31,500	52,000	86,500
3.	37' boat	52,500	72,000	1224,500

Subsidy at the rate of 12½% on hull and 50% on engine is being allowed on the mechanised fishing boats and the subsidised cost will be recovered in 54 instalments spread over in a period of 6 years (excluding non-fishing seasons).

శ్రీ ఎమ్. నాగిరెడ్డి :— అధ్యక్షా, ఈ స్టేటుమెంటులో 3 రకాలు బోట్సు ఇస్తున్నామని ఇచ్చారు. వాటికి సబ్సిడీ—కాస్టు ఆఫ్ బాడీ క్రింద 12½% ను కాస్టు ఆఫ్ ఇంజన్‌కు 15% ఇస్తున్నారు. అది ఇచ్చినప్పటికీ మొదటి అయిటముకు 34 వేలు కట్టాలి, 2 వ అయిటముకు 56 వేలు కట్టాలి, 3 వ అయిటమునకు ఒక లక్ష 11 వేలు కట్టాలి. అది 54 ఇన్‌స్టాల్‌మెంట్సు 6 సంవత్సరాల డ్యూరేషను అన్నారు. మొదటి అయిటముకు సంవత్సరానికి 6 వేలు, 2 వ అయిటముకు సంవత్సరానికి 9,500, 3 వ అయిటముకు సంవత్సరానికి 20 వేలు కట్టాలి. అది చాలా ఎక్కువ. కాబట్టి 10 ఏళ్ల డ్యూరేషను 90 ఇన్‌స్టాల్‌మెంట్సు క్రింద కట్టడానికి ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుందా ?

శ్రీ ఎమ్. వి. కృష్ణారావు :— మీరు చెప్పినంత డ్యూరేషను కాదు కాని కొంత డ్యూరేషను పెంచడానికి ఆలోచిస్తాము.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :— బోట్సు అలాట్ చేయడం విషయంలో ఫిషర్‌మెన్‌కు సంబంధించినటువంటివారికి కాకుండా బోగస్ పెర్సన్సుకు అలాట్ చేయడం జరుగుతుంది. అది అరికడతారా ? ఇప్పుడు చాలా బోట్సు ఇన్‌స్టాల్‌మెంట్సు పే చేయలేకుండ ఐడిల్‌గా ఉన్నాయి. అవి అసలు ఫిషర్‌మెన్‌కు అలాట్ చేస్తారా లేదా

ఎమ్. వి. కృష్ణారావు :—బోగస్ ఫిషర్ మెన్ అనేవి ఏమన్నా వుంటే చెప్పండి. కంప్లయింటు వస్తే ఎంక్వయిరీ చేస్తాము. మేము మాత్రం పెర్ ఫెక్టుగా ఫిషింగు చేసే వాళ్లకు ఇస్తున్నాము. ట్రెయిన్డు ఫిషర్ మెన్‌కి 147 బోట్లు ఇవ్వడం జరిగింది. మేము ఫిషర్ మెన్‌కి ఎక్కువ ఇవ్వడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము.

శ్రీ బి. వెంకటేశం :—బోగస్‌వి ఉంటే వాళ్ల దృష్టికి తెమ్మని అన్నారు. ఇదివరకే ఇచ్చినటువంటి పడవలన్నీ మద్రాసు స్టేటు వాళ్లకు అమ్మిన విషయం ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చింది. అటువంటి కేసులు ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకొని వస్తే ఏమి చర్య తీసుకోలేదు ఇటువంటి కేసులు ఉన్నాయి. వాటిని అరికడతారా ?

శ్రీ ఎమ్. వి. కృష్ణారావు :—తప్పకుండా అరికడతాము.

శ్రీ పి. సన్యాసిరావు (విశాఖపట్నం) :—బోట్సు మత్స్య పారిశ్రామికులకు ఇస్తామని చెప్పారు. లాస్టు అసెంబ్లీలో శ్రీ కాకాని వెంకటరత్నంగారు వీటిని చూసేవారు. అప్పుడు వారు ఇచ్చినటువంటివి అన్నీ చౌదరి, రెడ్డి అని 26 పేర్లు ఉన్నాయి. దానిమీద ఇక్కడ చర్చ, చాలా గందరగోళం కూడా జరిగింది. ఫిషర్ మెన్‌కే అవి ఇస్తే ప్రజలకు ఉపయోగపడుతుంది. ఇప్పటికైనా ఆ రకంగా చేస్తారా ?

శ్రీ ఎమ్. వి. కృష్ణారావు :—స్టేటుమెంటులో ఇచ్చాము. ట్రెయిన్డు ఫిషర్ మెన్ అంటే ఫిషర్ మెన్‌గా ట్రెయిన్డు అయినటువంటి వాళ్ళకు 147 బోట్సు ఇచ్చాము. డిప్లమో హోల్డరుస్‌కి 19 ఇచ్చాము. పోస్టుగ్రాడ్యుయేట్ డిప్లమో వాళ్ళకు 3 ఇచ్చాము, బర్మా రిపాట్రియేట్సుకి 6 ఇచ్చాము. ఫిషర్ మెన్ కోఆపరేటివ్ సొసైటీసుకి 61 ఇచ్చాము. మొత్తం 236 ఇచ్చాము. అందుచేత రెడ్డి, చౌదరి అనడానికి ఇందులో లేదు.

శ్రీ బి. సూర్యనారాయణ :—అధ్యక్షా ట్రెయిన్డు ఫిషర్ మెన్‌కు తెలంగాణాలో నైలాన్ వలలు సప్లయి చేసారా ? రెండవది ఇంతవరకు తెలంగాణాలో అద్దె కొనుగోలు పద్ధతి పైన ఎన్ని పడవలు అలాట్ చేసారు.

శ్రీ ఎమ్. వి. కృష్ణారావు :—అది వేరే ప్రశ్న.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—5½ ఇన్‌స్టాల్ మెంట్సు కట్టాలి. నిజంగా ఆ బోట్సు ఉపయోగిస్తే డబ్బు కడతారు. కాని చాలామంది మధ్య దళారీలు తీసుకొనడం వల్ల డబ్బు కట్టడంలేదు. చాలా అయిడిల్‌గా ఉన్నాయి. అటువంటివి ఎన్ని ఉన్నాయి ?

శ్రీ ఎమ్. వి. కృష్ణారావు :—అది వేరే ప్రశ్న.

శ్రీ ఎమ్. నాగిరెడ్డి :—లోన్సు కాని గ్రాంట్సు కాని ఇచ్చేటప్పుడు థర్డు పార్టీని హామీ ఇవ్వమంటున్నారు. పేదవాళ్ళకు ఎవరు హామీ ఇస్తారు. అందుచేత మధ్య దళారీలు చాలామంది వస్తున్నారు. హామీ తెచ్చుకొనేవాళ్లు కాబట్టి ఆ థర్డు పార్టీ హామీ లేకుండా ఇస్తారా ?

శ్రీ ఎమ్.వి. కృష్ణారావు :—ఇదివరకు హామీ లేకుండా ఇచ్చేవారు. ఇస్తే గవర్నమెంటుకు డబ్బు కట్టడం లేదు. అసలు బోటు కూడా కనబడకుండా ఉండే పరిస్థితి కనిపించింది. అందుచేత గవర్నమెంటు దానిని గురించి ఆలోచన చేసి 5 వేల రూపాయలు హామీ అయినా పెడితే బాగుంటుందని పెట్టాము. వాళ్లు ఇవ్వకపోతే వాళ్ల రెలెటివ్సు ఇస్తున్నారు. హామీ ఇవ్వడానికేమవుంది.

శ్రీ ఎం. హనుమంతరావు :—కొవ్వూరు తాలూకాలో పెద్ద పెద్ద చెరువులు ఉన్నాయి. అక్కడ ఉన్నటువంటి వడ్డెలకు ఇటువంటి సౌకర్యాలు నైలాన్ వలలు కాని బోట్సు కాని కొనుక్కోవడానికి ఏర్పాటు చేస్తారా ?

శ్రీ ఎమ్.వి.కృష్ణారావు :—నైలాన్ వలలు సబ్సిడి రేట్సుకు ఇస్తున్నాము.

శ్రీ జి. సూర్యనారాయణ :—అధ్యక్షా, స్టేట్ మెంటులో 3 వ అయిటమ్‌లో ఎల్.ఎఫ్.టి అండ్ ఎస్.ఎస్ అన్నారు. కొంచెము దానిని క్లారిఫై చేస్తారా.

Sri M. V. Krishna Rao : –*Licenciate in Fishing Technology and Navigations.*

శ్రీ కొండా లక్ష్మణ్ బాపూజీ :—మీరు బోట్లను సప్లయి చేసిన వాళ్ళలో మిడిల్ మెన్ కూడా ఉన్నారు. స్వయంగా ఫిషింగు చేయునటువంటివారు ఎంత మంది ఉన్నారు. అది ఏమైనా ఎంక్వైరీ చేసారా ?

శ్రీ ఎమ్. వి. కృష్ణారావు :—అసలు మిడిల్ మెన్‌కు ఎవరికి ఇవ్వడం లేదు. మేము ట్రెయినింగు అయిన ఫిషర్ మెన్‌కే ఇస్తున్నాము. వాళ్లు ఏమైనా మిడిల్ మెన్‌కు ట్రాన్స్‌ఫర్ చేస్తున్నారేమో తెలియదు. మేము మాత్రం ఇవ్వడం లేదు.

FISHING HARBOUR AT NIZAMPATNAM

373—

* 804 Q.—Sri Y. Chennayya (Repalle) (Put by Sri Y. Venkata Rao) :—Will the hon. Minister for Social Welfare be pleased to state :

the stage at which the construction of Fish Harbour at Nizampatnam stand at present ?

Sri M. V. Krishna Rao : –The Team of United Nations Development Programme has recently completed the survey of the site at Nizampatnam for construction of a fishing harbour. The report prepared by the Team is under examination of the Government of India. On receipt of administrative and financial sanction from the Government of India, the construction of the Harbour will be taken up.

వై. వెంకటరావు :—ఇప్పుడు నిజాంపట్టణం వద్ద చాలా ఫిష్ గాని ప్రాన్ గాని దొరుకుతుంది. ఆ టీం ఏదో రిపోర్టు పంపించారు. అది సెంట్రల్ గవర్నమెంటు మీద ఇంప్రెస్ చేసి తొందరగా వచ్చేటట్లు చేస్తారా ?

శ్రీ ఎం. వి. కృష్ణారావు :—ప్రయత్నిస్తున్నారు. పోయినసారి నేను ఢిల్లీకి వెళ్ళినప్పుడు, అక్కడ అధికారులతో డిస్కస్ చేయడం జరిగింది. త్వరలో శాంక్షన్ చేస్తామని చెప్పారు. అయితే టెక్నికల్‌గా కొన్ని అభ్యంతరాలు ఎగ్జామిన్ చేస్తున్నారు. త్వరలో వస్తుంది.

STORAGE FACILITIES FOR PADDY IN WEST GODAVARI DISTRICT

574—

* 371 Q.—Sri M. Nagi Reddy :—Will the hon. Minister for Civil Supplies be pleased to state :

(a) whether it is fact that inadequate accomodation in the F C.I and Central Weare-Housing Corporation Godowns in West Godavari District has effected paddy procurements operation ; and

(b) if so, the action taken by the State Govt. in this regard?

Sri G. Rajaram :—The Minister for Hand looms and Cooperative Sugar Factories deputised the Minister for Civil Supplies and answered the question (a) There is at present no paddy procurement in the State. Only rice is being procured. It is a fact that in a dequate godown accommodation in West Godavari district had affected to some extent rice procurement operations in that district.

(b) The Board of Revenue (CS) issued instructions to the Food Corporation of India to arrange for additional storage accommodation.

The Food Corporation of India made certain alternative arrangements such as asking the West Godavari millers to deliver the rice in the godowns of other districts, securing additional accommodation in godowns of a sugar factory, and State Ware-housing Corporation and some schools and colleges. The Railway authorities and Government of India have also been addressed for supply of adequate number of wagons for quick movement of rice to deficit pockets, so as to make available sufficient accommodation for storage of the procured rice stocks.

శ్రీ ఎం. నాగిరెడ్డి :—ఇప్పుడు సరిపోయినటువంటి గోడవున్స్ లేనందువల్ల ప్రొక్యూర్ చేసేటటువంటి ధాన్యముకూడ చేయలేకపోతున్నారు. అందువల్ల ఇప్పుడు ధాన్యముకూడ ఫెయిర్ ప్రైస్ షాప్సుకు ఇవ్వడానికి ప్రభుత్వము దగ్గర స్టాక్స్ తగ్గిపోతున్నవి. అటువంటప్పుడు ఇతర జిల్లాలకు ఆ ధాన్యము పంపించే బదులు ఏ జిల్లా ధాన్యము ఆ జిల్లాలోనే ఉంచి, అక్కడ అడిషనల్ గోడవున్స్ కట్టడానికి ప్రభుత్వము చర్యలు తీసుకొంటుందా ?

శ్రీ జి. రాజారాం :—నేను మనవిచేశాను, ప్యాడి సేకరించడం లేదని. బియ్యము సేకరించబడుతున్నది. కాబట్టి బియ్యము ఏ సందర్భంలోకూడ వచ్చినప్పుడు రెఫ్యూజ్ చేయలేదండి. There was no refusal at any stage for want of accommodation. Efforts have been made to provide accommodation in otherditricts like East Godavari at Rajahmundry, Nellore and other places. At Palacole, the Sugarcane godown was also taken and some schools and colleges were also taken. At no stage was rice refused

శ్రీ ఐ. సత్యనారాయణ (పెనుగొండ) :—రైసు మేము ప్రొక్యూర్ చేస్తాము, ప్యాడీ కాదు అంటున్నారు. ఈ రైసు ప్రొక్యూర్‌మెంటుకు మీరు చెప్పినట్లుగా అది తీసుకుపోయి స్కూల్సులోను, చావిడిలోను, ఎక్కడపడితే అక్కడ నిలువ ఉంచుతున్నారు. దానివల్ల చాలా కష్టమవుతున్నది. సంవత్సరానికి 5 లక్షల టన్నులు వెస్ట్‌గోదావరిలో లభ్యమవుతుంది, అక్కడనుంచి ఇతర

చోట్లకు కూడ పంపిస్తున్నారు. అటువంటప్పుడు సెంట్రల్ గవర్నమెంటు, రాష్ట్ర ప్రభుత్వము [illegible] గా [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ?

శ్రీ జి. రాజారాం :—నేషనల్ గోడౌనులలో [illegible] [illegible], 50 వేల టన్నులు. అందులో 50 వేల టన్నులకు ఇప్పుడు [illegible] స్టోరేజ్ కెపాసిటీ ఉన్నది. కాని వాటిన్ని పొందడంలేదు. [illegible] ప్రొగ్రెస్ లేని వాటిన్నివల్ల, కన్స్యూమర్ సెంటర్సుకు పంపలేకపోవడం, [illegible] [illegible] ఇబ్బంది ఏర్పడింది.

PURCHASE OF HANDLOOM CLOTH BY CENTRAL & STATE GOVERNMENTS

375—

* 516 Q.—Sri M. Nagi Reddy :—Will the hon. Minister for Handloom and Co operative Factories be pleased to state :

(a) whether the Central and State Governments have decided to purchase Hand-loom cloth which is left unsold :

(b) if so, the value of the Hand loom cloth that is left unsold in our State ; and

(c) the probable time that would take for the above purchase ?

Sri G. Rajaram :- (a) No Sir.

(b) and (c) Do not raise.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—[illegible] "బి" [illegible] [illegible] "డు నాట్ అరైజ్" అన్నారు. అంటే ఏమిటి ఓ.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] తేదని.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] కొనేటటువంటి పరిస్థితి ప్రభుత్వము ఏర్పాటుచేస్తుందా ? దీనిలో సెంట్రల్ గవర్నమెంటును అసిస్టెన్సుగాని ఎయిడ్ గాని ఇప్పుడు మన స్టేట్ గవర్నమెంటు కోరుతున్నారా ? అందుకు ప్రయత్నిస్తారా ?

శ్రీ జి. రాజారాం :—[illegible] [illegible] జూన్, జూలై నుండి సెప్టెంబరు, అక్టోబరు వరకు ఒక స్టాక్ సీజన్ ఏర్పడుతుంది [illegible] ప్రభుత్వము ఈ మాసాలలో మొత్తము అంతా ప్రొక్యూర్ చేయాలని, [illegible] [illegible] కోట్ల రూపాయలు అవసరమని కేంద్ర ప్రభుత్వానికి [illegible] చేయడం జరిగింది. ఉత్తరాలు వ్రాయబడుతున్నాయి. వారిలో [illegible] ఉన్నాము.

శ్రీ కె. నరసింగరావు :—యు.పి. గవర్నమెంటు వారు సెంట్రల్ గవర్నమెంటుతో ఏర్పాటుచేసుకొన్నట్లు ఉన్నది. సెంట్రల్ గవర్నమెంటు కొంటామని వారికి హామీ ఇచ్చింది అని పేపర్లలో కూడ పడింది. అటువంటప్పుడు మనము అప్పు తీసుకోవడం కాకుండా, సెంట్రల్ గవర్నమెంటువారు కొనడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా ?

శ్రీ జి. రాజారాం :—పేపర్లలో ఏమి పడిందో ఏమోగాని ఈ రాష్ట్రము లోని బట్టల విషయంలో అది జరగలేదు.

శ్రీ వి. రత్నసభాపతి :—సెంట్రల్ గవర్నమెంటు స్టేటు గవర్నమెంటు ఈ హాండ్ లూం వీవర్సుయొక్క దుస్థితినిచూచి వాళ్లను ఏమీ ఫైనాన్సియల్ హెల్ప్ చేయలేనప్పుడు వాటియొక్క ఎక్స్‌పోర్టు పాజిబిలిటీ ఇన్వెస్టిగేట్ చేసి ఆ విధంగా ఈ హాండ్‌లూం క్లాత్‌ను ఎక్స్‌పోర్టు చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా ?

శ్రీ జి. రాజారాం :—ఎక్స్‌పోర్టుయొక్క కార్యక్రమము ఈనాడు ఆల్ ఇండియా హాండ్‌లూం ఫాబ్రిక్స్ మార్కెటింగ్ అసోసియేషన్‌వాళ్లు స్టేట్ ట్రేడింగు కార్పొరేషన్ తరఫున తీసుకొన్నది. ఎక్స్‌పోర్టు కమోడిటీసును మనము సప్లయి చేసేటటువంటి పొజిషన్‌లో మన దగ్గర నిలువలు లేవు. ఈ నిలవలు ఉన్నటువంటివి ఈ లోకల్ కన్‌సంప్షన్ కొరకే ఉన్నాయి గాని, ఎక్స్‌పోర్టు కొరకు మన దగ్గర నిలవలు లేవు.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—ఈ అన్‌సోల్డ్ క్లాత్ ఎంత ఉన్నది, దాని వాల్యూ ఎంత ?

శ్రీ జి. రాజారాం :—ఇది చాలా కష్టము చెప్పడం. ఎందుకంటే దీనిలో ప్రాథమిక సంఘాలు కూడ ఉన్నాయి. కేంద్ర సంఘాలుకూడ ఉన్నాయి. దీనితోపాటు, ప్రయివేటు వీవర్సు స్వయముగా నూలు తెచ్చుకొని చేసుకొంటారు. ఈనాడు జనవరినుంచి మొత్తము మూడుకోట్ల రూపాయలు విలువగల బట్ట నిలవ ఉన్నది అని ఒక అంచనా కాని జనవరి నుంచి, 3, 4 మాసాలు చాలా చురుకుగా బట్ట అమ్మబడింది; అనేక ఫంక్షన్సువల్ల, వివాహాలవల్ల. ఇప్పుడు అదికూడ చాలా తగ్గిపోయింది.

శ్రీ ఎ. భాస్కరరావు (కంకిపాడు) :—అధ్యక్షా, ఈ చేనేత వస్త్రాలకు ఇటీవల అమెరికా దేశాలలో చాలా గిరాకి వున్నదని పేపర్లలో వచ్చింది. కనుక వారికి ఏ రకమైన వెరైటీసు ఇష్టమో అటువంటి వెరైటీసు తయారుచేయడానికిగాను ఈ చేనేత మగ్గాలవారికి బాగా ప్రచారం చేసి అలాంటివి నేయించి ఎక్స్‌పోర్టు చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా ?

శ్రీ జి. రాజారాం :—ఈ స్టేట్ ట్రేడింగు కార్పొరేషన్‌వాళ్లు, ఆల్ ఇండియా హాండ్‌లూం ఫాబ్రిక్సు మార్కెటింగ్ అసోసియేషన్‌వాళ్లు ఇతర దేశాలకు ఏమి అవసరమున్నదో దాని ప్రకారంగా వాళ్లు మాకు ఆర్డర్సు ఇస్తున్నారు. దాని ప్రకారంగా తయారు చేయబడినాయి, సప్లయి చేయబడుతున్నాయి. అందువల్ల సాధ్యమైనంతవరకు ప్రయత్నం చేయబడుతున్నది. ఇప్పుడు ఇంకా కొత్త డిజైన్ కావలసినవి దొరకడంలేదు. ఆ టరమ్సును మీట్ చేయలేకపోతున్నాము, అయినా చేసే ప్రయత్నం చేస్తాము.

శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి :—కేంద్రప్రభుత్వాన్ని కోటి రూపాయలు అడిగి ఉన్నారు. ఇప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగారు ఢిల్లీలో ఉన్నారు కాబట్టి ఈ మంత్రి గారు వారికి ఫోన్‌చేసి అక్కడ కేంద్రప్రభుత్వ అధికారులతో మాట్లాడి యిది యేర్పాటు చేయమని చెప్పగలరా ?

శ్రీ జి. రాజారాం :—రాష్ట్ర సమస్యలు గురించి ఢిల్లీకి వెళ్ళినప్పుడల్లా చర్చించే వస్తున్నారు. ప్రత్యేకంగా చెప్పవలసిన అవసరం లేదు.

శ్రీ కె. సోమేశ్వరరావు :—ఇప్పుడు రాష్ట్రపతి పాలనకు ముందు జరిగిన శాసనసభలో కూడ వచ్చింది, అప్పుడు గవర్నమెంట్ లోన్ గ్రాంట్ను, స్టేట్ గవర్నమెంటు కొనుగోలు చేయడానికి ఉత్తరువులు పంపించారని అన్నారు. ఇప్పుడేమో అది ఆలోచనలో లేదని చెప్పుతున్నారు. ఈ విధంగా వేరువేరు అభిప్రాయాలు ఉన్నాయి

(సమాధానము లేదు.)

SHORT NOTICE QUESTIONS AND ANSWERS

375-A—

S. N. Q. No. 1520 X—Sri B. Ratnasabhapathy :—Will the hon. Minister for Municipal Administration be plersed to state.

(a) whether Agro Industries Corporation advanced Rs. 70,000 to Mr. Peter Woods, a missionery for developing a Righammer; and

(b) if so, whether this person has any industry of his own or dose he possesses industrial experience ?

The Minister for Municipal Administration (Sri M. Manik Rao) :—(a) Mr. Peter Woods was given a grant of Rs. 70,000

(b) Mr. Peter Woods is a Director of M/S Water Resources Unit, Sanjeeva Reddy Nagar, Hyderabad-38, Andhra Pradesh. He was having experience on the operation of down-the-hole hammer rigs which were then being introduced for the first time in the country for working in the hard rock areas. He was operating some hard rock drills imported by the missionaries.

Sri B. Ratnasabhapathy :—Sir, the answer is different to my question. My question is whether this person has any industry of his own, or does he possess industrial experience in manufacturing these Righammers ? It is said that he is a Director of some thing and all that.

Mr. Speaker :—He does not have any industry of his own.

Sri B. Ratnasabhapathy :—How a grant of Rs. 70,000 was given to him ?

Sri M Manik Rao :—He has got good knowledge of Rigs. He was operating some imported rigs which can work well particularly in the hard rock areas. He himself has come and suggested to the Corporation to have a change in the machinery. He wanted the help from the Corporation to manufacture and develop a special type of machine, Sir. He has developed that machine and that is at present working at Warangal.

Sri B. Ratnasabhapathy :—Has that loan been repaid ?

Sri M. Manik Rao :—This is an outright grant, Sir.

Sri B Ratnasabhapathy :—For what reason that grant has been given to this Peter Woods ? Is there any preeedent ? Is there any instance of such grant of grants either earlier or later ?

శ్రీ ఎం. మాణిక్ రావు :—అధ్యక్షా, ఆయనకు గ్రాంట్ యిచ్చాము. ఆయనకు ఉన్న అనుభవంబట్టి కొన్ని మెషిన్స్ తయారుచేస్తాను అని ఆయన చెప్పినందువల్ల యీ గ్రాంట్ ఇచ్చాము. ఆయన ఆరేడు మాసాలలో స్వంతంగా మెషిన్స్ ఫేబ్రికేట్ చేసి, వేరే పార్ట్సు తెచ్చి చేస్తామన్నారు. 80 ఫీట్, 40 ఫీట్

వెల్స్‌ను ఇంకా డీప్ చేసే రిగ్స్ ఇపుడు లేవు. ఓపెన్ వెల్స్‌లో యీ పర్టిక్యులర్ రిగ్ పెట్టి 50 అడుగులు, 60 అడుగులు, 70 అడుగులు పోయే మిషిన్స్ తయారు చేశారు. దీనికి ఉత్సాహం ఇవ్వాలని ఆ డబ్బు కార్పొరేషన్ ఇచ్చింది. ఒక మెషిన్ పని చేశాడు. That is with the Corporation. Still, he is doing good job.

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి :—ఇటువంటి గ్రాంట్ ఇంతవరకు వీరికిగాక, ఇంకా ఎవరికైనా ఇచ్చివున్నారా ? దేశంలో మేధావులు యీయన ఒక్కడే కాదు కదా వుండేది దేశంలో ఇట్లాంటి మేధావులు చాలామంది వుంటారు. అట్లాంటివారికి ఏదైనా ఇచ్చారా ? ఈ 70 వేల రూ. ల గ్రాంటు ప్రజలడబ్బు తీసుకువెళ్ళి ఆయన చేతిలో పెట్టారు. ఆయనకు యీ 70 వేలు ఇచ్చినందువల్ల కార్పొరేషన్‌కుగాని, ఈ రిగ్స్ డీప్ వెల్స్ త్రవ్వేదానికిగాని మనకు కాంక్రీట్‌గా వచ్చిన లాభం ఏమిటి ?

శ్రీ ఎం. మాణిక్‌రావు :—అధ్యక్షా, ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో మంచి ఉత్సాహంగా టేలెంట్‌గా పనిచేసేవారు వున్నారు. ఒక మనిషి దీనితో 10 సం. ల అనుభవము వుంది, పారెన్‌నుంచి మెషిన్ను తెప్పించి పనిచేస్తూ—ఆయన ఒక ప్రపోజల్ తీసుకు వచ్చి ప్రభుత్వంలో ఇచ్చారు. "నేను ఇవి చేయదలచుకొన్నాను ; నా దగ్గర డబ్బు లేదు. మీరు సహాయం చేయాలి" అని చెప్పినారు.

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి :—ఇట్లాంటి మేధావులు మనకు ఇంక వేరే ఎవరూ లేరా ? అటువంటి మేధావులకు ఇంక ఎవరికైనా ఇట్లాంటి గ్రాంటు ఇచ్చారా ? ఈ 70 వేల రూ. లు ఆయనకు గ్రాంటు ఇచ్చారుకదా. ఆయనకు ఇచ్చిన 70 వేల రూ. ల డబ్బువల్ల వారు కాంక్రీట్‌గా మన కార్పొరేషన్‌కు ఏమి పని చేశారు ? ఆంధ్రదేశంలో ఉన్నటువంటి డీప్ వెల్స్‌ను బోర్ వేయటానికి ఎంతవరకు ఆ డబ్బు ఉపయోగపడుతుంది ?

శ్రీ ఎం. మాణిక్‌రావు :—ఇపుడు ఆయన ఒక్కడే మేధావంతుడు వచ్చారు. బహుశా యింకా ఎవరయినా మంచివారు వస్తే అందుకు సహాయం చేయటానికి కార్పొరేషన్ తయారుగా వుంది.

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి :—మంచి అంటే ఏమిటండి ?

మిస్టర్ స్పీకర్ :—మంచి అంటే గుడ్.

Sri M. Manik Rao :—If there is any talent available in the State ఎవరైనా వచ్చి మేము ఏదైనా చేస్తామని చెబితే మేము సహాయం చేయటానికి సిద్ధంగా ఉన్నాము. ఈ రోజు వెల్స్‌లో డైరెక్టుగా డ్రిల్లింగ్ రిగ్స్ లేవని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి :—వీరికి ఇచ్చి ఎన్ని సంవత్సరాలు అయినది ?

శ్రీ ఎం. మాణిక్‌రావు :—69 లో ఇచ్చారు.

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి :—ఇట్లాంటి గ్రాంట్స్ మేధావులకు ఇంకెవరికైనా ఇచ్చారా ?

శ్రీ ఎం. మాణిక్‌రావు :—ఇంక ఎవరు రాలేదు. ఇంక ఎవరికి యివ్వలేదు.

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి :—ఇతనికి ఒక్కరికే యీ 70 రూ. లు ఎందుకు ఇవ్వవలసినది ? ఈ 70 వేల రు. లు ఇంతవరకు ఎందుకు ఉపయోగపడలేదు.

శ్రీ ఎం. మాణిక్ రావు :—ఆయనకు 5-7-69 లో గ్రాంటు ఇచ్చాము. మొత్తం డబ్బు రెండు ఇన్‌స్టాల్‌మెంటులో ఇచ్చాము. 6-2-70 లో సెకండ్ ఇన్‌స్టాల్‌మెంట్ ఇచ్చాము. ఇప్పటికి రెండు ఇన్‌స్టాల్‌మెంట్సులో 70 వేల రూ. లు ఇచ్చాము మా దానికి ఒక మెషిన్ మేనిఫాక్చర్ చేసి యిచ్చారు. ఇప్పుడు ఓపెన్ వెల్స్‌లో పనిచేస్తున్నది. దానికి ఇంకా కొంచెం ఇంప్రూవ్ చేయాలని ఆయన ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. ఇంకా ఆయనతో నెగోషియేషన్ చేస్తున్నాము. ఇంకా ఏమీ ఫైనల్ కాలేదు.

శ్రీ పి. కిషన్ రావు :—అధ్యక్షా, ఈ [illegible] అనే ఆయన మిషినరీ. ఆయన వికారాబాదులో ఉండి అగ్రికల్చరల్ ఇంప్లిమెంట్స్, బోరింగ్ చేసే ఒక వ్యాపారస్థుడు. అగ్రో ఇండస్ట్రీస్ కార్పొరేషన్ ఒక బిజినెస్ కన్‌సరన్. గ్రాంటు ఇవ్వటానికి అది గవర్నమెంటు డిపార్టుమెంటు కాదు. ఒక బిజినెస్ కన్‌సరన్ ఈ విధంగా గ్రాంట్ ఇవ్వటం పొరపాటు. ఒక బిజినెస్ మెన్‌కు, చాలా ఆదాయం సంపాదించేవారికి ఈ డబ్బు ఇవ్వటం చాలా పొరపాటు. దీనికి మంత్రిగారు ఏమి సమాధానం ఇస్తారు ?

శ్రీ ఎం. మాణిక్ రావు :—ఆయన బిజినెస్ మెన్. అటువంటివారు ముందుకు వస్తారు. అనుభవం ఉండి, ఫారెన్‌నుండి కొన్ని మెషిన్స్ తెప్పించుకొని స్వంత అనుభవంలో పనిచేసే వ్యక్తి "నేను ఇది చేస్తానని" కొత్త ప్రపోజల్స్ తీసుకు వచ్చి కార్పొరేషనుకు ఇచ్చినప్పుడు కార్పొరేషను డబ్బు ఇచ్చింది. మేము అతడి దగ్గరనుంచి కొంత సర్వీసుకూడ తీసుకొన్నాను

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి :—70 వేల రూ.లు ప్రజలకు తీసుకువెళ్లి గ్రాంట్‌గా ఇచ్చారు. ఇది ఆ విధంగా ఇంకెవరికి ఇవ్వలేదన్నది తెలిపోయింది. అటువంటి ప్రెసిడెంటు లేదు. Then, what is the service ? We have not derived any service out of it. He is a business man and all these things must have been taken into consideration. 70 వేల రూ. లు ఇచ్చినా, అవి మనకు సర్వీసు ఉపయోగపడలేదని తెలిన తర్వాత—Why is it that we have not collected the money from him ? What is the cause for it ? There is some suspicion, in the Case. So, let the Minister place all the facts befoer the House.

శ్రీ ఎం. మాణిక్ రావు :—నేను ఉన్న ఫ్యాక్ట్స్ గా. సభ్యులు అడిగింది చెబుతున్నాను. ఆయన ఏమీ పని చేసింది చెబుతున్నాను

శ్రీ కె. రామనాథం :—ఈ గ్రాంట్ ఇచ్చింది ఒక మిషనరీకి. For innovations, we are calling for applications ; whoever is interested in in it or కొత్తగా ఏదన్నా కనిపెట్టింది ఉంటే మేము గ్రాంట్ ఇస్తామని చెప్పిఉంటే అనేకమంది ఇంజినీర్స్ వచ్చి ఉండే వారు. ఆయనకు ఉన్న ఇంజనీరింగ్ నాలెడ్జి ఏమిటో తెలియదు. అందరికంటె మించి ఈయనకు ఉన్న ప్రత్యేకత ఏమిటో తెలియదు. ప్రత్యేకంగా ఒక మిషినరీని ఎన్నుకొని అతనికి 70 వేల రూ. ల గ్రాంట్ ఇవ్వవలసినటువంటి అవసరము ఏమి వచ్చింది ? మిషినరీస్ అన్ని రంగాలలో పనికివస్తారు అనే ధోరణిగా ఇది కనిపిస్తున్నది. ప్రత్యేకంగా కొత్తవి కనిపెట్టిన ప్రతి ఒక్కరికి మీరు—ప్రభుత్వం—70 వేల రూ. లు ఇస్తారా అని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ ఎమ్. మాణిక్ రావు :—ప్రతి ఒక్కరికి 70 వేలు ఇస్తారని చెపితే సాధ్యం కాదు. ఈ రోజు అగ్రికల్చర్ ఫీల్డులో, అగ్రికల్చర్ యింప్లిమెంట్స్ గాని, అగ్రికల్చర్ కు సంబంధించిన ఎక్విప్ మెంట్స్ గాని, ఎవరైనా ప్రపోజల్స్ పెడితే చేస్తాము, దీనివల్ల స్టేట్ కు కాస్ట్ లోగాని యింపోర్ట్సులోగాని లాభం అవుతుంది అని కొత్త స్కీమ్స్ వచ్చినప్పుడు మేనేజింగ్ డైరెక్టర్ ఆలోచనచేసి బోర్డ్ లో పెట్టి, బోర్డ్ లో ఆలోచన చేసినాక ఈ ప్రాసెస్ జరుగుతుంది. పర్టిక్యులర్లీ ఈ విషయంలో వచ్చినప్పుడు వారు ఆలోచనచేసి, బోర్డులో పెట్టి, బోర్డులో రెజల్యూషన్ చేసుకొని యివి యిచ్చినారు. ఓపెన్ వెల్స్ కు మొన్ననే మేము రిగ్స్ యిచ్చినాము. ఈ రోజు కార్పొరేషన్ లో ఉన్నాయి. పంచాయితీరాజ్ లో ఉన్నాయి. 20, 30 ఫీట్ డయామీటర్ లో వెల్స్ కంప్లీట్ మెషిన్ పెట్టి 50, 60 ఫీట్ వరకు పోవడానికి చేశారు. ఇకముందర ప్రయత్నం చేస్తున్నారని మనవి చేస్తున్నాను. ఇది మంచి ఎచీవ్ మెంటు. ఆయన బిజినెస్ మాన్ గా ఉండవచ్చు, పని చేసేవారు ఉండవచ్చు. అనుభవం నుంచి మనిషి నేర్చుకుంటారు.

శ్రీ కొండా లక్ష్మణ్ బాపూజీ (భువనగిరి) :—ఎక్స్ట్రార్డినరి కేస్ కనిపిస్తున్నది. మంత్రివర్యులు దానినిచేసే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. కార్పొరేషన్ కు వారు బాధ్యులు కాదు. కార్పొరేషను యిండిపెండెంట్ బాడి. ఒక వేళ అది సరైనది కాదని కామన్ సెన్స్ కు అప్లయి అయ్యేటట్లు ఉంటే చర్య తీసుకోనేదానికి గవర్నమెంటు మీద భారమున్నది. గవర్నమెంటు డిసిషన్ కాదు. ఇండిపెండెంట్ కార్పొరేట్ బాడి. ఏ విధంగా స్టార్ట్ అయింది, టరమ్స్ ఆఫ్ నెగోషియేషన్స్ ఏమిటి? డబ్బు ఏ టరమ్స్ పైన యిచ్చినారు. ఇవి రైటింగ్ లో వారి దగ్గర ఉండవచ్చు. కరెస్పాండెన్స్, టరమ్స్ యివన్నీ టేబిల్ మీద పెడతారా? గ్రాంట్ రూపంలో వారు యింప్రూవ్ చేస్తామని, రిసర్చ్ చేస్తామని అంటే 70 వేల రూపాయలు రెండు యిన్ స్టాల్ మెంట్స్ లో యిచ్చినారని అంటున్నారు. అది కన్ విన్ సింగ్ గా లేదు. ఫుల్ రికార్డ్స్ కరెస్పాండెన్స్ తోపాటు ఈ స్కీమ్ ఏవిధంగా స్టార్ట్ అయింది. ఏ విధంగా నెగోషియేషన్స్ జరిగింది? నెగోషియేషన్స్ చేసి యివ్వడానికి ప్రైవేట్ షాప్ కాదుగదా? ఆ నెగోషియేషన్స్ జరిగింది అంటే ఏ టరమ్స్ పైన యిచ్చినారు. అది టేబిల్ మీద పెడతారా?

శ్రీ ఎమ్. మాణిక్ రావు :—గౌరవసభ్యులకు ఏ విషయం కావాలో, ఏ డిటెయిల్ కావాలో సెపరేట్ క్వశ్చన్ అడిగితే చెపుతాము.

శ్రీ టి. రత్నసభాపతి :—ఏ కండిషన్స్ పెట్టి స్టిప్యులేట్ చేసి 70 వేలు యిచ్చారు? ఇంతకుముందు యిన్నోవేషన్ చూపించారా? దానివల్ల కార్పొరేషను సంతృప్తి పడినారా? డెవలప్ చేయడానికి డబ్బు యిచ్చారు. క్లియర్ గా చెప్పారు. Why separate question? Mr. Konda Laxman's question is very clear. Why does the Minister require a separate question. The whole thing is fishy. Rs. 70,000 was not used for the machine, People at high places distributed the money. I want that should be established. Let the Minister place all the concerned records on the table. It is clear that Rs. 70,000 has been mis-appropriated. Why is the Minister evading? Let the fact be established; let the Minister place all the facts on the table of the House. Rs. 70,000 has been given as a gift.

శ్రీ ఎం. మాణిక్ రావు :—గౌరవ సభ్యులు రత్నసభాపతిగారు కొంచెము కోపంగా చెపుతూ ఉన్నా నేను పరిస్థితి స్పష్టంగా చెపుతున్నాను.

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి :—కోపం నాకు ఎందుకు ? నా వెనక ఉన్న ప్రజలలో యున్నది.

శ్రీ ఎమ్. మానిక్ రావు:— ప్రజలలో నేను ఉండను. గౌరవ సభ్యులకు ఎంత బాధయున్నదో నాకు అంత బాధయున్నది. 70 వేలు ఎట్లా యిచ్చినారు అనేదానికి నేను స్పష్టంగా చెప్పాను. ఈ ప్రసాదాలు ఇస్తున్నారు....

Sri Konda Laxman Bapuji :—I am sorry, Sir. The Minister is avoiding giving the correct answer. I want the whole correspondence. negotiations and terms and conditions. They should be placed on the table. I am putting a clear question.

Sri C. V. K. Rao :—He is shielding certain persons.

Sri M. Manik Rao :—No Sir.

Sri C. V. K. Rao :—The Minister is avoiding to give correct answer, he is slightly changing....

Mr. Speaker :—He is giving answer slowly.

Sri M. Manik Rao :—I am not avoiding any thing. These are all the real facts before you.

Sri Konda Laxman Bapuji : - I want documents. Why do not you put before the House?

Sri M. Manik Rao :—These are all the facts, Sir. If any thing more the Members want, I will give the statement....

Sri Konda Laxman Bapuji : —No statement. I am asking the correspondence initiated and the terms on which the settlement has taken place to give Rs. 70,000 as grant; when and at what time, it took place and all these things have to be placed on the table. Why the Minister did not....

Sri M. Manik Rao :—After all the facts are clear, Sir. If the Members blame me..

Mr. Speaker :—They are not blaming you. They are asking as to how these Rs. 70,000 was gifted....

Sri M. Manik Rao :—They wanted to know how this was gifted in a nice way....

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి (ఎల్లారెడ్డి) :—పీటర్ వుడ్స్ అనే ఆయన ఎవరు? ఆయన ఎక్కడ ఉంటారు? 70 వేల రూపాయలు గ్రాంట్ యివ్వడం అంటే కొండాలక్ష్మణ్ గారు చెప్పినది నిజమే. అవన్నీ వారు చెప్పినట్లుగా టేబిల్ మీద పెట్టాలి. ఆయన వచ్చి చెప్పుతొన్నారు. ఆయన ఎక్స్‌పీరియన్స్‌డ్ అంటేనే మీరు యిచ్చేసినారా? ఇక్కడ ఆయన యిండస్ట్రీస్ ఉన్నాయా, ఏమి ఉన్నాయి యివన్నీ చూసినారా లేకపోతే మాటలపైన యిచ్చినారా? సగం సగం పంచుకోడానికి యిందులో ఎవరిపైనా చేతులు కలిసి ఉన్నాయా? ఇది ప్రజలపైన కాబట్టి గట్టిగా చెప్పండి.

Sri M. Manik Rao:-- Peter Woods is a Director of M/s Water Resources Unit; Sanjeeva Reddy Nagar, Hyderabad. He is from Hyderabad. He has got experience in rigs for more than 8 years. He has come with a proposal which I have already explained to you. He asked the Corporation to give some grant to help in developing a machine. He developed that machined and we got that machine and that machine is working well.

Sri Konda Laxman Bapuji:— Was it a grant?

Sri M. Manik Rao:— Yes, Sir. It is a grant.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :— చాల పర్టినెంట్ అండ్ స్ట్రెయిట్ క్వశ్చను వేశారు లక్ష్మణ్ గారు. 70 వేల రూపాయలు మూజువాణీగా యిచ్చారు. మాటలతో సర్దుకొని యిచ్చారు. 70 వేలు యిచ్చేముందు ప్రభుత్వం వారితో నెగోషియేట్ చేసి టరమ్స్ ఆఫ్ అగ్రిమెంటు పెట్టుకొని ఆ బేసిస్ మీద యిన్‌స్టాల్‌మెంట్స్ మీద యిస్తారు. ఆయన ఏ ఏ టరమ్స్ ఫుల్‌ఫిల్ చేస్తే ఈ డబ్బు యిస్తామని చెప్పారు? ఏ పద్ధతిలో దాని యిన్‌స్టాల్‌మెంట్సు పే చేశారు. పే చేసిన తరువాత దాని రిటర్న్స్ ఏమిటి? ఎప్పుడు ఏ మెషిన్ తెపిస్తామంటే ఆ మెషిన్ మీరు తెప్పించి కట్టి ఆగ్రో యిండస్ట్రీస్ కార్పొరేషనులో చేయడమా? లేకపోతే 70 వేలు పుచ్చుకొని నీ యిష్టం వచ్చినచోట ఎక్కడైనా చేయి, ఒక రిపోర్టు మాకు యివ్వమని చెప్పారా? ఈ విషయాలు ఆన్సరు చేయాలి. కరెస్పాండెన్సు, టరమ్స్ ఆఫ్ అగ్రిమెంటు, అల్టిమేట్ రిజల్ట్సు ఈ సభలో టేబిల్ మీద పెట్టినట్లయితే మాకు కొంత అర్థం చేసుకోడానికి ఉపయోగపడుతుంది. ఎవరు ఎక్కడ ఏ పొజిషనులో ఉన్నారనేది తెలుస్తుంది.

Sri M. Manik Rao:—I will place the report and the negotiations on the Table, Sir.

Sri M. Narayana Reddy:—Sir, there are particular norms in such matters. There are defferent organisations such as National Productivity Council and National Economic Growth Council. They take interest in such matters and finance, but as far as State Government is concerned they normally propose either the feasibility report or the project report; a blue print for developing a rig which can be done in any of our workshops. In this case the autonomous Corporations give grant to an individual to develop the same. Therefore may I ask the hon. Minister whether the Corpcration has that scope in its operational activities to lend so much amount for developing a rig. Whether the advice of India Standard Institute or any other competent technical body was obtained about the usefulness of this rig.

Sri M Manik Rao:—The Corporation has got a section, Sir. 'A' consists of assistance finance, protection and promotion. It may be mentioned here that the Corporation could give such aid as laid down in Clause 3 (a). On that basis they can aid. A. consist of assistance, finance, protection and promoting the interest of the industrial project enterprisers programme, facilitating the fall within the ambit of the paragraph 3 (a) (1) and secondly when owned by and run by Government, statutory body, co-operative society or company from the individual and to procure and provide them all the types of raw material, plant, machinery, equipment, implements, accommo-

dation, capital credit resources, technical assistance from the process On this we can give some aid Sir.

శ్రీ జి. సోమశేఖర్ :—మంత్రిగారు ఇటువంటివి యింతవరకులేదు, ఇప్పుడు తయారుచేయిస్తున్నామని అన్నారు. అది సరికాదు. మహారాష్ట్రలోను, కేరళలోను వున్నాయి, నేను స్వయంగా తెచ్చి 11 పంపులు తిరిగించాను, మంత్రిగారు లేదు అన్నారు. అది సరికాదు. కావాలంటే నేను ఎడ్రెస్ కూడా యిస్తాను. యం.యస్. ఇంజనీరింగు, కోయంబత్తూరు, కేరళ ఎర్నాకుళం డిస్ట్రిక్టులో ఆలువ అనే వారినుండి నేను తీసుకువచ్చి చేయించాను. ఇటువంటిది ప్రైవేటు వారికి యిచ్చి, వారు బిజినెస్ చేసుకునేటట్లు చేయడంవలనే, మనమే చేయించుకోవచ్చుగదా. ప్రైవేట్ బిజినెస్‌మెన్‌కి దీనిని యివ్వవలసిన అవసరం ఏమివచ్చింది? అటువంటిది వున్నది. అక్కడనుండి తీసుకొచ్చి యిక్కడ పని చేయించవచ్చును గదా. నేను స్వయంగా తెచ్చి చేయించాను. ఉన్నాయి. ప్రైవేట్ బిజినెస్ మాన్‌కి యివ్వవలసిన అవసరమేమి వచ్చిందని మంత్రిగారు కారణం చెబుతారా? ఆ అడ్రసు కూడా యిస్తాను.

శ్రీ యం. మాణిక్‌రావు :—ఓపెన్ వెల్ ఒకటిన్నర అంగుళాలు బోర్ చేసేది; అది కాస్ట్లీ అవుతుంది. It is not useful for our area. Particularly they wanted four inch bore in the open wells and we can take much water. Before lat year in many areas there was shortage of water. There was lot of preassure for this open wells which cost only Rs. 2,500 only. on that basis they have taken initiative.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—నేను పెట్టుకున్న పేపర్సు టేబుల్‌పైన పెట్టిన తరువాత, తమరు దీనిపై డిస్కషన్‌కు అవకాశం యివ్వాలి. లేకపోతే యిది ప్రక్కనుండిపోతుంది.

Mr. Speaker :—Is it your desire that I should take up this question ?

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—ఇప్పుడు యిచ్చింది ఇన్‌ఫర్‌మేషన్ కాదు, ఆ ఇన్‌ఫర్‌మేషన్ వచ్చినతరువాత, దీనిపై డిస్కషన్ చేయడం మంచిది.

Sri M. Manik Rao:—I request one thing Sir. Already you have permitted for two hour discussion on this and I will place all the .

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి :—అది దీనికి సంబంధించినది కాదు. అది ప్రత్యేకంగా రిగ్సుకు సంబంధించినది. ఇప్పుడే నారాయణరెడ్డిగారు పర్సెంట్ కొశ్చన్ వేశారు. ఈ బ్లూప్రింట్ వచ్చిందా? దానిని ప్రిపెంటివ్ కౌన్సిల్, వర్కుషాప్ లతో చెకప్ చేయించారా?

Mr. Speaker :—I will do onething. I will send the proceedings of this question so far as the supplementaries and other things to the Minister, so that he can obtain all the relevant material and place it before the House as and when it is ready. I will take up this question again.

Sri M. Manik Rao :—I have to collect the information and I have to get all the supplementaries. Then, after getting all the required particulars, I will ask you to fix up any time

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—మూడు రోజులలోగా పెట్టమని చెప్పండి.

Mr. Speaker :—You leave that to him, because he has to obtain the information. I shall see that it comes if not in three days, in another three days.

శ్రీ నరసింగరావు :—పీటర్ వుడ్ ఇండియన్ నేషనలా; ఫారినరా ? అతని నేషనాలిటీ ఏమిటి ? ఇది అతని ఇన్వెన్షనా, ఇన్వెన్షనా ? ఇన్వెన్షన్ అయితే, ఆ డిజైన్ పంపించారా ? ఇన్వెన్షన్ అయితే, ఆ పేటెంటే కార్పొరేషన్‌కు చెందుతుందా ? ఇటువంటి సజెషన్సుకు కాల్ ఫర్ చేసేటప్పుడు దానిని పేపర్‌లో వేయించాలిగదా ?

Sri M. Manikrao :—*He is* 100% Indian and he is 100% from Hyderabad.

శ్రీ కె. వి. యస్. పద్మనాభరాజు :—ఈ గ్రాంటుయిచ్చిన రోజున వున్న అధ్యక్షుడు ఎవరు ? మేనేజింగు డైరెక్టర్ ఎవరు ?

Sri M. Manikrao :—Mr. E. V. Ramreddy, I.A.S., Chairman Secretary to Government Food and Agriculture Dept.

Mr. B N. Raman, I.A.S. Managing Director A.P. State Agro Industrial Corporation.

Mr. Speaker :—Questions and Answers are over.

Business of the Houss

శ్రీ సంకా సత్యనారాయణ :—అధ్యక్షా, ఈస్టుగోదావరిలో గిడ్డంగి తగలబడి పోవడం గురించి 341 క్రింద యిచ్చాము.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—అది కాల్ఎటెన్షన్‌గా అడ్మిట్ చేశాను. రేపు వస్తుంది.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—అధ్యక్షా, నేను తమదృష్టికి చాలా సార్లు ఒక విషయం తీసుకువచ్చాను. బడ్జెట్ సెషన్ అనేది చాలా ముఖ్యమైనది. లీడర్ ఆఫ్ ది హౌస్, ముఖ్యమంత్రి అయిన నరసింహారావుగారు హౌస్‌లో వుండకుండా, పదేపదే ఆబ్సెంట్ అయిపోతున్నారు. ఆయన ఆబ్సెంట్ అయినప్పుడు పోనీ డెప్యూటీ చీఫ్ మినిస్టర్‌గారైనా వుంటారా అంటే ఆయనకూడ ఆబ్సెంట్ అయి పోతున్నారు. ఇద్దరూ ఒకేసారి ఆబ్సెంట్ అవుతున్నారు. ఈ హౌస్ సెషన్‌లో వుండగా యీ విధంగా చేయడం, యీ హౌస్ యొక్క ప్రతిపత్తిని తక్కువ అని వ్యవహరించడమే అవుతుంది. ఎందుకంటే బాధ్యతలో వున్నవారు తమకు పనులు వున్నప్పుడు ఒక ప్రోగాం వేసుకుని చేయాలిగాని, బడ్జెట్ సెషన్ జరుగుతున్నప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగారు వుండకపోవడం, అలాగే ఆయన తరువాత స్థానంలోవుండే డెప్యూటీ ముఖ్యమంత్రిగారు కూడా వుండకపోవడం చాలా విచారకరమైన విషయం. తమరు యీ విషయమై ఒక ఖచ్చితమైన నిర్ణయం తీసుకోవలసి ఉంటుందని భావిస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ఏమి నిర్ణయం తీసుకోమంటారు ?

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—లీడర్ ఆఫ్ ది హౌస్, ముఖ్యమంత్రి, ప్రజాస్వామ్య యంత్రాంగానికి బాధ్యులు, వారు సెషన్ జరుగుతూవుండగా హౌస్‌లో లేకపోవడం వారి తరువాత వారైన డెప్యూటీచీఫ్ మినిస్టర్ గారు కూడా లేకపోవడంవలన పని చాలాకుంటుపడి పోతున్నది. వారు పదేపదే యీ విధంగా ఆబ్సెంట్ అయిపోతుండడం యీ హౌస్‌ను అగౌరవపరచడమే అవుతుందని నేను భావిస్తున్నాను. ముఖ్యమంత్రిగారు లేకపోతే, ఉపముఖ్యమంత్రిగారైనా ఉండాలి. వారు ఆయన కూడా ఆబ్సెంట్ అయిపోతున్నారు. అందుచేత దీనిపైన మీరు ఒక డైరెక్టివ్ యివ్వవలసి ఉంటుంది.

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—ఆ క్వశ్చన్స్‌కు సంబంధించిన మినిస్టర్సు అంతా ఇక్కడ వున్నారు. వారిని ఏమి అడిగినా వాటికి సంబంధించిన జవాబు చెప్పడానికి అంతా వున్నారు.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—సబ్జెక్టుకు సంబంధించినవారు తప్ప తక్కిన వారెవరూ వుండనక్కరలేదా ? హౌస్ యొక్క లీడరే హౌస్‌లో లేకపోతే ఎట్లా? స్పీకర్‌గారు లేకపోతే డెప్యూటీ స్పీకర్ ప్రిసైడ్ చేయడం లేదా ? అట్లాగే ముఖ్యమంత్రిగారు లేకపోతే, ఉపముఖ్యమంత్రిగారైనా వుండాలిగదా.

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—చీఫ్ మినిస్టర్సు కాన్ఫరెన్సు జరుగుతూవుంటే ఢిల్లీ వెళ్ళారు.

Mr. Speaker : --Why waste time on this ?

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—దీనిపైన ఒక నిర్ణయం ఇవ్వాలి. మేము డంబ్‌గా కూర్చోడానికి యిక్కడకు రాలేదు. కొన్ని అంశాలపైన సభద్వారా ఖచ్చితంగా కొన్ని సుసాంప్రదాయాలను స్థాపించాలనేది ఒకటి, రెండవది, జవాబుదారి అయిన మంత్రులు కూడా ఉండవలసిన బాధ్యత ఉన్నది అని కూడా నేను భావిస్తున్నాను.

Mr. Speaker :—Ministers themselves are responsible. Where is it said that every Minis'er who has not work should be present here?

Sri C. V. K. Rao :—If not the Chief Minis'er, atleast the Deputy Chief Min'ster should be here.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—డక్కన్ క్రానికల్ డెయిలీ న్యూస్ పేపర్ ...

Mr. Speaker : –Please resume your seat. I am not allowing you.

CALLING ATTENTION TO MATTERS OF URGENT PUBLIC IMPORTANCE

re : Huge stocks of fertilizers lying in Visakhapatnam Port.

Sri M. Narayan Reddy :—Sir, Invite attention regarding huge accumalation of fertilizers in Vizag Port which are meant to be supplied to Telangana and Rayalaseema areas, where the scarcity conditions have arisen during the last several days. Large amount of fertilizers has been lying in Vizag Port due to which we are nuable

to get fertilizers in these areas; and Railway authorities have declined to supply wagons, either from Vizag. or from Vijayawada for the transport of these fertilizers. So, I want to bring this to the kind notice as to what steps are being taken for the transport of these fertilizers.

శ్రీ వెంకటరత్నం :—అధ్యక్షా. విశాఖపట్టణంలో ఫుడ్ కార్పొరేషను గోదాములలో ఏప్రిల్, జూన్ మాసాలకు చెందిన కోటా 5,058 టన్నుల యూరియా ఉన్నది. అందులో 3,523 టన్నులు తెలంగాణా జిల్లాలకూ, 477 టన్నులు రాయలసీమ జిల్లాలకూ తరలించవలసియున్నది. మిగిలిన 1058 టన్నులు విజయవాడకు ఎగువన వున్న కోస్తా జిల్లాలైన నెల్లూరు, గుంటూరు జిల్లాలకు రావలసియున్నది. విశాఖపట్టణం నుంచి విజయవాడ దాటిపోవు రైలు వేగన్ను పై కొన్ని నిబంధనలు ఉండడంవల్ల కేంద్రప్రభుత్వంతో వ్యవసాయ శాఖ యీ విషయమై సంప్రదించడం జరిగింది. కానీ ఫలితం లేకపోయింది. అందువల్ల 6-7-72 వ తేదీన యూనియను రైల్వే మంత్రి అయిన శ్రీ హనుమంతయ్యగారికి పరిస్థితి వివరిస్తూ విజయవాడదాటి తెలంగాణా, రాయలసీమ జిల్లాలకు ఎరువులు పంపించడంలో వేగను సప్లయిలపై వున్న నిబంధనలు సడలించవలసినదని కోరుతూ టెలెక్స్ మెసేజి పంపించాము. దానికి సమాధానంగా రైల్వే మెంబరు శ్రీ కౌల్ విశాఖపట్టణం ఓడరేవుతో సహా వివిధ ఓడరేవులనుంచి ఎరువుల రవాణా మార్చబడిందని, విశాఖపట్టణం పోర్టునుంచి విజయవాడకు ఉత్తరంగా వున్న స్టేషన్సుకు మాత్రమే పంపగలమని. విజయవాడకు దక్షిణాన, పడమర వున్న స్టేషన్సుకు మదరాసుపోర్టునుంచి సప్లయిచేయబడునని తెలియపరిచారు. విశాఖపట్టణంనుంచి విజయవాడ ఎగువప్రాంతాలకు ఎరువుల రవాణా చేయడంవల్ల ఉత్తర, తూర్పు వైపు ప్రదేశాలనుంచి దక్షిణాదికి చేసే అత్యవసర సరుకుల రవాణా దెబ్బతింటుందని తెలియపరిచారు. అందువల్ల రాయలసీమ, తెలంగాణా ప్రాంతాలకు కావలసిన ఎరువులు మదరాసు ఓడరేవు నుంచి దిగుబడి కాబడే ఎరువులనుంచి తీసుకోవలసిందిగా సలహా ఇచ్చారు. అట్లా ఎరువులను కేటాయించవలసిందిగా కూడా కేంద్రప్రభుత్వం వారిని వ్యవసాయశాఖనుంచి అడగవలసిందిగా కూడా వారు సలహా ఇచ్చారు. పై సలహాననుసరించి వ్యవసాయశాఖ డైరెక్టరు ఫుడ్ కార్పొరేషన్ ఆఫ్ ఇండియా వారిని తెలంగాణా, రాయలసీమ జిల్లాలకు విజయవాడ దక్షిణాన వున్న కోస్తా జిల్లాలకు అవసరమైన ఎరువులు మదరాసునుంచి సప్లయి చేయవలసిందిగా కోరినారు. విశాఖపట్టణం రేవులో వున్న 5,058 టన్నుల యూరియా విషయంలో 7.7.72 వ తేదీన కేంద్ర ప్రభుత్వంవారు విశాఖపట్టణం రేవునుంచి విజయవాడవరకు రైలుద్వారా రవాణా కాబడునని అక్కడనుంచి 500 కిలోమీటర్సు దూరానికి మించకుండా వున్న అన్ని కేంద్రాలకూ రోడ్డు ద్వారా రవాణా చేయవలసినదిగా కోరినారు. తదనుసారంగా విజయవాడలో ఎరువులు తీసేసి తెలంగాణా రాయలసీమ జిల్లాలకు రోడ్డుద్వారా రవాణా చేయుటకు అవసరమైన చర్యలు తీసుకోబడినవి. సహకార సంస్థలు ప్రయివేటు వర్తకులుకూడా వారు రోడ్డుద్వారా రవాణా చేయడం సంభవించిన పక్షంలో తగిన

ఏర్పాట్లు చేసుకోవలసినదిగా కోరబడింది. కేంద్ర ప్రభుత్వం గూడా ఈ విషయంలో అయ్యే రోడ్డురవాణా ఖర్చులు భరించడానికి అంగీకరించారు. ప్రస్తుతం చేయు ఏర్పాట్లవల్ల తెలంగాణా, రాయలసీమ జిల్లాలకు త్వరలో [illegible] కావలసిన ఎరువులు సప్లయి అవుతాయని ఆశిస్తున్నాము.

శ్రీ ఎం. నారాయణరెడ్డి:— ఎప్పుడు చేసిన ఏర్పాట్లవల్ల ఎన్నిరోజులలో పై జాగునుంచి యీ ఫర్టిలైజర్సు వస్తాయి?

శ్రీ కె. వెంకటరత్నం:— నిన్న బడ్జెటు డిమాండుమీద సమాధానం చెప్పేటప్పుడుకూడా నేను చెప్పాను. వేగనులు అక్కడనుంచి బయలుదేరాయి. 24 వేగనులు విజయవాడకు వచ్చియుంటాయి. ఈవేళ రావచ్చు, రేపు రావచ్చు. విజయవాడలోకూడా లారీలు రెడీగా వున్నాయి. వేగన్సు రాగానే అన్ని జిల్లాలకూ పంపించే ఏర్పాటు చేశాము. ఈవేళ రేపటిలో అవి రావచ్చు.

re : Huge amounts due from the Sivakami Sugars, Tanuku, to the Agriculturists and to the Government.

శ్రీ వి. సత్యనారాయణ:— అధ్యక్షా, తణుకు దగ్గరవున్న పైడిపర్రులో శివకామేశ్వరి అనే షుగర్ ఫ్యాక్టరీవున్నది. దాని కెపాసిటీ 800 టన్నులు. కాని ప్రభుత్వంవారు వేయిటన్నులకు లైసెన్స్ ఎక్స్టెండుచేశారు. 69-70 సంవత్సరంలో ఈ షుగర్ ఫ్యాక్టరీ సుమారు 7 లక్షల రూపాయలు రైతులకు బాకీ పడింది. రైతులకు ఆ సంవత్సరం ఒక్కరూపాయికూడా ఇవ్వలేదు. అది గాక, 68-69 వ సంవత్సరంలో వందరూపాయలు ఇస్తామని రైతులతో ఎగ్రిమెంటు తీసుకొని 50 రూపాయలే ఇస్తామని రైతులతో పేచీ పెట్టింది. 50 రూపాయల కంటే ఎక్కువ ఇవ్వలేదు. ఆవిధంగా ఇంకొక 7 లక్షల రూపాయలు ఈ శివకామేశ్వరీ షుగర్ ఫ్యాక్టరీ రైతులకు బాకీపడివున్నారు. దీనిమీద ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తే ప్రభుత్వం ఇంతవరకూ ఏమీ చేయలేకపోయింది. ఎందుచేతనంటే— ఆయన ఈ ప్రభుత్వానికి రెండున్నర మూడుకోట్లరూపాయల పర్చేజ్ టాక్సుకూడా ఎగగొట్టాడు. ఆంధ్రబ్యాంకువారికి 7 లక్షల పైచిల్లర ఎగగొట్టాడు. ఆయన పెద్ద కోటీశ్వరుడు, టామిల్ నాడులో ఉన్నాడు. కోర్టుకు వెడితే కలెక్టరు తీసుకున్నచర్య కరెక్టు, రైతులకు డబ్బుయిచ్చేయాలి అని ఆర్డరుయిచ్చినప్పటికీ కూడా ఆంధ్రబ్యాంకువారు అడ్డుపడి, కోర్టు నిర్ణయాలు అమలుజరపకుండాఉన్నారు. మళ్ళా కోర్టుకువెడితేకూడా కోర్టు రైతులకు అనుకూలంగానే డిసైడుచేసింది. మళ్ళా ఇంకొక పాయింటుమీద సుప్రీంకోర్టుకు వెడితే సుప్రీంకోర్టు డెసిషను వచ్చేవరకూ రైతులకు యివ్వవలసిన 7 లక్షలరూపాయలు కూడా ఇవ్వకుండా తాత్సారం చేస్తున్నారు. ఆరైతులు ఆర్థికంగా నష్టపడ్డారు. ఈ దివాళా ఫ్యాక్టరీకి ప్రభుత్వంవారు మన స్టేటు ఫైనాన్స్ కార్పొరేషనువారు 9 లక్షల రూపాయలు పెట్టుబడిపెట్టారు. అందువల్ల ప్రభుత్వం తక్షణమే ఈఫ్యాక్టరీని

తీసుకొని నడవాలి. లేకపోతే రైతులంతాకూడా కోఆపరేటివ్ ఫ్యాక్టరీగా నడుపుకోడానికి సిద్ధంగా ఉన్నారు. వెయ్యిటన్నుల కెపాసిటీకి ప్రభుత్వంవారు దీనికి లైసెన్సుకూడా ఇచ్చివున్నారు. డబ్బునష్టపోయిన రైతాంగమే పెట్టుబడులు పెట్టి దీనిని కోఆపరేటివు పంచదార ఫ్యాక్టరీగా పెట్టితే నడుపుకోడానికి సిద్ధంగా ఉన్నారు. రైతులడబ్బు న్యాయంగా ఇచ్చేటట్లూ, ఈ షుగర్ ఫ్యాక్టరీని కోఆపరేటివు షుగర్ ఫ్యాక్టరీగా మార్చడానికి చర్యలుతీసుకోవాలని టెలిగ్రాం ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి. వెంకటరత్నం: —అధ్యక్షా, దీనిమీద ఇంగ్లీషులో నాలుగు పేజీల టైపులోవున్న స్టేటుమెంటు బల్లమీద పెట్టాము. అందులో అన్ని విషయాలు సవిస్తరంగా చెప్పాము. రైతులకు రావలసిన 6,58,969 రూపాయలు చెరకు కొనుగోలుచట్టంప్రకారం యివ్వవలసినదని చెప్పాము. గౌరవసభ్యులు 15 లక్షలు రావాలంటున్నారు అది న్యాయంకాదు. కారణమేమంటే 1968–69 వ సంవత్సరంలో టన్నుకు 100 రూపాయల చొప్పున రావలసియున్నదని గౌరవ సభ్యులు చెప్పారు. కానీ అప్పుడున్నధర 73.70 రూపాయలు మాత్రమే, ఇదేవిధంగా సామర్లకోట ఎట్లపూడి ఫ్యాక్టరీలుకూడాకోర్టు హైకోర్టువరకూకూడ వెళ్ళారు. వారు సెంట్రల్ గవర్నమెంటు నిర్ణయించిన కొనుగోలుధరనే ఖాయం చేశారు కానీ 100 రూపాయలు అనేది ఖాయంచేయలేదు. అటువంటిపరిస్థితులలో వారు యివ్వవలసినది 6 58,969 రూపాయలనేది యదార్థం. దీనికి ఎన్ని పేచీలు పెట్టాలో అన్ని పేచీలు పెడుతూనేఉన్నారు ఆ శివకామేశ్వరీ పంచదార ఫ్యాక్టరీవారు ఎప్పటికప్పుడు కలెక్టరు, అక్కడవున్నవారూ వెంటనే యాక్షను తీసుకోడానికి ప్రయత్నించేస్తే వారు హైకోర్టుకువెళ్ళి స్టే తెచ్చుకోవడంజరిగింది. హైకోర్టువ్యవహారం గడిచిపోయింది. వారు ఈడబ్బు యివ్వమన్నారు. ఆంధ్రబ్యాంకువారిదగ్గర కొన్ని లక్షలరూపాయలు ఉన్నాయి. మాకు కొన్ని లక్షల రూపాయలు రావాలి కనుక మేము అది ఇవ్వడానికి వీలులేదుఅన్నప్పుడు హైకోర్టులోకూడా దావావేసి ఆడబ్బు ఇవ్వవలసినదనికూడా ఆర్డరు పాస్ చేశాము. కానీ సుప్రీంకోర్టుకు వెళ్ళారు. అక్కడ స్టే యిచ్చారు. అది ఫైనలుగా వచ్చిన తరువాత రైతులకు ఇవ్వవలసిన డబ్బు ఇప్పించుతాము. అది ఒక నెలలో తేలిపోతుందనుకుంటున్నాము. తరువాత, ఆఫ్యాక్టరీ గవర్నమెంటు తీసుకోవాలంటే అది పాతతుక్కు ఫ్యాక్టరీ దానివిషయం ఎక్స్‌పర్ట్సు వెళ్ళాలి, చూడాలి. ఎంతవరకూ ఉపయోగపడుతుందో తీసుకోడానికి వీలవుతుందో లేదో అదంతా జాగ్రత్తగా చూచినతరువాతకానీ ఒకనిర్ణయానికి రాలేము. ఆ విషయం ప్రభుత్వం పరిశీలిస్తుంది. ఇప్పుడిప్పుడే దానినిగురించి ఏమీ చెప్పలేమని మనవిచేస్తూ రైతులకుకావలసిన డబ్బుమాత్రం ఇస్తామని చెబుతున్నాను. ఇప్పుడు ఆఫ్యాక్టరీ సెస్సుల తాలూకు రెండులక్షల పైచిల్లర ఇవ్వాలి. దానివిషయంకూడా చూస్తాము. స్టేట్ ఫైనాన్స్ కార్పొరేషనువారికి 9 లక్షల పైచిల్లరయివ్వాలి. చెరకు రైతులకు 6.58 వేలు యివ్వాలి. చెరకు కొనుగోలు పన్ను 2 77

లక్షలివ్వాలి, ఆంధ్రభ్యాంకుకు 7.18 లక్షలివ్వాలి. వేరేవాటివిషయం ఎట్లా వున్నప్పటికి రైతులకు యివ్వవలసినదీ. చెరకుకొనుగోలు పన్నుక్రింద ప్రభుత్వానికి రావలసినదిమాత్రం వసూలుచేస్తాము. మిగతావి ఇప్పుడప్పుడే ఏమీచెప్పలేము. ఇది కోర్టులకు పోయిందికాబట్టి ఆలస్యమైందని మనవి చేస్తూ నేను సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ వి. సత్యనారాయణ: —ఫ్యాక్టరీని ప్రభుత్వం తీసుకోవాలంటే అది పాతది. తుక్కుఅంటున్నారు. స్టేటు ఫినాన్సు కార్పొరేషను ఆ ఫ్యాక్టరీకి 9 లక్షల 50 వేల రూపాయలు ఇచ్చింది. ఏమైనా గవర్నమెంటురేటు 78 రూపాయలే ఉన్నది కాబట్టి అదే ఇప్పించాలని అంటున్నారు. ఆ సీజనులో ఫ్యాక్టరీ యజమానులందరూకూడా పెందరూపాయలు ఎగ్రిమెంటు చేసుకొని ఇచ్చారు. మీరు 50 రూపాయలే యిస్తామని పేచీపెట్టితే కోర్టుకు వెడితేగానీ ఆ 78 రూపాయలుకూడారాలేదు. దానికి లైసెన్సుయిచ్చారు. రైతులు ముందుకువచ్చి నడుపుకొంటామంటే వారిని బలపరిచడానికి ప్రభుత్వం ఎందుకు ముందుకురాదు? ప్రభుత్వం ఈవిషయాలుకూడా పరిశీలించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. వెంకటరత్నం: —సత్యనారాయణగారు రెండూకలిపి ఒకేసారి కోరుతున్నారు. ముందురావలసిన బాకీడబ్బు తీసుకోవాలి. సుప్రీంకోర్టులో తేలినతరువాత ఎబాకీ రావాలని ఒక ప్రక్కచెబుతుంటే రైతులే నడుపుకుంటా రంటే ప్రభుత్వం ఎందుకు యివ్వకూడదు అంటే ఏమిచెప్పాలి. అది తరువాత ఆలోచన. గవర్నమెంటు నడిపినా, రైతులు నడుపుకున్నా ఎక్స్పర్ట్సును పంపించిచూడాలి. అవి పాత ఇనుపముక్కలు ఎంతవరకు పనిచేస్తాయోచూచి ఆపైన మార్చాలి కానీ వెనువెంటనే దానిని ఇవ్వడానికి ఎట్లా?

re: Collections of huge Copitation fees from the students seeking admissions into the Rangaraya Medical College, Kakinada.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు: —అధ్యక్షా, విద్యావిధానంలో అర్హతనుబట్టి విద్యకు అవకాశంఉండాలి కానీ యీనాడు డబ్బుయిస్తే ఆ మనిషి వెళ్ళి చదువు కోడానికి అవకాశంఉంటున్నది. లంచంయిస్తే అదే విధంగా మనరాష్ట్రంలో బాహాటంగా ప్రోత్సహించేదశకు వచ్చిందంటే మనందరం సిగ్గుపడవలసినపరిస్థితి వచ్చిందన్నమాట. కాకినాడ రంగరాయ మెడికల్‌కాలేజీలో ఒకప్పుడు 3 వేల రూపాయలు 4 వేల రూపాయలుఇస్తే సీటుఅన్నమాట. అప్పుడు విద్యార్థికి మార్కులువచ్చినా రాకపోయినా మూడునాలుగువేలుయిస్తేసీటు. నేను పదే పదే ప్రభుత్వాన్ని హెచ్చరిస్తున్నాను. అర్హతనుబట్టి, మార్కులనుబట్టి అప్లికేషను పెట్టుకోడానికి ఉన్నదా? 12 వేల రూపాయలు యివ్వాలంటే ఆ బిడ్డ తలిదండ్రులకు శిక్ష 12 వేల రూపాయలన్నమాట. 12 వేల రూపాయలు యిచ్చేవారికే ఆస్కారం ఏర్పడుతున్నది. ఆకాలేజీ నడవడికూడా సరిగాలేదు. పనిపాటలు లేనివారు ప్రత్యేకంగా తమ హోదాను చెలాయించుకోవాలనే

ఉద్దేశంతో చేస్తున్నట్లుగాఉన్నది. ఇతరకాలేజీలతో పోల్చిచూచుకుంటే ఆకాలేజీలో యీ కాపిటేషను ఫీజు ఎక్కువగాఉన్నది. కాపిటేషనుఫీజు మంచిదికాదని యూనివర్సిటీచెప్పింది, దాని సాపుచేయాలని సెంట్రలుగవర్నమెంటు చెప్పింది. అయితే మనప్రభుత్వం యీ కాపిటేషనుఫీజును ఎందుకు ఎంకరేజ్ చేస్తున్నదో అర్థంకావడంలేదు. మైసూరుగవర్నమెంటు ప్రత్యేకంగా ఒక శాసనంకూడాచేసింది. ప్రయివేటు కాలేజీలు 5 వేలకంటే ఎక్కువడబ్బు తీసుకో కూడదనీ, దాని మేనేజింగుబోర్డులో ప్రభుత్వమనుషులు ఉండాలనీ, చైర్మను ప్రభుత్వం నియమించే మనిషిగా ఉండాలనీ చెప్పింది. అట్లా చేయకపోతే చర్య తీసుకుంటుంది. ప్రభుత్వం సరైనపంథా నవలంబించి డబ్బునుబట్టి సీటుకాకుండా, అర్హతనుబట్టి సీటు వచ్చేవిధంగా చేయాలనీ, కాపిటేషనుఫీజు తగ్గించాలనీ కోరుతున్నాను.

The Minister for Medical & Health (Sri Mohd. Ibrahim Ali Ansari) :—Sir, There are two Medical Colleges under private management in the State (1) Rangaraya Medical College, Kaninada and (2) Kakatiya Medical College, Warangal. The Rangaraya Medical College authorities charge Rs. 12,000 as Capitation Fee and the Kakatiya Medical College Authorities charge Rs. 6,000 for candidates belonging to Telangana areas and Rs. 15,000 for others.

While answering LAQ No. 7 on the floor of the House, the Chief Minister has assured the House that the Government would examine whether a ceiling could be fixed on the capitation fee to be charged by the Privately managed colleges. The matter is being examined.

Sri C. V. K. Rao :—Let the Government expedite a decision in this matter so that the parents are not taxed at least next year.

re : SERIOUS HARDSHIPS CAUSED TO THE CITIZENS BY THE BLANKET BAN ON NEW CONSTRUCTIONS IN THE MUNICIPAL AREAS IMPOSED BY THE DISTRCT COLLECTORS IN THE WAKE OF ISSUE OF ORDINANCE PROHIBITING ALIENATION OF VACANT LANDS IN URBAN AREAS.

Sri M. Narayana Reddy (Gurajala) :—After the issue of the ordinance prohibiting alienation of open lands in urban areas, there was a compele cessation of all construction activities. Under the rules issued under the Ordinance, the Collectors were directed to stop construction and they in their turn instructed the Municipalities and also directed them to stop all construction including those in lands which do not come within the ambit of the ordinance and also first and second floors on the existing buildings. There is some

misunderstanding or misconception of orders issued. In all the Districts this has been the case and more so in Nizamabad where there was a complete stoppage of all construction activities with the result that there was hardship to all labour. The permits lapse within two months if the construction is not started. In view of this, we would like to know whether the hon. Minister has taken any steps for the removal of hardships caused to the people and see that there is prohibition of construction on vacant lands which are only above 1,000 sq. meters. And not any prohibition on construction activities specially within the 1000 metres land as well as the first floor and extension of the existing buildings.

Sri M. Manik Rao: Sir, the Andhra Pradesh Vacant Lands in Urban Areas (Prohibition of Alienation) Ordinance, 1972 only prohibits alienation or partition or creation of trust of certain vacant lands in Urban Areas but not construction or grant of permission by Municipal Authorities for construction of buildings in Urban areas. However, under the explanation to clause (g) of section 3 of the Ordinance, any land which is vacant on 5th June, 1972, shall be deemed to be vacant land not withstanding that the construction of a building thereon has been commenced on or after 5th June, 1972. In other words, no vacant land on which a building is put up on or after 5th June can be alienated except when it comes under any of the exemptions in the Ordinance. The above position has also been made clear to all the Collectors and Municipal Commissioners in the State.

I have got reports from all the Municipalities and other places. In this connection, I discussed with the Revenue Secretary and the Revenue Department already issued an order on 27-5-72 in this respect and I assure the hon. members that if there is any thing regarding construction of first floor and second floor, I do not think it will come under the purview. Any way I will look into the matter.

Sri M. Narayan Reddy:—There is one clarification, Sir. After the issue of the Ordinance apart from Municipalities, orders were already issued by the Collectors to various gram panchayats which fall within 8 to 10 k. m. of towns. Merely issuing this letter to the collectors alone will not clarify the position, unless they also issue orders revoking their previous order and communicating the same to the gram panchayats and municipalities. Therefore I request the hon. Minister to issue the orders and ensure compliance reports from the Revenue Secretary, Director of Municipal Administration or Secretary, Municipal Administration.

Sri M. Manik Rao:—Already I assured regarding gram panchayats. I will ask the Revenue Secretary.

PAPERS LAID ON THE TABLE

Annual Report of the A. P. Small Scale Industrial Development Corporation 1970-71.

Sri K. Prabhakar Reddy:—On behalf of Sri J. Vengala Rao, Minister for Industries I beg to lay on the Table a copy of the Tenth Annual Report of the Andhra Pradesh Small Scale Industrial Development Corporation Limited for the year 1970-71 together with the

Audited Report and the comments of the Comptroller and Auditor General of India thereon, in compliance with section 619-A(3) of the Companies Act, 1956.

AMENDMENT TO A. P. MOTOR VEHICLES RULES, 1964

The Minister for Transport (Sri K. Prabhakar Reddy) :—I beg to lay on the Table a copy of the notification issued in G. O. Ms. No. 763, Home (Transport. I) Department dt. 7-6-72 containing an amendment to the Andhra Pradesh Motor Vehicles Rules, 1964 under sub section (3) of section 133 of Motor Vehicles Act, 1939.

G. Os. UNDER PUBLIC LIBRARIES ACT, 1960

Sri D. Muniswamy :—On behalf of: Dr. Ch. Devananda Rao, Minister for Tourism, I beg to relay on the Table of the House under sub-section (3) of section 25 of the Andhra Pradesh Public Libraries Act, 1960, the copies of G. O. Ms. No. 1540, Education, dt. 6-2-70, G O. Ms. No. 1758, Education, dt. 16-9-70 and G.O.Ms. No. 1119, Education dt. 19-7-71.

Mr. Speaker :—Papers laid.

Report of the High Power Committee on Municipal Finances and Financial Administration.

M. Manik Rao :—Sir I beg to place on the Table a copy of the Report of the High Power Committee on Municipal Finances and Financial Administration together with the summary of recommendations as promised on 27-11-1971.

Mr. Speaker :—Paper placed on the Table.

PRESENTATION OF THE REPORT OF THE REGIONAL COMMITTEE

ON THE A. P. AGRICULTURAL UNIVERSITY (AMENDMENT) BILL 1972

Sri Rahmat Ali:—On behalf of Sri K Rajamallu, Chairman, Andhra Pradesh Regional Committee I beg to move.

"Under Rule 184 of the Rules of Procedure and Conduct of Business in the Andhra Pradesh Legislative Assembly, I beg to present the Report of the Andhra Pradesh Regional Committee on the Andhra Pradesh Agricultural University (Amendment) Bill, 1972.

Mr. Speaker :—Report presented.

ANNUAL FINANCIAL STATEMENT (BUDGET) FOR 1972-73

VOTING OF DEMANDS FOR GRANTS

Demand No. V-Other Taxes and Duties.

Administration-Rs, 8.81,000.

Demand No. XXXII-Electricity-Rs. 7,89,63,900.

Demand No. XXXIX-Stationery and Printing-Rs. 2,18,88,500.

Demand No. L-Capital outlay on Electricity Schemes—Rs. 9,78,46,300.

The Minister for Power (Smt. B. Jayaprada): -I beg to move: "That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 8,81,000 under Demand No. V Other Taxes and Duties Administration."

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 7,89,68,900 under Demand No. XXXII-Electricity."

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 2,19,08,500 under Demand No. XXXIX-Stationery and Printing."

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 9,78,16,3 0 under Demand No. L-Capital Outlay on Electricity Schmes."

Mr. Speaker :--Motion moved.

DEMAND NO. V-OTHER TAXES AND DUTIES
Administration Rs.8,81,000

Sri M. Nagi Reddy :—I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 8,81,000/- for Other Taxes and Duties Administration by Rs. 100

నాటిక ప్రదర్శనములపై వినోదపు పన్నును రద్దుచేయనందులకు—

To reduce the allotment of Rs. 8,88,000/- for Other Taxes and Dutics Administration by Rs. 100

అధికారులకు పంపుకునే అర్జీలపై నాన్ జుడిషియల్స్ స్టాంప్స్ అంటించా లనే నిబంధనను తొలగించ నందులకు —

To reduce the allotment of Rs. 8,81,000/- for Other Taxes and Duties Administration by Rs. 100

ఎమ్యూజ్ మెంటు పార్కుల పేరుతో నడుపబడుచున్న వాటిలో జూదం, అర్ధనగ్న నృత్యములు జరుగుచున్నప్పటికి ప్రభుత్వం వాటిని ప్రోత్సహించు చున్నందులకు —

To reduce the allotment of Rs. 8,81,000/- for Other Taxes and Duties Administration by Rs. 100

రేసు క్లబ్బు రద్దుచేయనందులకు—

Mr. Speaker :—Cut motions moved.

DEMAND No XXII-ELECTRICITY -Rs. 7,89,63,900/-

Sri V. Srikrishna :—I beg to move:

to reduce the allotment of Rs. 7,89,63,900 for Electricity by Rs. 100

బొగ్గు ఆధారంగా విద్యుత్పాదక కేంద్రాలను రాష్ట్ర అవసరాలు తీర్చేవిధంగా నిర్మాణం చేయనందులకు—

Mr. Speaker :—Cut motion moved.

Sri P. Sanyasi Rao :—I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 7,89,63,900/- for Electricity by Rs. 100

విద్యుచ్ఛక్తి శాఖలో జరుగుచున్న అవినీతి రెక్ టేపిజంను అదుపులో పెట్టుటలో విఫలమైన ప్రభుత్వ చర్యకు నిరసనగా—

To reduce the allotment of Rs. 7,89,63,900/- for Electricity by Rs. 100

విశాఖ పట్టణం తాలూకా అప్పికొండ జగ్గారాజుపేట గ్రామములకు కరెంటు శాంక్షనై 8 సంవత్సరములైనా ఇంకవరకు సప్లయి చేయనందున—

To reduce the allotment of Rs 7,89,6 ,900/- for Electricity by Rs. 100

విశాఖ పట్నం తాలూకాలో నున్న గ్రామాల వ్యవసాయ అభివృద్ధికిగాను దిబ్బపాలెం శాంతమ్య పాలెం అక్కిరెడ్డిపాలెం తుంగలాం గ్రామాలకు కరెంటు సప్లయిచేయకపోవడం విశాఖ తాలూకా విషయంలో చాలా నిర్లక్ష్యంగా చూస్తున్నందున—

Mr. Speaker:—Cut motions moved:

Sri Y. Venkatrao:—I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 7,89,63,900/- for Electricity by Rs. 100

To criticise Government for imposing cuts for prompt failures of Electricity for introducing cuts.

Mr. Speaker:—Cut motion moved:

Sri Syed Hasan:—I beg to move:

To reduce the allotment of Rs 7,89 63,900/- for Electricity by Rs. 100

To criticise the failure of the Government policy in the matter of generation and distribution of electricity in the State.

Mr. Speaker:—Cut motion moved.

DEMAND No. XXXIX-STATIONERY AND PRINTING Rs. 2,19,08,500/-

Sri A. Sriramulu:—I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 2,19,08,500 for Stationery and Printing. by Rs. 100

To discuss the failure of the Department to cope with supply of forms to officers and the unsatisfactory working of the Government Press.

Mr. Speaker:—Cut motion moved.

DEMAND No. L.—CAPITAL OUTLAY ON ELECTRICITY SCHEMES Rs. 9,78,46,300/-

Sri A. Sriramalu:—I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 9,78,46,300/- for Capital Outly on Electricity schemes by Rs. 100

To criticise the delay in completion of power projects effective manufacturing of the Electricity Board.

Mr. Speaker :—Cut motion moved:

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ (మంగళగిరి) :—అధ్యక్షా, విద్యుచ్ఛక్తి ఉత్పత్తి, సరఫరా పారిశ్రామికాభివృద్ధికిగాని, వ్యవసాయాభివృద్ధికిగాని అదేరకంగా ప్రజలకు కావలసిన సౌకర్యాలకుగాని చాలా అవసరం అనేటటువంటిది మనకు యిదివరకు ఇచ్చినటువంటి టెక్నో—ఎకనామిక్ సర్వే చేసి యిచ్చినటువంటి రిపోర్టులో దాదాపు విద్యుచ్ఛక్తి యొక్క ప్రాముఖ్యతను గురించి ఎక్కువగా చెప్పారు. వారు ఆనాడు మనకు సూచించిన దానిలో పారిశ్రామికాభివృద్ధికి, వ్యవసాయాభివృద్ధికి 67-68 నాటికి వేయి మెగావాట్స్ అయినా సరే ఉత్పత్తి లక్ష్యం చేరితేగాని మనం అనుకున్నటువంటి ఆర్థిక పురోభివృద్ధికి అనుగుణంగా చేయగలేం అనే నిర్దుష్టమైన సూచన చేశారు. దానికి ఉన్న అవకాశాలు కూడా వారు చాలా ఎక్కువగా ఉదహరించారు. ప్రయారిటీ విద్యుచ్ఛక్తికి యివ్వాలని వారు చెప్పడం జరిగింది. ప్రయివేటు పరిశ్రమలను రాబట్టాలన్నా, స్మాల్—స్కేల్ యిండస్ట్రీస్ ఎక్కడికక్కడ యూనిట్స్ అభివృద్ధి చేయాలన్నా, లిఫ్టు ఇరిగేషన్ సౌకర్యములు కలిగించాలన్నా అనేక చోట్ల ప్రజలకు కావలసిన యితర వసతులు పట్టణాలలోను గ్రామాలలోను ఎలక్ట్రిఫికేషను చేయాలన్నా వేయి మెగావాట్సు 68-69 కి పూర్తి చేయాలని సలహా యిచ్చారు. ఇప్పటికి మన రాష్ట్రానికి అవసరం 884 మెగావాట్సు అయితే మనకు ఉన్న విద్యుత్ సరఫరా శక్తి 689 మెగావాట్సు మాత్రమే ఉంది. ఏది ఏమయినప్పటికీ కూడా యింతవరకు మన రాబోయే అవసరములు దృష్ట్యా మన పరిస్థితి అగమ్యగోచరంగా ఉంది. సమాత్రం వర్షాభావం వచ్చినప్పటికీ వాటరు లేకపోయినా మొత్తం సప్లయి డ్రాపు కావడం పరిశ్రమలు మూతపడడం, నిరుద్యోగ సమస్య శాసనసభలో చూశాము. క్యాబినెట్ మొత్తం దీనిని సీరియస్ దృష్టితో తీసుకుని విద్యుచ్ఛక్తి అభివృద్ధికోసం మనం చేయవలసినది ఏమిటి? అవసరం అయితే కేంద్రం నుంచి గ్రాంట్సు పొందడానికి అధికారి మన రాష్ట్రంలోని వనరులు చూసుకుని ప్రయారిటీ యిచ్చి చేయవలసిన అవసరం ఎంతయినా ఉంది.

(Mr. Deputy Speaker in the Chair)

రాష్ట్రం అభివృద్ధి చెందాలంటే తప్పనిసరిగా విద్యుచ్ఛక్తికి ఎక్కువ కేటాయించాలని ప్రత్యేకంగా కేటాయించాలని కోరుతున్నాను. తరువాత వివరాలలోకి పోనవసరం లేదు, సదరన్ స్టేట్సుతో, ఆలిండియా రాష్ట్రములతోను పెర్ కాపిటా కన్‌సంప్షన్ చాలా తక్కువ అని మంత్రిగారు తమ నివేదికలోనే అంగీకరించారు. అయితే సదరన్ స్టేట్సు కాక ఆలిండియా ఫిగర్స్ యిచ్చి కంపేర్ చేశారు. మనకు మూడు నదులున్నాయి. ఈ మూడు నదులమీద హైడ్రో—ఎలక్ట్రిక్ ప్రాజెక్ట్సు పూర్తి చేసుకుంటే మన విద్యుచ్ఛక్తి అవసరాలు చాలవరకు తీరే అవకాశం ఉండేది, చీఫ్‌గా వచ్చేది దానిమీద చూపు కేంద్రీకరించాలని అనుకోవచ్చు. ఎంత వేగంగా ప్రయత్నం చేసినా కూడా 7 సంవత్సరాలు, సంవత్సరాలు పడతాయి.

రివర్ వాటర్ డిస్‌ప్యూట్ వల్ల అటంకము జరిగే అవకాశము వుంది. అవి ఎక్కువ టైము తీసుకొంటాయి. కాబట్టి మరొక రూపములో వున్న మంచి సదుపాయాన్ని గురించి మనవిచేస్తాను. మన రాష్ట్రములో కోల్ ఎక్కువగా వుంది. అది యితరత్రా ఉపయోగపడే కోల్ కాదు. నాన్ కుకింగ్ కోల్. ఇతరత్రా ఉపయోగపడదు కాబట్టి దీనిని సక్రమముగా వినియోగములో పెట్టుకోడానికి ప్రయత్నము చేయాలి. కెలోరిక్ కంటెంట్ మామూలుగా వుంది కాబట్టి దీనిని ఉపయోగపెట్టకొని ఎనర్జీ క్రింద కన్వర్టు చేస్తే మంచిది మన రాష్ట్రములో వుండే రా మెటీరియల్‌ని ఈ విధంగా ఉపయోగపెట్టుకొనవచ్చును. కొత్తగూడెంలో 1000 మె. వా. ఉత్పత్తిచేయగలిగిన థర్మల్ స్టేషన్‌ను నిర్మించుకోడానికి అవకాశము వుంది. 18 సం.ల క్రితము యిచ్చిన రిపోర్టును దృష్టిలో పెట్టుకొని పరిశీలన చేసినట్లయితే బాగుండేది. 12 సం.లు, 13 సం.లు అయిన తరువాత మొన్న రామగుండంలో కె. యల్. రావుగారు ప్రారంభముచేస్తూ 1000 మె.వా. ఉత్పత్తికి ప్రయత్నము చేస్తామని చెప్పారు. ప్రిలిమినరీ ఇన్వెస్టిగేషను లేదు. ఇప్పటికి మన బుర్రలోకి ఐడియా వచ్చినది. ఎప్పుడు ప్రారంభమవుతుందో, ఎప్పుడు పూర్తి అవుతుందో తెలియదు. వాటిని ఎందుకు చేయడములేదు? కేంద్రము నుంచి వచ్చిన అప్లయిడ్ ఎకనామిక్ రీసెర్చి టీము వారు పరిశీలన చేసి సూచించిన 1000 మె. వా. టార్గెట్‌ని పూర్తి చేసుకోడానికి ఎందుకు నిర్లక్ష్యము చేశారని ఆలోచిస్తే పవరు ప్రాధాన్యతను గుర్తించలేదని చెప్పవలసివుంటుంది. బడ్జెటు ఎలొకేషన్సులో శ్రద్ధ వహించక నిస్సహాయ స్థితిలో వుండి నిర్లక్ష్యము చేశారని చెప్పక తప్పదు. ఇప్పటికైనా ప్రభుత్వము గుర్తించవలసిన అవసరము వుందని మనవిచేస్తున్నాను. థర్మల్ స్టేషను 3 సం.లలో పూర్తి చేయవచ్చును. రిసోర్సెస్ అవైలబుల్ అయినపుడు అంతే దానికి ఫ్యాక్షను మార్కే. అది చెప్పలేము కాని ప్రభుత్వము పట్టుదలతో ప్రయత్నము చేసే థర్మల్ స్టేషను 3 సం.ల కంటె ఎక్కువ టైము పట్టకుండా పూర్తి చేయవచ్చును. అట్లా పూర్తి చేసి పవరును ఉపయోగములోకి తీసుకురావడానికి ప్రయత్నము చేయాలి. కోల్‌ని ఉపయోగించుకోవాలి. విజయవాడలో 400 మె. వా. కు, 2 పవరు స్టేషన్సు పెట్టడానికి ఒక ప్రయత్నము చేస్తున్నారు. దానికి ప్రిలిమినరీ ఇన్వెస్టిగేషను జరగడము లేదు. ఊహించి ఐడియా వేస్తారు. కోల్‌ని ఉపయోగించుకొని తొందరగా పూర్తిచేసుకొంటే అక్కడ 400 మె. వా. వస్తుంది. మన అవసరాలను ఎట్లా మీట్ కాగలుగుతామనే దానికి ప్రయత్నము చేయాలి. నైవేలిలో 1000 మె. వా. కొత్తగూడెం, రామగుండంలో 1000 మె. వాట్సు తయారుచేసుకొంటే కేంద్రము ఆలోచించే సూపర్ గ్రిడ్‌కి అవకాశము వుంటుంది. ఒకచోటనుంచి ఇంకొకచోటకు ట్రాన్సమిషను లైన్స్ వేసుకోడానికి అవకాశము వుంటుంది. కేంద్రము నుంచి డబ్బు తీసుకొనిగాని, వరల్డు బ్యాంక్‌తో సంప్రతించిగాని, మన రిసోర్సెస్ పూల్ చేసుకొనిగాని కోల్ బేస్డు థర్మల్ స్టేషనుకు మన ప్రభుత్వము సీరియస్ అటెన్షన్ పే చేయాలని చెబుతున్నాను. కోల్ బేస్డ్ థర్మల్ స్టేషనుకి కాస్ట్ ఎక్కువ అవుతుంది.

రీసెంటు డెవలప్‌మెంటు వచ్చిన తరువాత కొంత తగ్గించడానికి అవకాశము వుంది. పిట్ హెడ్ పవరు స్టేషను కాబట్టి ట్రాన్స్‌పోర్టు తక్కువ వుంటుందనే సూచన చేశారు. మన టార్గెట్‌ను ఫుల్‌ఫిల్ చేసుకొనడానికి ప్రయత్నము చేయాలి. నాగార్జునసాగరుకు సంబంధించి కొత్తగా ఇప్పుడు ఒక ప్రపోజలు వచ్చినది. పంప్ స్టోరేజి హైడ్రో ఎలక్ట్రిక్ స్కీము, నాగార్జునసాగరు, విజయవాడ ఈ రెండు వున్నవి. ఒకప్రక్కన జూనియరు ఇంజనీర్లను పనిలేదని రిట్రెంచ్ చేస్తున్నారు. బలిమెల దగ్గర తీసివేస్తున్నారు. 175 మందికి రివర్షన్సు వచ్చినట్లు చెబుతున్నారు. అసలు పవరు పొటెన్షియాలిటీ ఏమివుంది, ఏ స్కీములు ఇన్వెస్టిగేట్ చేయవచ్చును అనేదాన్ని గురించి ఆలోచించాలి. దానికి సంబంధించిన రిపోర్టులు పూర్తిచేసుకొని సిద్ధముగా వుంటే క్లియరన్సు రావడముతోనే వాటిని ప్రారంభించడానికి అవకాశము వుంటుంది. మనము ఇప్పుడు అనుకొనే థర్మల్ సేవనుకుగాని, నాగార్జునసాగరు పంప్ స్టోరేజి హైడ్రో ఎలక్ట్రిక్ స్కీముకుగాని యూనిట్స్‌ని ఏర్పాటుచేసి వారిని రిట్రెంచ్ చేయకుండా పనిచేయించవచ్చును. అటువంటి ప్రిలిమినరీ ఇన్వెస్టిగేషను ఎందుకు చేయకూడదు? ఉన్న ఎక్స్‌పీరియన్సుని ఉపయోగించుకోడానికి ప్రయత్నం చేయాలి. ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డు గురించి చెబుతూ మనకు కాస్ట్ పెరిగింది. ఆ పెరుగుదలకు తగినట్లు రేట్సు లేవు అని చెబుతూ టారిఫ్ రేట్సు పెంచడము జరుగుతున్నది ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డు, దానికి వున్న టాప్ హెవీ అడ్మినిస్ట్రేషను దానివల్ల జరిగే దుబారాను పరిశీలించాలి. అవసరమైతే ఒక కమిటీని వేసి అయినా పరిశీలింపచేయించి ఆ దుబారాను తగ్గించడానికి ప్రయత్నము చేసే చాలవరకు కాస్ట్ తగ్గడానికి అవకాశము వుంటుంది. స్టాఫ్ సూపర్‌ఫ్లుయస్. నలుగురు ఇంజనీర్సు. బోర్డు ఛైర్మనుకి టెక్నికల్ అడ్వైజర్సు వున్నారనే పాయింటును మనము ఇటీవల ఆలోచించాము. రిటైర్డు సూపరింటెండింగు ఇంజనీరును టెక్నికలు అడ్వైజరుగా అప్పాయింటు చేశారు. ఆ ప్రశ్న సందర్భములో సంతృప్తికరమైన సమాధానము యివ్వలేదు అనుకోండి. ఫేవరిటిజమ్‌తో ఒక రిటైరు సబార్డినేట్ ఆఫీసరును తీసుకువచ్చి టెక్నికల్ అడ్వైజరుగా అప్పాయింటు చేశారు. ఆ దుబారాను తగ్గించవచ్చును. ఉన్న స్టాఫ్‌ని ఎట్లా ఉపయోగించుకోవాలనే పరిస్థితులలో వీరిని ఇట్లా తీసుకువచ్చి అప్పాయింటు చేశారు డిపార్టుమెంటుకి. అనంతబాబు, బోర్డు స్టాండింగు లీగల్ అడ్వైజరు. వారు ప్రాక్టీసు చేసుకొంటారు. అప్పుడప్పుడు మొగము చూపిస్తూ వుంటారు. వారికి నెలకు రూ. 700 లు, అటెండ్ అయినప్పుడెల్లా యిచ్చే ఛార్జెస్ వున్నవి. తీసుకొన్న కేసును బట్టి పే చేసేది వుంది. రోజుకు 75 రూ.లు ఆఫీసు అలవెన్సు 150 రూ.లు వారి ఆఫీసులోని టెలిఫోను ఛార్జెస్ బోర్డు కట్టుకొంటుందట వీరి క్రింద 1,50,000 ఖర్చుపెడుతున్నామో లేదో చెప్పమనండి. ఇదంతా దుబారా అవుతోంది. దండుగ అవుతోంది. మనము ఎకానమీని అబ్జర్వు చేయాలి అనుకొనే ఈ రోజులలో ఈ రకముగా దుబారా చేయడము న్యాయము కాదు. ఎవరైనా వారి బంధువులువుంటే వారికి ఉద్యోగాలు యిస్తూ దండుగమారి సంసారముగా తయారుచేస్తున్నారు. ధర్మసత్రములాగ పెరిగినది. అందువల్ల దీనిలోవున్న దుబారాను తగ్గించి, అవసరమైన స్టాఫ్‌ని పెట్టి

టాప్ అడ్మినిస్ట్రేషనుని తగ్గించి, ఇతరత్రా స్కీములు ప్రిలిమినరీ ఇన్వెస్టిగేషను చేయించడానికి ప్రూనుకోవాలి. ఇక అరియర్స్ విషయము చెప్పనక్కరలేదు. 24 లక్షలా ఎంత అనేది ఆలోచించి చెబుతాము. దాని లోతుపాతుల్లోకి తరువాత వెళ్ళి ఆలోచిద్దాము. ఫెరోక్రోమ్, గరివిడి గురించి తరువాత అడుగుతాము. 1 1/2 కోట్లు బాకీ వుందిట. దాని సంగతి తేల్చవలసివుంది. హైదరాబాదు సిటిలో 30 లక్షలు బాకీ వున్నారు. దానిని కూడ పరిశీలించాలి. ఎరియర్సు గురించి మా ముందు పెడితే వాటి మంచి చెడ్డలు బయటపడతాయి. నేను ఒక చిన్న వుదాహరణ చెబుతాను. నూతక్కిలో ఒక సామాన్య రైతు— మంత్రిగారికికూడా మెమొరాండం యిచ్చాను,—సేద్యము చేసుకోడానికి పంపు సెట్ అడిగాడు, అది యిచ్చిన తరువాత అగ్రిమెంటులో—ఆయనకు చదువురాదు, కాబట్టి యింత హార్స్‌పవరు వుందని తెలియదు—సంతకము చేయించుకున్నారు. నాలుగైదు సంవత్సరాలు డబ్బు కట్టాడు, తరువాత అకస్మాత్తుగా, యిచ్చినటువంటి కెపాసిటికి మించి నీవు వాడుకున్నావని నోటీసు యిచ్చి 1400 కట్టుమన్నారు అట్లా నా అగ్రిమెంటులో లేదంటూ హైకోర్టులో వెళ్లి కేసు గెలిచాడు. ఆ ఎరియర్స్ పోగా మళ్ళీ కనక్షన్ యివ్వుమన్నారు, కనక్షన్ యిచ్చారు. అగ్రిమెంటు తీసుకోలేదు, సప్లయి చేశారు. 9 మాసాలు డబ్బు కట్టాడు, ఎరియర్స్ అన్ని పే చేశాడు. అకస్మాత్తుగా అగ్రిమెంటు లేదని చెప్పి పవరు కట్ చేశారు, పొలమంతా ఎండిపోయింది. డిపార్టుమెంటు ఏమిచేసిందని అడుగుతున్నాను.

Smt. B. Jayaprada :—Because I was convinced of the bonafides of the ryot, I have instructed the Board to give him connection immediately and I think, the Member is also aware of it.

Sri V. Sri Krishna :—Thank you for the quick action, but at the same time ఆయనను హెరాన్ చేశారు. కాని లక్షలు కోట్లు బాకీ వుంటే తినేసినవారు వున్నాను, వారు వస్తే మర్యాదగా కూర్చోబెట్టి కాఫీ టీలు సర్వ్ చేసి అగ్రిమెంటుపైన సంతకాలు చేయించుకొని 21 లక్షలు బాకీవుంటే 4 లక్షలు పట్టుకొని మిగతా వాటిని వాయిదాలమీద యిచ్చే ఏర్పాటు చేసి వంకాలక్రింద కూర్చోబెట్టి గేటుదాకా సాగనంపే పరిస్థితి ఒకవైపు వున్నప్పుడు మరి యీ రైతుకు జరుగుతున్న పరిస్థితిని చూచి ఆలోచించి చెప్పుమనండి ఎందుకు చెబుతున్నానంటే...

శ్రీమతి బి. జయప్రద :—నేను చేపింది గాదు.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—మీరు గాదు. డిపార్టుమెంటులో అలాంటివి జరుగుతున్నాయి, మీరు క్విక్‌గా యాక్షన్ తీసుకున్నందుకు సంతోషము. ఇట్లా ఎందుకు జరుగుతున్నాయో అన్ని పరిశీలించాలని మనవిచేస్తున్నాను. అదేమాదిరిగా యింకా చాలా దండుగలు జరుగుతున్నాయి. ముఖ్యమైనది, 25 నుండి 30 శాతము వరకు పిల్‌ఫ్రేజ్ వుంటున్నది. అనేకచోట్ల మీటర్స్‌ను మిస్ఫ్ చేస్తున్నారు. అనేకమంది ఇంజ్యూమర్స్ వున్నటువంటి మీటర్స్‌ను అక్కడపెట్టి లైన్‌మీద ఏదో కర్రవేసి పవరును వాడుకోవడం జరుగుతున్నది. రైస్‌మిల్లర్స్ ఎక్కువ వాడుకుంటే లెవీ వస్తుంది, సుబ్బారాయుడుగారు పట్టుకుంటారని భయపడి,

వారిని మోసముచేసి యీ మంత్రిగారిమీద చార్జ్ చేస్తున్నారు. అవసరమైతే ఆఫీసర్లను పట్టుకొని మిల్ ఆడించి ఫిగర్స్‌ను రాకుండా చేస్తున్నారు. అది చూడాలి. సీల్ వేస్తున్నారు, కాని ప్రభుత్వానికిగూడా పలుకున్నవారు వున్నారు, పిల్ఫ్రేజ్ చేస్తున్నారు. అది తగ్గించాలి, ఓవర్ హెడ్ చార్జెస్ తగ్గించాలి, ప్రొడక్షన్ గురించి తీసుకోవలసిన చర్యలు వెంటనే తీసుకోవాలి కాస్ట్‌ను తగ్గించి, పిల్ఫ్రేజ్ తగ్గించి ఎరియర్స్‌ను వసూలు చేసి టారిఫ్ పెంచకుండా, ఎలక్ట్రిసిటిని సామాన్యప్రజలకు, వ్యవసాయానికి పరిశ్రమలకు అందచేసేట్టు ప్రయత్నము చేయాలి. ఆఖరుకు ప్రభుత్వ ప్రెస్ గురించి చెప్పాలి. 1969 లో ప్రెస్ బిల్డింగు కట్టారు, 70 లక్షలు అన్నారు, కోటిరూపాయలు అయివుంటుంది, 69 లో కోటి రూపాయలు పెట్టి బిల్డింగు కట్టినప్పుడు, ఆ ప్రెస్‌ను అందులోకి ఎందుకు షిఫ్ట్ చేయలేదని అడుగుతున్నాను. కోటి రూపాయలు యిన్వెస్ట్ చేస్తే అందులో ఎలుకలు, పందికొక్కులు తిరుగుతున్నాయా? అక్కడికి ట్రాన్స్‌ఫర్ చేస్తే ప్రొడక్షన్ పెరుగుతుంది. కావలసినంత స్పేస్ వుంటుంది. కొత్త మిషనరీని పెట్టవచ్చు. ప్రొడక్షన్ పెంచుకోడానికి అవకాశము వుంది, యీ రకంగా ఎందుకు చేయడం లేదు. 69 లో అది కట్టినా, యిప్పటికి పాత బిల్డింగుకొరకు రిపేర్స్ అని ఎంత ఖర్చు పెట్టారు? ఎందుకు పెట్టారు? బాగా ఆలోచించకుండా దండగ ఖర్చులను జనముమీద వేస్తే బాగుండదు. అవి అన్నీ తప్పనిసరిగా ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను. పోతే లో పీస్ ఎంప్లాయీస్‌కు చార్జ్‌షీట్స్ యిచ్చి బాధలు పెడుతున్నారు. ప్రెస్‌ను రీ ఆర్గనైజ్ చేసుకోవడం — ఒక ఆఫీసరు యిన్వెస్టిగేట్ చేసి— వారి ఎమాల్యుమెంట్స్ గురించి సూచనలు యివ్వడం జరిగింది, ఆ సూచనలను, వారి అగ్రిమెంటును అమలు చేసి వారితో మంచి రిలేషన్స్ పెట్టుకొని ప్రొడక్షన్ పెంచకుండా ప్రైవేటు ప్రెస్‌లో చేయడం, వర్కులోడ్ ఎక్కువ అయిందంటే దానికి కారణము, ప్రైవేటు ప్రెస్‌వారినుండి పర్సంటేజెస్ వుంటాయి. అందుకని ప్రెస్‌ను రీఆర్గనైజ్ చేసి కొత్త బిల్డింగులోకి షిఫ్ట్ చేసి వర్కర్స్ డిమాండ్సును వెంటనే అంగీకరించి, వారు ప్రొడక్షన్ పెంచడానికి చేసిన సూచనలను యాక్సెప్టుచేసి ప్రెస్‌ను అభివృద్ధిచేయాలని కోరుతూ సెలవుతీసుకుంటున్నాను.

Mr. Deputy Speaker :—Hon'ble Minister for Municipal Administration will now lay a paper on the Table of the House before weproceed further in the debate.

Sri B. Ratnasabhapathi :—I think, it is improperly interrupted in the debate Sir. The Hon'ble Minister can come forward with the placing of the paper on the Table of the House tomorrow. There is no immediate necessity. When such is the case, the rules have to be suspended and the Speaker must invoke special rules to do it. Under what extraordinary circumstances you are calling the Minister to place the paper on the Table of the House ?

Smt. J. Iswari Bai:—He can place it day after tomorrow.

Mr. Deputy Speaker :—It is something very urgent and I have permitted him.

Smt. J. Iswari Bai :—You kindly show the rule.

Mr. Deputy Speaker :—I have got the inherent right to permit the hon. Member or the Minister to lay a paper on the Table of the House. Under that rule I am permitting. You have not heard what he is saying at all.

శ్రీ కె. రామనాథం :—పర్మిషన్ యివ్వడానికి అభ్యంతరం లేదు, కాని ఒకటిన్నర గంట తరువాత ప్లేస్ చేయమంటే బాగుంటుంది Except interrupting the debate you have got the right.

Mr. Deputy Speaker :—We can even extend the time. There is no difficulty Mr. Ramanadham.

Sri M. Manik Rao :—Sir, I beg to lay on the Table of the Legislative Assembly under Sub-Section (1) of Section 62 of the Andhra Pradesh Municipalities Act 1965 (Act VI of 1965) Notification dissolving the Vijayawada Municipal Council with effect on and from 22nd July 1972 published in the Extraordinary Andhra Pradesh Gazette No. 182, dated 21-7-1972.

Mr. Deputy Speaker :—Paper placed on the Table.

శ్రీ ఎ. వీరప్ప :—ఇప్పుడు అనుకోకుండా యీ పేపర్ లే చేసినప్పుడు, టైము తక్కువ వస్తుంది. మెంబర్లు మాట్లాడడానికి సరియైన అవకాశము వుండదు.

Mr. Deputy Speaker :—He is laying a paper on the Table of the House. Where is the question of ..

శ్రీ ఎ. వీరప్ప :—డిబేట్‌కు యీ టైము ఎక్స్‌టెండు చేయాలండి.

Mr. Deputy Speaker :—He has laid the paper on the Table of the House and we are proceeding to the discussion. The next man will be called. As a matter of fact, by raising all these points of orders you are unnecessarily delaying the proceedings.

Sri B. Ratnasabhapathi :—Such an important notification has been placed before us and I may submit that we are taken by surprise. A big municipality almost equivalent to a Corporation by a stroke of pen has been dissolved. The reasons are very, very flimsy and they are not substantiated. I do not know, I have not got the rules book with me just now. A discussion may be permitted on this.

Mr. Deputy Speaker :—I request the Hon. Member to give *notice under certain rules on which he wants that there* should be a discussion about it. I will gladly accept and give you sufficient time.

Sri B. Ratnasabhapathi : —Thank you, Sir.

శ్రీ ఇ. అయ్యపురెడ్డి :—అధ్యక్షా, అయిదు కోట్ల రూ. లు పోయిన సంవత్సరం కంటే యీ సంవత్సరం తగ్గిన యీ డిమాండు మన పురోగమనానికి కాకుండా తిరోగమనానికి చిహ్నంగా ఉంది. యీ దుర్బల డిమాండును బలపరచడానికి అచేతనంగా ఉంది. వారు ఇచ్చిన మన ప్లానింగు రివ్యూలో "the allocation for power has been reduced from Rs. 42.11 crores to Rs. 37.49 crores" అన్నారు. యీ కఠోరమయిన చర్య ఎవరు చేశారు? ఎవరు యీ ప్లానింగుకు

రెస్పాన్సిబుల్ ? యీ అయిదుకోట్ల రూ. ల కోతకు ఎలక్ట్రిసిటి డిపార్టుమెంటు వారు ఆ శాఖ నిర్వాహకులు ఎలా ఒప్పుకున్నారు. ఎవరు ఒప్పుకున్నారు? ఎవరుదీనికి మూల కారకులు ? ఒక ప్రక్క వ్యవసాయభివృద్ధి, పారిశ్రామికాభివృద్ధికి ఎలక్ట్రిసిటీ ముఖ్యమయినదని, అది లేకపోతే అభివృద్ధిలేదని ప దం పా డు తూ పోయిన సంవత్సరంకంటె యీ సంవత్సరం అయిదు కోట్లు తగ్గించారు. ఇప్పుడున్న కొత్త స్కీమ్సుకు 25 లక్షల రూ. లు చూపించారు. చివరకు అయిదు ల క్ష ల రూ. లు కేటాయించారన్నారు. ఇది చాలా విచారకరమయిన విషయం. మన బడ్జటు భారతంలో కొన్ని అనవసరమయిన పద్దులున్నాయి. పనికిరానికి కొన్ని పద్దులు బడ్జటు భారతం చూస్తే ఎన్ని ఉన్నాయో తెలుస్తుంది. ఉదాహరణకు నేషనల్ కేడెట్ కోర్ నుంచి 25 లక్షలు తగ్గించి ఆ 25 లక్షలు దీనికి ఇవ్వవచ్చు. రవీంద్రభారతికి రెండు లక్షలు ఉంది బడ్జటు భారతం చూస్తే. అనవసరమయిన ఖర్చులు ఎన్నో ఉన్నాయి. యీ సంవత్సరం ఎలక్ట్రిసిటికి 25 లక్షల రూ. లు అవసరముందని చెప్పి ఇందులో 20 లక్షలు కోతకోశారు. ఒక్కొక్క స్కీముకు లక్ష రూ. ల చొప్పున కేటాయించారు. ఆలు లేదు చూలు లేదు కొ డు కు పేరుశంభులింగమన్నట్లుగా 1978 నాటికి 400 మెగా వాట్సు వి జ య వా డ విద్యుత్శక్తి కేంద్రం క్రింద ఉత్పాదిస్తామన్నారు. యీ సంవత్సరం లక్ష రూ. లు ఇచ్చారు. పది సంవత్సరములనుంచి మురిగి పోతున్న శ్రీశైలం ప్రా జ క్టు 78-79 కి 100 మెగావాట్సు ఉత్పాదకశక్తి రాగలదని అన్నారు. పది సంవత్స రాలనుంచి ఉన్న హైడ్రో ఎలక్ట్రిక్ ప్రాజక్టు 78 కి 100 మెగావాట్సు ఉత్పాదక శక్తికి వస్తుందంటె విజయవాడ విద్యుత్శక్తి కేంద్రానికి 400 మెగావాట్స్ ఉత్పాదకశక్తి ఏ విధంగా ప్రొడ్యూస్ అవుతుందో మరి. అంతె కాకుండా శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు ప్రారంభించినది మన ప్రధాన మంత్రి పండిట్ జీ, ఆ రోజుకు మానవునికి వ్యోమయానం తెలియదు. యీ ప్రాజెక్టుకు పూనుకున్న తరువాత మానవుడు చంద్రలోకానికిపోయి వచ్చాడు, ఎన్నోమారులు మానవుడు చంద్రమండలానికి పోయి వచ్చాడు కాని యీ శ్రీశైలం ప్రాజక్టు మాత్రం అలాగే ఉండిపోయింది. యీ ప్రాజక్టు 65 కోట్ల రూ. ల నుంచి 100 కోట్లకు ఇప్పుడు ఉంటే ఇంకొక అయిదు సంవత్సరాల పాటు జాప్యం చేస్తే 200 కోట్లకు పోతుంది అనడంలో ఏ మాత్రం సందేహంలేదు. మనకు యీ ప్లానింగుగురించి ఎవరు ఆలోచిస్తున్నారో తెలియదు కాని నాలుగయిదు ప్రాజక్టులకు కొద్ది కొద్దిగా డబ్బు కేటాయించడం అవి ఒకటీ పూర్తి చేయకుండా ఉండడం జరుగుతోంది. ఒక సర్జను న లు గు రు పేషంటులను టేబిల్సు పయిన పడుకోపెట్టి ఒక్కొక్కరికి ఆపరేట్ చేస్తే సక్సెస్‌గా ఆపరేట్ చేయగలడుకాని నలుగురికి ఒకేసారి ఆపరేట్ చేస్తే ఎంత సక్సెస్‌గా ఆపరేట్ చేయగలడో అలాగే మన విద్యుచ్ఛక్తి డిపార్టుమెంటులోకూడా మన ప్లానింగు శాఖవారు నాలుగయిదు ప్రాజక్టులకు డబ్బు కేటాయిస్తూ ఒకటి పూర్తి కాకుండా చేస్తున్నారు. ఇప్పుడు వారిచ్చినది కోట్ చేయాలంటే సీలేరు ప్రాజక్టు క్రింద ఇలాగ చెప్పారు.

"Lower Sileru Hydro electric Schemes :—This scheme envisages the installation of 4 sets of 100 MW each of the first stage. This is

one of the two generating schemes under construction, which has to be completed as early as possible to over come the power shortage in the State to some extent. But due to shortage of financial resources the progress is slow."

ఫైనాన్షియల్ రిసోర్సెస్ ఎందుకు లేవు? యీ సంవత్సరం సీలేరు ప్రాజక్టు పని ఆపి అక్కడున్న ఇంజనీర్సుతో లోయరు సీలేరు హైడ్రో ప్రాజక్టు పూర్తిచేయాలి. వన్ థింగ్ ఎట్ ఎ టైమ్ చేయాలి. అలాగ కాకుండా లోయరు సీలేరు ప్రాజెక్టుకు ఫైనాన్సెస్ లేవు కనుక అది చేయము అనడం హాస్యాస్పదంగాఉంది. రి-అలకేషను కావాలి. ఆరు నెలలకు ఒకటి పూర్తిచేయాలి. ఒక సంవత్సరానికి ఒక ప్రాజక్టు పూర్తిచేయాలి. ప్రయారిటీపైన కాన్సెన్ట్రేట్ చేసి పూర్తిచేయాలి. విద్యుచ్ఛక్తి ప్రజలకు అందించినతరువాత ఇంకొకటి తీసుకోవాలి. పదెనిమిది ప్రాజక్టులకు ఒకే సారి డబ్బు కేటాయించి ఖర్చుచేసి ఏ ప్రాజక్టుకూ పూర్తిచేయకుండా ఉండడము మంచిదికాదు. నాలుగుకోట్ల రూ.లు శ్రీశైలము ప్రాజక్టుకు ఇచ్చారు. యీ నాలుగు కోట్లతో ఏమి పనిచేస్తారు? ఇందులో అడ్మినిస్ట్రేషను చార్జెస్‌కె మూడు కోట్ల రూ. లు కావాలి. సివిల్ వర్క్సుకే పోయిన సంవత్సరం మూడు కోట్లు ఖర్చు చేశారుకదా. మే నెల ఒకటవ తేదీన ముఖ్యమంత్రిగారితో నేను కూడా అక్కడకు వెళ్ళాను. బిల్డింగ్సు ఓపెను చేశారు. అక్కడ ఇంజనీరింగు స్టాఫ్ ఇంజనీర్సు మాదిరిగా పహారా మాదిరిగా ఉన్నారు. వారు 20-30 కోట్ల రూ.లు ఇస్తే ఒక సంవత్సరంలో పూర్తిచేస్తామన్నారు. ఇప్పుడు ఎలక్ట్రిసిటి డిపార్టుమెంటులో ఉన్న ఇంజనీరింగు సేనకు చీఫ్ ఇంజనీరు, అసిస్టెంటు ఇంజనీర్సు మొదలయిన వారికి సంవత్సరంలో ఆరునెలలు ఏమాత్రం పని ఉండకుండా ఖాళీగా ఉంటారు. రాయలసీమ రూరల్ ఎలక్ట్రిఫికేషను స్టాఫ్‌కు అసలు పనిలేదు. మేము ఆర్.డి.బి. నుంచి 40-50 లక్షల రూ.లు కేటాయిస్తే మూడు నెలలలో పూర్తి చేస్తారు. ఎలక్ట్రిఫయి కావలసిన గ్రామం ఉంటె పూర్తిచేస్తారు. మిగతా కాలమంతా ఖాళీగా ఉంటారు. ఇది పూర్తిగా రీ-ఆర్గనైజు చేయాలి ప్రయారిటి ఫిక్సు చేసి ఆ ప్రకారంగా పూర్తిచేయించాలి.

ఇంకొక చిన్న విషయం ఉంది. రూరల్ ఎలక్ట్రిఫికేషను అవసరమన్నారు. చాలా అవసరమే. నాగరికతవయిపు పురోగమిస్తున్నామన్నారు. 27 వేల గ్రామాలలో 9 వేల గ్రామాలకు మాత్రం ఎలక్ట్రిఫయి చేశారు. 15 వేల పంచాయతీలలో 5 వేల పంచాయితీలకు మాత్రమే ఎలక్ట్రిఫై చేశారు. మద్రాసు హరియానా రాష్ట్రాలతో పోల్చిచూస్తే మనం ఎంతో వెనుకబడిఉన్నాము. సర్కారు కోస్తాలకు యీ సంవత్సరం రూరల్ ఎలక్ట్రిఫికేషను తీసుకోము అన్నారు. ఇది పత్రికాశీర్షికలో రావలసిన విషయం. రెండు కోట్ల జనాభాఉన్న కోస్తాప్రాంతాలలో 72-73 లో ఒక గ్రామానికి కూడ విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేయలేమని ఒప్పుకున్నారు. ఎలక్ట్రిసిటి బోర్డును గురించి, ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డు కాన్స్టిట్యూషనును గురించి చెప్పవలసినటువంటి విషయాలు చాలా ఉన్నాయి. కాని టైము లేదు. అగ్రికల్చరల్ రేట్సు, టారిఫ్ రేట్సు ఆగస్టు 1 వ తేదీ నుంచి 16 నయాపైలకు పెంచుతామని అంటున్నారు. మద్రాసులో జరిగినటువంటి ఉద్యమం దానియొక్క

ఫలితాలను చూసిన తరువాత కూడా 16 నయాపైసలకు పెంచుతామని అంటున్నారు. ఆగస్టు 1వ తేదీనుంచి కాకుండా ఆగస్టు 15నుంచి పెంచితే బాగుంటుంది— ఎందుకంటె స్వాతంత్ర్యదినం, రైతు ఉద్యమం రెండూ కలిపిఉంటే సరిపోతుంది. అందుచేత ఆ పనిమాత్రం చేయకూడదు. ఆ విధంగా చేస్తే ఆయిల్ ఇంజన్సుతో సులభంగా ఉంటుంది ఆయిల్ ఇంజన్సులో నడుపుకోవడమే అనుకూలముగా ఉంటుంది. కాబట్టి అది మాత్రం చేయవద్దని విన్నవిస్తూ ఈ పద్దును బలపరుస్తున్నాను. జయప్రద ఈ భాగం నిర్వహించడంలో జయప్రదం కావాలని కోరుతూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి — అధ్యక్షా! ఎలక్ట్రిసిటీకి ప్రత్యేకించి వెనుకబడినటువంటి మన దేశంలో ఎంత ప్రాముఖ్యత ఉన్నదీ ప్రతి వ్యక్తికి తెలిసినటువంటి విషయమే. ఒకప్పుడు లెనిన్ చెప్పాడట. The country's prosperity depends on the electric energy and steel that we produce'' అని. కనుక దానిని గురించి నేను ఎక్కువ చెప్పవలసిన అవసరము లేదు. ప్రతి రైతుకు, ప్రతి పారిశ్రామికునికి ఈరోజు చీప్ ఎలక్ట్రిసిటీ ఎంత ఎక్కువ సప్లయి చేయగలిగితే దేశం అంత ముందుకుపోతుందనేటటువంటిది అందరికీ తెలిసిన విషయమే. మిత్రుడు అయ్యపురెడ్డి ఆఖరి విషయంగా మాట్లాడుతూ మద్రాసు రాష్ట్రంలో జరిగినటువంటి ఆందోళన చూసిన తరువాత కూడా మనం 16 నయా పైసలకు అగ్రికల్చరల్ కన్‌జంప్షనులో రేటు పెంచుతున్నామని చెప్పారు. ఇంకా కొన్ని విషయాలు కూడా వారు దానిని గురించి చెబుతారని ఆశించాను. కాని ముక్తసరిగా ముగించేశారు. మద్రాసు రాష్ట్రంలో ఒక్క నయాపైసా ఇంతకుముందు ఉన్నటువంటి రేటు కంటె ఇప్పుడు పెంచడంవల్ల అక్కడ ఆందోళన జరిగింది. అక్కడ ఆందోళన చేసినది రైతులే కాదు. ఈ రోజు మన ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో అధికారంలో ఉన్నటువంటి కాంగ్రెసు పార్టీ వాళ్ల సభ్యులు, అక్కడ ఉన్నటువంటి కాంగ్రెసు పార్టీ, కమ్యూనిస్టు పార్టీ వీళ్లందరూ కలిసి బ్రహ్మాండమైన ఆందోళన జరిపారు. ఆ ఆందోళన కేవలం అహింసాయుతంగా జరగలేదని తమరికి మనవి చేస్తున్నాను. చాలామంది చనిపోవడం జరిగింది. కేవలం ఒక్క పైసా పెంచారు. ఆ పెంచినది కూడా గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియా వాళ్లు చేసినటువంటి ఇన్‌స్ట్రక్షన్సు ప్రకారం చేసారు. అది కేవలం ప్రతిపక్షం కనుక కాంగ్రెసు పార్టీ వారు, కాంగ్రెసు వారు, కామ్యూనిస్టు పార్టీ వారుఅందరూ కలిసి ఆందోళన జరిపి అక్కడ రక్తపాతమైన పరిస్థితి తీసుకొని వచ్చారు. మొట్టమొదటనుంచి మన ఆంధ్ర దేశంలో 8 పైసలు ఉండేది. ఈ రోజు 8 నుంచి 16 కి చేసారు. ఈ కాంగ్రెసు పార్టీ వారు ఏమి చేస్తారు. మాట్లాడేటటువంటి సభ్యులు కాంగ్రెసు పార్టీకి చెందినటువారు అనే విషయం మరచిపోయి ధర్మం, న్యాయం ఒక్కటే స్టాండర్డు దేశం మొత్తంపైన ఉండాలి. నెలకొల్పాలనే అభిప్రాయం మనస్సులో పెట్టుకొని మాట్లాడతారని నేను ఆశిస్తున్నాను. వారు ఒక వేళ వారి ప్రభుత్వమే అయినప్పటికి న్యాయమే జరపనప్పుడు సభ్యులేమి చేయాలో కూడా వారి విద్యుక్త ధర్మం. వాళ్ల గురుతర బాధ్యత అని కూడా గమనిస్తారని నేను ఆశిస్తున్నాను. ఈ రోజు ఇంకొక

పద్దు కూడా ఇంట్రొడ్యూస్ చేసారు ; గవర్నమెంటు ప్రింటింగు ప్రెస్ అని. దానికి సంబంధించినటువంటిపద్దు కూడా ప్రవేశ పెట్టారు. మనరాష్ట్రంలో ఈరోజు ఉన్నటు వంటి పబ్లిక్ అండర్ టేకింగ్స్‌లో ప్రింటింగు ప్రెస్ కూడా పెద్దది. దీనిలో దాదాపు 4 వేల మంది ఆంధ్ర దేశంలో పని చేస్తున్నారు. దీనికి పబ్లిక్ ఫండ్సు తీసుకొని వచ్చి ఖర్చు పెట్టాము. కాని ఈ రోజు ఇది మొత్తం మన ఆంధ్రప్రదేశ్ యొక్క ప్రచురణానికి కాని, టెస్టు బుక్సును కాని, మిగతా వ్యవహారాలు కాని పూర్తిగా పనిచేయలేనటువంటి దురవస్థలో ఉన్నది. ఈ రోజు ప్రయివేటు ప్రెస్‌లకు ఇంకా ఇస్తున్నాను 5 లక్షల రూపాయలు విలువ కలిగినటువంటి ప్రింటింగు ఇతర ప్రెస్‌లకు ఇచ్చారు. అది ఒకటి గమనించాలి. ఇచ్చట అడ్మినిస్ట్రేషను మట్టుకు చాలా అధ్వాన్నమైన పరిస్థితులలో ఉంది. దీనిలో ఒక పొలిటికల్ మైనటువంటి ట్రేడ్ యూనియన్ ఉంది. ఇందులో చాలామంది తెలంగాణాకు సంబంధించిన వారు, ఒక పక్షానికి, ఒక ప్రాంతానికి సంబంధించినటువంటి వాళ్లు ఉన్నారు. ప్రతి రోజు స్ట్రయిక్ ట్రెట్ ఏదో ఒకటి చేయడం జరుగుతున్నది. ప్రొడక్షన్ కెపాసిటీ అన్నది ఎంతవరకు జరుగుతున్నదనే అంచనా కూడా ఇంతవరకు వేయడం జరుగలేదు. ఇంత పెద్ద అండర్ టేకింగు గవర్నమెంటు వ్యవహారాలన్నీ ప్రచురణ కావలసినటువంటి ఇంత పెద్ద అండర్ టేకింగు ఎట్లా పని చేస్తున్నది, ప్రొడక్షను కెపాసిటీ ఎంత పని చేస్తున్నది. ఎందుకు మనం ప్రయివేటు ప్రెస్‌లకు ఇవ్వవలసినటువంటి అవసరం వస్తున్నది. దీనిలో ఇంక్రిమెంట్సు ఏమైనా ఇరేగ్యులర్ అయి ఉన్నాయా, పాత మెషినరీ అవడంవల్లా, సక్రమంగా జరగక పోవడంవల్లా అనేది అంతపూర్తిగా, కూలంకషంగా పర్యవేక్షణ చేయవలసినటువంటి అవసరం ఉంది. నేను మంత్రిగారిని అడుగుతున్నాను. దురదృష్టవశాత్తు ఈ రోజు ముఖ్యమంత్రి గారు ఇక్కడ లేరు. చాలా విషయాలు చెప్పదలచాను. ఒక హౌసు కమిటీని కాని, నిష్పాక్షికంగా ఆలోచన చేయగలిగినటువంటి ఒక జుడీషియరీ అధికారిచేత కాని విచారణ చేయవలసినటువంటి అవసరం ఉందని మనవిచేస్తున్నాను. తరువాత ఇక్కడ జరిగినటువంటి అన్యాయాలు చెబుతాను. శ్రీ కృష్ణమూర్తి నాయుడు ఇదివరకు ప్రింటింగు ప్రెస్ సూపరింటెండెంట్ ఇన్‌ఛార్జిగా ఉన్నప్పుడు ఒక క్వశ్చన్‌కు ఒక ఆన్సరు ఇచ్చారు. ఇక్కడ ఎంతమంది వర్కర్స్ ఉన్నారంటే-- **there are 2,40 employess working in the Press in Hyderabad City.** ఇందులో ఎంతమంది ఆంధ్రులున్నారంటే 211 మంది ఉన్నారని అన్నారు, ఇక్కడ 2 : 1 అనేటటు వంటి ఫారమ్యులా ఎందుకు మీరు అనుసరించడం లేదంటే ఇక్కడ అనుసరించడానికి వీలులేదు కనుక అనుసరించడం లేదన్నారు. అది ఎందుకు అనుసరించడానికి వీలు కాదో ఆన్సరు ఇవ్వలేదు. సప్లిమెంటరీసులో కూడా రాలేదు. ఇక్కడ వెకెన్సీస్ వచ్చినప్పుడు-ఇది మొత్తం ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌కు సంబంధించినటువంటి పబ్లిక్ అండర్ టేకింగు అయినప్పుడు కూడా తెలంగాణావాళ్లనుమాత్రమె ఫిలప్ చేస్తున్నారు. కాని ఆంధ్రా వాళ్లను ఒక్కరిని కూడా చేయడం లేదు. దీనికి ప్రత్యేకించి కారణం ఏమిటని మంత్రిగారిని అడుగుతున్నాను. ఇది కేవలం హైదరాబాద్‌లో ఉన్నటు వంటి ప్రెస్‌ను గురించి చెప్పాను. కర్నూలులో ఒక చిన్న ప్రెస్ ఉంది. అక్కడ 600 మంది ప ని చే స్తు న్నా రు. అ క్క డ ఎక్స్‌పాన్షన్

కావాలని ఇదివరకు అసెంబ్లీలో కూడ చర్చ జరిగింది. దానికి మాత్రం ఒక్క నయా పైసా ఖర్చు పెట్టి ఎక్స్‌పాన్షన్ చేసిన పరిస్థితి లేదు. తరువాత అగ్రికల్చరల్ డిపార్టుమెంటుకు ఒక ప్రెస్ ఉంది, పంచాయతీరాజ్‌కు ఒక ప్రెస్ ఉంది, టెక్స్టట్ బుక్సుకు ఒక ప్రింటిగు ప్రెస్ ఉంది, ఆర్.టి.సి. కి ఒక ప్రెస్ ఉంది, ఫ్యామిలీ ప్లానింగుకు ఒక సర్వే ప్రెస్ ఉంది. వీటన్నింటిలో కూడా ఇదే నిష్పత్తి లోను ఇంకా తక్కువ నిష్పత్తిలోను ఆంధ్రాసు ఉన్నారు. తెలంగాణా వాళ్లకు న్యాయం జరగకూడదని కాదు. తెలంగాణా వాళ్లకు అగ్రిమెంటు ప్రకారం న్యాయం జరగవలసిందే. అంతమాత్రాన ఆ మిషపైన ఆంధ్రాసుకు ఈ రోజున ఘోరమైనటువంటి అన్యాయం జరుగుతున్నది. అది కూడా ఆలోచన చేయండి. ఈ తెలంగాణా, ఆంధ్ర ఇంటిగ్రేటెడ్ స్టేటుగా ఎన్నాళ్లు ఉంటుందో తెలియదు. ఈ విధంగా జరిగేటటువంటి పరిపాలనావ్యవస్థ ఉంటే ఆంధ్రాసుకు కూడా సెపరేట్ స్టేటు కావాలనేటటువంటి జ్ఞానోదయం కలుగుతున్నదని నేను ఆశిస్తున్నాను. కనుక ఏ బాధ లేకుండా చీలిపోయేటప్పుడు స్నేహితులుగా చీలి పోవచ్చును అంత వరకు తెలంగాణా వాళ్లకు ఎంత న్యాయం జరగాలో ఆంధ్రాసుకు కూడా అంత న్యాయం జరపవలసినటువంటి బాధ్యత ప్రభుత్వం పైన ఉంది. అది గుర్తించాలని చెబుతున్నాను. తరువాత ఆర్. టి. సి. ప్రెస్ ఒకటి ఉంది. అందులో 65 మంది ఉన్నారు ఇందులో 20 మంది ఆంధ్రాసు మాత్రమే ఉన్నారు. తరువాత ఈ రోజు అడ్మినిస్ట్రేషను అంతా ఆఫీసర్సు కేడర్ తీసుకుంటే ఏ ఒకరో ఇద్దరో తప్ప మిగతాదంతా తెలంగాణా వాళ్ల చేతులలో ఉంది. దానిపైన నేను అబ్జక్షను లేపడం లేదు. కాకపోతే ఈ అడ్మినిస్ట్రేషనులో ఆ ఆఫీసర్ల దృష్టి మాత్రం ఆంధ్రాసును ప్రత్యేకంగా ఒక క్లాసు, ఒక తెగ, ఒక జాతి వీళ్లను ఇక్కడ ఉంచ కూడదనేటటువంటి దృష్టితో చూస్తున్నారు. అనేటటువంటి బాధ ఉంది. లేకపోతే అడ్మినిస్ట్రేషనులో హయ్యర్ ఆఫీసర్సు ఎవరున్నా కాని అభ్యంతరం లేదు. కాని జరుగుతున్నటువంటి పరిస్థితిని బట్టి ఇవన్నీ మనం ఆలోచన చేయవలసిన పరిస్థితి ఉంది. తరువాత, మరొక ముఖ్యమైనటువంటి విషయము. ఎంప్లాయిమెంటు ఎక్స్ఛేంజ్‌లో రిజిష్టరు చేసుకొన్నటువంటి వాళ్ళకు మాత్రమే ఉద్యోగము దొరుకుతున్నది. అందులో తప్పులేదు. మొత్తము సిస్టం అట్లాగే ఉన్నది. కాకపోతే హైదరాబాదులో ఉన్నటువంటి ఎంప్లాయిమెంటు ఎక్స్చేంజి ఆఫీసులో రిజిష్టరు చేసుకొన్న టువంటివాళ్ళకు ఈ ప్రెస్సులో ఉద్యోగము దొరుకుతున్నది కాని ఏమవుతున్నదంటే ముల్కి రూల్సు ప్రకారంగా తెలంగాణావాళ్లకే ఇస్తున్నారు. మిగతావాళ్లకు. ఆంధ్రాస్ అవకాశములేదు. వారికి ఈ పబ్లిక్ అండర్ టేకింగులో, గవర్నమెంటు ప్రెస్‌లో, ఉద్యోగాలు లేనటువంటి పరిస్థితి ఉన్నది, ఈ టెక్స్టట్ బుక్ ప్రెస్‌లో 600 మంది ఉద్యోగస్తులు ఉండగా, అందులో 60 మంది మాత్రమే ఆంధ్రులు తరువాత ఎక్స్‌పెండిచర్ విషయము చూడండి. 1971-72 లో ఎంత ఖర్చు అయింది. అదేవిధంగా 72-73 లో ఎంత ఖర్చు అయింది, 71-72 లో ఆంధ్రకు 56,78, 300 రూపాయలు అయితే, తెలంగాణాకు 27,34,200 రూపాయలు. ఇక 72-73 లో ఆంధ్రకు 47, లక్షలు, 25 వేలు అయితే, తెలంగాణాకు 28 లక్షల 61 వేలు. మరి 60 మంది ఆంధ్రులు ఉండగా, వాళ్ళమీద ఇంత ఎక్స్

పెండిచర్ అయిందని ఇది చాలా శోచనీయము. ఆ తరువాత ఈ హౌసు లోన్సు ఇస్తున్నారు, ఇక్కడ పని చేస్తున్నటువంటి వర్కర్సు, లేబర్సుకు, వీటిలో ఏ ఒక్కటికూడ ఆంధ్రా వాళ్ళకు శాంక్షన్ చేయలేదు. దీనిని విచారించవలసిందిగా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. ఇక్కడ కొత్తగా పని నేర్చుకొనేవాళ్ళకు, అప్రింటిస్ చేసే వాళ్లకు సంవత్సరానికి దాదాపు 70 మందిని చేర్చుకొంటున్నారు. వాళ్లను అప్రింటిస్‌గా చేర్చుకొని, వాళ్లకు సబ్సిడీ ఎంతో ఇచ్చి, వాళ్లకు తిండి మొదలయిన సౌకర్యాలు ఇచ్చి ఉద్యోగముకూడ కొంతమందికి ఇస్తున్నారు. ఈ సంవత్సరం ఆ విధంగా 70 మందిని చేర్చుకొంటే అందులో నలుగురు మాత్రము ఆంధ్రులు. తరువాత ఈ ప్రెస్ ఎక్స్‌పాన్షన్ స్కీములో రాజమండ్రిలో ఒక ప్రెస్ పెట్టాలనే అభిప్రాయముకూడ చూపించారు. నేను పర్టికులర్‌గా ఈ సందర్భంలో అడుగుతున్నాను. కనీసం ఈ ప్రెస్ ఎక్స్‌పాన్షన్‌లో స్కీములో సయినా ఈ 2:1 రేషో అనేటటువంటి పద్ధతిని ఈ ఫార్ములాను అనుసరిస్తారా అని. లేక పోతే అప్పుడుకూడ ఈ అన్యాయము జరుగుతుంది. నేను రిక్వెస్టు చేసుకొంటున్నాను. ఆంధ్రప్రదేశ్ ఉన్నంత కాలము, మీరు కేవలం తెలంగాణావాళ్లకు చేయవలసిన ధర్మము, న్యాయము అన్నీ చేయండి. కాని ఆంధ్రులకు మాత్రము అన్యాయము చేయవద్దు అని మనవిచేసుకొంటూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ ఇ. అయ్యపురెడ్డి :—వర్తమాన సభాపతిగారు మాట్లాడినదానితో వారుమిగతా సభ్యులు, ఈశ్వరీబాయి మొదలగువారుకూడ అంగీకరిస్తారా ?

శ్రీ ఓ. వర్తమాన సభాపతి :—వారు ఉపన్యాసములు ఇచ్చేటప్పుడు, కూర్చోండి.

శ్రీ కె. రామనాథన్ (ముదినేపల్లి) :—అధ్యక్షా, మంత్రిగారు వారి నోటులో చెప్పినట్లుగా బహుశా ఏ ఇతర రంగమునకు లేనటువంటి ప్రాముఖ్యత ఈ విద్యుత్ సరఫరా, ఉత్పత్తికి సంబంధించిన డిమాండుకు ఉన్నది. నిజంగా ప్రభుత్వము అంత ప్రాముఖ్యత ఇస్తున్నదా అనేటటువంటి అనుమానం కలుగుతున్నది. ప్రభుత్వము చెప్పినట్లుగా ఈ ప్రధానమైనటువంటి రంగానికి ప్రతి సంవత్సరము అభివృద్ధికొరకు ఇంకా ఎక్కువగా మనము కేటాయించవలసియుండగా మనము ప్రతి సంవత్సరము కేటాయింపులు తగ్గించుకొనడం జరుగుతున్నది. బహుశా మనము ఈ ఫైవ్ ఇయర్ ప్లాన్స్ మొదలు పెట్టినప్పుడు 25 యూనిట్సు పర్ క్యాపిటా కన్‌జంప్షన్ ఉన్నది. దృష్టిలో పెట్టుకొన్నట్లయితే, ఈ రోజు 50.4 యూనిట్సు ఉన్నది. ఇది బ్రహ్మాండమైన అభివృద్ధి, నిజమే. కాని దీనిని ఆల్ ఇండియా యావరేజ్‌తో పోలిస్తే కనీసం మనము ఆ లెవల్‌కైనా రాలేకపోతున్నాము. దీన్నిబట్టి మనము ఎంత వెనకబడి ఉన్నామో అర్థం అవుతుంది. మనకు కావలసినంత విద్యుచ్ఛక్తిని మనము ఉత్పాదన చేసుకోలేకపోగా, కనీసం మనము బయటనుంచి కావలసినంత తెచ్చుకోలేనటువంటి పరిస్థితి కూడా ఉన్నది. ప్రతి దానికి ఒక అడ్డము రావడం చూస్తున్నాము. నాల్గవ ప్లాన్ అంత్యానికి మనకు కావలసినటువంటిది, మన ఎస్టిమేటెడ్ డిమాండు 834 మెగావాట్లు. కాని నాల్గవ పంచవర్ష ప్రణాళిక అంతానికి మనకు 858 మెగావాట్లు ఉంటుందని అన్నారు; అంటే దాదాపు 30 మెగావాట్లు మనకు తక్కువగా ఉంటుం

చిన్నమాట అటువంటప్పుడు మనము ఈ రంగానికి కావలసినటువంటి ప్రాధాన్యత ఇస్తున్నామా అనే అనుమానం కలుగుతున్నది. దేశముయొక్క అభ్యుదయానికిగాని పారిశ్రామికీకరణ గాని త్వరిత గతిని పారుతు ఈ నచ్చేటటువంటి అభివృద్ధిని అనుభవించే టటువంటి అవకాశాను కలుగజేయడాని కావలసిన విద్యుచ్ఛక్తిని మనము కలుగ జేయడంకోసం తీసుకొనవలసినటువంటి శ్రద్ధ తీసుకోవడంలేదు. ఈ రోజున మనము చాలా పెద్ద పెద్ద ప్లానులు వేస్తున్నాము, గోదావరి నీటిని, శ్రీశైలం ఈ అన్నీ కూడ మనకు ఈ రేటులో అందారి అవసరాలు ఈ ప్రాజెక్టులు 5, 10 సంవత్సరముల్రాత మే చే ఉండి ట్లయితే ఈ రోజున పవర్ ఎక్సెస్ వచ్చేది కాదు దానిద్వారా అభివృద్ధి కుంటుపడేది కాదు. ఈరోజు మొత్తము దేశములో పారిశ్రామికీకరణ జరుగుతూ ఉంటే, ఆంధ్ర రాష్ట్రములో మాత్రము వెనుకబడి ఉన్నాము అంటే దీనికి కారణము విద్యుచ్ఛక్తి యొక్క లోటు అని చెప్పక తప్పదు. ఈరోజు అనేక పరిశ్రమలు మన రాష్ట్రానికి రావలసి ఉండగా, వాటికి ఈ విద్యుచ్ఛక్తి ఒక అవరోధంగా వచ్చింది. ఈ మధ్య ఏదో ఫెర్టిలైజర్ ఫ్యాక్టరీ మన రాష్ట్రములో పెట్టడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. కాని ఈ విద్యుచ్ఛక్తి లోటువల్ల అది మనకు రాకుండా మైసూరు వాళ్ళకు పోయే ప్రమాదం ఉన్నది. ఎందుకంటే మైసూరు ప్రభుత్వము యూనిట్ నాలుగున్నర పైసలకు ఇస్తామంటున్నారు. మనము అంత చౌకగా ఇవ్వలేము. ఈరోజు ఆ ఫ్యాక్టరీ మనకు వచ్చేటట్లయితే, దానివలన దాదాపు నాలుగైదువేల మందికి కలిగేటటువంటి అవకాశము ఉన్నది. ఇది ఎక్కువగా పవర్ కన్స్యూమింగ్ ఇండస్ట్రీ అవడంవల్ల, మనకు పవర్ లేకపోవడంవలన, ఇక్కడ ఉన్నటువంటి రేటు ఎక్కువ అవడం వలన వారికి సప్లయి చేయలేమని చెప్పడంవలన అది వేరే రాష్ట్రానికి పోవడం జరుగుతున్నది. ఆ విధంగా మనకు రావలసిన పరిశ్రమలు మనకు రాకుండా ఈ విద్యుచ్ఛక్తి కారణంగా వేరే రాష్ట్రాలకు పోతున్న సందర్భములో మనము అవసరమైతే వారికి ఈ రేటు తగ్గించి, మనకు నష్టమైనప్పటికి, ప్రస్తుతానికి భరించుకొని ఈ పరిశ్రమలను ఇక్కడే రాబట్టేటటువంటి ప్రయత్నం చేయాలి. మైసూరు రాష్ట్రములో నాలుగున్నర పైసలకు యూనిట్ సప్లయి చేస్తుండగా మనము 8 పైసలు అంటే, మనకు ఎంత లోటు ఉన్నదో ఆలోచించండి. కావి, ఈ కారణంగా మనకు రావలసిన పరిశ్రమలు బయటివారికి పోకుండా మనకే వచ్చేటట్లు ప్రయత్నం చేయాలి. మద్రాసు రాష్ట్రములో చాలా పెడుతున్నప్పటికి ఇంకా ఎక్కువగా పెట్టడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వము సహకరిస్తున్నదని మనకు తెలుసును. ఎలక్ట్రిసిటీలో మనకు ఉన్నటువంటి లోటు కేంద్ర ప్రభుత్వానికి తెలుసు. అయి నప్పటికి మన సోమశిలదగ్గర వారు ఒక న్యూక్లియర్ స్టేషన్ పెట్టడానికి ఎంత తటపటాయిస్తున్నారో మనకు తెలుసు. సోమశిల ఎంతో అనువైనదని కేంద్రం నుంచి వచ్చిన నిపుణులు దానిపైన రిపోర్టు ఇవ్వడం జరిగింది. కాని దానినిగురించి ఏమాత్రం ఏ విధంగాను జరగటం లేదు. అది తొందరగా తీసుకొని చేయటానికి మనం ప్రయత్నించకపోతే ఏ విధమైన ప్రయోజనం చేకూరదనేది గమనించాలని కోరుతున్నాను. దేశమంతటా విద్యుత్ ఉత్పాదన కేంద్రం తీసుకొని ఆ విద్యుత్ శక్తిని, ఇతర విషయాలు రాష్ట్రాలకు ఇవ్వటం బాగుంటుందనే ఆలోచన జరుగు తున్నదని, ఆ విధానం ముందుముందు వస్తుందని చెప్పటం జరుగుతున్నది. వెంటనే

విద్యుత్ ఉత్పాదన కేంద్రం తీసుకొని—అది వెంటనే పూర్తిచేసేదాని మన ప్రభుత్వం కేంద్రంపై వత్తిడి తీసుకురావాలి. [illegible] ఏర్పాటు ఆ నిర్ణయం తీసుకొంటే— అప్పటికి మనకు ఉన్న విద్యుత్‌లోటు ఇంకా ఎక్కువ అవుతుంది. [illegible] అభివృద్ధి కుంటుపడుతుంది. మనకు పరాయిరాష్ట్రాలనుంచి వచ్చే విద్యుచ్ఛక్తి ఏమీలేదనేది గమనించాలి. వ్యవసాయరంగంలో, పారిశ్రామిక రంగంలో మనం తప్పనిసరిగా విద్యుత్‌కోత పెట్టవలసిన పరిస్థితి వచ్చినప్పుడు—పరాయి రాష్ట్రాలనుంచి మనకు వచ్చే విద్యుచ్ఛక్తి లేనేలేదని గమనించాలి. కేంద్ర ప్రభుత్వం పెట్టే న్యూక్లియర్ స్టేషన్స్‌నుంచిగాని, నైవేలీ ప్రాజెక్టునుంచిగాని మద్రాసు ప్రభుత్వం మనకు ఇవ్వవలసిన విద్యుచ్ఛక్తి కూడ ఇవ్వటంలేదనే విషయం మనం గమనించవలసి ఉంటుంది. కాబట్టి విద్యుత్ ఉత్పాదన కేంద్రం తొందరగా తీసుకొని డిస్ట్రిబ్యూషన్ రాష్ట్రాలు చేసుకొనేటట్లు ఉంటే—మనకు వీలుగా మనం చాలా చేసుకోటానికి వీలు ఉంటుంది. మనకు విద్యుత్ ఉత్పాదనకు కావలసినటువంటి వనరులు ఉన్నవి. హైడ్రో ప్రాజెక్టులు కావలసినటువంటివి నీరు, నదులు ఉన్నవి. బొగ్గు కావలసినంత ఉంది. మనకు కావలసినటువంటి ప్రాజెక్టులు కేంద్రం తీసుకోలేకపోయినా మనమైనా తొందరగా తీసుకొనవలసిన అవసరం ఉంది. గ్రామీణ విద్యుద్దీకరణ విషయంలో ప్రభుత్వంవారే ఒప్పుకొంటున్నారు. తెలంగాణా రీజినల్ కమిటీవారు ఇచ్చిన ప్రత్యేక నిధులనుంచిగాని, రాయలసీమవారు ఇచ్చిన ప్రత్యేక నిధులనుంచిగాని కొద్దిగా గ్రామీణ విద్యుద్దీకరణ చేయటానికి అవకాశం ఉందిగాని—మొత్తంగా విద్యుద్దీకరణ గ్రామాలకు ఆపివేశామని చెబుతున్నారు. గ్రామాలను విద్యుద్దీకరణ చేయకపోతే మనం చేస్తున్న అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు, అభ్యున్నతి కార్యక్రమాలు యొక్క లాభం ప్రయోజనం మారుమూల ఉన్న గ్రామాలకు ఎట్లా కలుగుతుందని, ఆ ప్రజల అనుభవానికి ఎట్లా వస్తుందని అడుగుతున్నాను. ఆ గ్రామీణ ప్రజలు మనం చేస్తున్న అభివృద్ధికృషిలో ఎట్లా పాల్గొంటారు అన్నది మనం చూడాలి. కాబట్టి అవసరమైన మార్పులు చేసి ఇంకా ఎక్కువ ప్లాన్ అడ్జస్ట్‌మెంట్ చేయించి, ఎక్కువ నిధులు ఇచ్చి గ్రామాలలో విద్యుద్దీకరణ చేయకపోవటం హాస్యాస్పదమైన విషయము. నా కాన్‌స్టిట్యుయన్సీలో గత 8 వం- ములుగా ఏ ఒక్క గ్రామానికి విద్యుద్దీకరణ జరగలేదు. ఏదో అభివృద్ధిచెందిన ప్రాంతాలకు ఇవ్వటంలేదు, ఆలస్యం చేస్తున్నాము- అని ఆలోచించినట్లయితే— ఏదో కొద్ది అభివృద్ధి ఎప్పుడో జరిగితే ఇక శాశ్వతంగా ఏ అభివృద్ధి అక్కడ అక్కరలేదనే ధోరణిలో ఆలోచించినట్లయితే ఆ ప్రజలలో వచ్చే వైరాగ్యాన్ని ప్రభుత్వం గుర్తించాలని కోరుతున్నాను.

ఈ పవర్ టారిఫ్ పెంచటం చాలా అన్యాయము. దేశమంతటా ఒకేవిధమైన టారిఫ్ ఉండవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉంది. మద్రాసులో 12 పై. నుంచి ఒక పైస మాత్రమే వ్యవసాయానికి కావలసినటువంటి ఎలక్ట్రిసిటీకి పెంచటం జరిగింది. మనం మాత్రం గత రెండు మూడు సంవత్సరాలలో 8 నుంచి 12 పైసలు, తర్వాత ఒకేసారి 16 పైసలు- పెంపుదల చేస్తే వ్యవసాయదారులకు చాలా భారంగా ఉంటున్నది. ఇక విద్యుత్ [illegible] [illegible] పెరిగాయి; అన్ని విషయాలలో పెంపుదల [illegible] ఉంది. అన్ని వస్తువులు [illegible]

యీ పరిస్థితులలో వ్యవసాయంపైన కూడ యీ పవర్ టారిఫ్ పెంచితే వ్యవసాయదారుడికి ఉపయోగం ఉండదని మనవిచేస్తున్నాను. పవర్ టారిఫ్ పెరుగుదలకు కారణాలు మంత్రిగారు ఇచ్చిన నోట్ లో చెప్పారు. బోర్డులో ఉన్నటువంటి ఉద్యోగుల జీతాలు పెంపుదల రాష్ట్రప్రభుత్వం అప్పుడప్పుడు తన ఉద్యోగులకు వేతనం భత్యాలు పెంచటంవల్ల, అవి బోర్డు ఉద్యోగులకు కూడ వర్తింపచేయటం, ఎక్కువ పరిశ్రమలకు విద్యుత్ ఇవ్వటానికి అవకాశం లేకపోవటం, వాడకం వస్తువులన్నిటి ధరలు పెరగటం, పెట్రోలు, నూనెలు, విడిభాగాలు మొదలైనవాటి ధరలు పెరగటం, రవాణా ఖర్చులు అధికం కావటం—ఇవి పవర్ టారిఫ్ పెరుగుదలకు కారణాలని చెప్పటం జరిగింది. వాడకం వస్తువుల ధరలు పెరగటం, పెట్రోలు, నూనెలు ధరలు పెరగటం—ఇవి అన్ని రంగాలలో పెరుగుతూనే ఉంటుంది. బోర్డులో ఉద్యోగులను ఉద్యోగాలకొరకు వేయటం, అడ్వయిజర్స్‌ను ఎక్కువ చేయటం ఆ విధంగా బోర్డుకు అయ్యే ఖర్చులు పెంచుకుపోవటం—అదంతా పవర్ టారిఫ్ మీద వేసి వారు భరించాలని చెప్పటం సరైనది కాదు. ఉద్యోగాలు మనం కలుగజేయాలంటే యీ అభివృద్ధి ఇతర రంగాలలో వచ్చేటట్లు చేయాలి. ఇంకా పరిశ్రమలు ఎక్కువ స్థాపించేటట్లు చూడాలి. ఆ విధంగా ఉద్యోగాలు కలుగజేయాలి. బోర్డులో ఎక్కువ ఉద్యోగాలు కలుగజేసి, ఆ ఉద్యోగుల జీతాలు రోజురోజుకు పెంచుకొంటూ పోతూ, ఆ భారమంతా వ్యవసాయదారులు, వినియోగదారులు భరించాలి అని చెబితే అది ఏవిధంగాను సమంజసమైనది, సమర్థనీయమైనది కాదు. దానిని ఒక బోర్డుగా చేసినపుడు దానికి వచ్చే లాభాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని ఆ ఉద్యోగుల జీతాలు పెంచుకొంటూపోవాలిగాని, గవర్నమెంట్ ఉద్యోగులకు పెంచినపుడల్లా వీరికి జీతాలు పెంచటం యీ భారమంతా రైతులపైన వినియోగదారులపైన వేయటం న్యాయం కాదు వారి జీతాలు పెంచదలచుకొంటే గవర్నమెంట్ బోర్డుకు వేరే గ్రాంట్ ఇవ్వమనండి. అంతేగాని ఆ భారము వ్యవసాయదారులపైన వేయటం సమంజసం కాదు. ఈ టారిఫ్ పెంపుదల ఆపివేయటం సమంజసమని మనవిచేస్తూ యీ డిమాండ్‌ను బలపరుస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ సి. హెచ్. పరశురామనాయుడు :—అధ్యక్షా, చిరకాలంనుంచి ఇక్కడ ఉన్న సభ్యులు రెవిన్యూబోర్డు పోవాలి, రెవిన్యూబోర్డు పోవాలి అని నినాదాలు చేశారు. అసలు దానికంటె ప్రప్రథమంగా యీ ఎలక్ట్రిసిటీబోర్డు అన్నది అబాలిష్ చేసి ఏదైనా కొత్త విధానం అవలంబించితేగాని లాభం లేదు. మంత్రిగారికి [illegible] అధికారం లేనటువంటి స్థితిలో ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డు వ్యవహారం జరుగుతున్నది. [illegible] మంత్రిగారి వద్ద దస్త్రం తీసుకువెళ్లి దానికి ఇవ్వటం, వారి తప్పులన్నీ [illegible] సస్పెండ్ చేయటం—ఇది ఒక ఆచారం అయిపోయింది. చేసిన తప్పులను [illegible] మొట్టమొదటనే సస్పెండ్ చేయటమే. పనిగా పెట్టుకొని సస్పెండ్ చేయటం జరుగుతున్నది. నిన్న [illegible] చర్చ జరిగింది. [illegible] అయినప్పుడు [illegible] తగ్గింది [illegible] లేదు అన్నారు. అటువంటి పరిస్థితులలో [illegible] టారిఫ్ [illegible]

ఉపయోగించవలసిన పని ఉంది. మీదనుంచి వర్షం లేకపోతే క్రిందినుంచి నీరు ఉపయోగించాలి దానికి ఎలక్ట్రిసిటీకావాలి. వ్యవసాయానికి అవసరమైన ఎలక్ట్రిసిటీ కావాలి. వ్యవసాయానికి అవసరమైన ఎలక్ట్రిసిటీ—తమిళనాడు గవర్నమెంట్ కొద్దిగా తగ్గించాం అంటే—అక్కడ పెద్ద యుద్ధం జరిగింది చాలా మంది చనిపోయారు. అక్కడి రైతులు వీరోచితమైన పోరాటము చేశారు. కాని ఇక్కడ భూములు తీసుకొన్నా, సంసారాలు తీసుకొన్నా, టారిఫ్ రేట్లు పెంచినా మాట్లాడలేని స్థితిలో రైతులు ఉన్నారుకాబట్టి మీరు ధైర్యంతో ఇటువంటి తప్పుడు పనులు చేస్తున్నారు. ఇది ఎంతో కాలం ఇట్లా జరగనివ్వరు. తప్పనిసరిగా ఇక్కడ రైతులు ఎదిరించి ధిక్కారం చేసి వారి హక్కులు నిర్ధారణ చేసుకొంటారని మనవిచేస్తున్నాను. దేనికైనా ఒక రీజన్ అనేది ఉండాలి. పరిపాలనకు సంఖ్యాబలం ఒక్కటే కాదు కావలసినది. న్యాయము, రీజన్, హేతుబద్ధమైన పరిపాలన కావాలి. ఈ ప్రభుత్వంవారు విద్యుత్ ఉత్పత్తిని చేయటంలో అనవరమైన ఖర్చులను అదుపులో పెట్టటంలేదు. అక్కడ జరుగున్న పొరపాట్లు సవరించుకోలేనటువంటి స్థితిలో ఉన్నారు. నాకు వచ్చిన భోగట్టా ప్రకారం, లైసెన్స్‌మీద, సప్లయిదగ్గర జరిగే దొంగతనాలు, లీకేజ్, ఫిల్టరేట్ 10 పర్సెంట్ ఉంది. ఉత్పత్తి అయిన ఎలక్ట్రిసిటీలో ఉపయోగం కాకుండా, దొంగతనం, లీకేజ్ వల్ల పోయేది 10 పర్సెంట్ అని చెప్పుకోవటం అంటే చాలా సిగ్గు పడవలసిన విషయము. కోటానుకోట్ల రూపాయలు శాంక్షన్ చేస్తున్నారు. కోటానుకోట్ల రూ.లు సిబ్బందిమీద ఖర్చుపెడుతున్నారు. ఎక్స్‌పర్ట్స్ ఉంటున్నారు. వీరంతా ఏమి చేస్తున్నారు? అసలే మనకు ఎలక్ట్రిసిటీ ఉత్పత్తి తక్కువ ఉంది ఎక్కడనుంచో ఎలక్ట్రిసిటీ ఎరువు తెచ్చుకొంటున్న సందర్భంలో మనం ఉత్పత్తిచేసిన ఎలక్ట్రిసిటీలో 10 పర్సెంట్ పోతున్నది. లైసెన్స్‌మీద, ట్రాన్స్‌మిషన్ లో 15 పర్సెంట్ పోతున్నది. ఇంత దుబారా, ఇంత ఘోరము జరుగుతున్నది. 25 పర్సెంట్ అసలు యీవిధంగా గాలిలో ఎగిరిపోతుంటే—యీ ఖర్చు అంతా ఎవరు భరిస్తారు? నాకు వచ్చిన భోగట్టాతో నేను మనవి చేస్తున్నాను. 900 మంది ఎంప్లాయీస్ రామగుండం ప్రాజెక్టుమీద పని చేస్తూ ఉన్నారు 37 మెగావాట్ల ఉత్పత్తికి 900 మంది. మద్రాసు స్టేట్‌లో ఒక మెగావాట్‌కు యిద్దరు మనుష్యుల్ని ఉపయోగపడుతున్నారు. అక్కడ యిద్దరు మనుష్యులద్వారా జరుగుతున్నది. ఇక్కడ 900 మంది 37 మెగావాట్స్‌కు అంటే షుమారు 25 మంది మనుష్యులను ఉపయోగించడం జరుగుతున్నది. ఈ ఖర్చు, ఈ బరువు అంతా మా నెత్తిన [illegible] పోస్తున్నారు ఉదహారణకు నెల్లూరులో థర్మల్ స్టేషన్ ఉన్నది. [illegible] పెద్దూర్తి స్కోప్ 30 మెగావాట్స్‌కు ఎన్నడు [illegible] 10 [illegible] వాట్స్‌తో పడుకున్నది. సిబ్బందిని మాత్రం [illegible] మెగావాట్స్‌కు [illegible] చేశారు. వారు అలాగే యిస్తున్నారు. [illegible] ఈ ఖరీదు, ఈ బరువు అంతా మా నెత్తిన [illegible] చిత్రాలు జరుగుతున్నాయని [illegible]

all these are operating in this department, and the Hon'ble Minister is unable to check it. నేను ఏప్రిల్ నెలలో యిచ్చిన మెమొరాండం గురించి. అక్కడనుంచి వచ్చిన భోగట్టాయే. స్పెషల్ గా ఉన్న భోగట్టా కాదు. ఆ మెమొరాండంకు మంత్రిగారు అక్నాలెడ్జి చేసి అయిన నన్ను మర్యాద చేయలేదు. నీవు వ్రాసి యిచ్చిన దానికి సమాధానం యిది అని చెప్పవలసిన బాధ్యత మంత్రిగారి యందు ఉన్నది. The Hon'ble Minister must give to his colleagues that much of respect. ఇవన్ని ఎలిజ్ చేశాను. మీ భోగట్టా తప్పు అని అయినా చెప్పాలి. At least we will be enlightened thereby అది వారు ఏమి చెప్పలేదు. సంఖ్య జాస్తిగా యున్నది. ఎంత నిర్లక్ష్యంగా ప్రవర్తించినా సంఖ్యాబలంతో సాధించుకోగలం అని అనుకుంటున్నారు. అది జరిగేది కాదు. కొద్ది కాలం జరుగుతుంది. ఎంత కాలమో ఆ విధంగా జరగదు. ట్రాన్స్‌ఫారమర్స్ 100 కె. వి. పాతవి. 100 కె. వి. ట్రాన్స్‌ఫార్మర్స్ చీఫ్ యింజనీర్ గారు కోటి రూపాయలు ఆర్డర్ ఒకటి వేశారు. బొంబే బోర్డువారు బ్లాక్ లిస్టు చేసిన కంపెని మీద వేశారు. దాని తాలూకు వైండింగ్ వైర్. అది మిక్స్‌డ్ కాపర్ వల్ల ఆ కాయిల్స్ తయారైనటువంటివి అన్ని ఎలక్ట్రో ప్లేటెడ్ కాపర్ వైర్ కావని, అందుచేత రెసిస్టెన్స్ పవర్ వగైరా తక్కువ అయినందు వల్ల ఈ లాస్‌కు కారణం అని భోగట్టా వింటున్నాను ఆ ఎలిగేషన్ కూడ వ్రాసి యిచ్చాను. వాటిని పేటికి కనీసం నేను విచారణ చేశాను అనే బాధ్యత మంత్రిగారు నిర్వహించలేదు. కొనుబడి గురించి నాకు వచ్చిన భోగట్టా మనవి చేస్తాను. స్టీల్ పర్‌చేజ్ వగైరా ఉన్నవి. వీటికి పీస్ మీల్ ఆర్డర్ వేస్తున్నారు. దీని ఎస్టిమేట్ యింత, యిన్ని కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు అవుతుందని, వీటన్నిటికి టెండర్స్ కాల్ ఫర్ చేసి, మేజర్ కంపెనీస్‌కు ఆర్డర్ వేయడం అనేది జరగలేదు. వారికి కావలసింది లోకల్ పర్‌చేజ్ సిస్టమ్. కొంచెం కొంచెం అయితే లోకల్ పర్‌చేజ్ చేయవచ్చు ఆ రూల్ ఉన్నది. ఆ రూల్‌కు వీలు అయినట్లుగా కొనుబడిని విభాగాలు చేసి కొంచెం కొంచెం కొనుబడి చేస్తూ ఒక్కొక్క మెట్రిక్ టన్ను మీద 300 నుంచి 500 రూపాయలవరకు నష్టం వస్తున్నది. మొత్తంమీద ఈ విధంగా ఉత్పత్తి విధానం అనేది చాల వరకు లోపభూయిష్టమై యున్నది. వారి యినస్పెక్షన్ కూడ లోపభూయిష్టమై యున్నది. ఇంటర్ నేషనల్ కంబస్టన్ బాయిలర్ గొట్టంలో చిన్న లీకేజ్ వస్తే ఆ సి. ఇ. వెళ్లి యినస్పెక్షన్ చేసినట్లు లేదు. కారే [illegible] అయినా పరీక్ష చేయమని కోరాను. ఇనస్పెక్షన్ [illegible] చిన్న రంధ్రం ఒక్కసారి బాయిలర్ [illegible] కొన్ని మాసాలు పడుకో బెట్టి రోజుకు లక్షల రూపాయలు నష్టం తెచ్చినది. This inefficiency (the most condemnable) is being visited upon the consumers in this way, which must be condemned forcefully. I [illegible] అంటున్నారు. [illegible] అనేది వ్యవసాయ విధానానికి, పారిశ్రామిక విధానానికి ప్రభుత్వ పరిపాలన విధానానికి మొ [illegible] అంతటికి చాలా దెబ్బ తీసే విధానం అని మనవి చేస్తున్నాను. I join with my friend, Sri Rathnasabhapathi, in requesting the Government to agree to institute a High Power Committee for the purpose of enquiring [illegible]

investigating; making suggestio s as how to have this generation of of electricity at the lowest cos. possible. There is a kind of disrepute of the Electri ity Board more than that of the Revenue Board. This Electricity Board has been the subject of severe criticism and highest condemnation. You have to open yous eye; your have to lend your ears, and must enlighten us. Be co-operative ; institute a Committee. It is not to condemn anybody. Unless there is an enquiry, facts will not come out.

శ్రీ ఎమ్. సుబ్బారెడ్డి (నందికొట్కూరు).—అధ్యక్షా. ఈడిమాండులను బలపరుస్తూ బడ్జెటులో 5 కోట్లు తగ్గించడం మల్టిపర్పస్ ప్రాజెక్టుఅయిన శ్రీశైలానికి నిధులలో కోత చేయడం, నాలుగుపైసలు పెంచడం, మినిమమ్‌చార్జెస్ విపరీతంగా పెంచడం. ఇండస్ట్రియలిస్టుల దగ్గర వసూలు చేసుకోకుండాపోవడం ప్రజానీకానికి వర్షాలు లేక పోయినా మినిమమ్‌చార్జెస్ చెప్పకుండా యిచ్చివేసేటటువంటిపరిస్థితి ఏర్పడడం, రూరల్ ఎలక్ట్రిసిటీ సప్లయి ప్రతినిముషంలో లేకుండా పోవడం. ట్రాన్స్‌ఫార్మర్స్ డిఫెక్టు, లోడ్ ఎక్కువఅయి సప్లయి సరిగాలేదని అంటున్నారు. ఉదయం రైతుకూలీలను పిలుచుకుంటే ఆ కూలీలను పొలంలో కూర్చోబెడితే ఎలక్ట్రిసిటీ లేనే యిబ్బంది వారికి కలుగ జేయడం. ఇంతా చూస్తూఉంటే నిజంగా ఈ ప్రజానీకం నిద్రపోకుండా ఉన్నారనిఅంటె మంత్రిగారు అదృష్టం అని చెప్పక తప్పిందికాదు. మద్రాసులో ఒక పైసా పెంచితే పెద్ద ఉద్యమంవస్తే యిక్కడ నాలుగుపైసలు పెంచి సీజన్లు వాడుకోకపోయినా కరువువచ్చి బావులుఎండిపోయినా మినిమమ్ చార్జెస్‌కు డిమాండ్ యిప్పించి వసూలుచేసే పరిస్థితి ఇక్కడ ఏర్పడడం. నా అనుభవంలో మూడు 50 పర్సెంటు యిల్లిసిట్ లీకేజి అవుతున్నది. ఆ డిపార్టుమెంటువారిని చెక్ చేయమంటే అది ఎలా బైటకువస్తుంది. ప్రత్యేకంగా సి. ఐ. డి.స్‌ను పెట్టి చేయించాలి. వెంకటరత్నంగారు, 70 ఏళ్ళవయస్సుఉండికూడ నేను స్వయంగావస్తాను ఎక్కడైనా దొంగతనంగా తీసుకుపోయే ఫర్టిలైజర్స్‌ను పట్టుకోనేదానికి అనిచెప్పారు. దానికి మాకు సంతోషంఅయింది. మంత్రిగారు కూడ టెన్‌సర్‌న ఉద్యోగులను వెంటపెట్టుకొనిపోయి ఎలక్ట్రిసిటీ యిండస్ట్రీస్‌కు తీసుకునేవారిని చెకప్‌చేసి యింతా సరిగా వసూలుచేస్తే యింతఎక్కించాల్సిన అవసరంలేదు. ఇవన్నీ చాలచోట్ల చూస్తున్నాము. ప్రత్యక్షంగా కానవస్తూ యున్నది. అక్కడవుండే హెల్పర్ ఏదో అన్యాయంచేసి వసూలుచేసుకొనిపోతూ గ్రామాలలో ఇంత కరప్షన్ ఎలక్ట్రిసిటీలో పెరిగింది అంటే ప్రభుత్వానికిఉంటే లోపమా, లేకపోతే యిది ఆచారం అయిపోయింది. కరప్షన్ మనరాష్ట్రంలో—డిస్ట్రిబ్యూషన్ ఆఫ్ వెల్తు ఫర్ ఎవ్విరిబడి అనే పాలసీ వచ్చినాక అయిపోయింది. ఈనెలాఖరులో ఉద్యోగులు స్ట్రయికుచేస్తారు. వారిజీతాలు ఎక్కించడం వీరిల దగ్గర పన్నులు వసూలుచేసుకోవడం ఇవి రెండూ మన రాష్ట్రానికి ఆచారం అయిపోయింది. పనిమాత్రం ఏమీజరగడంలేదు. జీపులు సినిమాలకు ఉపయోగించడం జరుగుతున్నది. అంతేతప్ప అక్కడఅనుకున్న సమయంలోగా, అనుకున్నవిధంగా పనిని పూర్తిచేయాలనే భావంమాత్రం వుండడం అవన్నీదృష్టిలో పెట్టుకుని, ఆచరణలో ఏమి జరుగుతున్నదో చూచి బడ్జెటు అంచనాలు తయారు చేసుకుని, సరిఅయిన అవకాశాన్ని కలిగించుకుని, దీనిని చెకప్ చేసుకునేవిధానం

ప్రభుత్వానికి లేకపోవడం చాలా విచారకరం. నిజంగా, ఇదిచాలా పొరపాటైన విషయమని చెబుతున్నాను. కొత్తవి, చిన్నస్కీమ్సు ఇన్వెస్టిగేట్ చేయిస్తామని చెప్పారు. అందులో కె. సి. కెనాలు పేరు వినబడింది. అయ్యపురెడ్డిగారుకూడా చూసి, అండర్లైన్‌చేసి దానినిగురించి చెప్పమనియిచ్చారు. ఎప్పుడూఅక్కడ దారిద్ర్యంతోనే ఏడ్వవలసివస్తున్నది. తెలంగాణాకన్నా రాయలసీమ ఏమీ ముందుపడిన పరిస్థితిలేదు. ఎలక్ట్రిసిటీ యిచ్చినారు. మినిమమ్ చార్జెస్ కట్టాలంటే ఒక ఎకరం అమ్మితేనేగాని ఆచార్జెస్ కట్టలేని పరిస్థితిలో వున్నాడు. వర్షాలువున్నా, బావుల్లో నీళ్లువున్నా ఆ యిబ్బంది వుండనేవుంది. ఈ కె. సి. కెనాల్ చాల ఎత్తుపైనుంచి క్రిందికి నీళ్లుపడుతున్నాయి, చాలా సింపుల్‌గా తయారయ్యే ప్లాన్స్‌చాలావున్నాయి. ఇప్పుడు మంత్రిగారిఉపన్యాసంలోవున్నది రామగుండం ఒరిస్సాకుపోయింది, తుంగభద్రప్రాజెక్టు మైసూరుగవర్నమెంటులో వుండె ఇంకనైవేళప్రాజెక్టు సంగతి అడగడానికే వీల్లేదు. మన స్వంతప్రాజెక్టు అన్నది శ్రీశైలం. మంత్రిగారు దీనికి చంద్రమండలానికైనాపోయి డబ్బు సంపాదించాలి. ఢిల్లీకిపోయి అక్కడ సత్యాగ్రహమైనాచేసి డబ్బుసంపాదించాలి. జవహర్‌లాల్ నెహ్రూలాంటి పెద్దమనిషి వేసిన పునాదిరాయి, దానినిమనం మ్యూజియంలోపెట్టేపరిస్థితి కల్పించడంచూస్తుంటే, నిజంగా మనం ఎవరిబాగుకొరకు పనిచేస్తున్నాము. ఈదేశంలో ఎవరుబాగుపడుతున్నారు, ఏ ప్రజానీకం బాగుపడు తున్నది అనేది గుర్తించుకోలేని పరిస్థితి ఏర్పడింది. ఆప్రాజెక్టు తయారయితే నాలుగుపైసలకు ఎలక్ట్రిసిటీ రావడానికి అవకాశముంటుంది 400 మెగావాట్సు తయారయ్యే ఆప్రాజెక్టుకు తగినంత ఫండ్సు సంపాదించుకోకుండా ఇది 79 లో తయారుచేస్తాం, 110 మెగావాట్సు వస్తుందని మొన్న బహుశా, మాజీఎలక్ట్రిసిటీ మంత్రి కృష్ణమూర్తినాయుడుగారు చెప్పినఉపన్యాసం ప్రజలను నమ్మిస్తుందా? ఇది మోసంచేస్తుందా? అనేది అర్థంకావడంలేదు. ఇలాంటి ఉపన్యాసాలతో ప్రజలను ఎంతకాలం మనం మోసంచేస్తామనేది అర్థంచేసుకుని ప్రవర్తించడం మంచిదని నేను అనుకుంటున్నాను. ఎప్పుడూ మనం పన్నులుఎక్కించడంతోనే సరిపోతున్నది. ఏరాష్ట్రంతో పోల్చిచూసినప్పటికి, ఎక్కడాలేనంత ఎక్కువగా ఇక్కడ పన్నులువేశారు. ఒక అమెరికన్ స్పెషలిస్టువచ్చి ఆంధ్రరాష్ట్రంలో ఇకమీదట పన్నులువేయడానికి వీలులేనిపరిస్థితి ఏర్పడిందని, అన్నిపన్నులు ఇక్కడ వేశారని వారు యిక్కడకువచ్చి టెక్నికల్‌గా పరిశీలించి చెబితేకూడా ఈరాష్ట్రంలో ఇంకాపన్నులు వేస్తూనే వున్నారు. పన్నులు పెరుగుతున్నవిగాని, అభివృద్ధి మాత్రము [illegible] అక్కడ పన్నులు వసూలు చేయడం, ఇక్కడ జీతాలు పెంచడం, [illegible] ఇంకో నాలుగు ఉద్యోగాలు ఎక్కువ చేయడం తప్ప మరేమీలేదు. [illegible] [illegible] అన్‌ఎంప్లాయ్‌మెంటు ప్రాబ్లం అయినా సాల్వ్ అవుతున్నదా? [illegible] [illegible] చదువుతున్న వారు వస్తూనేవున్నారు. వారందరికీ ఉద్యోగాలు కల్పిస్తున్నామా? [illegible] అది సాధ్యంగాని పనిఅయిపోయింది. నా ఉపన్యాసం ముగించబోయేముందు మంత్రిగారిని [illegible] కోరేదేమంటే— [illegible] ఎలక్ట్రిసిటీ [illegible] [illegible] చాలా శ్రద్ధతీసుకుని, ప్రతి డివిజనల్ [illegible]

పిలిచి, ఒక కాన్ఫరెన్స్ పిలిచి, ఏ విధంగానయినాసరే ఆ డిఫెక్టును రెక్టిఫై చేయించి, కరెంటు యిప్పించడానికి వారు ప్రయత్నించకపోయినట్లయితే ఇప్పుడు ప్రజానీకం తిడుతున్న బూతులు వింటూవుంటే— మంత్రిగారు వూరిలో కాపురం వుండరు, వారు హైదరాబాదులో వుంటారు, మేము తిరుగుతూవున్నప్పటికి ఒక వూరిలో వుంటాము కాబట్టి, వారి తిట్లు ఎట్లా వినిపిస్తాయి- అందుచేత వసూళ్ళకు పోయేవారికి దెబ్బలు తప్పవు; తప్పకుండా దీనివలన రివల్యూషన్ వస్తుంది; మీరు యిచ్చిన ఎలక్ట్రిసిటీ సరిగా సప్లయి చేయించలేకపోతే ఏమిచేయాలి? రెండు కోట్ల రూపాయలు యిప్పుడు నీళ్లులేక ప్రాజెక్టులలో నష్టం వచ్చిందని వారు మెన్షన్ చేసి వున్నారు. ఇంక వర్షాలు కురిసి, నీళ్ళు వచ్చిన దినాలలో కూడా కరెంటురాని పరిస్థితి వుంటే ఏమి చేయాలి? ఒకసారి పోయిందంటే నాలుగు రోజుల వరకు, ఎనిమిది రోజుల వరకూ రాదు. అన్నిరోజులు సప్లయిలేని పరిస్థితి ఏర్పడుతున్నది. ఇది ఎవరికి ఫిర్యాదు చేయాలి? ఎవరు దీనిని చెకప్ చేయాలి? ఎలక్ట్రిసిటీ విషయాన్ని యింత చవుకబారుగా చూడడం మంచిదికాదు. ఎలక్ట్రిసిటీ రైతులకు ప్రాణాధారంగా వుండే విషయం; ప్రతిఒక్కరికీ వుండే విషయం; దీనిని నమ్ముకుని ప్రతివారూ కిరోసినాయిల్ కొనుక్కోకపోవడం, ఇంట్లో లాంప్స్ లేకపోవడము, ఇవి మధ్యమధ్య ఆరిపోవడం యినంతా చాలాకష్టమైన విషయం. వారు ఆలోచించాలి. వారుకూడా పల్లెటూరిలో వుంటే వారికి బాధలు తెలుస్తాయి. మంత్రులు యిక్కడ వుంటే అర్థంకాదు. ఇక్కడ డీసెల్ ఇంజిన్స్ పెట్టో, ఏదో ఒకదానితో సప్లయి చేస్తారు. అందువలన మంత్రిగారిని నేను ప్రత్యేకంగా కోరుతున్నాను— వారి హయాంలో యీ గ్రామాలకు యిచ్చే ఎలక్ట్రిసిటీ మధ్యమధ్య ఆగిపోకుండా ప్రయత్నిస్తారని ఆశిస్తూ నేను విరమిస్తున్నాను.

శ్రీమతి పి. రుక్మిణమ్మ :—అధ్యక్షా! విద్యుచ్ఛక్తి శాఖామంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన డిమాండును నేను బలపరుస్తున్నాను. శ్రీకాకుళం జిల్లా అన్ని రంగాల లోను, విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా విషయంలోకూడ చాలా వెనుకబడియున్నది. కనీసం కోస్తా ప్రాంతంలో నివసించేవారికి, మరియు నక్సలైట్స్ కార్యకలాపాలకు [illegible] ర్కొంటున్న వారికి అధికంగా విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా— వీలయినన్ని గ్రామాలకు చేయించవలసినదిగా కోరుచున్నాను. లిఫ్టు ఇరిగేషనుకు విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేస్తామని యిదివరలో చెప్పినప్పటికి, రైతులు నూతులు త్రవ్వించి ఎదురుచూస్తున్న ప్పటికి, క్రొత్త శాంతను ఏమీ యివ్వలేదు, రూరల్ ఎలక్ట్రిసిటీ ప్రాజెక్టు శ్రీకాకుళం జిల్లాలో 1969-70, 70-71 సంవత్సరాలలో [illegible] ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డువారు డిపాజిట్స్ వసూలు చేశారు. కాని [illegible] స్కీము అమలుచేసి అన్ని గ్రామాలకు విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేయలేక [illegible] వారు. రైతులకు అధికోత్పత్తి సాధించడానికి ఉద్దేశాన్ని [illegible] రైతులు వ్యవసాయోత్పత్తికని డిపాజిట్లు [illegible]వారు. కాని [illegible] మాత్రం డబ్బులేదు అంటున్నారు. [illegible]

[illegible] మరొకవైపున డబ్బులేదని [illegible] ఎలక్ట్రిసిటీ [illegible] ఇరిగేషన్ స్కీమ్స్ను అమలుజరుపలేకపోతున్నారు. [illegible]

యోత్పత్తి అవశ్యకతను దృష్టిలో పెట్టుకుని అన్ని స్కీముల్ని వెంటనే పూర్తిచేయవలసినదిగా మనవిజేస్తున్నాను. వ్యవసాయోత్పత్తికి కరెంటు యివ్వడం విషయమై ఒక సమగ్రమైన పథకాన్ని తయారుజేసి సంవత్సరానికి యిన్ని గ్రామాలని తీసుకుని అమలుచేయవలసినదిగా మనవిజేస్తున్నాను. నా నియోజకవర్గములో నూటికి 99 గ్రామాలలో కరెంటులేక, వారు ఎంతో బాధపడుతున్నారు. ఈ విషయాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకుని చేయవలసినదిగా కోరుతూ యీ అవకాశం యిచ్చినందుకు తమకు ధన్యవాదాలు అర్పిస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఎమ్ ఓంకార్ :—అధ్యక్షా, విద్యుచ్ఛక్తి ప్రాముఖ్యం గురించి పెద్దగా వివరించవలసిన పనిలేదు. దురదృష్టవశాత్తు ఎలక్ట్రిసిటీ రేటు పెంచుకుంటూ పోవడానికి ఆ డిపార్టుమెంటులో పనిచేసే ఉద్యోగులకు ఇప్పుడే జీతాలను పెంచుతూ ఉండడమే ప్రధాన కారణమని కొంతమంది గౌరవ సభ్యులు సూచించడం అసలు వస్తువును వదిలిపెట్టి మరొకచోట చూచినట్లు అవుతుంది. నిజానికి ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డులో పనిచేసే ఉద్యోగుల జీతాలు, ముఖ్యంగా చిన్న ఉద్యోగుల జీతాలు, మిగిలిన డిపార్టుమెంటులలో మాదిరిగానే చాలా అధ్వాన్నంగా ఉన్నాయి. ఎస్.ఎమ్ ఆర్.లో పనిచేసే వారినే తీసుకోండి. మెట్రిక్యులేషను వరకో ఇంటర్మీడియట్ వరకో చదువుకున్నవారు అందులో పనిచేస్తున్నారు. వారికి రోజుకు మూడు రూపాయలు కంటె దొరుకుతున్నదా అంటే లేదు. మాటిమాటికీ రిట్రెంచిమెంటుకు గురి అవుతున్నారు. ట్రాన్స్ఫర్స్‌కు గురిఅవుతున్నారు. చాలీచాలని జీతాలతో ఎంత అవస్థ పడుతున్నారో చెప్పడానికి లేదు. ఎల్. డి. సి.లు, టైపిస్టులు వంటి చిన్న ఉద్యోగులు తక్కువ జీతాలతో బాధపడడం మాత్రమేకాక మిగిలిన సౌకర్యాలుకూడా ఏమాత్రం లేకపోవడం మాత్రమే కాక, వారి సర్వీసు కండిషన్స్ కూడా చాలా ఘోరంగా ఉంటున్నాయి. ఏ మాత్రం స్థిరత్వం లేకుండా అనేకమందిని రిట్రెంచి చేసి అనేక రకాలుగా బాధలకు గురి చేస్తున్నారు. ఒక విషయం తమకు చదివి వినిపిస్తాను. The services of L.D C.s, Typists and stenos with two years continuous service as on 8-1-1969 were regularised without any test as per B. P. Ms 241 dated 28-3-69. As per new B. P. Ms. No. 287 dated 1-5-1972, employees of all these categories have to appear for 4 paper test to get themselves regularised. The later B P. is so rigid that if any employee faces failure in the test his services will be terminated. The proceedings are arbitrary and discriminatory. ఈ రకంగా మాటిమాటికీ ఒక విరుద్ధమైన ఆర్డరు తెచ్చి వారి సర్వీసు కండిషన్స్‌లో స్థిరత్వం లేకుండా బాధ పెట్టడం జరుగుతోంది. ఈ రకంగా ఎక్కువ రేట్లు వసూలు చేయడానికి ప్రధానమైన కారణం ఒకటే. మనం ఉన్నది కాపిటలిస్టు ఎకానమీలో. ప్రతి విత్తం ఉత్పత్తికి మించిన రేట్లు వసూలు చేయడం, దాని మూలంగా అన్ని వస్తువుల ధరలు పెరగడం ఈ వ్యవస్థలో ఉన్న మూల లక్షణం. కీలకం అక్కడ ఉంది. పెట్టుబడిదారీ ఆర్థిక విధానంలో ఉత్పత్తి మించిన రేట్లు ఉత్పత్తి చేసే విధానం వ్యాప్తి చెందనంతకాలం ఈ రకమైన దురవస్థ ఉంటూనే ఉంటుంది. మూలంలోనే మార్పు రావలసి ఉంది. అది లేకుండగా, పెట్టుబడిదారీ విధాన పరిధులలోనైనా వ్యవహారం చేపట్టి చూస్తే గౌరవ సభ్యులు అయ్యవార్లు [illegible]

చెప్పినది అక్షరాలా వర్తిస్తుంది. కొజ్జావానికి ఏడుగురు పెళ్ళాలు అన్నట్లు అనేక స్కీములను ఒకేసారి చేపట్టడం, ఒక్క స్కీమూ సకాలానికి పూర్తి కాకపోవడం, వాటిని మెయింటెయిన్ చేయడానికే అత్యధిక ధనాన్ని వెచ్చిస్తూ పోతూంటాము. కొన్ని పథకాలపై ప్రధానంగా కేంద్రీకరణ చేస్తే, తొందరగా ఉత్పత్తిలోనికి తెస్తే ఆదాయం వెనువెంటనే వస్తుంది. భారం తగ్గుతుంది. చేపట్టిన పథకాలను త్వరగా అయే మార్గాలను చూడాలి కాని ఎక్కువగా ప్రారంభించుకుంటూ పోవడంవల్ల ప్రయోజనం ఉండదు. కొత్త పథకాలను చేపట్టకూడదని నా ఉద్దేశ్యం కాదు. నా ఎంఫసిస్ ఏమిటంటే — చేపట్టిన పథకాలను త్వరగా పూర్తి చేయడానికి సర్వశక్తులూ కేంద్రీకరించాలి, త్వరలో పూర్తి చేయాలి, త్వరగా వినియోగానికి వస్తే త్వరలో ఆదాయం వస్తుంది. లీకేజి విషయం 25 పర్సెంటు ఉందా, ఎంత ఉంటున్నది అందరూ చెబుతూనే ఉన్నారు. నేను గ్రామాలలో కొన్ని చోట్ల చూస్తున్నాను. కొన్ని ఇండ్లలో మినిమం కంటె తక్కువే కాలినట్లు కనబడుతుంది. అవి పేద వారి ఇండ్లు కావు, ధనికుల ఇండ్లు ధనికుల ఇండ్లలో వారికి ఉన్న టెక్నికల్ పద్ధతుల ద్వారా మీటరు తక్కువ చూపించే విధంగా చేస్తుంటారు. ఇండ్లలోనే ఇట్టి పరిస్థితి ఉంటే పెద్ద పెద్ద పరిశ్రమలలో ఎంత చేస్తున్నారో చెప్పడానికి లేదు. కొన్ని మీటర్లు వాడుకున్న దానికంటె ఎక్కువ చూపిస్తాయి. ధనికులు, పారిశ్రామిక వేత్తలు వాడుకున్నది తక్కువగా చూపించడానికి అక్కడ ఉండే ఉద్యోగులు కూడా సహాయపడుతున్నారు. ఉద్యోగుల సహకారంతోనే ఇదంతా జరుగుతోంది కాని లేకుండా కాదని చెబుతున్నాను. గ్రామాలకు విద్యుచ్ఛక్తి ఇచ్చేటప్పుడు రాజకీయాలు అడ్డం వస్తున్నాయి. రాజకీయ కక్షలతో అక్కడ ఉన్న కాంగ్రెసు నాయకులకు అధికార పక్షంలోని వారికి నచ్చిన గ్రామాలకు విద్యుచ్ఛక్తి ఇస్తున్నారు. రిమ్యునరేటివ్ అయినా కాక పోయినా వారిష్టమైతే రిమ్యునరేటివ్ అవుతాయి. అనేక రకాలుగా చేస్తున్నారు. 10-15 గ్రామాలకు దాటి వెళ్లి కూడా ఇస్తున్నారు. ఒక గ్రామం తరువాత ఎట్లా వెళ్ళి ఇవ్వాలి అనేది వాస్తవ పరిస్థితులను గమనించడం లేదు. గ్రామాలకు విద్యుచ్ఛక్తి ఇచ్చేటప్పుడు రాజకీయ పక్షపాతానికి స్వస్తి చెప్పి నిష్పక్షపాతంగా మంజూరు చేయాలని కోరుతున్నాను. విద్యుచ్ఛక్తి ఇచ్చేటప్పుడు వ్యవసాయ అభివృద్ధి, పరిశ్రమల అభివృద్ధి ప్రధానంగా పెట్టుకోవాలి. లగ్జూరియస్ లైట్లకు ఇచ్చే కోటాలు పెద్ద ఎత్తున తగ్గించాలని మనవిచేస్తున్నాను. ప్రెస్ గురించి ఒక మాట. ఈ ప్రెస్సులు ఎంతో అధ్వాన్నంగా ఉంటున్నాయి. ఈమధ్యనే ఒక విషయం మా నోటీసుకు వచ్చింది. పరిశ పేపర్లు అమ్మ్న వేయించడానికి [illegible] తమకు ప్రెస్ ఉన్నప్పటికి సంవత్సరం ఒక్కంటికి 10-12 [illegible] వెళ్ళి ఖర్చు చేస్తున్నారు. ఇంత డబ్బు ఎందుకు [illegible] అన్నారు. అప్పుడు కూడా రహస్యం [illegible] మనరాష్ట్రంలో దాగకపోతే పోలీసులు [illegible] మారితే తప్ప 12 లక్షలు పెడితే సంవత్సరం [illegible] ఇది చెప్పి దుబారా తప్ప మరేమి [illegible]

ఖర్చు తగ్గించుకోవలసి ఉంటుంది. తక్షణమే వినియోగం లోనికి వచ్చే పథకాలను పూర్తి చేస్తే రేట్లు పెంచవలసిన అవసరం ఉండదు, క్రొత్తగా తలపెట్టిన 4 పైసల హెచ్చింపును--18 పైసలు చేద్దాం అనుకున్నారట, పాపం దయ తలచినట్లున్నారు ——అవుదలచేయాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీమతి బి. సరోజనమ్మ :— అధ్యక్షా, గౌరనీయులైన విద్యుచ్ఛక్తి శాఖా మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన డిమాండును నేను బలపరుస్తున్నాను కొన్ని విషయా లను మాత్రం నేను చెప్పదలచుకున్నాను. నేనడిగే ప్రశ్నలకు జవాబు సోదరుడు అయ్యపురెడ్డిగారు చెప్పినట్లు ఈ డిమాండులోనే ఉన్నది. అదే—పల్లెలకు విద్యుత్ సరఫరా లేదని. ఐనా అడగనిదే అమ్మ ఐనా పెట్టదనే ఆశతో అడుగుతున్నాను. ఒకటి, నరసన్నపేట నియోజకవర్గములో చాలా గ్రామాలకు విద్యుచ్ఛక్తి కొరతగా ఉన్నది. చోడవరం, అల్లాడ, కూర్మనాథపురం, గోటివాడ, సైరిగాం, తిమడాం గ్రామాలకు విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేయించవలసిందని తమ ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుచున్నాను. ఈ గ్రామాలకు ఒక మైలులోగానే విద్యుచ్ఛక్తి ఉన్నది. కనుక వీటికి సరఫరా చేయడం పెద్ద కష్టమైనది కాదు. ఈ గ్రామాలకు సంబంధించి కొన్ని కాలువలు ఉన్నవి. ఆ కాలువల ప్రక్క మోటారు పంపు సెట్టు పెట్టుకుని రైతులు వ్యవసాయ ఉత్పత్తి చేయడానికి కూడా తోడ్పడుతుంది. కనుక సత్వరమే విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేయడానికి మనవిచేస్తున్నాను. రెండు, అధ్యక్షా, హరిశ్చంద్ర పురం నియోజకవర్గంలో కూడా విద్యుచ్ఛక్తి కొరత చాలా ఉన్నది. ముఖ్యంగా మా జిల్లానుండి వచ్చిన 19 మంది శాసన సభ్యులలో ఈ నియోజక వర్గపు శాసన సభ్యులు కె. అప్పల నరసింహ భుక్త గారి గ్రామమైన పిరియాకు ముఖ్యంగా విద్యు చ్ఛక్తి లేదు. ఆ గ్రామానికి ఒక మైలు దూరం వరకు ఉన్నది. అదీకాక అవంతా కోస్తా ప్రాంతం. నక్సలైట్ల బాధ కూడ ఉన్నది, కనుక పిరియాతో సహా ఆ కోస్తా ప్రాంతమంతటికి త్వరలో విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేయించమని తమ ద్వారా ప్రభు త్వాన్ని కోరుతున్నాను. ఎన్నో క్రొత్త పరిశ్రమలు స్థాపించుకుందాం అనుకున్న సమయంలో అన్నింటికి ముఖ్య అవసరమైన విద్యుచ్ఛక్తి డిమాండును తగ్గించడం చాలా విచారకరమైన విషయం అని తమ ద్వారా ప్రభుత్వానికి విన్నవించు కుంటు న్నాను. ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు తమకు నా ధన్యవాదాలు అర్పిస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

Sri Yellappa :—Mr. Speaker, Sir, I would like to ratify the Demand made by the hon. Minister for Electricity, with the following observations I would like to confine myself to the constituency of Madakasira in particular and to Anantapur district in general. Once upon a time during the occupation and administration of the Britishers, the constituency of Madakasira was considered to be the garden of Anantapur district. Now it is reduced to the position of a desert for two reasons.

This constituency is a border taluk of Mysore state. There were some tanks constructed in the upper reaches of the area ; so much so the water that used to flow into the tank was arrested

aware of the fact that in the context of Bangla Desh crisis and the Indo-Pakistan war, most of the industries from Punjab wanted to shift to Hyderabad; similarly big industrialists from Calcutta also were anxious to come over to Hyderabad. Besides many other set-backs the most important set-back was the shortage of power and the exhorbitant rates prevailing here in Hyderabad. The present cut in power is not just accidental. The Minister himself or many of the members of the House may not be technical persons, but the technical staff who are getting high salaries knew that we cannot depend on hydel power and an alternative has to be found. If we had done that, we would not have found ourselves in such adverse conditions as we find ourseves to-day. I hope the Minister will take note of all these things and we have to have a broader perspective and we have to have alternatives for such conditions. This cut in power had resulted in large-scale retrenchment in the industires. The industrialists had retrenched on this pretext; it may be correct or it may be that they wanted to reduce the number of labours who worked with them under this pretext. I hope that the concerned Minister would take note of such things and would try to see that it is not repeated after this monsoon is over.

The other point is -- the whole city of Hyderabad is in a horrible condition -- we find that there are no light bulbs and tube lights on the most important roads apart from the lanes and by lanes. You find that it is always in the dark resulting in a large number of thefts and so many other complications including at times murders. So we hope the Minister would take a round in the city and we are prepared to come along with the Minster and point out the conditions in the city. There are ambitious schemes which had been mentioned in the note of the Minister circulated to us. We find that we are coming to the end of the Fourth Plan but these plans never give satisfactory results. We always find paucity of funds prevailing with us So the plans should be more practical than ambitious. As we know these projects are estimated at a certain amount in the begining, but as the years go by we never complete any plan in time and the result is we have to pay 100% and at times much more towards cost of these projects. I hope the Minister would look into these things - about the power pilferages, power generated and power consumed -- no action has been taken against the pilferages. We should not ge into these losses and waste the money collected from the tax payers and we should take all precautions against these pilferages. I hope proper action would be taken in this regard.

Another point is that on administration we spend more than on the Projects or on the implementation of the projects. I hope the Minister would look into these complaints and try to do her best as long as she is the Minister and she has the capacity to do things.

శ్రీ వి. నాగేశ్వరరావు (నందిగామ) :—అధ్యక్షా. ఈనాడు మన రాష్ట్రం బాగుపడాలంటే వ్యవసాయికంగా గాని పారిశ్రామికంగా గాని ముందుకు రావా రాష్ట్రమనకు విద్యుచ్ఛక్తి అవసరం అనేటటువంటి విషయం అర్థం అవుతుంది. మన [illegible]లో తలసరిగా 50 యూనిట్లు వాడుకుంటున్నాం. దేశంలో 76 యూనిట్లు

తలసరి వాడకం ఉంటే మన రాష్ట్రంలో 50 యూనిట్సు మాత్రమే వాడుకుంటున్నామంటే మనం విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేయలేకపోతున్నాం అనే విషయం అర్థం అవుతోంది. ఈ విధముగా ఆలోచించుకోకుంటే శ్రీశైలం, బలిమెల, కొత్తగూడెం, రామగుండం వగైరా ప్రాజెక్టులకు కోటానుకోట్లు రూపాయలు కేటాయించడం, అంచనాలు వేయడం తప్ప అమలులో తక్కువ యిస్తున్నారు. 109 కోట్ల రూపాయలు శ్రీశైలం ప్రాజెక్టుకు అంచనా ఉంటే దానికి 420 లక్షల రూపాయలు మాత్రమే నిర్ణయించడం; అదే విధముగా 72-73 లో యిచ్చినటువంటివి చాలా తక్కువగా కేటాయిస్తున్నారు. అన్ని ప్రాజెక్టులు పెట్టుకుని ఏ ఒక్క ప్రాజెక్టు కూడా పూర్తి చేయలేని పరిస్థితిలో ఆంధ్ర ప్రభుత్వం ఉంది. ఆంధ్ర దేశంలో సోమశిల దగ్గర న్యూక్లియరు ప్రాజెక్టు గూర్చి కేంద్ర ప్రభుత్వం మీద ఒత్తిడి తీసుకు రావాలి. భారత ప్రభుత్వానికి మన ఆంధ్ర ప్రదేశ పరిస్థితి తెలియచేసి ఆంధ్ర రాష్ట్రానికి విద్యుత్ కేంద్రాలు పెట్టుకోడానికి అవకాశాలు కలుగచేయాలి. మనం 6668 మెగావాట్ల విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేస్తున్నాం. దీనికి 344 మెగావాట్సు ఆంధ్రదేశానికి అవసరం అని తెలుస్తున్నది. కొద్ది రోజులలో వేయి మెగావాట్సు విద్యుచ్ఛక్తి అయితే గాని సరిపోదు అనే స్థితి ఉన్నప్పుడు విద్యుచ్ఛక్తి పెంచడానికి కేంద్రాలు పెంచడం అవసరం. ఒక పద్ధతి ప్రకారం చేయాలి. రాష్ట్రంలో పది ప్రాంతాలలో పని ప్రారంభించి ఏదీ పని చేయలేని స్థితిలో ఉంచేదాని కంటె ముఖ్యమైన స్కీములు తీసుకోవలసిఉంటుంది రాష్ట్రంలో విద్యుచ్ఛక్తి కొరత యున్నది. రైతాంగం బాధ పడుతున్నారు బావి త్రవ్వుకుంటే నీరురాదు. మోటార్సు పెట్టుకోడానికి కరెంటు లేని పరిస్థితులలో రైతాంగం బాధపడుతున్నది. అటువంటప్పుడు రైతాంగానికి 12 పైసల నుండి 16 పైసలకు పెంచడం న్యాయం కాదు. తమిళనాడులో ఒక పైస పెంచితేనే చాలా ఆందోళన చేశారు. ఇక్కడ 4 పైసలు పెంచితే ఎంత ఘోరమో ఆలోచించండి. మంత్రిగారు రైతు ఆడుబిడ్డ, అనవసరంగా అపనిందలపాలు, అపవాదుల పాలు అవుతారు. అందుచేత కేంద్ర ప్రభుత్వం మీద కేంద్ర జలవిద్యుత్ సంస్థ మీద ఒత్తిడి తీసుకువచ్చి ఋణరూపంలో సహాయం పొంది ఆంధ్ర దేశంలో విద్యుత్ కేంద్రాలు ప్రవేశపెట్టడానికి త్వరితగతిని అభివృద్ధి చేయడానికి ప్రయత్నం చేయవలసిన అవసరం ఉంది. విజయవాడవద్ద ఇబ్రహీంపట్నం దగ్గర థర్మల్ కేంద్రానికి యిన్వెస్టిగేషనుకు లక్షరూపాయలు యిచ్చినట్లు అర్థం అవుతుంది. అక్కడ ముడి సరుకు బొగ్గుకూడా కొత్తగూడెంకు దగ్గరలో ఉంది. సమగ్రమైన పరిశీలన వెంటనే జరిపించాల్సినదని మనవిచేస్తున్నాను. అదే విధముగా ప్రింటింగ్ అండు స్టేషనరీకి వచ్చినప్పుడు అక్కడ జరుగుతున్న అన్యాయాలు చాలా ఉన్నాయి. అక్కడ 2,100 మంది ప్రెస్‌లో పని చేస్తున్నారు. అందులో 200 మంది మాత్రమే ఆంధ్ర ప్రాంతానికి చెందినవారున్నారు. ఎందుకంత తక్కువమంది ఉన్నారో నాకు అర్థం కావడం లేదు. ప్రభుత్వం ఒక కమిషను వేసినప్పుడు వారు రాజమండ్రిలో 84 లక్షల రూపాయలతో ప్రెస్సు పెట్టాలని నివేదిక సమర్పించినప్పుడు ఎందుకు పెట్టడం లేదో జాప్యానికి కారణం ఏమిటో నాకు తెలియదు. వెంటనే ప్రక్కనున్న జిల్లాలలో రాజమండ్రిలోగాని విజయవాడలోగాని ప్రింటింగు ప్రెస్సు పెట్టి దాన్ని

2 కోట్లమంది సర్కారు ప్రజానీకానికి ముఖ్యావసరాలు తీర్చి నిరుద్యోగం కొంత తొలగించాలని కోరుతున్నారు. 12 పైసల నుండి 16 పైసలవరకు పెంచిన దానిని వ్యవసాయదారులకు బాధకరంగా ఉన్నది కాబట్టి ఆ యూనిటి రేటు విరమించకపోతే ప్రభుత్వం ఎన్నో కష్టాలకు నష్టాలకు గురికావలసి వస్తుంది, కనుక మంత్రిగారు వెంటనే ఆలోచించి విత్‌డ్రా చేసుకోవాలని కోరుతూ శలవు తీసుకుంటున్నాను. ఈ అవకాశం యిచ్చిన తమకు నమస్కారములు.

శ్రీ డి. వెంకటేశం :—అధ్యక్షా. మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన డిమాండ్సులో మెయిన్లీ రూరల్ ఎలక్ట్రిఫికేషను గురించి 8 కోట్ల రూపాయలు తెలంగాణా సర్‌ప్లస్‌సెస్‌నుంచి 8 కోట్ల రూపాయలు రాయలసీమ డెవలప్మెంటు బోర్డు నుంచి 1, 012 గ్రామాలు చేయబడినవి అని చెప్పారు. పతాన్కైనా మంచి హృదయం ఉంటుంది కాని ఎలక్ట్రిసిటీ శాఖవారికి లేదు. 120 రూపాయలు యిస్తే అగ్రికల్చరల్ సర్వీసు కనెక్షను యిస్తున్నారు. వారు బ్యాంకునుంచి అప్పు తీసుకుని టారిఫ్ రేటు 120 రూపాయలు రైతు దగ్గర వసూలు చేశారు. కాని రాయలసీమ డెవలప్మెంటు బోర్డునుంచి, తెలంగాణా సర్‌ప్లస్‌సెస్‌నుంచి డబ్బు రావడం అయిన తరువాత ప్రత్యేకించి 125 రూపాయలు యిన్‌సిస్టు చేయడం సబబు కాదు. దానిని మానుకోవాలని వారి దృష్టికి తెస్తున్నాను. రేపు 1వ తేదీ నుంచి వ్యవసాయ టారిఫ్‌ని 12 పైసల నుంచి 16 పైసలు చేయడానికి ప్రభుత్వము ఒప్పుకొన్నట్లు మంత్రిగారు యిచ్చిన నోటులో చెప్పారు. రాష్ట్రములోని బావులలో మూడవ వంతు బావులు ఒక్క చిత్తూరు జిల్లాలోనే వున్నాయి. ఒకపైసా హెచ్చింపువల్ల మద్రాసులో వచ్చిన ఆందోళనను ప్రత్యేకముగా ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకురావలసిన అవసరము లేదనుకొంటాను. చిత్తూరు జిల్లాలో ఆందోళన బయలుదేరినదని ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. దీని దృష్ట్యా ఆ హెచ్చింపును మానుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను. రైతులు మీటర్సు తీసుకొన్నప్పుడు అవి ఎంతవరకు సక్రమముగా పనిచేస్తున్నవీ తనిఖీ చేయకపోవడమువల్ల రైతులకు చాల యిబ్బందులు కలుగుతున్నవి. ఏదైనా డిఫెక్ట్ వచ్చినపుడు రైతులు తెలియచేయాలని అంటారు. వారికి ఏమి తెలుస్తుంది. అన్ని రూపాయలు కట్టాలంటే అన్ని కడతారు. మీటరు బాగా పనిచేస్తున్నదా లేదా అని అప్పుడపుడు తనిఖీ చేయడము లేదు. అందువల్ల సంవత్సరానికి ఒకతూరి అయినా తనిఖీ చేస్తే బాగుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. ఓల్టేజి ఎంత డ్రావ్ అవుతోంది. దానివల్ల ఎన్ని మీటర్సు కాలినవి ప్రతిగ్రామములో లెక్కలు తెలియచేస్తాయి. ఈ డిఫికల్టీస్ వల్ల రైతులు చాల యిబ్బంది పడుతున్నారు. చెక్ చేయకపోతే ప్రజలకు ఈ డిపార్టుమెంటుయందు మంచి అభిప్రాయం రాదు. కలెక్షన్సు ఆఫ్ రెవెన్యూ. రైతులకు ఉద్యోగులకు వచ్చినట్లు ప్రతినెల జీతాలు రావు. ప్రతినెల 25వ తేదీకి బిల్లు కట్టకపోతే డిస్‌కనెక్ట్ చేస్తారు. మద్రాసులో క్వార్టర్లీ వన్స్ చేస్తున్నారు. రైతులు 2 క్రాప్స్ వేస్తారు. పంట వచ్చినపుడు కలెక్టు చేస్తే బాగుంటుంది. ప్రతినెల బిల్లు పే చేయకపోతే డిస్‌కనెక్టు చేస్తామని అనడమువల్ల రైతులను అప్పులపాలు చేస్తున్నారు. 3 మాసాలకు లేక 6 మాసాలకు ఒకతూరి కలెక్షన్సు పెడితే బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను.

ఫ్యూజ్ పోయినపుడు వేయాలని లైన్‌మన్‌కి చెబుతాడు. ఆఫీసుకు రిపోర్టు యివ్వాలి. ఆఫీసు నుంచి ఇంటిమేషను వస్తేనే కాని చేయను అంటాడు దానివల్ల రైతులు యిబ్బందులపాలు అవుతున్నారు. దీనిని కూడ గమనించాలని కోరుతున్నాను. స్కీములు తయారుచేయడములో కాస్టు ఆఫ్ ప్రొడక్షను పెరిగిందంటున్నారు. మైసూరు స్టేటులో యూకలిప్టస్ పోల్స్, కాజురినా పోల్స్ వేసి కాస్టు ఆఫ్ స్కీమును చీప్‌గా తయారుచేస్తున్నారు. మనము ఆర్. సి. పోల్స్ వేసి కాస్టు ఆఫ్ స్కీమును ఎక్కువ చేసుకొంటున్నాము మనము కూడ ప్రొడక్షను తగ్గించే ప్రయత్నము చేయాలి. మినిమమ్ గారంటీ గురించి ఇదివరకు హామీ యిచ్చారు. మార్జినల్ ఫార్మర్స్ గురించి డ్రాట్ ఎఫెక్టడ్ ఏరియాల్లో వున్న మినిమమ్ గారంటీ వెయివ్ చేస్తామని చెప్పారు. Unless the Assistant Engineer certifies that the well does not contain water,.. అసిస్టెంటు ఇంజనీరు వ్రాసిన డ్రాట్ ఎఫెక్టెడ్ ఏరియాస్‌లో మినిమమ్ గ్యారంటీ తగ్గించడములేదు. మినిమమ్ గ్యారంటీ 50 రూ.లు అనేది తప్పనిసరిగా వెయివ్ చేయాలని కోరుతున్నాను. ఇండస్ట్రీస్ డెవలప్ చేయడానికి కావలసిన ఇన్సెంటివ్ ఇస్తామని ఎలక్ట్రిసిటీ సప్లయి చేస్తామని అంటున్నాము కాని గ్రీన్ రివల్యూషన్ అంటూ పండించే రైతుకు ఎటువంటి సౌకర్యాలు చేయకుండా 12 పైసల నుంచి 16 పైసలు, 18 పైసలు చేస్తున్నాము. మార్జినల్ ఫార్మర్సు గురించి స్టేటుమెంటు యిస్తామని హామీ యిచ్చారు. ఇంతవరకు చేయలేదు. వీటన్నింటిని గమనించి రైతులకు వున్న యిబ్బందులను తీర్చడానికి ప్రయత్నము చేయాలని, రేపు 1 వ తేదీ నుంచి పెంచబోయే వ్యవసాయ టారిఫ్‌ని వెంటనే విరమించు కోక పోతే ఆందోళన వస్తుందని మరొకసారి హెచ్చరిస్తూ శలవు తీసుకొంటున్నాను.

Sri M. Narayan Reddy.-Sir, I would like to support the Demand presented by the hon. Minister. But this Demand unlike other Demands is entirely different. Therefore, the approach to this Demand must necessarily be different. Sir, my comments will be to help Government to appreciate and as well as to apprise the problems of the Electricity Board so that they may issue necessary directions for the rectification of many things which I will refer presently. First of all, the Electricity Board is intended under the Electric Supply Act to be a Trading Corporation, semiautonomous in character to run and manage the Electricity undertakings on economic and efficient lines. It is this criteria that the Government has to keep before them. Whether this Electricity Board really has lived up to those expectations with which it has been created, has to be seen. As you know, this is the only Department or organisation which spends almost 1/3rd of the entire Government 's budget i e., Rs. 90 crores employing some 48,000 employees 12,000 Nominal Muster Roll employees. Among them some 2,400 are Gazetted Officers. With such a gigantic and huge organisation, it is very difficult even for a single Member including the Chariman to know the whole thing at one time about the entire Board's functioning. It is rather impossible for a Single Member to know the whole thing. Therefore, it is very necessary for us, since the entire budget of the Board is not subject to vote by this august House, or incumbent on all of us to make a closer scrutiny so that we may

help the Government in discharging their legal and constitutional obligations in rectifying the affairs and also issuing necessary directions and also making such changes as may be found necessary even in the structural and other matters of this Board. Sir, about the constitution of the Board, no sufficient thought has been given in this matter and I hope this would be kept in mind in the next time when such an occasion arises. Under G.O.Ms. No. 7002, daded 8th December, 1971 the present Board was constituted. I do not know why the Senior, Secretaries to the Government like P. W. D. Finance who have been there as Members for a long time and acquired rich experience about the organaisation and affairs of the Board declined to be Members or were not made as Members, if they have not eclined That is a matter that has to be considered by the hon. Minister, since the term of the Board is for one year which will shortly expire. Therefore, at the time of the re-constitution, it must be found out why they were not again deputed as Members of the Board and in their place why others appointed. Now there is only one Joint Secretary, not even a member of the Finance Department is there. Some departure was made and why this was made, whether for good reasons or for some other reasons, has to be found out. Similarly, as I said the Constitution under Sec. 5 of the Electricity Supply Act, 1948 The hon. Lady Minister is a lawyer and in her own right, I would expect her to kindly go through the Section, whether the intendment of this section in regard to nomination of thee Members is really fulfilled. Even from the begininng, this was completely ignored. As I submitted what was the intendment? It has to be a Trading Corporation, semi-autonomus. It has to manage the Electricity Undertakings and run efficiently and on economic lines. The minimum requirement that was prescribed is qualification for atleast three Members having experience in Commercial undertakings. The word used here is 'shall' and Electrical, the Second Member and the third in Accounts side and one of them alone can be the Chairman. The other four Members, ofcourse, they have prescribed different qualifications. Whether we have really complied with the provisions for all purposes has to be examined at least while constituting the Board next time It is very important because the very pupose of the Act has not been seriously taken into consideration. It might be quite due to inadvertance or ignorance of the intendment of the provisions, this must have been done. I do not attribute any motives. But when we once discover that we have done some mistake in the matter; it has to be rectified.

The second thing is constitution of Consultative Council under a different sector. I am sorry to say that the term of the Council expired in October, 1971; but nothing has been done to re-constitute the same thing. More over the spirit of constitution of such Committe is also very much overlooked and ignored in the sense that the necessary interest that should have been taken in the Council there, was not taken. There again, Ex-officios i. e. Director of Industries; Directot of Agriculture, etc. all Government Officers who by the very nature of functioning in Government Departments do not have sufficient time or do not apply their mind to the affairs of the Board or the Council. Therefore, they should have taken over

persons more in number to represent consumers so that they could have given really good advice and there could have been effective consultation with the Council So also, we have not cared to constitute local advisory Councils at the District level as are contemplated under Section 17. I hope this is very much necessary because this is one Department which has direct impect on every citizen of the State and the functioning of it whether it is better or worse is reflect d on the Government's own functioning. If the Government want to protect its own image, it is necessary to ensure proper and effective functioning of the Board and Local Councils will be of great help for advising the Electricity Board as well as the Government in the day to-day affairs and difficulties of the consumers. Our Board has created certain records which are unparalleled in the country, during the last 14 years. I have 14 years accounts with me. It has not made any profit in any year of its existence, during the last 14 years accounts on record. The second thing is the staffing. Overstaffing is so much that no other Board can take the credit. Third thing is that line losses are from 27 percent to 28 per cent.

(BELL)

It is a very complicated subject Sir. Please extend some time.

3,520 million units are anticipated by generation by purchase from other places by 1972-73 Out of which only saleable units are 2,600 million units 920 million units are shown as losses. Unremunetive 27%. Again, revenue receipts from the consumers and services Rs 52 crores out of which Rs. 28 crores and 63 lakhs are operating cost during the current year. That is to say we have a surplus of Rs. 25,39,00,000. We are paying more towards depreciation, development reserve, general reserve, etc. that is an indirect cost. The conception of the Board was thought of with the rate of return between the reserve Bank Rate and margin should be only 2%. At that time, the Reserve Bank Rate was only 8 per cent. Board was then allowed to have 5 per cent return with a cushion of 2 percent. Today what is the Bank Rate? Taking that into consideration' there need not be more than 2 per cent. This aspect may also be considered. We are providing lot of reserves, depreciation, and all that on the basis following commercial principles. On one side, we are taking into account the commercial principles ; but in Management, efficiency, staffing and other things, we are not following the same commercial principles. Even in the operational cost, we will find in the Administration Report on the Table, even the figures were not correctly furnished. On Table-II you may kindly see 18.7 paise for 1970-71 as total expenditure per KM Hour whereas it should be 19.6 paise. Other figures were not furnished. So, 19.6 paise per KM hour for 1970 71 where as 0.5 paise alone is expenses on operational and maintenance management' etc. Therefore, the difference of more than 8 paise has to be accounted by the Electricity Board.

Before we increase the rate, you must account the lot of difficulties that are created.

About Thermal Station at Ramagundam, Sir, it was inaugurated on 16-3-1972. There are 4 sets within the same premises for which 7 Divisional Engineers are being put. Where such Divisional Engineers will be taken as Shift Engineers. 240 MW Kothagudem units are

managed by 4 Divisional Engineers. whereas less than 100MW. we are having 7 Divisional Engineers. This aspect should be seen.

The Coal ash plant fell down on 23rd of last month and loss of income is Rs. 1 lakh every day and till today it is not repaired and we have thereby incurred loss of more than 30 lakhs of rupees. The Voltas Company that supplied all these things; what are the designs and whether they are approved or not; About local ash that has to be emptied within 18 hours or so, it is said that it has not been done so and if that is true, why there was delay in emptying the ash and is it a fact that on account of that delay the whole thing has fallen through.

We have increased services by 1,000 in each district We have not appointed any field staff like helpers, Assistant Linemen, etc. This matter was referred to National Productivity Council some 2 years back to prescribe yardsticks; they have submitted a report to the Board as to what pattern of staff there should be in the Board, for various districts and other places. But this has not been implemented so far.

There is lot of mis-management, over staffing on the accounts; side; that should be looked into and there i much scope for streamlining and retrenchment and all that.

Regarding the Building, several members said, that in Hyderabad seen after the reading of the meter in the House, the Bill used to be given. But, now the meter readings are furnished to the Accounts Department and payments are made there. Even after payment, some times, we will get notices of dis-connections. The whole system has to be changed. The system of neighbouring States may be followed.

As far as losses are concerned, it is more than 25% in this State. It is the world record. In the neighbouring States, it is not more than 16 to 17 per cent. Atleast it should be reduced to 20 per cent.

Regarding Machkand and Thungabhadra Boards, Sir; the employees are not transferred to the Boards. If that is done there are two advantages. They may be transferred to other units if they are transferred to the Board and they will receive bonus along with other employees.

Regarding N. M. Rs. Sir, the system of NMR should be eliminated altogether. The work can be let out on labour contract basis. We are having 12,000 employees on NMR basis which adds to the cost. There is no time bound programme and no compliance with the programme.

As I submitted there should be two enquiry Committees appointed. One is the Rating Committee as contemplated under the Act itself, under Section 56-A. This has to go into the Rate structure, duration prescribed for various things. One more Committee with experts and non-official members to go into the structure, management organisation of the entire Board i. e., overstaffing etc. I suggest the things that are necessary for reducing the losses. You will see that we have not been able to do anything in respect of line losses reductions interruptions and low voltage. So I suggest that more service stations with one substitute K. V. because they were planned but not yet installed, more capacitated sub-stations and more circuit breakers and also connections of one circuit to K.V. Line By adopting

managed by 4 Divisional Engineers. whereas less than 100MW. we are having 7 Divisional Engineers. This aspect should be seen.

The Coal ash plant fell down on 23rd of last month and loss of income is Rs. 1 lakh every day and till today it is not repaired and we have thereby incurred loss of more than 30 lakhs of rupees. The Voltas Company that supplied all these things; what are the designs and whether they are approved or not; About local ash that has to be emptied within 18 hours or so, it is said that it has not been done so and if that is true, why there was delay in emptying the ash and is it a fact that on account of that delay the whole thing has fallen through.

We have increased services by 1,000 in each district We have not appointed any field staff like helpers, Assistant Linemen, etc. This matter was referred to National Productivity Council some 2 years back to prescribe yardsticks; they have submitted a report to the Board as to what pattern of staff there should be in the Board, for various districts and other places. But this has not been implemented so far.

There is lot of mis-management, over staffing on the accounts; side; that should be looked into and there is much scope for streamlining and retrenchment and all that.

Regarding the Building several members said, that in Hyderabad seen after the reading of the meter in the House, the Bill used to be given. But, now the meter readings are furnished to the Accounts Department and payments are made there. Even after payment, some times, we will get notices of dis-connections. The whole system has to be changed, The system of neighbouring States may be followed.

As far as losses are concerned, it is more than 25% in this State. It is the world record. In the neighbouring States, it is not more than 16 to 17 per cent. Atleast it should be reduced to 20 per cent.

Regarding Machkand and Thungabhadra Boards, Sir; the employees are not transferred to the Boards. If that is done there are two advantages. They may be transferred to other units if they are transferred to the Board and they will receive bonus along with other employees.

Regarding N. M. Rs. Sir, the system of NMR should be eliminated altogether. The work can be let out on labour contract basis. We are having 12,000 employees on NMR basis which adds to the cost. There is no time bound programme and no compliance with the programme.

As I submitted there should be two enquiry Committees appointed. One is the Rating Committee as contemplated under the Act itself, under Section 56-A. This has to go into the Rate structure, duration prescribed for various things. One more Committee with experts and non-official members to go into the structure, management, organisation of the entire Board i. e., overstaffing etc. I suggest the things that are necessary for reducing the losses. You will see that we have not been able to do anything in respect of line losses reductions interruptions and low voltage. So I suggest that more service stations with one substitute K. V. because they were planned but not yet installed, more capacitated sub-stations and more circuit breakers and also connections of one circuit to K.V. Line By adoptino

of these only, we will be able to save line losses, interruptions and low voltage. Unless a Committee goes into all these highly technical things, either the Minister or anybody in the Government would not be able to go deep into the matter. So it is only the Committee, after knowing the 14 years of experience of the Board, after knowing it has never made any profit; after knowing that its budget has gone up to Rs. 100 crores; after knowing that its employees are 60,000 and after knowing that it is proposing to increase the rates, to enquire into the entire functioning. Already it is high time. We should institute a Committee and on the recommendations of the Committee The Government can take such action as may be recommended and directed from time to time.

శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి (గూడూరు) :—అధ్యక్షా! ప్రకాశం పంతులుగారి శతదినోత్సవం సందర్భంలో, అరవిందుని శతజయంతి సందర్భములో స్వాతంత్ర్య రజతోత్సవ సందర్భంలో మన ఏకయిక మహిళా మంత్రిణి, తెలుగు ముద్దుబిడ్డ జయప్రదగారు తెలుగుజాతికి అందిస్తున్న ఏకైక కానుక 12 పైసల నుంచి 16 పైసలు. స్వాతంత్ర్య రజతోత్సవ సందర్భంలో వేల సంఖ్యలో ఆహ్వాన పత్రికలను అచ్చువేస్తున్నారు— నో ప్రజెంట్స్ ప్లీజ్— అని— బహుమతులు తమరు ప్రకటించారు. మీరిచ్చే బహుమతులు ప్రజలు తీసుకోడానికి సిద్ధంగాలేరు. దాని వలన విప్లవం రాబోతున్నది, నాంది ప్రస్తావన జరుగుతున్నది. మీరు మీ అమృతహస్తాలతో స్వహస్తాలతో ఇచ్చే కానుకలను ప్రజలు తీసుకోడానికి సిద్ధంగా లేరని మనవిచేస్తున్నాను. ఆంధ్రప్రాంతానికి అన్యాయం జరిగిందని చెప్పకతప్పదు. 1972-73 సంవత్సరంలో 1012 గ్రామాలకు విద్యుచ్ఛక్తి కొత్తగా సరఫరా చేయబోతున్నారు. ఇందులో నెల్లూరుతో సహా సర్కారు జిల్లాలలో ఒక గ్రామానికి కూడా ఇవ్వడంలేదు. మీరు ఇవ్వదలచుకోలేదు. మంత్రిణిగారు సర్కారుజిల్లానుంచి వచ్చారు. సరిగా సర్కారు జిల్లాల గురించి కాబినెట్‌లో ఎందుకు రిప్రజెంటు చేయలేదు? మీ మంత్రిపదవి పోతుందనా ముఖ్యమంత్రిగారు కష్టపడతారనా? మీ మంత్రిపదవి కొరకు సర్కారుజిల్లాలవారిని కష్టపెట్టడం మంచిదికాదు. సర్కారు జిల్లాలకు మీరు ప్రతినిధిగా వ్యవహరించడములేదా? ఆంధ్రలో ఉద్యమము ప్రారంభించడానికి, ప్రత్యేక ఆంధ్ర ఉద్యమం కావాలని కోరుకుంటున్నారా? ఎడిషనల్ స్తంభం వేయనవసరంలేకుండానే ఎలక్ట్రిసిటి ఉన్న ఊరిలో స్తంభము నుండి అగ్రికల్చరల్ సర్‌ప్లసెస్‌కు ఎలక్ట్రిసిటి తీసుకోడానికి అవకాశం ఇవ్వడంలేదు. కోస్తా ప్రాంతాలకుగాని, సర్కారుప్రాంతాలకుగాని ఒక ఎడిషనల్ స్తంభం ఇవ్వడానికి వీలులేదన్నారు. యీ సంవత్సరము నుంచి నెల్లూరుకు ఒక ఎడిషనల్ స్తంభం అవసరంలేదంటే ఆంధ్రులపయిన మీకు ఎందుకు అంత కసి. ఇతర దేశాలలో తెల్ల జాతివారు నీగ్రోవారయిన నల్లజాతులవారిని అసహ్యించుకుంటున్నట్లుగా మీరు ఆంధ్రులను అసహ్యించుకుని జెల్లిపెడుతున్నారు. ముఖ్యమంత్రిగారు నన్ను సెప రేటిస్టు అన్నారుకాని నేను ముఖ్యమంత్రిగారిని సెగ్రిగేషనిస్టు అంటాను. ఉద్యోగాల విషయంలో జూనియర్ ఇంజనీర్సు అపాయింట్‌మెంటు విషయంలో కూడా ఆంధ్రులకు అన్యాయం జరుగుతున్నది. బ్రేకప్ ఫిగర్సు ఇవ్వమంటే ఇంత

వరకూ ఇవ్వలేదు. యీ విధంగా జరుగుతుంటె ఆంధ్రులు చచ్చుదద్దమ్మలుగా ఊరుకోరు. తెలంగాణా సర్వీస్ కనక్షన్సు 71-72 సం లో తెలంగాణాలో 14167 ఇచ్చారు. రాయలసీమలో 7548 కోస్తా ఆంధ్రలో 4146 ఇచ్చారు. రాయలసీమ, కోస్తా ఆంధ్ర కలిసి 11696 ఉన్నది. తెలంగాణాలో 14167 కనక్షన్సు ఉన్నాయి. తెలంగాణాకు 20 వేలయినా ఇచ్చుకోండి ఇంచుమించుగా ఆంధ్రకు కూడా ఇవ్వండి. కాని ఆంధ్రప్రాంతాన్ని తృణీకరిస్తే త్రోసివేద్దామనుకుంటె త్రోసివేయబడరు. మీకు అంత కష్టంగా ఉంటె, మీకు ఆంధ్రులు ఇక్కడ ఉండడం ఇష్టంలేకపోతే మమ్ములను మా ప్రాంతాలకు పంపించి మీరు మీ ప్రాంతాలను ఏలుకోండి అని నేను ముఖ్యమంత్రిగారికి చెబుతున్నాను. అవసరమయితే ఒక రాఫిల్ రన్ చేసి ఎలక్ట్రిసిటి బోర్డుకు నష్టం పూర్తిచేస్తే బాగుంటుంది. రయితులను కష్టపెట్టకుండా ఉంటుంది. తరువాత అన్ కనక్టెడ్ మినిమం గారంటీ ఉన్నది. అది కూడా వసూలుచేస్తున్నారు. క్లస్టర్ స్కీమ్సు చురుకుగా సాగడంలేదు. అన్ రెమ్యునరేటెడ్ స్కీము లాభాలు రావు రెమ్యునరేటివ్ గా ఉన్నవే తీసుకోవాలి. పవర్ గారంటీ ఆలోచించనందువలన ఇబ్బందులు ఉన్నాయి. 27 వేల గ్రామాలలో 9 వేల గ్రామాలకు విద్యుచ్ఛక్తి ఇచ్చారు. యీ 27 వేలు రెవిన్యూ గ్రామాలలో 9 వేలు హామ్ లెట్స్ కలిసి ఉన్నాయి. అవి రెవిన్యూ గ్రామాలు హామ్ లెట్స్ చాలా ఉన్నాయి. 9 వేల గ్రామాలు హామ్ లెట్స్ తో కలిసిఉన్నాయి. తరువాత కాంగ్రెసు పార్టీవారయిన కె. లింగయ్య బావమరదిగారికి 7.5 హెచ్.పి ఇచ్చారు. వారికి ఒక ఎకరం ఉంటె 7.5 హెచ్. పి ఇచ్చారు. ఊరిలో ఉన్న మిగతావారికి 3.00 హెచ్. పి. ఇచ్చారు. వారికి 7.5 హెచ్, పి. ఇచ్చారంటె వారు మూడు సంవత్సరాలు తిప్పుకని ఒక ఎకరా ఉన్నవారికి 7.5 హెచ్. పి. ఇచ్చారంటె వారు ఆ ఎకరా భూమి ఒక సంవత్సరంలో అమ్ముకోడానికి తప్ప మరేమీకాదు. సిద్దిపేట తాలూకాలో బద్దిపగడలో వారికి ఎకరా భూమి ఉంటె వారికి 7 5 హెచ్. పి. ఇచ్చారు.

తరువాత లైసెన్సియేట్ ఇన్ ప్రింటింగ్ టెక్నాలజి ఇన్ ది రీజినల్ స్కూల్ ఆఫ్ ప్రింటింగులో ట్రయినింగుకు ఒక ఆంధ్రవారిని ఒక తెలంగాణా వారిని పంపించాలనిఉంది. కాని ఆంధ్ర కాండిడేట్ ను రద్దుచేసి ఇద్దరూ తెలంగాణా వారినే పంపించారు. జయప్రదగారికి ఇది న్యాయంగా ఉందా అని అడుగుతూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—అధ్యక్షా, తమ దృష్టికి ఒక విషయం తీసుకొని రాదలచాను. 165 రూలు క్రింద బడ్జెట్ మోషనును మూవ్ చేసిన మీదట మినిష్టరు వర్కింగు ఆఫ్ ది డిపార్టుమెంటు గురించి ఎక్స్ ప్లనేటరీ నోటు ఒకటి ఇవ్వవలసి ఉంటుంది. అయితే ప్రతి డిమాండుకు కూడా దానికి సంబంధినటువంటి వ్యవహారంలో వర్కింగు ఆఫ్ ది డిపార్టుమెంటు ఇవ్వవలసి ఉంటుంది. ఉదాహరణకు డిమాండు నెంబరు. 5 కు స్పెసిఫిక్ గా ఇవ్వాలి, డిమాండు నెంబరు 32కు వేరే స్పెసిఫిక్ గా ఇవ్వాలి. అదే విధంగా స్టేషనరీ అండ్ ప్రింటింగ్ డిమాండు నెంబరు 49కి తరువాత 50కి ఇవ్వాలి. కాని అదేమీ జరుగలేదు. ఈ వర్కింగు ఆఫ్ ది

డిపార్టుమెంటు కాకుండా పాలసీ స్టేటుమెంటు కూడా ఇవ్వవలసి ఉంటుంది. ఈ పద్ధతులలో డిస్కషన్‌ను సౌలభ్యం చేయడానికి బదులు ఈ డిస్కషన్‌కు సరైనటు వంటి అవకాశం లేకుండా మంత్రులు చేస్తున్నారు. కాబట్టి తమరు డైరక్షను ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను.

Mr. Deputy Speaker :—It is a good suggestion. I recommend it to the Government. మీరు దయచేసి ఇకముందు ఎప్పుడు ఇచ్చినా కాని ఎక్స్‌ప్లనేటరీ నోటు అవన్నీ అందజేస్తే బాగుంటుంది.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—ఇప్పుడు లీడర్ ఆఫ్ ది హౌస్ కూడా లేరు. డెప్యూటీ ఛీఫ్ మినిస్టరుగారు కూడా లేరు. ఈ పద్ధతిలో వ్యవహారం చేయడంవల్ల వారు మనలను చీకాకులో పెడుతున్నారు. ఆ విషయంలో కూడా మీరు ఒక డైరెక్షను ఇవ్వండి

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ :—అది రెగ్యులర్‌గా జరుగుతున్నది. Now Mr. Sriramulu will wind up the discussion.

Smt. J. Eswaribai :—You are giving here only five minutes and that side you are giving 15 minutes and 10 minutes. Why this partiality is shown.

Mr. Deputy Speaker :—It is there always. Members who is speaking something which is useful (interruption). There are people who have spoken from this side also. I have given permission. Smt. Eswaribai, I don't know just for what reason you are going out of the way. You are talking as you like. I am not allowing anybody. Now Mr. Sriramulu will speak.

Sri A. Sriramulu (Eluru) :—Mr. Deputy Speaker Sir, Mr. C.V. K. Rao has pointed out that explanatory note should be given. The explanatory notes have been given.

Smt. B. Jayaprada :—It is self-explanatory.

Sri A. Sriramulu :—I am trying to support what has been done

Smt. B. Jayaprada :—Thank you very much.

Sri A. Sriramulu :—Explanatory notes have been given. My submission is that the notes given by the Minister this time contains promises and platitudes. Practically what has been stated during the last year has been re-stated this year. I went through the note very carefully. I find certain brogress being repeated in this note, of last year. This means, she is only trying to give a sort of mechanical compliance of this particular provision that she should provide a note. A good lot of discussion has taken place. One point that has been significantly made out by almost every Member that participated in this discussion is the failure of the Government to plan adequately to meet the growing needs of power in the State. If you look at the statistics you find Sir that Andhra lags for behind the other States; more particularly the neighbouring States of Madras and Mysore. It also lags behind backward States like Bihar, Himachal Pradesh. The total generating capacity or the installed capacity of

our State is only 4.8% of the total of the country. This does not do any credit as far as our State and the Electricity Board are concerned Mr. Narayan Reddy has made a very good suggestion in regard to the constitution of the Board. Mr. Parasuram Naidu went a step further and practically demanded the abolition of the Board. The Board is a creation under Electricity Supply Act, which is a Central Enactment. This is an Act of 1948. I also feel that a rethinking in regard to this particular provision that this should be autonomous body, is absolutely essential. Afterall the objectives of society and administration in 1948 were altogether different since then they have undergone a radical change. Why the Government should go on investing huge amounts in this organisation and way we should provide autonomy to persons who go on mis-managing the entire affair and ultimately the Minister concerned taking the responsibility to answer the people. Here is a Commercial Organisation Sir. I don't know what should I call it; whether it is a quasi-Govt, quasi-Commercial confusion Organisation or straightaway Commercial Organisation The Minister will have to tell me whether this is a Commercial Organisation. If it is a Commercial Organisation, we have an investment of 214 crores. It has been able to incur a loss of 45 crores till now, (over a period of 12 years) 22 crores in the form of interest payable to the Government and accumulated loss of 28 crores. Regularly the Board has been making a net loss of 2 crores per annum. This is a special. unique feature as far as the functioning of the Electricity Board is concerned A commercial concern cannot survive and it will not continue and anybody having consciousness and insight into the management of Commercial concerns we will have to wind up this Board. We have to wind up this business, but unfortunately since autonomy has been given to this Board the Govt. is not able to control the affairs of this Electricity Board. Let me tell one example i.e. line losses. Almost every Member has pointed out that line losses which are of the order of 26% in the State. The total power that is being lost (line loss) cannot be said to be transmission losses. They are definitely a pilferage, pilferage by landed aristocracy, pilferage by big industries, pilferage by exploiters of the State who have got the patronage of our Govt. The total power that is being lost is nearly 110 Mg. Wts. almost equal to the power generated at Kothagudem. This is a striking classic example of the incompetence and inefficiency of the Electricity Board. We have a Vigilance Cell. I don't know what exactly is the purpose of this Vigilance Cell. We have an I. P. S officer as the Director of this Vigilance Cell. He has an army of men Deputy Superintendents of Police, S. Is., H.Cs., and Constables. Despite this huge army controlled by Vigilance Cell Director who is an I. P. S. officer, how is it we are not able to prevent this pilferage. This is a pertinent question. I want to know from the Minister and the Electricity Board as to whether it is the intention of the Electricity Board to go on harassing the low-paid employees through the instrument of this Vigilance Cell; if so I would demand the immediate abolition of this Vigilance Cell because it is a costly luxury which the Electricity Board cannot afford. Secondly S. T. power is 12 paise K. W. H. That is according to the calculations available and the total receipts of the Board indicate that (we are getting a return of 10.5 paise'. This loss can certainly be

made up if the Vigilance Cell works effectively or if we are able to devise so me other machinery by which Electricity pilferage can be prevented. Unless this is done, it is not going to be possible for the Electricity Board to ensure a sort of economic functioning. Coming to the Tariff Sir, I don't know what exactly the principles on which this Tariff is frequently revised. It is revised sometimes to suit the interests, special and peculiar interests of the Chairmen that come and go and sometimes to suit the special interest of the high dignitaries in authority in the Government. I would have very much appreciated if the Minister had provided some information and a note as to how this Tariff is regulated. We have a striking example. There are two industries-Ferro Alloys and Ferro Chrome. In 1956, an agreement was entered into between these two companies and Electricity Board for supplying of power at 3 paise a K. W. H and now this agreement was valid for 10 years. By 1966 the agreement expired but unfortunately the Board continues to be helpless to revise Tariff rates, to conclude a fresh agreement. I understand this Ferro Alloys concern is in arrears to the tune of 54 lakhs.

Smt. B. Jayaprada :—24 lakhs upto 1970.

Sri A. Sriramulu :- I am putting the latest figures, because last time while answering the question ..You are intelligently putting that figure at 24 lakhs. You have reduced it· According to the latest information, I am prepared to prove it. 54 lakhs is the total dues from this Ferro Alloys and from Ferro Chrome is I crore and 20 lakhs. These two consumers are huge. giant monopolists who have been allowed to exploit the Board, while our Board, has been very vigilant to raise the Tariff in regard to agricultural services, in regard to consumer services of domestic needs. The Board is blissfully silent, it is continuing the exploitation by two concerns and nothing has been done. If I raise the question, I am sure the Minister would say the matter is in the Court.

If I ask, the Minister will say, "The matter is in the Court". It may be in the Court; but what exactly is the action taken by the Board to get that litigation to get through, as quickly as possible.

Another striking feature is the management of this Electricity Board. In the Accounts, I find, there is a provision towards 'bad debts'. For 1971-72, (even the Accountant-General has remarked), it is Rs· 12 crores. The Electricity Board is keeping this provision without verifying what exactly is going to be the bad debt. In 1970-72, nothing was spent towards bad debt. This provision is deliberately kept so that the Board could avoid paying interest to the Government. According to the Electricity Act, the Board will have to pay interest to the Government, if there is revenue-surplus. To avoid this, they have thought of a huge provision of Rs. 12 crores towards bad debts.

Sir, I think fifteen minutes will not be enough to explain another feature, i. e· the mismanagement and bungling in the Electricity Board.

We have obsolut stores to the tune of Rs. 10 crores. Who exactly is responsible for the purchase of this worthless stores, and for squandering public money like this? Stores worth rupees ten crores are lying as 'obsolute' in lying in our Store Room· Nobody seems to have bothered for this dead investment of ten crores Who invested these ten crores? Which Firm has been patronized by purchasing these useless thing? Or were these purchases intended to patronize somebody to allow him to make some exclusive benefits, out of these transactions? This is a very serious matter which demands an immediate investigation by a high power committee, to pin up the responsibility on persons, as to who indulged in this luxury of squandering the public money of ten crores for purchasing useless thing and dumping them in Stores.

In June Ramagundam (Thermal) Unit was commissioned. The Chief Minister commissioned it with a lot of fan-fare and publicity. But within a week of its commisioning it has gone out of order. We have spent a lot of money. This is said to have been built up with the assistance of U.S.A. who have done something to see that is does not produce electricity. I wonder whether these American Specialists are 'experts' (this being the case). After two three months it was said to be giving the rated capacity. The important thing is that it was commissioned in the presence of great men like Sri K. L. Rao and our Chief Minister and other Ministers. In less than seven days the whole thing went out of use· This is also a matter for 'expert committee' to investigate as to the construction and other things of this Unit. Otherwise, the fifteen crores we have spent, and the aid we have received and all else would become a colossal if not criminal waste.

Another interesting, thing Sir the 'overhead' to the Board, which most of Members in the course of debate pointed out. We have four Chief Engineers, of whom one is a Retired gentlemen. I must say, the Electricity Board is developing in to a 'Centre for Rejected and Retired Men'. If that is the case, make it a 'Charitable Institution', to provide employment to incapable and rejected and who are not able to secure jobs elsewhere.

There are four Chief Engineers:

One for 'Operation';

One for 'Gneration';

One for 'Projects'; and

One for 'Civil'.

Added to this, as if four Chief Engineers were not sufficient, we have a 'Technical Adviser' (Civil) also. I think we rather have only one important Adviser, i. e. an Adviser on Criminal Matters, and not Civil matters. Adviser (Civil) is the designation given to a person by name Sri R. Venkat Raman, who is incharge of this particular unit. This gentleman does not reside in Hyderabad City, but in Madras. He pays a visit once in a month or two and claims air-fare from the Electricity Board. He is treated as a VIP. He is paid rupees six hundred, in addition to what he draws as pension. Is it not a luxury.? Who is responsible for the employment of this person

Who is interested ? Is it our Chief Minister or Sri K. L Rao ? And who has been responsible to induct in service such gentlemen. I would request the Minister to answer this particular question. We have Civil Adviser, then a Technical Consultant, Sri Laxmipathi, who is a Retired Chief Engineer who was incharge of Ramagundam construction which has gone out of order, and then again he has been made the Technical Consultant, and paid Rs 600 in addition to pension.

There is one Sri A. Ramehander Rao, retired Superintending Engineer. He is Technical Expert. I am told that he is one of the best Engineers of the State, and perhaps this Ramchander Rao could have done the job much better, dispensing with the services of Specialists and Consultants.

All this does not stop there. We have another interesting instance of Electricity Board's deeds. As it is we have need for more thermal power in future, because hydro-electricity is not within our reach. There was that Vizag Power House valued at Rs. 42 lakhs 90 thousand. This was sold by the Electricity Board, by the previous Chairman for a pittance of only 15 lakhs. The persons who purchased this (The Paramount Industrial Stores) immediately sold away only the Boilers for 15 lakhs, and the rest of the machinery for howmuch, I do not know. It means the Electricity Board without any imagination or plan, guided by their own wisdom, sold away the Vizag Power House. This is a deliberate and criminal loss to the Board

Added to all this the Electricity Board has four Impala Cars which are supposed for the use by V.I.Ps. Who are those V.I.Ps. Big big creditors, who have loaned money to the Board-not small amount but lakhs, say those U. S. representatives and other gentlemen who came here In addition to these fou Impala cars they have 3,000 vehicles, and a workshop. But the Board is not interested in making use of this Workshop. The vehicles are got repaired outside. This also requires a thorough investigation.

This Electricity Board has a top-heavy administration. It is not likely to develop, so long as the present personnel and the present method of working continue. I, therefore, demand an 'expert committee' to go into the question of Ramagundam and also in the inefficiency, incompetence and nepotism in the Electricity Board, which is going on for the last so many years, so that this Board is brought on a sound footing and put on commercial lines.

Now, coming to the Government Press, which also is a glaring example of incompetence in a public undertaking. We have a huge printing capacity, but due to inefficient men manning the undertaking, they have not been able to adequately utilise the capacity and manpower that is available, and lot of work is got done outside.

For this Government Printing Press, a new Building has come up; three long years have passed, lot of money has been spent but the representations by the Workers' Union to shift from a dilapidated building to the new building have not been heeded. I demand that

immediate steps may be taken to shift the press to the new building without delay.

Mr. Ratna Sabhapathi has made an interesting point, more particularly, with regard to staff pattern in the Central Printing Press which is a public undertaking. The expenditure on all such institutions is shared in the ratio of 2:1. According to the 'Gentlemen Agreement' and according to admitted principles, the staff pattern should also conform to 2:1. I want to know whether this establishment is given the statue of a Directorate so that this principle could be made applicable. If that is not the case, the Minister should see that another Unit is developed either in Vijayawada or Rajamundry, so that the unemployed workmen in the Printing Industry on the Andhra side, also get a 'fair deal'.

Thank you.

Mr. Deputy Chairman:—Before I request the hon. Minister for Power to reply I would like to make a suggestion.

The list of Speakers brought by the whips are so unwieldy that the Chair is not able to oblige all the Speakers. I would, therefore, request the parties and the whips to prepare the lists of speakers well in advance, finalise them, adjust the time and to give them to me so that I may call the hon. Members and proceed accordingly.

Sri C. V. K. Rao:—If we speak less, the Press is not able to oblige us to get into the press columns.

శ్రీమతి బి. జయప్రద :—స్పీకర్ సర్, దాదాపు 16 మంది సభ్యులు మాట్లాడారు. వారంతా మాట్లాడింది చూస్తే-బదాగు సావితెంట్ ఫీచర్స్ ఎక్స్ప్రెస్ చేశారు. వారంతా-మన స్టేట్‌లో పవర్ జనరేషన్ చాలా తక్కువ ఉన్నదని, పవర్ డెవలప్‌మెంట్ చాలినంత లేదని, ఆల్ ఇండియా లెవెల్‌తో పోల్చిచూస్తే-ఆల్ ఇండియా 76 పర్సెంట్ ఉంటే-మనకు 54 పర్సెంట్‌కు వచ్చామని అన్నారు. మొత్తం ఇండియాతో కంపేర్ చేస్తే మనం తక్కువగా ఉన్నామనేది నా ఉద్దేశము. అయితే జరిగిపోయింది కాదు ముఖ్యం. ముందు మనం ఏమి చేయాలన్నది ముఖ్యమైన విషయము పవర్ జెనరేషన్ డెవలప్ చేయటానికి కొన్ని ప్రాజెక్టులు టేకప్ చేయటానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. సీలేరుగురించి అందరు చెప్పారు. అది త్వరగా చేయించాలని చెప్పారు. ప్లానింగ్ కమిషన్ ఎడిషనల్ 6 క్రోర్స్ రూపీస్...The Planning Commission has sanctioned additional Rs. 6 crores for Sileru Project. అందువల్ల మనకు ఉపయోగం జరుగుతుందని మీకు మనవి చేస్తున్నాను. When there is a massive development programme in power, increase in tariff is inevitable. ఫిల్ఫరేజ్ కన్నా ముందు లీకేజ్ గురించి మనవి చేస్తాను. లీకేజ్ గురించి చెప్పాలంటే-It is creating great concern to all of us. బట్టి మనకు లీకేజ్ ఎక్కువ అయింది. తంగ్త్రలైన్స్‌వల్ల, జనరేషన్ ప్లేసెస్ ఎక్కువ లేకపోవటంవల్ల లైన్స్ లాసెస్—Loss in high voltage 4. 5%; loss in distribution and power transmission 14. 1% ఫిల్ఫరేజ్ ఉంది. లేదని కాదు. లైన్స్‌లో లీకేజ్ ఎక్కువ ఉంది.

1970-71 లో 2,566 కేసెస్ పట్టుకొన్నారు. Pilferages are negligible. ఫిల్ఫరేజ్ లేదని చెప్పటంలేదు. ఫిల్ఫరేజ్ ఉంది. నాదగ్గరకు అన్ ట్రైసెన్డ్స్ మిల్ ఓనర్స్ అనాధరైజ్డుగా పవర్ యూజ్ చేస్తున్న విషయం చెప్పారు. A responsible citizen had come to me. I was very happy about it. మేమే చేయాలనే మాట మీరు అనవచ్చును. మీరు చేయాలి మేము చేయకూడదు. అని కాదు. I had asked the Board to investigate and see that necessary action is taken. సుబ్బారెడ్డిగారు యీ ఫిల్ఫరేజ్ విషయంలో మీతో మేము ఎక్కడికైనా వస్తాము అన్నారు. ఫిల్ఫరేజ్ ఉంటే తప్పనిసరిగా యాక్షన్ తీసుకొనటానికి ఎవరము వెనుకాడము. వెళ్లి ఎంక్వయిరీ చేయడానికి, ఎక్కడైనా ఫిల్ఫరేజ్ ఉంటే తప్పనిసరిగా దానిని అరికట్టటానికి అందరికి బాధ్యత ఉంది. అందుకు అందరూ బాధ్యత తీసుకోవాలని మీకందరికి సవినయంగా మనవిచేస్తున్నాను If such matters are brought to our notice by other responsible citizens I would be very happy. Action will be taken against the Officers concerned, but I am requesting you to co-operate with me. పరశు రామనాయుడుగారు బోర్డు ఎబాలిష్ చేయాలన్నారు. బోర్డు ఎబాలిష్ చేస్తే మనం ఏవిధంగా ఫంక్షన్ చేయాలో, వారు ఆల్టర్‌నేటివ్ అరేంజ్‌మెంట్ చెప్ప లేదు. నారాయణరెడ్డిగారు చెప్పినట్లు యీ బోర్డు ఎఫెక్టివ్ అండ్ The unanimous opininon expressed was about wastage and ineffective functioning of the Board. అని సూచన చేశారు. అది తప్పకుండా కన్‌సిడర్ చేస్తామని మనవి చేస్తున్నాను. టారిఫ్ పెంపుదల గురించి చెప్పారు. నైబరింగ్ స్టేట్సుతో కంపేర్ చేసి చెప్పారు. ఇతర స్టేట్సుతో కంపేర్ చేసి చూస్తే it is not possible, The cost of production varies from one State to another. మైసూరు తమిళనాడుతో పోలిస్తే mostly it is hydro power, in Mysore it is purely hydro power అక్కడ కాస్టు ఆఫ్ ప్రొడక్షన్ చాలా తక్కువ. మనకు కాస్టు ఆఫ్ ప్రొడక్షన్ ఎక్కువ. మినిమమ్ వేజెస్ ఇంప్లిమెంటేషన్‌లో వేజెస్ పెరగటంవల్ల కాస్టు పెరిగింది. అందువల్ల తప్పనిసరిగా టారిఫ్ పెంచవలసి వచ్చినది. పెద్దవారిని like Ferro Alloys, Ferro Chromes వదలి పెట్టి చిన్న రైతులమీద కక్ష తీసుకోవాలనే ఉద్దేశ్యంతో మాత్రం కాదు. తప్పని సరిఅయి టారిఫ్ పెంచవలసివచ్చింది. ఈ టారిఫ్ పెంపుదలవల్ల పవర్ ఇంటెన్‌సివ్ ఇండస్ట్రీస్ అన్నీ మనకు రాకుండా పోతున్నాయి అన్నారు. On the onehand if we give concessions to attract industries ఇంకా ఖర్చుకు మనకు పెరుగుతూ ఉంటాయి. ఎక్కడో ఒకచోట there must be a golden mean. వెంకటేశంగారు చెప్పినట్లు తప్పనిసరిగా మార్జినల్ ఫార్మర్స్‌కు కొంత కన్‌సెషను ఇచ్చే విషయం ఆలోచించవలసిఉంటుంది. ఇపుడు మినిమమ్ గారంటీ ఉంది. మినిమమ్ గారంటీ పెంచారు. తప్పనిసరిగా వారి ఎగ్రిమెంటు ఉన్నంతవరకు బోర్డుకు యూనిలేటరల్ పవర్ ఉంది. మార్జినల్ ఫార్మర్స్‌కు— కొంత లాండ్ రెవిన్యూ ఎగ్జంప్షన్ ఇచ్చినట్లు ఇది కూడ ఎగ్జంప్షను ఇవ్వటానికి తప్పకుండా ఆలోచిస్తాము.

శ్రీ వై. వెంకటరావు :—మార్జినల్ ఫార్మర్స్ అంటే ఎవరు?

Smt. B. Jayaprada :—I am just giving you an idea on the analogy that land revenue conce sion is being given.

Sri M. Narayana Reddy: – Last year Rs. 84 lakhs was remitted on this account. This year there is a greater need on account of drought and other conditions.

Sri A. Sriramulu :—After we have incurred Rs. 45 c'oles losses. What difference does it make if we incur Rs. 2 crores mo-e?

Sri B. Jayaprada :— If we increase our expenditure like th's we cannot concentrate on power generation. 45 కోట్ల లాసెస్‌కు ఇంకా 2 కోట్లు లాస్ అంటే— ఇంకా మనం జనరేషన్ మీద ఎట్లా కాన్‌సన్‌ట్రేట్ చేస్తాము? 69–70 పార్టియల్ పేపర్ యిచ్చారు. 1970–71 లో పోస్టుఫోన్‌మెంటు చేశారు. 71–72 లో కంప్లీటుగా వేస్ట్ చేశారు. సీలేరు అవి మానివేసి శ్రీశైలంలాంటి ప్రాజెక్టు ఏదో ఒక ప్రాజెక్టు తీసుకోవాలని కొంతమంది సభ్యులు సలహా యిచ్చారు. ఆర్థికంగా వీలుకాదు. శ్రీశైలం మల్టిపర్పస్ ప్రాజెక్టు. శ్రీశైలం లాంటిని బేస్‌లోడ్ ప్రాజెక్టు కాదు కాబట్టి కొన్ని శాక్రిఫైస్ చేసి కొన్ని తీసుకోవడం అనేది వీలుకాకనే అన్నీ కలిపి తీసుకోవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడింది. సోమశిల మొదలయినవన్నీ యిన్‌వేస్టిగేషను జరుగుతూనే ఉన్నాయి. కొంతమంది సభ్యులు సలహా యిచ్చారు. ఇన్‌వెస్టిగేషన్‌కు ఖర్చుపెట్టినా ఫరవాలేదు; స్టాఫ్‌ను రిట్రెంచ్ చేయకూడదని ఇన్‌వెస్టిగేషన్సు జరుగుతూనే ఉన్నాయి. ప్లానింగు కమిషన్ క్లియరెన్స్ రాకపోయినప్పటికి కూడ కొన్నిటికి బడ్జెటులో ప్రొవిజన్ ఏర్పాటు చేశారు. కొన్నిటికి ప్లానింగు కమిషను నుంచి క్లియరెన్స్ వచ్చినది వాటికి వీటికి అన్నిటికి కూడ యిన్‌వెస్టిగేషనుకు ప్రొవిజన్ చేయబడింది బడ్జెటులో. Provision for investigation is there. Work is being carried out. ఇన్‌వెస్టిగేషన్ వర్క్ మానివేసి అందుకోసం యింజనీర్సును రిట్రెంచ్ చేయడము జరగడం లేదని మనవి చేస్తున్నాను ఇన్‌వెస్టిగేషను వర్క్ జరుగుతూనే యున్నది.

It is not investigation that is very important. As all the hon. members have expr.ssed their concern, perhaps, we should concentrate on increasing generation of power only. So we are thring all our best to get more and more funds to concentrate on these power generation projects only అది కూడ ప్లానింగ్ కమిషన్ నుంచి క్లియరెన్సు వచ్చినది. దానిని కూడ వర్క్ బిగిన్ చేయబోతున్నారు. రాబోయే కొద్ది సంవత్సరాలలో ఈ వర్క్సు అన్నీ టేకప్ చేస్తే మన పొజిషను యింప్రూవ్ అవడానికి స్కోప్ ఉన్నది. మన ప్రాబ్లెమ్సు అన్నీ సాల్వ్ అవుతాయని నేను చెప్పడానికి సిద్ధంగా లేను.

This demand for power is an ever increasing one and perhaps with all the modern living, the necessity of the demand is also increasing. Perhaps, it will take a long time at this rate to come to a stage where we may say that we have reached the optimum level,

Perhaps, the neighbouring State of Tamil Nadu which is an advanced State is also facing shortage of power. Not that I am seeking an excuse. రిసోర్సెస్ అవైలబిలిటిని బట్టి తప్పనిసరిగా మాక్జిమమ్ అలాట్ చేయడానికి, వర్క్ చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. నారాయణరెడ్డిగారు ఫాక్ట్స్ అండ్ ఫిగర్స్ యిస్తూ చెప్పారు. 1/3rd of the allotment is for the power అని. అది కూడ చాలడం లేదు. 1/3 అలాట్ చేశారంటే ఎక్కువ అమౌంట్ యిచ్చినట్లే. But inspite of it we are unable to cope up with the demand. Perhaps, we have started with scrap and we have reached a stage—not that I am trying to congratulate ourselves; there is much to do and we are at it. ప్రింటింగ్ ప్రెస్ గురించి రత్నసభాపతిగారు చెప్పారు. అక్కడ ఉన్నటువంటి రేషియో చాల విచారకరమైన రేషియో. ఆ ప్రింటింగ్ ప్రెస్ 56 నుంచి అక్కడ ఉండడంవల్ల, అక్కడ ఉన్నటువంటి స్టాఫ్‌ను వేరే చోటికి పంపించడానికి వీలు లేనందువల్ల వారు అక్కడ ఉన్నారు. ఆ రేషియో అక్కడ యున్నది. రేపు వచ్చే ఎక్స్‌పాన్షన్‌లో ఈ రేషియో యింప్లిమెంట్ చేయవచ్చు. ఆ employees యొక్క గ్రీవెన్సెస్ అవన్నీ ఉన్నాయి. పేస్కేల్స్‌లో అనామలీస్ ఉన్నాయి. They have been expressing their grievances but I can assure them on the floor of the House that their grievances so far as pay scales are concerned, are being considered చాల యిన్‌వెస్ట్ చేసి క్రొత్త బిల్డింగ్స్ కట్టారు. ఇంకా కొంత కన్‌స్ట్రక్షన్ జరగాలి. ఆ మెషినరి అంతా కంప్లీట్‌గా క్రొత్త బిల్డింగ్‌లోకి షిఫ్టు చేయాలంటే యింకా క్రొత్త కన్‌స్ట్రక్షన్ జరగాలి. ఇవ్వాళ మన పరిస్థితి చూస్తే కన్‌స్ట్రక్షన్ కోసం ఏమి డబ్బు యివ్వడానికి సిద్ధంగా లేకపోవడంవల్ల ఆ కన్‌స్ట్రక్షన్ ఆగిపోయింది. అందువల్ల ప్రెస్‌ను అక్కడ షిఫ్టు చేయలేకపోయాము. అడిషనల్ మెషినరీకి డబ్బు అంటే లేదు అన్నారు. కనీసం రిప్లేస్‌మెంట్‌కు అయినా కావాలని అడగడం జరిగింది. రిప్లేస్‌మెంట్‌ను కన్‌సిడర్ చేస్తాము అన్నారు. రిప్లేస్‌మెంట్ ఆఫ్ ది మెషినరి చాల అవసరం అయింది. అది ఓల్డు మెషినరీ, ఎక్కువ వర్క్ ఉండడంవల్ల ప్రయివేట్ ప్రెసెస్‌కు వర్క్ యివ్వడం జరుగుతున్నది. చాల ఓవర్ టైమ్ వర్క్ చేస్తూ ఉన్నారు. Even the machinery is being over-worked. కొస లేక గాని ఎవరినో ఫేవర్ చేయడం కోసం లేక ప్రాపర్ వర్కింగ్ లేకపోయి ప్రయివేట్ ప్రెసెస్‌కు యివ్వడం లేదు. ఫెర్రో మాంగనీస్, ఫెర్రా క్రోమ్. ఎరియర్స్ సంగతి చెప్పారు. arrears is another item which has attracted the attention of one and all the hon. members. ఎరియర్స్ ఉండనే ఉన్నాయి. మనం రోజూ చూస్తేనే ఉంటాము. చిన్న చిన్న వాటికి డొమెస్టిక్ కన్‌సంప్షన్‌కు ఫస్ట్ డిస్కనెక్టు చేశారని. But this entirely stands on a different footing. పవర్ యిన్‌టెన్‌సివ్ యిండస్ట్రి. వారిని పని చేయించితే తప్ప మన ఎరియర్స్ రావు. To make them to give workers employment and to realise our arrears తప్పనిసరి అయిక నెక్షన్ యిచ్చారు. వాలుగు లతులు పే చేశారు. Perhaps the first nstalment is due. పే చేశారో లేదో we have to check up.

ఫస్ట్ యిన్‌స్టాల్‌మెంటుకూడ జులై ఎండ్ లోపల పే చేస్తామని అన్నారు. 2 1/2 + యూజువల్ చార్జెస్. పెద్దవారికి ప్రత్యేకమైన వసతులు ఏర్పరచి చిన్న వారిని హరాస్ చేయాలనే సిద్ధాంతంతో మాత్రం కాదు. వారు చెప్పిన డిప్ ఫ్యాక్ట్ యున్నది. 52 లతులు యింకా ఏదో చెప్పారు. నేను చెప్పకముందే శ్రీరాములు గారే చెప్పారు. The matter is pending before the Court. అంటాను అని అది వాస్తవమే. వారికి తెలిసినవిషయమే. I do not want to go into details. రామగుండం సంగతి. నిజమే కొన్ని కోట్ల రూపాయలు ఖర్చుపెట్టి రామగుండం ప్లాంటు నిర్మించాము. కొంత పని అయింది అనుకోండి. ఫార్మల్ యినాగ్రేషన్ జూన్‌లో జరిగింది. జరిగిన వారం రోజులలో బ్రేక్ డౌన్ వచ్చినది. break down relates to dust collector and not to the entire plant. ఆ డస్ట్ కలెక్టరు మూలాన మనకు చాల నష్టం వస్తున్నమాట నిజమే గాని ఆ రోజున మనవి చేశాను. 5 వారములు పడుతుంది రిపేర్ చేయడానికి. వోల్టాస్ పీపుల్ గాని, యింజనీర్స్‌గాని అందరు అక్కడ ఉన్నారు. They are attending to the repair work. ఎంక్వయిరి ఆఫీసర్‌ను వేయడానికి ఆర్డర్స్ యిష్యు చేశాము. ఎంక్వయిరికి ఆఫీసర్‌ను వేశారు. ఇన్‌వెస్టిగేట్ చేశారు. ఇన్‌వెస్టిగేట్ చేయడం కన్న రిపేర్ వర్క్ చేసి యిమిడియేట్‌గా మన నీడ్స్ కాటర్ అవాలనేది ముఖ్యం కాబట్టి Repair work is being attended to పవర్ కట్ కాదు. పవర్ ఫెయిల్యూర్ గురించి చెప్పారు. పవర్ ఫెయిల్యూర్ లాంగ్ ట్రాన్స్‌మిషన్ లైన్స్ బట్టి జరుగుతూ ఉంటుంది. సభ్యులు తెలవిచ్చినట్లు, 132 కె. వి. లయిన్స్ యివన్నీ కన్‌స్ట్రక్ట్ చేసుకొని ఈ ట్రాన్స్‌మిషన్ లయిన్స్ అన్ని రినోవేట్ చేస్తే యివన్నీ వుండకపోవచ్చు కాని మనకు పవర్ జనరేషన్‌కే డబ్బు కావాలని బాధ పడుతూ వీటికి కొంత డబ్బు యిన్‌వెస్టు చేయలేని పరిస్థితిలో ఉన్నాము. అయినా యిన్‌వెస్ట్ చేస్తూనే ఉన్నాము అనుకోండి. కొంతకాలం పట్టవచ్చునని మనవి చేస్తున్నాను. శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు యివన్నీ కూడ చాల స్లోగా జరుగుతున్నవని కట్ మోషన్స్‌లో కూడ చెప్పారు. ఒక ప్రక్కన ప్రాజెక్ట్స్ అన్నీ చాల స్లోగా జరుగుతున్నాయని బాధపడుతూ వాటికి యిచ్చే అలాట్‌మెంటు కట్ చేయాలని చెప్పడం ధర్మం కాదేమోనని నా అభిప్రాయం. నిరసన అన్నారు అనుకోండి, నిరసన గాని ఏమైనా గాని, మనకు లేదు, మనకు రావడం లేదని ఒక ప్రక్కన బాధ పడుతూ, టు రెడ్యూస్ ది అలాట్‌మెంట్ బై 100 అని నిరసన తెలుపుతున్నామంటే అందులో న్యాయం లేదేమోనని నా భావం. వేస్టేజెస్ యివన్నీ They will be looked into. It is a commercial undertaking and economic and efficient working of it is very necessary. నారాయణరెడ్డిగారు యితర సభ్యులుకూడ తెలవిచ్చారు. That will be considered and attended to. With these few words, I request the House to pass the Demands.

శ్రీ పి. సన్యాసిరావు (విశాఖపట్నం 2) :—అధ్యక్షా, డబ్బు కట్టినా ఫ్యూజెస్ తీసుకుపోతున్నారు. అలా తీసికెళ్ళకుండా చూస్తామని మంత్రిగారిని చెప్పమనండి.

శ్రీమతి బి. జయప్రద :—డబ్బు కడితే ఎందుకు తీసుకు వెళతారండీ.

శ్రీ పి. సన్యాసిరావు :—వారికి తెలియదు. ఇటువంటివి వేల కేసులు ఉన్నాయి.

మిస్టర్ డెప్యూటి స్పీకర్ :—ఆ ఇన్ ఫర్ మేషను వారికి పాసాన్ చేయండి. దానిపై తగిన చర్య తీసుకుంటారు.

DEMAND No. V–OTHER TAXES AND DUTIES ADMINISTRATION Rs. 8,81,000.

Mr. Speaker :– The question is :

To reduce the allotment of Rs. 8,81,000 for other Taxes and Duties Administration by Rs. 100

నాటక ప్రదర్శనములపై వినోదపు పన్నును రద్దుచేయనందులకు—

The Cut motion was negatived.

Mr. Speaker :– The question is :

To reduce the allotment of Rs. 8,81,000 for other Taxes and Duties Administration by Rs. 100

అధికారులకు పంపుకునే అర్జీలపై నాన్ జుడీషియల్ స్టాంప్స్ అంటించాలనే నిబంధనను తొలగించనందులకు—

The Cut motion was declared negatived.

A division was demanded and the House divided thus

Ayes 15; Noes 49 ; Neutrals Nil.

The Cut motion was negatived.

Mr. Speaker :—The question is :

To reduce the allotment of Rs. 8,81,000 for other Taxes and Duties Administration by Rs. 100

ఎమ్యూజ్ మెంట్ పార్కుల పేరుతో నడుపబడుచున్న వాటిలో జూదం, అర్ధనగ్న నృత్యములు జరుగుచున్నప్పటికి ప్రభుత్వం వారిని ప్రోత్సహించుచున్నందులకు—

To reduce the allotment of Rs. 8,81,000 for other Taxes and Duties Administration by Rs. 100

రేసు క్లబ్స్ రద్దుచేయనందులకు—

The cut motions were negatived.

DEMAND No. XXII-ELECTRICITY-Rs. 7,89,63,900.

Mr. Speaker :—The question is :

To reduce the allotment of Rs. 7,89,63,900 for Electricity by Rs. 100

బొగ్గు ఆధారంగా విద్యుదుత్పాదక కేంద్రాలను రాష్ట్ర అవసరాలు తీర్చేవిధంగా నిర్మాణం చేయనందుకు—

The cut motion was declared negatived.

A division was demanded and the House divided thus:

Ayes 15 ; Noes 49 ; Neutrals Nil.

The Cut motion was negatived.

Mr. Speaker :—The question is :

To reduce the allotment of Rs. 7,80,63,900 for Electricity by Rs. 100

విద్యుచ్ఛక్తి శాఖలో జరుగుచున్న అవినీతి రెడ్ టేపిజంను అదుపులో పెట్టుటలో విఫలమైన ప్రభుత్వ చర్యకు నిరసనగా—

To reduce the allotment of Rs. 7,80,63,900 for Electricity by Rs. 100

విశాఖపట్నం తాలూకా, అప్పికొండ అగ్గిరాజుపేట గ్రామమునకు కరెంటు శాంక్షనై 8 సంవత్సరములైనా ఇంతవరకు సప్లయి చేయనందున—

To reduce the allotment of Rs. 7,89,63,900 for Electricity by Rs. 100

విశాఖపట్నం తాలూకాలోనున్న గ్రామాల వ్యవసాయ అభివృద్ధికిగాను దిబ్బపాలెం, శాంతయ్యపాలెం, అక్కిరెడ్డిపాలెం, తుంగలాం గ్రామాలకు కరెంటు సప్లయి చేయకపోవటం విశాఖ తాలూకా విషయంలో చాలా నిర్లక్ష్యంగా చూస్తున్నందున—

The Cut motions were negatived.

Mr. Speaker :—The question is .

To reduce the allotment of Rs. 7,89,63,900 for Electricity by Rs. 100

To criticise Government for imposing cuts for prompt failures of Electricity for introducing cuts.

The Cut motion was declared negatived.

A division was demanded and the House divided thus.

Ayes . . 15 ; Noes . . 49 ; Neutrals . . Nil.

The Cut motion was negatived.

Mr. Speaker :—The question is :

To reduce the allotment of Rs. 7,89,63,900 for Electricity by Rs. 100

To criticise the failure of the Government policy in the matter of generation and distribution of electricity in the State.

The Cut motion was negatived.

DEMAND No. XXXIX-STATIONERY AND PRINTING Rs. 2,19,08,500.

Mr. Speaker :—The question is :

To reduce the allotment of Rs. 2,19,08,500 for Stationery and Printing by Rs. 100

To discuss the failure of the Department to cope with supply of forms to officers and the unsatisfactory working of the Government Press.

The Cut motion was negatived.

DEMAND No. L-CAPITAL OUTLAY ON ELECTRICITY SCHEMES Rs. 9,78,46,300.

Mr. Speaker :—The question is :

To reduce the allotment of Rs. 9,78,46,300 for Capital Outlay on Electricity schemes by Rs. 100

To criticise the delay in completion of power projects and defective manufacturing of the Electricity Board.

The Cut motions were negatived.

Mr. Deputy Speaker :—The question is :

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 8,81,000 under Demand No. V-Other Taxes and Duties-Administration".

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 7,89,63,900 under Demand No. XXXII-Electricity".

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 2,19,08,500 under Demand No. XXXIX-Stationery and Printing".

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 9,78,46,300 under Demand No. L-Capital Outlay on Electricity Schemes".

The motions were adopted.

Mr. Deputy Speaker :—The House now stands adjourned to 8-30 a. m. on Monday, the 24th July, 1972.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌లో విద్యుచ్ఛక్తి

1972–'73 బడ్జెటు అంచనా

సభాపతి మహాశయా!

"V. ఇతర పన్నుల, సుంకాల నిర్వహణ" క్రింద రూ. 8,81,000 లకు మించని మొత్తాన్ని, "XXXII విద్యుచ్ఛక్తి" అనే డిమాండు క్రింద రూ. 7,89,63,900 లకు మించని మొత్తాన్ని, "L. విద్యుచ్ఛక్తి పథకాలపై పెట్టుబడి వినియోగం" అనే డిమాండు క్రింద రూ 9,73,46,900 లకు మించని మొత్తాన్ని మంజూరు చేయవలసిందిగా సభవారిని కోరుతున్నాను. మొదటి డిమాండు విద్యుచ్ఛక్తి చీఫ్ ఇనస్పెక్టరు కార్యాలయానికి సంబంధించినది. రెండవ డిమాండు ప్రభుత్వ నియంత్రణలో గల విద్యుచ్ఛక్తి ఉత్పాదక పథకాల నిర్వహణ వ్యయానికి సంబంధించినట్టిది. మూడవ డిమాండు ప్రభుత్వం అమలు పరుస్తున్న విద్యుచ్ఛక్తి ప్రాజెక్టుల నిర్మాణ వ్యయానికి సంబంధించినట్టిది.

2. ఈ విద్యుచ్ఛక్తి రంగంలో సాధించిన అభివృద్ధినిగురించి, చేపట్టదలచిన కార్యక్రమాన్ని గురించి ఈ సందర్భంలో తెలియజేస్తాను.

3. మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళిక ఆరంభం నాటికి తలసరి వాడకం 2.5 యూనిట్లు. ఇది నాల్గవ ప్రణాళిక ప్రారంభం నాటికి 44 యూనిట్లకూ, ఇప్పటికి 50.4 యూనిట్లకూ పెరిగింది. ఈ పెరుగుదల గణనీయమైనదే అయినప్పటికీ దేశం సగటు వాడకం కంటే ఇది తక్కువే. నాల్గవ ప్రణాళిక ప్రారంభంలో దేశం మొత్తం మీద వున్న సగటు వాడుక 76 యూనిట్లు. ఈ వ్యత్యాసాన్ని తగ్గించడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఆత్రుతతో వున్నది.

4. దురదృష్టవశాత్తు ఈ సంవత్సరంలో అనావృష్టి పరిస్థితులవల్ల హైడల్ రిజర్వాయర్‌లలో నీటి కొరత కారణంగా 1972 మార్చి అంతానికి విద్యుచ్ఛక్తి కోతను విధించవలసి వచ్చింది. వర్షాలు ప్రారంభమవడంతో రెండు దశలలో విద్యుచ్ఛక్తిపై నిర్బంధాలు తొలగించబడ్డాయని, ప్రస్తుతం ఎటువంటి నిర్బంధం లేదని తెలియజేయడానికి నేను సంతోషిస్తున్నాను. అయినప్పటికి రాష్ట్రంలో విద్యుచ్ఛక్తికొరత కారణంగా హైడలు, థర్మలు రెండింటిలోను ఉత్పాదక శక్తిని త్వరితంగా పెంచవలసిన అవసరం ఏర్పడింది. విద్యుచ్ఛక్తికి గిరాకీ క్రమంగా పెరుగుతున్నది. పెరుగుతున్న గిరాకీ అనుగుణంగా విద్యుత్ ఉత్పాదక ప్లాంటులను వాడుకలోనికి తేవడం అవసరం. విద్యుచ్ఛక్తి ప్రధానమైన అవసరవస్తువయింది. దీనిపైన పరిశ్రమల అభివృద్ధి మాత్రమేకాక నీటి పారుదల అభివృద్ధికూడ ఆధారపడి వున్నది. అందుమూలంగా ఏ ప్రణాళికలోనైనా విద్యుచ్ఛక్తికి ప్రాధాన్యత ఇవ్వవలసి ఉంటుంది.

5. నాల్గవ ప్రణాళికాంతానికి 884 మెగావాట్ల గరిష్ఠ గిరాకీ ఉండగలదని అంచనా వేయబడింది. దీనిని తట్టుకోవడానికి స్థాపిత శక్తి 1,096 మెగావాట్లు ఉండాలి. కొత్తగూడెం స్టేషను 1,000 మెగావాట్లకు అభివృద్ధి చేయడానికి సమగ్ర కార్యక్రమం తయారు చేయబడిందని, అందులో మొదటి రెండు దశలు

240 మెగావాట్ల స్థాపిత శక్తితో 1966-68 నాటికి పూర్తి చేయబడినాయని గౌరవనీయ సభ్యులకు విదితమే. దరిమిలా అదనంగా 220 మెగావాట్లు చేర్చే కార్యక్రమం చేపట్టబడింది. మూడవ దశలో 110 మెగావాట్ల మొదటి యూనిటు సుమారు 1973 మార్చి నాటికి విద్యుచ్ఛక్తిని ఉత్పత్తి చేయగలదని ఆశించబడుతున్నది. ఆ తరువాత 2వ యూనిట్ చేర్చబడుతుంది. దిగువ సీలేరుపై పని బాగా సాగుతున్నది. 1971 మార్చి నాటికి ఇక్కడ 100 మెగావాట్ల మొదటి యూనిట్ ద్వారా ఉత్పత్తి ప్రారంభించడానికి చర్య తీసుకోబడుతున్నది. పనినుండి తొలగించే వాటిని లెక్కలోనికి తీసుకున్న మీదట 4వ పంచవర్ష ప్రణాళిక అంతానికి స్థాపిత శక్తి 859 మెగావాట్లు ఉంటుంది. 884 మెగావాట్ల అంచనా వేసిన గరిష్ఠ గిరాకీని పట్టుకోడానికి ఈ స్థాపిత శక్తి చాలనందు మూలంగా నాల్గవ ప్రణాళికాంతానికి విద్యుచ్ఛక్తి కొరత ఉండగలదు. విద్యుచ్ఛక్తి గిరాకీ పెరుగుదల విద్యుత్ ఉత్పాదక శక్తి పెరుగుదలను మించి ఉండవచ్చు గనుక ఆ తరువాతకూడ కొరత కొనసాగవచ్చును.

6. రాష్ట్రంలో ప్రస్తుత స్థాపిత శక్తి 667.9 మెగావాట్లు. ఇందులో 267. 9 మెగావాట్లు జలవిద్యుచ్ఛక్తి, 380 మెగావాట్లు థర్మల్ విద్యుచ్ఛక్తి. 20 మెగావాట్లు గ్యాస్‌టర్బో విద్యుచ్ఛక్తి. వాటి వివరాలు ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నాయి :

జలవిద్యుచ్ఛక్తి :

			మెగావాట్లు
1.	మాచ్‌ఖండ్ జల విద్యుత్ కేంద్రం (ఆంధ్ర వాటా)	...	80.3
2.	తుంగభద్ర డామ్, హంపీ కేంద్రాలు (ఆంధ్ర వాటా)	...	57.6
3.	ఎగువ సీలేరు జల విద్యుత్ కేంద్రం	...	120.0
4.	నిజాంసాగర్ పవర్ హౌస్	...	10.0
	మొత్తం	...	267.9

థర్మల్ విద్యుచ్ఛక్తి :

			మెగావాట్లు
1.	నెల్లూరు థర్మల్ స్టేషను	...	30.0
2.	రామగుండం థర్మల్ స్టేషను (ఎ)	...	37.5
3.	రామగుండం థర్మల్ స్టేషను (బి)	...	62.5
4.	కొత్తగూడెం థర్మల్ స్టేషను	...	240.0
5.	హుస్సేనుసాగరు (ఎ), (బి) స్టేషన్లు	...	10.0
	మొత్తం	...	380.0

గ్యాస్ టర్బో విద్యుచ్ఛక్తి :

మెగావాట్లు

ఎర్రగడ్డ వద్ద గల గ్యాస్ టర్బో సెట్లు ... 20.0

హుస్సేన్‌సాగరు థర్మల్ స్టేషనులోని 20 మెగావాట్లు గ్యాస్ టర్బో సెట్లు, 10 మెగావాట్లకు తగ్గించిన శక్తిని అవసరం వచ్చినప్పుడు ఉపయోగించే నిమిత్తం ఉంచడం జరిగింది. అందుచేత ఇప్పుడున్న శక్తి 688 మెగావాట్లు. 1972 మార్చిలో చేరుకున్న గరిష్ఠ గిరాకి 640 మెగావాట్లుంది. కాబట్టి ఉత్పాదక శక్తిలో రిజర్వు ఇంకేమీ ఉండబోదు.

7. జల విద్యుచ్ఛక్తి కేంద్రం స్థాపనకు 4 నుండి 5 సంవత్సరాలు తీసుకుంటుంది. ప్రాజెక్టు మంజూరైన తేదీనుండి థర్మల్ విద్యుచ్ఛక్తి కేంద్రానికి 5 నుండి 6 సంవత్సరాలు తీసుకుంటుంది. దర్యాప్తుకు, వివరణాత్మకమైన అంచనాల తయారీకి, భారత ప్రభుత్వంతో సంప్రదించిన మీదట పథకాలు మంజూరు చేయటానికి సుమారు 2 సంవత్సరాలు అవసరం. అందుచేత ఇతర రంగాలకంటే విద్యుచ్ఛక్తి రంగంతో దీర్ఘకాలిక ప్రణాళిక చాల ఆవశ్యకం. గిరాకీని సంతృప్తికరంగా తట్టుకునేందుకుగాను పరిశ్రమల రేటుకంటే విద్యుచ్ఛక్తి రంగం రెండింతలు అధికంగా విస్తరింపచేయాలని అంచనా వేయబడింది. గత సంవత్సరాలలో గిరాకీ పెరుగుదల రేటును తెలుసుకొని దానినిబట్టి లెక్క వేయడం మరొక మార్గం. ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో గిరాకీ పెరుగుదలరేటు 15 శాతం వుంటున్నది. దీనిని తట్టుకోవడానికిగాను ప్రతి 5 సంవత్సరాలకు విద్యుచ్ఛక్తి రంగం రెండింతలు పెరుగవలసివున్నది. ఈ ప్రాతిపదికపై ఐదవ ప్రణాళికలో అవసరమైన పెట్టుబడి రూ. 380 కోట్లు ఉంటుంది. ప్రభుత్వం ఉద్దేశించిన సత్వర పారిశ్రామికీకరణ దృష్ట్యా ఈ పెట్టుబడి కనీస కార్యక్రమమౌతుంది. రాయలసీమకు ఒకప్రణాళిక తయారు చేయబడింది. తెలంగాణా ప్రాంతానికి దీర్ఘకాలిక ప్రణాళిక తయారవుతున్నది. దీర్ఘకాలిక అవసరాలదృష్ట్యా 1978-1979 నాటికి 2,520 మెగావాట్లు స్థాపితశక్తి అవసరమౌతుంది. కొత్తగూడెం వద్ద 110 మెగావాట్లతో రెండు యూనిట్లు ఏర్పాటవుతున్నాయని, దిగువ సీలేరువద 100 మెగావాట్లతో రెండు యూనిట్లు పనిచేయడం ప్రారంభించనున్నాయని ఇంతకు ముందు చెప్పివున్నాను. ఉత్పత్తికి, గిరాకీకి మధ్య వుండే వ్యత్యాసాన్ని ఈ క్రింది విధంగా తొలగించాలో సంకల్పించబడింది :

థర్మల్ విద్యుచ్ఛక్తి :

మెగావాట్లు

1. కొత్తగూడెం థర్మల్ కేంద్రం, నాలుగవదశ. (ఒక్కొక్కటి 110 మెగావాట్లతో 2 యూనిట్లు) ... 220.0

2. విజయవాడ థర్మల్ పథకం 1 వ దశ (ఒక్కొక్కటి 200 మెగావాట్లతో 2 (యూనిట్లు) ... 400.0

జల విద్యుచ్ఛక్తి :

1. శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు (ఒక యూనిట్) ... 110.0
2. నాగార్జునసాగరు పంపు స్టోరేజి జలవిద్యుత్ పథకం (2×50 మెగావాట్లు) ... 100.0
3. ఎగువసీలేరు జలవిద్యుత్ పథకం 3 వ యూనిట్ ... 60.0
4. దిగువసీలేరు జలవిద్యుత్ పథకం 2 వ దశ ... 60.0
5. బలిమెలలో ఆంధ్రప్రదేశ్ పవర్ హౌస్ ... 60.0

8. వీటికితోడు, శ్రీశైలం రిజర్వాయరుపై మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాలోని కొల్లాపూర్ సమీపంలోగల సోమశిలవద్ద అణువిద్యుత్ కేంద్రం ఒకటి నెలకొల్పడం అవసరమనీ, కేంద్రానికి చెందిన విద్యుచ్ఛక్తి ఉత్పత్తి కేంద్రాల నుంచి అంటే తమిళనాడులోని నైవేలీ విద్యుత్ కేంద్ర, కల్పకం అణువిద్యుత్ కేంద్రం నుంచి వాటా ఇవ్వాలని మనప్రభుత్వం ఇదివరకే కేంద్రానికి తెలియచెప్పింది. తమిళనాడులోని కల్పకం అణువిద్యుత్ కేంద్రంలోని 200 మెగావాట్ల 2 వ యూనిట్ యొక్క ఉత్పత్తిలో ఆంధ్రప్రదేశ్, కేరళ, మైసూరురాష్ట్రాలకు 50 శాతం పంపిణీచేయడానికి భారత ప్రభుత్వం ఇటీవల నిర్ణయంగైకొన్నది. మన రాష్ట్రానికి సంబంధించి ఆశించినగిరాకీని, రాష్ట్ర స్వంతవనర్ల ద్వారా లభించే విద్యుచ్ఛక్తిని తెలియజేస్తూ ప్రతిపాదనలు పంపవలసిందిగా కేంద్రం మన ప్రభుత్వాన్ని కోరింది. కల్పకం అణు విద్యుత్ కేంద్రం నుంచి మన రాష్ట్రం 100 మెగావాట్ల విద్యుచ్ఛక్తిని వినియోగించుకోగలదని భారత ప్రభుత్వానికి తెలియచేయడం జరిగింది. నైవేలి విద్యుత్ కేంద్రం విద్యుత్తులో వాటా పొందే విషయం ఇంకా పరిశీలనలో ఉన్నట్లు కేంద్రప్రభుత్వం ఇటీవలే రాష్ట్రప్రభుత్వానికి తెలియజేసింది. అణువిద్యుత్ శాఖకు చెందిన స్థల నిర్ణయ సంఘం అధ్యక్షుడు రాష్ట్రంలోని సోమశిల ప్రదేశాన్ని పరిశీలన చేశారు. ఈ విషయంలో ఇదివరకే తీసుకున్న వివిధ చర్యల దృష్ట్యా రానున్న సంవత్సరంలో ఎలాంటి ఆందోళన చెందనవసరం లేకుండా అనుకున్న విద్యుచ్ఛక్తి లోటును విద్యుచక్తి బోర్డు తీర్చగలదని ఇంకా నాకు నమ్మకం వున్నది.

9. రాయలసీమ అభివృద్ధిపథకాలకు కేటాయించిన రూ. 205.40 లక్షలతో సహా 1971-72 వార్షిక ప్రణాళిక విద్యుచ్ఛక్తి బోర్డుకు రూ. 3,591.72 లక్షలు. దీనికితోడు తెలంగాణా ప్రత్యేక అభివృద్ధి పథకాల క్రింద ప్రభుత్వము గ్రామీణ విద్యుద్దీకరణకోసం రూ. 300 లక్షలు సమకూర్చుంది. 1972-73 వార్షిక ప్రణాళికలో విద్యుచ్ఛక్తి రంగానికి మొత్తం మీద రూ. 3,749 లక్షలు కేటాయించబడింది. రాయలసీమ అభివృద్ధి కార్యక్రమానికి చెందిన రూ. 300 లక్షలు కూడ ఇందులో చేరివున్నవి. దీనికితోడు తెలంగాణా ప్రత్యేక అభివృద్ధి కార్యక్రమము కోసం వేరే రూ. 300 లక్షలు కేటాయించబడింది. ఈ మొత్తము రూ. 3,749 లక్షలలోను, రూ. 583 లక్షలు ప్రభుత్వపథకాలమీద, మిగతా రూ.3,166 లక్షలు బోర్డు పథకాల మీద వెచ్చించబడుతుంది.

10. విద్యుచ్ఛక్తి ప్రాజెక్టులకు సంబంధించి సాధించినప్రగతి, 1972-73లో చేసిన కేటాయింపుల గురించి సంక్షిప్తంగా ఈ క్రింద తెలుపబడింది.

విద్యుత్ ఉత్పత్తి

(ఎ) ప్రభుత్వ పథకం :

(1) బలిమెలడాము (సంయుక్త పథకము):— ఆంధ్రప్రదేశ్, ఒరిస్సా రాష్ట్రాలు బలిమెల డాము పథకాన్ని సంయుక్తంగా నిర్మిస్తున్నాయి. బలిమెల డాము వద్ద రిజర్వాయరులోకి వచ్చిన మొత్తం నీటిలో సగభాగం ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు లభిస్తుంది. ఆ తరువాత బలిమెలడాము దిగువ సీలేరు, దాని ఉపనదులలోను ప్రవహించే నీరు మొత్తం కేవలం ఆంధ్రప్రదేశ్‌కే లభిస్తుంది. బలిమెల డాముకు అయ్యే ఖర్చులో ఆంధ్రప్రదేశ్ వాటా రూ. 12 కోట్లకు మించడానికి వీలులేదు. ఇంతవరకు రూ. 10.33 కోట్లు చెల్లించబడింది. ప్రాజెక్టుపనులు బలిమెల జాయింటు కంట్రోలు బోర్డు నియంత్రణ క్రింద జరుగుతున్నాయి. ఖర్చులో ఆంధ్రప్రదేశ్ వాటా క్రింద 1972-73 బడ్జెటు అంచనాలో రూ. 125 లక్షలు కేటాయించబడింది. డాము ఎడమగట్టు 451 ఆర్. ఎల్. కు, నదిగాప్ 423 అడుగుల ఎత్తుగా, కుడివైపు 421 అడుగుల ఎత్తుకు నిర్మాణం పూర్తయింది. ఇందువల్ల ఈ సంవత్సరం సీజనులో నీరు నిల్వవుంచడానికి వీలుకలుగుతుంది.

(2) బలిమెలలో ఆంధ్రప్రదేశ్ పవర్ హౌస్:— బలిమెలడాము ప్రాజెక్టు వద్ద ఆంధ్రప్రదేశ్ పవరు హౌస్‌కు సంబంధించిన ప్రాజెక్టు తొలి నివేదిక ప్రకారము 30% లోడులో 60 మెగావాట్ల విద్యుత్తు ఉత్పత్తి కాగలదని ఆశించబడుతున్నది. ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ వాటా క్రింద బలిమెల రిజర్వాయరు నుండి 2,100 క్యూసెక్కుల నీటిని పంపడం ద్వారా పై విద్యుత్తు ఉత్పత్తి చేయబడుతుంది. దీని మొత్తం ఖర్చు అంచనా రూ 850 లక్షలు. బలిమెలలో ఆంధ్రప్రదేశ్ పవరు హౌసుకు సంబంధించి ప్రధానమైన బలిమెల సంయుక్త ప్రాజెక్టుతో పాటు నీరు పెట్టే నిర్మాణం మళ్ళింపు సొరంగంతోసహా పవరు సొరంగం వంటి సివిలు పనులు చేపట్టబడ్డాయి. మొత్తం పథకం ఎప్పటికి పూర్తి అవుతుందో పరిశీలించిన మీదట పవరు హౌసు, విద్యుత్ వర్కులకు సంబంధించిన ఇతర సివిలు పనులు చేపట్టబడతాయి. ఆంధ్రప్రదేశ్ పవరు హౌసు పనుల కోసం 1972-73 బడ్జెటు అంచనాలో రూ. 27 లక్షలు కేటాయించబడింది.

(3) శ్రీశైలం జలవిద్యుత్ పథకం:— ఈ పథకం శ్రీశైలం వద్ద మొదటి దశలో 4 × 110 మెగావాట్ల యూనిట్లను నిర్మించటానికి ఉద్దేశిస్తున్నది. ప్రాజెక్టు ఖర్చుకు సంబంధించిన తొలి అంచనా రూ. 45.75 కోట్లు. ఈ అంచనా సవరించబడుతున్నది. ఇప్పటి సూచనల ప్రకారం దాని వ్యయం రూ. 103 కోట్ల వరకు పెరగవచ్చును.

... ప్రక్కలందు పునాది వేయడం, మళ్ళింపు కాలువ పని, మళ్ళింపు సొరంగం రెండు కాఫర్ డాముల నిర్మాణము 7 నుండి 10 వ బ్లాకు వరకు డాము నుండి పునాదులు త్రవ్వడం వంటి పనులన్ని పూర్తయ్యాయి. డాములో రాతికట్టు/కాంక్రీటు నిర్మాణము చేపట్టబడింది. 1972 మార్చి చివరి వరకు 64.40 లక్షల ఘనపుటడుగుల రాతికట్టు/కాంక్రీటు పనిచేయబడింది. డాము జలదారి భాగం వద్ద సరాసరి ఎత్తు + 550.00 వరకు పెంచబడింది.

1971-72 లో 1972 మార్చి చివరి వరకు 30,015 యూనిట్ల రాతికట్టు కాంక్రీటు పని జరిగింది.

ప్రధానమైన డాము పనికి అవసరంగా వవరు సొరంగం పనికొనసాగుతున్నది. అప్రోచ్ కట్ త్రవ్వకం, సొరంగం పని 1971-72 కొనసాగింది. డాముకు దిగువ భాగంలో అన్ని అంశాలకు సంబంధించి వంతెన నిర్మాణం పూర్తయింది. ఈ వంతెనకు 1-5-1972 తేదీన ఆంధ్రప్రదేశ ముఖ్యమంత్రి ప్రారంభోత్సవం చేశారు. దానిమీద రాకపోకలు కూడ సాగుతున్నాయి.

విద్యుత్ పరికరాల విషయంలో నాలుగు విద్యుత్ ఉత్పాదన యూనిట్ల కోసం భారత హెవీ ఎలక్ట్రికల్స్ వారికి ఆర్డర్లు యివ్వడం జరిగింది.

సివిలు, ఎలక్ట్రికలు సరంజామా పనులకయ్యే ఖర్చు కోసం 1971-72 బడ్జెటులో రూ. 420 లక్షలు కేటాయించగా 1972 మార్చిచివరకు ఆ మొత్తమంతా ఖర్చు చేయబడింది. 1972 మార్చి చివరకు సివిలు పనుల మీద ఇంతవరకయిన ఖర్చు రూ. 3,328,97 లక్షలు.

సివిలు పనులు, విద్యుత్తు పరికరాలు ఈ రెంటి కోసము 1972-73 లో రూ. 420 లక్షలు కేటాయించబడింది.

(4) క్రొత్తప్రాజెక్టులగురించి పరిశీలన :—విద్యుచ్ఛక్తి ఉత్పాదనకు జల విద్యుత్తు ఉత్పాదనకు బాగా అనువైన, దిట్టుబాటయిన ప్రదేశాలను ఎంపిక చేయడంకోసం జల విద్యుత్తుకు అనుకూలంగా వున్న పెక్కు ప్రదేశాలను పరిశీలన చేయడం జరిగింది. పరిశీలన పూర్తయింది. కొన్ని పథకాల విషయములో ప్రాజెక్టు నివేదికలు ఇదివరకే తయారు చేయబడ్డాయి. 1972-73 లో సింగూరు జల విద్యుత్ పథకానికి సంబంధించిన పరిశీలన పనులను ప్రారంభించడానికి, ప్రాణహిత, కె. సి. కెనాలు, సింగారెడ్డి, పులిచింతల, ఎగువ కృష్ణ జల విద్యుత్ పథకాలకు సంబంధించిన మిగతా పరిశీలన పని పూర్తిచేయడానికి సంకల్పించబడింది. పరిశీలన పనులకోసం 1972-73 బడ్జెటు అంచనాలో రూ. 13 లక్షలు కేటాయించ బడింది.

విద్యుత్ ఉత్పత్తి

బి. రాష్ట్ర విద్యుచ్ఛక్తిబోర్డు పథకాలు :

(1) కొత్తగూడెం థర్మల్ పథకం, మొదటిదశ :—అంతర్జాతీయ అభివృద్ధి సంస్థ ఇచ్చే 2 కోట్ల డాలర్ల పరపతిక్రింద చేపట్టిన ఈ పథకం దాదాపు పూర్తయింది. 1966-67 నుండి ఒక్కొక్కటి 60 మెగావాట్లు గల రెండు యూనిట్లు పని చేస్తున్నాయి. సవరించిన అంచనా రూ. 2,896 లక్షలు కాగా 1970-71 చివరి నాటికి రూ. 2,792 లక్షలు ఖర్చయింది. [illegible] దాతువద్ద పనులు, ఈ పథకానికి సంబంధించిన ట్రాన్స్‌మిషన్ లైన్లు పూర్తి చేయడానికి 1971-72 సవరించిన అంచనాలో రూ. 33 లక్షలు; 1972-73 బడ్జెటు అంచనాలో రూ. 16 లక్షలు కేటాయించబడింది.

(2) రామగుండం థర్మల్ పథకం 'బి' స్టేషను (యు. ఎస్. ఎయిడ్) యూనిటు :—7.9 మిలియను డాలర్ల అమెరికా ఎయిడ్ రుణంనుండి ఆర్థికసహాయం పొందుతున్న ఈ పథకం రామగుండంవద్ద 62.5 మెగావాట్ల థర్మల్ యూనిటు స్థాపనకు సంకల్పిస్తున్నది. ఈ పథకం పనులు పూర్తి చేయడంకోసం సవరించిన అంచనా సుమారు రూ. 1510 లక్షలు ఉంటుంది. 1970-71 ఆఖరుకు రూ. 1243.36 లక్షలు ఖర్చయింది. 1971-72 సవరించిన అంచనాలో రూ. 130 లక్షలు, 1972-73 బడ్జెటు అంచనాలో రూ. 60 లక్షలు కేటాయించబడింది. ప్రారంభించడానికి ముందు చేయవలసిన పరీక్షలు పూర్తయ్యాయి. ఈ యూనిటు 1971 అక్టోబరు నెలలో 'ఎ' స్టేషనుతోను, గ్రిడ్డు సిస్టంతోను కలుపబడింది. ఈ యూనిటును వాణిజ్యపరంగా వినియోగంలోనికి తీసుకురావడం జరిగింది.

(3) కొత్తగూడెం థర్మల్ పథకం, రెండవదశ :—14 మిలియను డాలర్ల ఐ. బి. ఆర్. డి. రుణంక్రింద చేపట్టిన ఈ పథకం పూర్తయింది. ఒక్కొక్కటి 60 మెగావాట్లుగల రెండు యూనిట్లు పని చేయడం ప్రారంభించాయి. సవరించిన అంచనా రూ. 1333.33 లక్షలు కాగా 1970-71 చివరకు రూ. 1137.25 లక్షలు ఖర్చయింది. మిగతా చెల్లింపులు చేయడంకోసం 1971-72 సవరించిన అంచనాలో రూ. 57 లక్షలు, 1972-73 బడ్జెటు అంచనాలో రూ. 1 లక్ష కేటాయించబడింది.

(4) కొత్తగూడెం థర్మల్ పథకం, మూడవ దశ :—మొదటిదశ, రెండవ దశ కొనసాగింపుగా కొత్తగూడెంవద్ద ఒక్కొక్కటి 110 మెగావాట్ల శక్తి గల రెండు సెట్ల స్థాపనకు ఈ పథకం సంకల్పిస్తున్నది. పథకపు అంచనా వ్యయం రూ. 4330 లక్షలు. భారత హెవీ ఎలక్ట్రికల్స్ లిమిటెడ్ వారి రామచంద్రాపురం ఫ్యాక్టరీనుండి టర్బైన్లు, తిరుచి ఫ్యాక్టరీనుండి బాయిలర్లు సరఫరా అవుతున్నాయి టర్బయిను హౌస్ నిర్మాణపు ఉక్కుపనులు, కూలింగు టవర్లు మున్నగువాటికి సంబంధించి వివిధ సివిలు పనులు ఒడుపుగా సాగుతున్నాయి. 1972-73 లో ప్రాజెక్టు పనులు సంబంధించిన నిర్మాణ తుది దశలోకి వస్తుంది. 110 మెగావాట్ల మొదటి యూనిటు ఈ ఏడాది వినియోగంలోకి రాగలదని ఆశించబడుతున్నది 1970-71 చివరకు రూ. 1330.71 లక్షలు ఖర్చయింది. ఈ పథకంకోసం 1971-72 సవరించిన అంచనాలో రూ. 1232 లక్షలు 1972-73 బడ్జెటు అంచనాలో రూ. 1050 లక్షలు కేటాయించబడింది. ఈ మొత్తములో ఎక్కువ భాగం భారత్ హెవీ ఎలక్ట్రికల్స్ లిమిటెడ్‌కు చెల్లించవలసి వుంటుంది. భారత్ హెవీ ఎలక్ట్రికల్స్ లిమిటెడ్ వారిచే ఇప్పటికే ఎక్కువభాగం సామగ్రి సరఫరా చేయబడింది. 1973 మార్చినాటికి మొదటి యూనిటు పని చేయడం ప్రారంభించగలదని ఆశించబడుచున్నది.

(5) దిగువ సీలేరు జలవిద్యుత్ పథకం :—ఈ పథకము మొదటి దశలో 100 మెగావాట్ల శక్తిగల 4 సెట్లు స్థాపనను ఉద్దేశిస్తున్నది. నిర్మాణంలో వున్న రెండు ఉత్పాదక పథకాలలో ఇది ఒకటి, రాష్ట్రంలో వున్న విద్యుచ్ఛక్తి కొరతను కొంతవరకైనా అధిగమించడంకోసం వీలయినంత త్వరలో దీన్ని పూర్తి చేయవలె వుంటుంది. ఆర్థిక వనరుల కొరత దృష్ట్యా పని మందకొడిగా సాగుతున్నది మొదటి, రెండవ యూనిట్లు రష్యానుండి దిగుమతి చేసుకోబడుతున్నాయి

ఈ పథకం సవరించిన అంచనా ఖర్చు మొత్తం రూ. 70 కోట్లు 1970-71 చివరకు అయిన ఖర్చు రూ. 1145.63 లక్షలు. ఈ పథకానికి 1971-72 సవరించిన అంచనాలలో రూ. 718 లక్షలు. 1972-73 బడ్జెటు అంచనాలో రూ. 990 లక్షలుమాత్రం సమకూర్చబడింది. 1974 మార్చినాటికి మొదటి యూనిటు పని చేయడం ప్రారంభించటానికి వీలు కల్గించేందుకు భారత ప్రభుత్వమునుండి అదనపు ఆర్థిక సహాయం పొందటానికి ప్రయత్నాలు సాగుతున్నాయి.

సి. తలపెట్టిన పథకాలు :

1972-73 లో యీ దిగువ తెలిపిన క్రొత్త పథకాలు చేపట్టడానికి 1972-73 వార్షిక ప్రణాళికలో రూ. 5 లక్షలు సమకూర్చబడింది.

(1) నాగార్జునసాగర్ పంపు స్టోరేజి జల విద్యుత్ పథకం :—విద్యుచ్ఛక్తి ఉత్పత్తి సామర్థ్యాన్ని అధికం చేయడానికి నాలుగవ ప్రణాళికలో తలపెట్టిన పథకాలలో ఇది ఒకటి. పంపు స్టోరేజి కార్యక్రమానికి అనుగుణంగా రివర్సిబుల్ లక్షణాలు కలిగిన టర్బయిన్లతో రెండు జలఉత్పాదన యూనిట్లను, ఒక్కొక్కటి 60 మెగావాట్లు సామర్థ్యంతో, స్థాపించడానికి ఈ పథకము ఉద్దేశిస్తున్నది. ఈ పథకం వెరశి అంచనా ఖర్చు రూ. 989 లక్షలు నికర అంచనా ఖర్చు రూ. 568 లక్షలు. ఈ పథకాన్ని భారతప్రభుత్వ ప్రణాళికా సంఘం ఇటీవలే ఆమోదించింది, ఈ పథకాన్ని అమలుపరచడం కోసము ఆంధ్రప్రదేశ రాష్ట్ర విద్యుచ్ఛక్తి బోర్డు చేపట్టింది. 1972-73 సంవత్సరానికిగాను, బోర్డు బడ్జెటులో రూ. 1 లక్ష కేటాయించబడింది.

(2) ఎగువ సీలేరు జలవిద్యుత్ పథకం, రెండవ దశ:— ఎగువ సీలేరు విద్యుత్ కేంద్రం వద్ద ఇప్పుడున్న 2 60 మెగావాట్ల సెట్లకు తోడుగా ఈ పథకం క్రింద 60 మెగావాట్ల సెట్టును ఒకదానిని నెలకొల్పడానికి సంకల్పించబడింది. ఈ అదనపు సెట్టును నెలకొల్పడానికి దాదాపు రూ. 414 లక్షలు ఖర్చు అవుతుంది. ఈ పథకాన్ని భారత ప్రభుత్వానికి పంపడం జరిగింది. ప్రణాళికా సంఘం ఆమోదం అందవలసివుంది. 1972-73 సంవత్సరానికి బోర్డు బడ్జెటు అంచనాలలో రూ. 1 లక్ష కేటాయించబడింది.

(3) కొత్తగూడెం థర్మల్ పథకం, నాల్గవ దశ:— కొత్తగూడెం వద్ద ఒక్కొక్కటి 110 మెగావాట్ల శక్తిగల రెండు యూనిట్ల స్థాపనకు ఈ పథకం ఉద్దేశిస్తున్నది. పథకపు నివేదికను తయారుచేసి ప్రణాళికా సంఘానికి పంపడం జరిగింది. ప్రణాళికా సంఘం ఆమోదం అందవలసిఉన్నది. 1972-73 సంవతరానికి బోర్డు బడ్జెటు అంచనాలో రూ. 1 లక్ష కేటాయించబడింది.

(4) విజయవాడ థర్మల్ పథకం 1 వ దశ:— ఈ పథకం, మొదటిదశలో ఇబ్రహీంపట్నం దగ్గర 2 200 మెగావాట్ల శక్తిగల యూనిటు స్థాపనకు ఉద్దేశిస్తున్నది. పథకపు నివేదికను భారత ప్రభుత్వానికి పంపడం జరిగింది. ప్రణాళికా సంఘం ఆమోదం అందవలసివున్నది. 1972-73 సంవత్సరానికి బోర్డు బడ్జెటు అంచనాలో రూ. 2 లక్షలు కేటాయించబడింది.

ట్రాన్స్‌మిషన్

డి. ట్రాన్స్‌మిషన్ లైనుల పథకం :

మన ఉత్పాదక కేంద్రాలు ఎక్కువగా ఒరిస్సా సరిహద్దు సమీపములో మాచ్‌ఖండ్, ఖమ్మంలోని కొత్తగూడెం, మైసూరులోని తుంగభద్రవద్ద ఉన్నాయి ఉత్పత్తి అయిన విద్యుచ్ఛక్తిని లోడ్ కేంద్రాలకు గిట్టుబాటయిన పద్ధతిలో రవాణా చేయడానికి కట్టుదిట్టమైన ట్రాన్స్‌మిషన్ పద్ధతి ఉండడం అత్యవసరం. ట్రాన్స్‌మిషన్ పద్ధతి వలన పంపిణీలో ఇబ్బంది లేకుండా ఉండడానికి కూడ వీలవుతుంది.

మాచ్‌ఖండ్‌లో ఉత్పత్తి అయిన విద్యుచ్ఛక్తిని వినియోగించుకొనేందుకై తీరం వెంబడి చాలా కాలం క్రిందటే 132 కె. వి. లైను వేయబడింది. కొత్తగూడెం థర్మల్ కేంద్రం పనిని ప్రారంభించడంతో అచ్చట ఉత్పత్తి అయిన విద్యుచ్ఛక్తిని మద్రాసు సరిహద్దు వరకు రవాణా చేయడం కోసం 1,200 మైళ్ల పొడవున 220 కె. వి. లైను పూర్తిచేయబడింది. ఈ లైను ఉత్తరంగా కొత్తగూడాన్ని ఎగువ సీలేరుతోను, విశాఖపట్నంలోని లోడ్ కేంద్రంతోను కలుపుతుంది. ఉత్పాదక కేంద్రాలు స్థాపించే స్థలాలను, అభివృద్ధి చెందగల లోడ్ కేంద్రాలను, విద్యుచ్ఛక్తి ఉభయ రాష్ట్రాల పరస్పర ప్రయోజనార్థం ఇరుగు పొరుగు రాష్ట్రాలకు బదిలీ చేయడం కోసం లైనులు కల్పడాన్ని దృష్టిలో ఉంచికొని ట్రాన్స్‌మిషన్ పద్ధతి అవసరాలను గురించి వరుసగా సమీక్షించడం జరిగింది. అంతరాష్ట్రాల ఉత్పాదక కేంద్రాల నుండి అధికంగా నిల్వవున్న విద్యుచ్ఛక్తిని వినియోగ స్థానాలకు రవాణాచేయడము కోసం వచ్చే రెండు మూడేండ్లలో 400 కె. వి. లైనులు నిర్మించవలసివుంది.

ఇప్పుడు వివిధ పథకాలను గురించి సంక్షిప్తంగా వివరిస్తాను.

(ఎ) మూడవ ప్రణాళిక ట్రాన్స్‌మిషను, పంపిణీ పథకం:— ఈ పథకము క్రింది పనులలో అధిక భాగం ఇదివరకే పూర్తి అయింది. 1971-72 లో చిత్తూరు-కలికిరి 132 కె. వి. లైను, కలికిరి 132 కె. వి. సబ్ స్టేషను నిర్మాణం పని చాలా వరకు పూర్తి అయింది. ఈపని 1972-73 లో పూర్తి కాగలదని ఆశించబడుతున్నది. 1972-73 లో కలికిరి, కర్నూలు సబ్ స్టేషన్ల వద్ద అదనపు ట్రాన్స్‌ఫార్మర్లను స్థాపించే పని చేపట్టబడుతుంది.

(బి) శ్రీశైలం ట్రాన్స్‌మిషన్ పథకము:— ఈ పథకము మొట్టమొదట శ్రీశైలం జలవిద్యుత్ ప్రాజెక్టులో భాగంగా ఉద్దేశించబడింది. రాయలసీమ ప్రాంతంలో 132 కె. వి. లైనులు, సబ్ స్టేషన్ల నిర్మాణానికి ఈ పథకం ఉద్దేశిస్తున్నది. నాగార్జునసాగరు—శ్రీశైలం—కడప వంటి ప్రధానమైన 220 కె. వి. లైనుల నిర్మాణానికి కూడా ఈ పథకము ఉద్దేశిస్తున్నది. ఇది ప్రధానముగా తమిళనాడు సరిహద్దు వరకు విస్తరించగల 220 కె. వి. లైన్లను కలుపుతుంది. 1971-72లో శ్రీశైలం—కంబం 132 కె. వి. లైను, కంబం 132 కె. వి. సబ్ స్టేషను నిర్మాణం పూర్తి కావచ్చే దశలో ఉన్నది. ఇవి 1972-73 లో పూర్తి కాగలవని ఆశించబడుతున్నది. 1972-73 లో ధర్మవరం వద్ద అదనపు ట్రాన్స్‌ఫార్మర్ల స్థాపన, భీమడోలు వద్ద ట్రాన్స్‌ఫార్మర్ శక్తి పెంపుదల పనులను పూర్తి చేయడానికి లక్ష్యంగా పెట్టుకోవడం జరిగింది.

(సి) నాల్గవ ప్రణాళిక ట్రాన్స్‌మిషన్ పథకాలు, రైల్వే విద్యుద్దీకరణ:— నాల్గవ ప్రణాళిక ట్రాన్స్‌మిషన్ పథకం, రాష్ట్రమంతటా సబ్‌స్టేషన్ల నిర్మాణానికే కాకుండా యీ క్రింది 220 కె. వి., 132 ట్రాన్స్‌మిషన్ లైనుల నిర్మాణానికి కూడ ఉద్దేశిస్తున్నది:

		రూ. లక్షలలో
220	కె. వి. కొత్తగూడెం–గుణదల ...	178 (పూర్తి అయింది).
		రూ. లక్షలలో
220.	కె. వి. కొత్తగూడెం-హైదరాబాదు...	248 (నిర్మాణంలో ఉన్నది)
220.	కె. వి. దిగువసీలేరు-బొమ్మూరు ...	130 (నిర్మాణంలో ఉన్నది)
220.	కె. వి. గుణదల-నెల్లూరు ...	278 (ఇంకా చేపట్టవలసి ఉన్నది)
220.	కె. వి. ఎగువ సీలేరు-గాజువాక ... (రెండవ సర్క్యూట్)	188 (ఇంకా చేపట్టవలసి ఉన్నది)
132,	కె.వి. కర్నూలు-మహబూబ్‌నగర్-... హైదరాబాదు	131 (ఇంకా నిర్మాణంలో ఉన్నది)
132.	కె వి. ఖమ్మం–నల్గొండ-నాగార్జున ... సాగర్	87 (నిర్మాణంలో ఉన్నది)
132.	కె.వి. కొత్తగూడెం-ఖమ్మం ...	42 (సర్వే చేయబడుతున్నది)
132.	కె వి. రామగుండం–పోచంపాడు ...	68 (పూర్తి అయింది)
132.	కె.వి. గరివిడి–శ్రీకాకుళం	80 (సర్వే చేయవలసి ఉన్నది)
132.	కె.వి. హైదరాబాదు-సంగారెడ్డి- ... తాండూరు	60 (సర్వే చేయబడుతున్నది)
132.	కె. వి. ఆదోని-గుత్తి	45 (సర్వే పని చురుకుగా జరుగుతున్నది)
132.	కె.వి. డబుల్ సర్క్యూట్ లైన్, ... జంటనగరాలచుట్టూ	25 (పూర్తి అయింది)

రైల్వే విద్యుదీకరణ ఒక ప్రత్యేక పథకం. ఈ పథకం, చిత్తూరు నుండి రేణిగుంట, నాయుడుపేట, గూడూరుల మీదుగా నెల్లూరు వరకు 132 కె.వి. లైను నిర్మాణానికి సంకల్పిస్తున్నది. చిత్తూరు, రేణిగుంటల మధ్య భాగం పూర్తి అయింది.

1971-72 లో ఈ క్రింది లైనులు, సబ్ స్టేషనులు పనిచేయడం ప్రారంభించాయి.

(1) నాగార్జున సాగర్—నల్గొండ 132 కె. వి. లైను.
(2) గుణదల 220 కె. వి. సబ్ స్టేషను.
(3) నల్గొండ 132 కె.వి. సబ్ స్టేషను.

గుణదల సబ్ స్టేషన్‌లో మిగిలిన పనులు 1972-73 లో పూర్తి చేయబడతాయి. నిధుల కొరత వలన ఇతర పనుల విషయంలో అంతగా ప్రగతిని సాధించడానికి వీలు కాలేదు.

బలిమెల (ఒరిస్సా). ఎగువ సీలేరు (ఆంధ్ర ప్రదేశ్) ల మధ్య 220 కె. వి. ఎస్/సి అంతర్ రాష్ట్ర లైను నిర్మించడానికి రూ 53.54 లక్షల అంచనా వ్యయంతో ఒక పథకాన్ని కేంద్ర ప్రతి పాదిత పథకంగా నాల్గవ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో అమలు పర్చడానికి ప్రణాళికా సంఘం ఆమోదించింది. దీనివలన మిగులు విద్యుచ్ఛక్తిని ఒరిస్సా ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ల మధ్య మార్పిడి చేయడానికి వీలవుతుంది. ఈ అంచనాలో ఒరిస్సా ప్రభుత్వం వాటా రూ. 38.77 లక్షలు ఆంధ్ర ప్రదేశ ప్రభుత్వ వాటా రూ. 34.77 లక్షలు. ఈ లయినును ఒరిస్సా ప్రభుత్వం నిర్మిస్తున్నది. ఆంధ్ర ప్రదేశ ప్రభుత్వ వాటా క్రింద రూ. 8.53 లక్షల మొత్తాన్ని ఒరిస్సా ప్రభుత్వానికి చెల్లించడం జరిగింది.

రూ. 254 లక్షల అంచనా వ్యయంతో నెల్లూరు ఎన్నూరు 220 కె. వి. లయినును నిర్మించడానికి సంకల్పించబడింది. దీనికి ప్రణాళికా సంఘం ఆమోదం అందింది. ఈ అంచనాలో ఆంధ్ర ప్రదేశ్ వాటా రూ. 132 లక్షలు, తమిళనాడు వాటా రూ. 72 లక్షలు. ఈ లయిను నిర్మించబడిన తరువాత ఆంధ్ర ప్రదేశ తమిళనాడుల మధ్య పరస్పర ప్రయోజనార్థం విద్యుచ్ఛక్తిని మార్పిడి చేయడానికి వీలవుతుంది. 31-3-1972 ఆఖరునాటికి రూ. 45.57 లక్షలు ఖర్చు అయింది. 1972-73 లో రూ. 36 లక్షల కేటాయింపు చేయబడింది.

రూ. 156 లక్షల అంచనా వ్యయంతో, హొంసి గుత్తిల మధ్య 220 కె. వి. లయినును నిర్మించే కార్యక్రమంకూడా తలపెట్టబడింది. దీనిని ప్రణాళికా సంఘం ఆమోదించింది. దీనివలన ఆంధ్ర ప్రదేశ్ మైసూరునుండి ఇంకా ఎక్కువ విద్యుచ్ఛక్తిని పొందడానికి వీలవుతుంది ఈ లయిను నిర్మాణాన్ని 1972-73 లో పూర్తి చేయాలని తలపెట్టబడింది. మైసూరు ప్రభుత్వం తన ఆమోదం తెలిపింది. ఈ పనిని ఆంధ్ర ప్రదేశ రాష్ట్ర విద్యుచ్ఛక్తి బోర్డు నిర్వహిస్తుంది.

సబ్ ట్రాన్స్‌మిషన్ పనులు హెచ్చు ఓల్టేజి పంపిణీ పనులు, వివిధ రకాల సర్వీసులకు సరఫరా విస్తరణ, అదనపు హెచ్చు ఓల్టేజివద్ద బల్కులోడులకు సరఫరా విస్తరణలకోసం ఈ పథకం సంకల్పిస్తున్నది. 1972-73 లో అదనంగా 33 కె. వి. లయినులు, సబ్ స్టేషన్లను నిర్మించడం ద్వారాను, ఇతర పరిపోషణలను చేపట్టడం ద్వారాను పంపిణీ పద్ధతిని మరింత పటిష్టం చేయడం జరుగుతుంది. 1972-73లో క్రొత్తగా 132 కె.వి. సబ్‌స్టేషన్‌ను నిర్మించడంద్వారా 132 కె.వి. ఓల్టేజి వద్ద వైజాగ్‌లో నేవల్ డాక్ పనులకు బల్క్ సరఫరాకు వినియోగదారుల

చేయడానికి తలపెట్టబడింది. 1972-73 లో 2,600 మిలియను యూనిట్ల విద్యుచ్ఛక్తి అమ్మకాలు ఉంటాయని ఆశించబడుతున్నది. దాదాపు 92,000 అదనపు సర్వీసులకు కనెక్షన్లు ఇవ్వడం జరుగుతున్నది.

గ్రామీణ విద్యుద్దీకరణ

(ఎ) గ్రామాల విద్యుద్దీకరణ :

10. 1971-72 లో 1,178 గ్రామాలు విద్యుద్దీకరించబడినాయి. 1972 మార్చి 31 వరకు మొత్తం 9,519 గ్రామాలు విద్యుద్దీకరించబడినాయి. 1971-72 లో ప్రభుత్వం విద్యుద్దీకరణ కోసం రూ. 19.5 లక్షల సబ్సిడీ ఇవ్వగా ఆంధ్ర, తెలంగాణా ప్రాంతాల్లోని ఆదివాసీ ప్రాంతాలందు 51 గ్రామాలు ఎంపిక చేయబడినాయి. 1971-72 లో 40 గ్రామాలు విద్యుద్దీకరించబడ్డాయి. మిగతా గ్రామాలలో విద్యుద్దీకరణ పనులు 1972-73 లో పూర్తి కాగలవని ఆశించబడుతున్నది.

1972-73 లో 1,012 గ్రామాలకు విద్యుద్దీకరణ సౌకర్యం కల్పించాలని విద్యుచ్ఛక్తి బోర్డు సంకల్పిస్తున్నది. తెలియపరచిన కార్యక్రమంకోసం ప్రతి పద్దు క్రింద రూ. 800 లక్షల మేరకు తెలంగాణా ప్రాంతీయసంఘం, రాయలసీమ అభివృద్ధి బోర్డు, గ్రామీణ విద్యుద్దీకరణ సంస్థ అందజేసే ప్రత్యేక నిధులతోనే తలపెట్టిన ఈ లక్ష్యాలను సాధించవలసి వుంటుంది.

సాధారణ ప్రణాళిక క్రింది నిధులు, సర్వీసుల సాధారణ పెరుగుదల మూలంగా ఏర్పడిన గిరాకీని తట్టుకోవడానికి కూడ సరిపోవడంలేదు. అందుచేత సాధారణ ప్రణాళిక కేటాయింపుల క్రింద గ్రామీణ విద్యుద్దీకరణ కార్యక్రమం ఏదీ తలపెట్టడానికి వీలు కాలేదు.

(బి) సర్వీసుల కనెక్షన్లు :

నాల్గవ ప్రణాళిక (1969-70) ప్రారంభంనాటికి విద్యుచ్ఛక్తి సమకూర్చిన వ్యవసాయ పంపుసెట్ల సంఖ్య 1 22,321. 1969-70 లో 34,141 సర్వీసులు కనెక్టు చేయబడ్డాయి, 1970-71 లో రాష్ట్రంలో 30,534 (కోస్తా ఆంధ్ర ప్రాంతంలో, 6,403, రాయలసీమ ప్రాంతంలో 8,583, తెలంగాణా ప్రాంతంలో 15,548) వ్యవసాయ పంపుసెట్లకు విద్యుచ్ఛక్తి సమకూర్చబడింది.

1971-72 లో 25,861 (తాత్కాలిక) (కోస్తా ఆంధ్ర ప్రాంతంలో 4,136, రాయలసీమ ప్రాంతంలో 7,548, తెలంగాణా ప్రాంతంలో 14,167) వ్యవసాయ పంపుసెట్లకు విద్యుచ్ఛక్తి సమకూర్చబడింది. రాయలసీమ, తెలంగాణా లకు ప్రత్యేక అభివృద్ధి పథకాలక్రింద ఎక్కువగా సహాయం ఇవ్వడంవల్ల ఆంధ్ర ప్రాంతంతో పోల్చిచూస్తే రాయలసీమ, తెలంగాణా ప్రాంతాలలో ఎక్కువ వ్యవసాయ సర్వీసులు విడుదల చేయడం గమనించవచ్చును.

1971–72 లో మొత్తం 1,14,942 సర్వీసులు (కోస్తా ఆంధ్ర ప్రాంతంలో 38,780 సర్వీసులు, రాయలసీమ ప్రాంతంలో 29,750 సర్వీసులు, తెలంగాణా ప్రాంతంలో 46,409 సర్వీసులు) కనెక్టు చేయడం జరిగింది. 1972–73 లో విద్యుచ్ఛక్తి బోర్డు 92,000 సర్వీసులను కనెక్టు చేయడానికి సంకల్పించింది. ఇందులో వ్యవసాయ సర్వీసుల సంఖ్య 20,970.

విద్యుచ్ఛక్తి బోర్డుకు ఋణాలు

11. 1972–73 లో తెలంగాణా కోసం చేసిన రు. 300 లక్షల ప్రత్యేక కేటాయింపు మినహా రాష్ట్ర విద్యుచ్ఛక్తి బోర్డుకు రూ. 491 లక్షల మేరకు ఋణాలు యివ్వడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సంకల్పిస్తున్నది. 1972–73 లో బహిరంగ మార్కెటులో ఋణాలను రూ. 1155 లక్షల మేరకు తీసుకునేందుకు విద్యుచ్ఛక్తి బోర్డుకు అనుమతికూడ ఇవ్వబడింది.

విద్యుచ్ఛక్తి టారిఫు

12. 1948 విద్యుచ్ఛక్తి (సరఫరా) చట్టం 59 విభాగంలో పొందుపరచబడిన విధంగా విద్యుచ్ఛక్తి బోర్డు తన కార్యకలాపాలను నష్టంమీద కొనసాగించడానికి వీలులేకుండా బోర్డు అప్పుడప్పుడు చార్జీలను సర్దుబాటు చేయవలసి ఉంటుంది. తగినంత ఆదాయం లేకుండా పెద్దఎత్తున పెట్టుబడులు పెట్టడంవల్లను, వ్యవసాయ వాడకందారుల విషయంలో ఎల్. టి. యూనిటు ఖర్చులో 50 శాతం చొప్పున మాత్రమే చార్జీ విధించడంవల్లను, బోర్డు చెల్లించవలసిన వడ్డీ మొత్తాలు పెరగడంవల్లను విద్యుచ్ఛక్తి బోర్డు 1–6–1971 లగాయతు టారిఫు రేట్లను సవరించవలసి వచ్చింది. కె. డబ్ల్యు. హెచ్. ఒక్కంటికి 13 పైసలు వరకు వ్యవసాయ టారిఫును సవరించాలనే బోర్డు ప్రతిపాదన అనావృష్టి పరిస్థితుల దృష్ట్యా ఆపివేయబడింది.

విద్యుచ్ఛక్తి ప్రణాళికకోసం అదనపు వనరులను సమీకరించే విషయం గతసంవత్సరంలో ప్రణాళికా సంఘంతో జరిపిన చర్చలలో సవివరంగా పరిశీలించబడింది. గృహ వాడకాల రేట్లు, వ్యవసాయ టారిఫు రేట్లను పెంచడంద్వారా సుమారు రూ 2 కోట్ల మేరకు సేకరించాలని సమ్మతించబడింది. ఈ విషయం పరిశీలనలో ఉన్నది. బోర్డు గృహ వాడకాల రేట్లను హెచ్చించి వాటిని అమలు పరిచింది. కె. డబ్ల్యు హెచ్. ఒక్కంటికి 16 పైసలు వరకు వ్యవసాయ టారిఫు పెంచాలని విద్యుచ్ఛక్తి బోర్డు చేసిన ప్రతిపాదనను ప్రభుత్వం ఆమోదించింది. ఆ ప్రతిపాదన 1–8–1972 లగాయతు అమలులోనికి రాగలదు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర విద్యుచ్ఛక్తి బోర్డు నిర్వహణ

13. విద్యుచ్ఛక్తి యూనిట్ల విక్రయాలు క్రమేణా పెరుగుతున్నాయి. 1972–73 లో ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర విద్యుచ్ఛక్తి బోర్డు 2,600 మిలియను యూనిట్లు విక్రయించాలని ఆశిస్తున్నది. వివిధ రాబడులతోసహా నికర ఆదాయం

రూ. 54 కోట్ల మేరకు లభించగలదని ఆశించబడుతున్నది. ఇంతకుముందు తెలిపినట్లుగా నిర్వహణ ఖర్చులు పెరుగుతూనే ఉన్నాయి. నికర మిగులుబడి రూ. 25 కోట్ల వరకు ఉండగలదని ఆశించబడుతున్నది.

రాష్ట్రంలో తీవ్ర అనావృష్టి పరిస్థితి ఏర్పడినందువల్ల ఇటీవల కొద్ది నెలలుగా విద్యుచ్ఛక్తి వాడకంపై నిర్బంధాలు విధించిన కారణంగా విద్యుచ్ఛక్తి విక్రయాలు తగ్గిపోయినాయి. అందుచేత ఆశించిన ప్రకారం 1972-73 లో రూ. 5,402 లక్షల మేరకు ఆదాయం పొందడానికి వీలుకాకపోవచ్చును. ఇందుమూలంగా ఆదాయంలో రూ. 200 లక్షల మేరకు తరగుదల ఏర్పడవచ్చునని భావించబడుతున్నది.

థర్మల్ కేంద్రాలను, గ్యాసు టర్బైన్లను ఎడతెగకుండా నడపడం వల్లను, ఇతర రాష్ట్రాలనుండి విద్యుచ్ఛక్తి కొనడం వల్లను రూ. 2,863 లక్షల నిర్వహణ వ్యయం సుమారు రూ. 100 లక్షల వరకు పెరగవచ్చును. అందుచేత రూ. 2,539 లక్షల వరకు రాగలదని ఆశించిన నికర మిగులుబడి రూ. 2,339 లక్షలకు తగ్గవచ్చును. ఇందువల్ల రాష్ట్రప్రభుత్వానికి వడ్డీ చెల్లించేందుకు లభ్యమయ్యే మొత్తాన్ని తగ్గించగలదు. సంవత్సరం ఆఖరున మాత్రమే ఈ విషయం స్పష్టం కాగలదు. ఈ సంవత్సరం విద్యుచ్ఛక్తి బోర్డు తన స్వంత వనరులనుండి రూ. 32 కోట్ల మొత్తం వినియోగంలో రూ. 24 కోట్లను భరించదలచడం ఒక విశేషం.

ప్రపంచ బ్యాంకుకు ఇచ్చిన హామీల ప్రకారం ఆంధ్రప్రదేశ రాష్ట్ర విద్యుచ్ఛక్తి బోర్డు సగటు మూలధనం ప్రాతిపదికపై 1971-72 లో 9 శాతం, 1972-73 లో 9.5 శాతం ఆదాయాన్ని ఆర్జించగలదని ఆశించబడుతున్నది. ప్రస్తుతం ఆశిస్తున్న అంశాలను బట్టి ఆదాయపు రేటు 1971-72 లో 6.5 శాతం, 1972-73 లో 7.1 శాతం వరకు ఉన్నది. ముఖ్యంగా ఈ క్రింది కారణాలవల్ల ఆదాయపు రేటులో తగ్గుదల కనిపిస్తున్నది :

(1) పారిశ్రామిక లోడ్లలో అభివృద్ధి తగినంతగా లేనందున విక్రయాలు తగ్గిపోవడం, సర్వీసు కనెక్షన్లు ఇవ్వడానికి నిధులు తగినన్ని లేకపోవడం వల్ల ఎల్. టి. క్రింది లోడు పెరుగుదల కూడ చెప్పుకోదగినంత మేరకు లేదు.

(2) కేంద్ర విద్యుచ్ఛక్తి వేతనాల మండలి సిఫార్సులను అమలు పరచడంవల్ల వేతనాలలో పెరుగుదల ఏర్పడడం.

(3) రాష్ట్రప్రభుత్వం అప్పుడప్పుడు వేతన భత్యాలు సవరించడం వల్ల అవి బోర్డు ఉద్యోగులకు కూడ వర్తింప చేయబడుతున్నాయి, ఈ కారణంగా సిబ్బంది బిల్లులో పెరుగుదల ఏర్పడడం.

(4) ఋతుపవనముల పరిస్థితులు అనుకూలంగా లేకపోవడం వల్లన ఇతర రాష్ట్రాల నుండి విద్యుచ్ఛక్తి కొనడమే కాకుండా థర్మలు కేంద్రాలు గ్యాసు టర్బైన్ల ద్వారా విద్యుచ్ఛక్తి ఉత్పత్తి పెంచడం.

(5) ధర సరళి మరియు లేదా రవాణా ఖర్చులలో పెరుగుదల మూలంగా అయేటి కాయేడు ఇంధనపు వ్యయం పెరిగిపోవడం.

(6) పెద్ద గ్రామాలకు గ్రామీణ విద్యుదీకరణ కార్యక్రమాన్ని విస్తృత ప్రాతిపదికపై విస్తరింప చేయడంవలన ట్రాన్స్‌ఫార్మేషన్, ట్రాన్స్‌మిషన్, డిస్ట్రిబ్యూషన్‌లకు సంబంధించిన నష్టాలు ఎంత మాత్రం తగ్గకపోవడం.

(7) దాదాపు వాడటం వస్తువులన్నిటి ధరలు పెరిగిపోవడం.

(8) పెట్రోలు, నూనెలు, విడిభాగాలు, మొదలైన వాటి ధరలు పెరగడంవలన రవాణా ఖర్చులు అధికంకావడం.

14. నెం. "V ఇతర పన్నుల, సుంకాల నిర్వహణ" డిమాండు విద్యుచ్ఛక్తి చట్టాల క్రింది చార్జీలకు సంబంధించినది. చట్టాలు, నియమావళి నిబంధనల క్రింద దిగువ తెలిపిన కొన్ని ముఖ్యమైన విధులు నిర్వహించబడతాయి :

(ఎ) విద్యుచ్ఛక్తి ప్రమాదాలను దర్యాప్తు చేయడం.

(బి) అధిక వోల్టేజీగల ఇన్‌స్టలేషన్లకు చట్టబద్ధమైన ఆమోదం తెలపడం.

(సి) 1956 భారత విద్యుచ్ఛక్తి నియమావళి 5 నియమము క్రింద ఆకస్మిక తనిఖీలు చేయడం.

(డి) సినిమాటోగ్రాఫుల వార్షిక తనిఖీలు జరపడం.

(ఇ) అధిక వోల్టేజీగల ఇన్‌స్టలేషన్ల నియతకాలిక తనిఖీలు ఇంతకు ముందు సరఫరాదార్లచే జరపబడేవి. 45వ నియమం క్రింది ఈ నియతకాలిక తనిఖీల పనిని తిరిగి ఎలెక్ట్రికల్ ఇన్‌స్పెక్టరు కార్యాలయానికి అప్పగించబడింది.

ముగింపు

15. నా ప్రసంగాన్ని ముగించే ముందు ఒక విషయం చెప్పదలచుకున్నాను. అదేమిటంటే విద్యుచ్ఛక్తిరంగం ఆచరణరీత్యా రాష్ట్ర మండలి ప్రతి పౌరుని ముఖ్య అవసరాలను తీరుస్తుంది. బహుశా మరేయితర రంగానికి ఇంత ప్రాముఖ్యత లేదని చెప్పవచ్చు. దేశ అభ్యున్నతి కృషిలో ప్రతి ఒక్కరు పాల్గొని తద్వారాచేకూరే ప్రయోజనాలను పొందగలిగేవిధంగా మారుమూల ప్రాంతాలకు నియతం విద్యుచ్ఛక్తిని కొనిపోవలసిన ఆవశ్యకతను గురించి ప్రభుత్వానికి బాగా తెలుసు. యంత్రాలు, యంత్రసామగ్రి ధరలు నా నాటికి పెరిగిపోతున్నాయి. ప్రభుత్వానికి, విద్యుచ్ఛక్తి బోర్డుకు ఇది ఒక సమస్యగా పరిణమించింది. 400 మె. గా. (ఉత్పత్తి శక్తి) గల ఆధునిక యంత్రం ధర ఈ నాడు రూ. 100 కోట్లవరకు ఉండవచ్చును. అటువంటి యంత్రంతో ఒక పథకాన్ని 4, 5

సంవత్సరాలలో ఏర్పాటు చేయాలంటే, ప్రతి సంవత్సరం దాదాపు రూ. 20 కోట్లవరకు పెట్టుబడి పెట్టవలసి ఉంటుంది. పెద్ద తరహా విద్యుదుత్పాదక పథకాలను కేంద్రప్రభుత్వం మాత్రమే చేపట్టడం, రాష్ట్రప్రభుత్వాలు మరింత ద్రవ్యాన్ని, శ్రద్ధను, సమయాన్ని వినియోగించి ఆ విద్యుచ్ఛక్తిని సంతృప్తికరంగా పంపిణీచేసే తరుణం త్వరలోనే రాబోతున్నది. విద్యుదుత్పాదక వ్యవస్థల ఏకీకృత నిర్వహణవల్ల మాత్రమే విద్యుదుత్పత్తికి తక్కువ వ్యయం కాగలదని అది లాభదాయకంగా ఉండగలదని అందరికి తెలిసినదే. ప్రతి రాష్ట్రం సహజ వనరులను (ఉదాహరణకు మన రాష్ట్రంలోని బొగ్గు) జాతీయ ప్రయోజనం దృష్ట్యా పూర్తిగా వినియోగించవలసి ఉన్నది. విద్యుచ్ఛక్తి ఉత్పత్తిని ద్విగుణీకృతం చేయవలసిన ఆవశ్యకతను భారత ప్రభుత్వంవారు గుర్తించారు. ఈ లక్ష్యాన్ని సాధించడంలో రాష్ట్రప్రభుత్వానికి పెద్దఎత్తున సహాయం చేయడానికి వారు ముందుకు రాగలరని ఆశిస్తున్నాం. వస్తువు వ్యయంలో ఎక్కువ భాగం నిర్ణీత చార్జీలతో కూడియుండి అధిక మొత్తంలో మూలధనం అవసరం ఉన్న పరిశ్రమలకు ఆర్థిక సహాయం అందజేసే విధానాన్ని, పెట్టుబడికి తగినంత మూలధనం అందుబాటులో ఉంచడం, దాన్ని చౌక వడ్డీ రేటుపై సమకూర్చడం అనే ద్వివిధ లక్ష్యాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకొని జాగ్రత్తగా సమీక్షించవలసి ఉన్నది. ఈ రంగం ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలపట్ల ఇతోధికంగా శ్రద్ధ వహించడం జరుగుతున్నందున ఈ రంగం భవిష్యత్తు ఉజ్జ్వలంగా ఉండగలదు. అన్నిరంగాల విద్యుచ్ఛక్తి అవసరాలను ముఖ్యంగా పరిశ్రమల రంగంయొక్క విద్యుచ్ఛక్తి అవసరాలు తీర్చగలవని రాష్ట్రప్రభుత్వం విశ్వసిస్తున్నది.

ELECTRICITY IN ANDHRA PRADESH BUDGET ESTIMATE 1972-73

MR. SPEAKER, SIR,

I move that the House be pleased to grant a sum not exceeding Rs. 8,81,000 under Demand "V. Other Taxes and Duties Admnistration", Rs. 7,89,63,900 under Demand "XXXII Electricity" and Rs. 9,78,46,300 under Demand "L. Capital Outlay on Electricity Schemes". The first demand relates to the Chief Electrical Inspectorate, the second to the working expenses on electricity schemes generating power which are under the control of the Government and the third demand to the expenditure on the construction of electricity projects being executed by Government.

2. I would like to take this opportunity to review the progress and prospects in this vital sector.

3. The per capita consumption in the State which was 2.5 units at the beginning of the First Plan has risen steadily to 44 units at the beginning of the Fourth Plan and now it is 50.4 units. This progress, though noteworthy, leaves the State way behind the All-India average of 76 units at the beginning of the Fourth Five-Year Plan. The State Government are anxious that the gap should be made up soon.

4. Unfortunately, during the current year, a power cut had to be imposed towards the end of March, 1972 on account of lack of water in the Hydel reservoirs owing to acute drought conditions prevailing. I am happy to state that with the onset of monsoon the power restrictions were removed in two stages and now there is no restriction at all. However, the power shortage has high lighted the need for quick increase in the generating capacity, both hydel and thermal, in the State. The demand for power is steadily increasing and the commissioning of the power plants has to keep pace with the rising demand. Power is

the basic infrastructure on which not only development of industries but also irrigation depend and as such power has to be given the priority in any planning.

5 The peak demand is estimated to be 884 MW by the end of Fourth Plan and to meet this satisfactorily the installed capacity should be 1096 MW. Honourable Members are aware that a comprehensive programme to develop Kothagudem into a 1000 MW station was drawn up and the first two stages completed from 1966-68 with an installed capacity of 240 MW. Further addition of 220 MW was taken on hand and the first unit of 110 MW of Stage III is expected to go in steam about March, 1973 and the 2nd unit soon thereafter. Work on Lower Sileru is in advanced stage and every effort is being made to commission the first unit of 100 MW there by March, 1974.

After allowing for retirements, the installed capacity at the end of Fourth Five-Year Plan will be 858 MW. As this installed capacity would not be sufficient to meet the estimated peak demand of 884 MW there would be shortage of power at the end of the Fourth Five-Year Plan and it may continue to increase thereafter as the growth of power demand is likely to outstrip the growth in power generation.

6. The present installed capacity in the State is 667 9 MW consisting of Hydro 267.9 MW, Thermal 380 MW and Gas Turbo 20 MW as detailed below:—

Hydro	*MW.*
(1) Machkund Hydro Power Station (Andhra share)	80.3
(2) Tungabhadra Dam and Hampi Stations (Andhra share) ...	57.6
(3) Upper Sileru Hydro Station ...	120.0
(4) Nizamsagar Power House ...	10.0
Total ...	267.9

Thermal		*MW.*
(1) Nellore Thermal Station	...	30.0
(2) Ramagundam Thermal Station (A).		37.5
(3) Ramagundam Thermal Station (B).		62.5
(4) Kothagudem Thermal Station	...	240.0
(5) Hussainsagar A and B Stations	...	10.0
Total	...	380.0

Gas Turbo

(1) Gas Turbo sets at Erragadda	...	20.0

The 20 MW Gas Turbo sets and 10 MW derated capacity at Hussainsagar Thermal Station are kept as cold stand-by. Therefore the present capability of the system is only 638 MW. The maximum demand has already touched 640 MW in March, 1972. Therefore there is hardly any reserve in the generating capacity.

7. A Hydro Electric Station takes 4 to 5 years to put up and a Thermal Station 5 to 6 years from the date of sanction of the Project. It takes nearly 2 years for investigation, preparation of detailed estimates and sanction of schemes in consultation with the Government of India. Therefore the need for long range planning is now where more urgent and imperative than in the Power sector. It has been estimated that the Power Sector should expand at twice the rate of the industry in order to meet the demand satisfactorily. Another way of looking at it is to take the rate of growth of demand in the recent years and extrapolate from the same. I may mention here that in Andhra Pradesh a 15% rate of growth of demand has been maintained. In order to meet this, the power sector will have to double itself every five years. The investment required in the Fifth Plan on this basis will be Rs. 330 crores. In view of the rapid industrialisation aimed at by the Government, this investment is the minimum programme. A plan has been drawn up for Rayalaseema and a

perspective plan for Telangana area is under preparation. Taking a long-term view of the requirement, installed capacity of 2520 MW will be required by 1978-79. It has already been mentioned by me that two units of 110 MW each are coming up at Kothagudem, and two units of 100 MW are proposed to be commissioned at Lower Sileru. The gap is proposed to be made up as follows:—

Thermal	*MW.*
(1) Kothagudem Thermal Station, Stage IV (2 units of 110 MW each)	220.0
(2) Vijayawada Thermal Scheme, Stage I (2 units of 200 MW each)	400.0
Hydro	
(1) Srisailam Project (1 unit) ...	110.0
(2) Nagarjunasagar Pumped Storage Hydro Electric Scheme (2 units of 50 MW each)	100.0
(3) Upper Sileru Hydro Electric Scheme III Unit	60.0
(4) Lower Sileru Hydro Electric Scheme Stage II	60.0
(5) Andhra Pradesh Power House at Balimela	60.0

8. Apart from these, this Government have already impressed on the Government of India, the need for the establishment of a Nuclear Power Station at Somasil near Kolhapur in Mahboobnagar district on the Srisailam Reservoir and for getting a share from the Central Generating Stations, *viz.*, Neyveli Thermal Power Station and Kalpakkam Nuclear Station in Tamil Nadu. The Government of India have since decided to distribute 50% of the output from the second unit of 200 MW in Kalpakkam Atomic Power Station in Tamil Nadu to Andhra Pradesh, Kerala and Mysore and requested this Government to send a proposal indicating the load demand anticipated

and availability of power from State's own sources in so far as this State is concerned. The Government of India have been informed that this State can utilise 100 MW of power from the Nuclear Power Station at Kalpakkam. As regards the sharing of power from Neyveli Power Station, the Government of India have informed this Government recently that the matter is still under consideration.The Chairman, Site Selection Committee, Department of Atomic Energy recently inspected the Somasila site in the State. In view of the various steps already taken in this regard, I am still confident that the Andhra Pradesh State Electricity Board will be able to meet the anticipated power deficit successfully without any cause for anxiety in the years to come.

9. The power outlay of the Electricity Board in the annual plan for 1971-72 was Rs. 3,591.72 lakhs, including an amount of Rs. 205.40 lakhs under Rayalaseema Development Schemes. In addition Government have made available an amount of Rs. 300 lakhs under Special Telangana Development Schemes for Rural Electrification. The total provision made in the Annual Plan under power sector in 1972-73 is Rs. 37.49 lakhs including an amount of Rs. 300 lakhs under Rayalaseema Development Programme. In addition Rs. 300 lakhs under Special Telangana Development Programme have been provided. Out of the amount of Rs. 3,749 lakhs, Rs. 538 lakhs will be spent on Government Schemes and the balance of Rs. 3,166 lakhs on the Board's Schemes.

10. I give now briefly the progress achieved on the power projects and the provision made for 1972-73.—

GENERATION

A. Government Schemes

(1) *Balimela Dam (Joint Project)*:

Balimela Dam is a joint project of the States of Andhra Pradesh and Orissa, Andhra Pradesh State will get half of the total flow into Balimela Reservoir at Balimela Dam and below the Balimela Dam the entire flow of river Sileru and tributaries is left for

the exclusive use of Andhra Pradesh. The Andhra Pradesh share of the cost of Balimela Dam shall not exceeed Rs. 12 crores. So for an amount of Rs. 10.36 crores has been paid. The project works are under the control of Balimela Joint Control Board. An amount of Rs. 125 lakhs is provided in the Budget Estimate for 1972-73 towards the Andhra Pradesh share of expenditure. The left flank of the Dam has been built to the height of 451 RL. and the river gap and the right flank of the Dam to a height of 426 ft. and 421 ft. respectively. This will enable water to be impounded during the current season.

(2) *Andhra Pradesh Power House at Balimela :*

The Preliminary Project report on Andhra Pradesh Power House at Balimela Dam Project envisages generation of 60 MW of power at 30% load factor utilising 2,100 cusecs let out from Balimela Reservoir as Andhra Pradesh Government share. The total estimated cost is Rs. 850 lakhs. Some of the items of civil works for Andhra Pradesh Power House at Balimela such as power tunnel, including intake structure, diversion tunnel have been taken up for execution along with the main Balimela Joint Project. Other civil works relating to the Power House and electrical Works will be taken up, after the phasing of the entire scheme is considered. An amount of Rs. 27 lakhs is provided in the Budget estimate for 1972–73 towards the Andhra Pradesh Power House Works.

(3) *Srisailam Hydro Electric Scheme :*

This scheme envisages the installation of 4 x 110 MW units at Srisailam in the first stage. The original estimated cost of the project is Rs. 45.75 crores. The estimate is under revision. According to the present indications, the cost is likely to go up to Rs. 109 crores.

Stripping of foundation in the flanks, diversion channel work, diversion tunnel and formation of two coffer dams, and excavation of foundations for dam in blocks 7 to 10, were completed. Construction

of masonry/concrete in dam was taken up and so far 64.40 lakhs cft. of masonry/concrete has been laid to end of March, 1972. The dam has been raised to an average height of +550.00 in the spillway portion of the dam.

The progress achieved for masonry/concrete during the year 1971-72 to end of March, 1972 is 30,015 units.

In addition to the main dam, the construction of power tunnel work is in progress. The excavation of approach cut and tunnel work was in progress during the year 1971-72.

The construction of bridge at down stream of dam is completed in all respects. The bridge was inaugurated on 1st May, 1972 by the Chief Minister, Andhra Pradesh and opened for traffic.

On the Electrical side, orders have been placed on Bharat Heavy Electricals Limited, in respect of four generating sets.

The expenditure on civil and electrical equipment works to end of March, 1972 during the year 1971-72 was Rs. 420 lakhs against the budget allotment of Rs. 420 lakhs. The cumulative expenditure on civil works to end of March, 1972 was Rs. 3,328.97 lakhs.

The provision made for 1972-73 is Rs. 420 lakhs for both civil works and electrical equipment.

(4) *Investigation of new Projects*:

Investigations at a number of potential hydel sites are being carried out for selecting the most suitable and economical sites for hydel power generation. Investigations are completed and project reports are already prepared for certain schemes. During 1972-73 it is proposed to take up the investigation works of Singur Hydro Electric Scheme and complete the balance investigation works of Pranahita, K.C. Canal, Singareddy, Pulichintala and Upper Krishna Hydro Electric Schemes. An amount of Rs. 13 lakhs is provided in the Budget Estimate for 1972-73 towards investigation works.

...

GENERATION

B. State Electricity Board Schemes

(1) *Kothagudem Thermal Scheme I Stage*:

This scheme taken up under the I.D.A. credit of 20 millon dollars, is almost completed and the two units of 60 MW each are under operation since 1966-67. Against the Revised Estimate of Rs. 2,896 lakhs, the expenditure incurred to the end of 1970-71 was Rs. 2,792 lakhs. For completion of works at Kinnerasani Dam and for completing the transmission lines under the Scheme a provision of Rs. 33 lakhs and Rs. 16 lakhs has been made in the Revised Estimate for 1971-72 and the Budget Estimate for 1972-73 respectively.

(2) *Ramagundam Thermal Scheme 'B' Station (USAID Unit)*:

This scheme envisages the installation of 62.5 MW Thermal Unit at Ramagundam financed from U.S.A. I.D. loan of 7.9 million dollars. The Revised Estimate on completion of works for this Scheme will be about Rs. 1,510 lakhs. The expenditure incurred to the end of 1970-71 was Rs. 1,248.36 lakhs. A provision of Rs. 160 lakhs and Rs. 60 lakhs has been made in the Revised Estimate for 1971-72 and Budget Estimate for 1972-73 respectively. The commissioning tests are completed and the unit it synchronised with 'A' Station and also with the grid system in the month of October, 1971. The unit was put into regular commercial operation.

(3) *Kothagudem Thermal Station II Stage*:

This scheme taken under the I.B.R.D. loan of 14 million dollars, is completed and the two units of 60 MW each are under operation. Against the Revised Estimate of Rs. 1,333.33 lakhs, the expenditure to the end of 1970-71 was Rs. 1,187.25 lakhs. A provision of Rs. 57 lakhs in the Revised Estimate for 1971-72 and Rs. 1 lakh in the Budget Estimate for 1972-73 have been made to meet the balance payments.

(4) *Kothagudem Thermal Scheme III Stage*:

This scheme envisages installation of 2 thermal sets of 110 MW each at Kothagudem in continuation of the

first and second stages. The estimated cost of the scheme is Rs 4,380 lakhs. The machinery is being supplied by Bharat Heavy Electricals Limited, turbines from the Ramachandrapuram Factory and Boilers from Tiruchi Factory. Various civil works of the Project relating to Turbines House, Structural Steel Works, Cooling Towers etc., are in progress. During 1972-73 the Project works would be in advanced stage of construction and the first unit of 110 MW is expected to be commissioned during the year. The expenditure incurred to end of 1970-71 was Rs. 1,330.71 lakhs. A provision of Rs. 1,282 lakhs has been made in the Revised Estimate for 1971-72 and a provision of Rs. 1,050 lakhs in the Budget Estimate for 1972-73 for this scheme. The bulk of this will be towards payments to Bharat Heavy Electricals Limited. Considerable equipment has already been supplied by Bharat Heavy Electricals Limited. The first Unit is expected to be commissioned by March, 1973.

(5) *Lower Sileru Hydro Electric Scheme*:

This scheme envisages the installation of 4 sets of 100 MW each of the first stage. This is one of the two generating schemes under construction, which has to be completed as early as possible to overcome the power shortage in the State to some extent. But due to shortage of financial resources the progress is slow. The first and second units are being imported from U.S.S.R. The Revised Estimated cost of this scheme is about Rs. 70 crores. The expenditure to the end of 1970-71 was Rs. 1,145.63 lakhs. A provision of Rs. 718 lakhs in the Revised Estimate for 1971-72 and Rs. 990 lakhs in the Budget Estimate for 1972-73 only could be made for this scheme. Attempts are being made to secure additional financial assistance from Government of India in order to facilitate the commissioning of the 1st unit by March, 1974.

C. PROPOSED SCHEMES

A provision of Rs. 5 lakhs is included in the Annual Plan for 1972-73 for taking up the following new schemes during 1972-73.

(1) *Nagarjunasagar Pumped Storage Hydro Electric Scheme*:

This is one of the schemes proposed in the Fourth Plan for Power for increasing the installed capacity. It envisages the installation of 2 Nos. 50 MW each Hydel generating units with turbines having reversible features suitable for pumped storage operation. The gross estimated cost of the scheme is Rs. 939 lakhs and the net estimated cost is Rs. 868 lakhs. This scheme has since been cleared by the Planning Commission, Government of India. This scheme has been taken up by the Andhra Pradesh State Electricity Board for execution. A provision of Rs. 1 lakh is made for 1972-73 in the Board's Budget.

(2) *Upper Sileru Hydro Electric Scheme II Stage*:

Under the scheme one set of 60 MW is proposed to be added to the existing 2×60 MW sets at Upper Sileru Power Station. The cost of adding this set will be about Rs. 414 lakhs. The scheme was sent to the Government of India and the Planning Commission's approval is awaited. A provision of Rs. 1 lakh is made in the Board's Budget Estimate for 1972-73.

(3) *Kothagudem Thermal Scheme Stage IV*:

This scheme envisages installation of 2 units of 110 MW each at Kothagudem. A scheme report was prepared and sent to the Planning Commission. Approval of the Planning Commission is awaited. A provision of Rs. 1 lakh is made in the Board's Budget Estimate for 1972-73.

(4) *Vijayawada Thermal Scheme Stage I*:

This scheme envisages installation of 2×200 MW in the first stage near Ibrahimpatam. The scheme report was sent to the Government of India, Planning Commission's approval is awaited. A provision of Rs. 2 lakhs is made in the Board's Budget Estimate for 1972-73.

TRANSMISSION

D. Transmission Lines Scheme

Our generating stations are stationed mostly on the periphery, *e.g.*, Machkund near Orissa border, Kothagudem in Khammam and Tungabhadra in Mysore.

An efficient transmisson system is a must for carrying the generated power to the load centres with utmost economy. The transmission system should also enable trouble free distribution.

A long 132 KV line along the coast was developed long back to utilise the power generated at Machkund. With the commissioning of the Thermal Stations at Kothagudem, a 220 KV line of 1,200 miles has been completed for carrying Kothagudem power up to Madras border and in the north it links Kothagudem with Upper Sileru and to the load centre at Visakhapatnam. A continuous review is made of the needs of the transmission system keeping in view the locations at which the generating stations are going to come up, load centres that are likely to develop and linking with the neighbouring States for transfer of block power to the mutual benefit of both States. The time has come when we have to think in terms of 400 KV lines in the next few years for transmitting large blocks of power from the generating Inter-States to the consumption points.

I shall now mention in brief the various schemes.

(*a*) *Third Plan Transmission and Distribution Scheme*:

Major portion of the works covered under this Scheme was already completed. During the year 1971-72 the Chittoor-Kalikiri 132 KV line and Kalikiri 132 KV sub-station were in advanced stage of construction and are expected to be completed in 1972-73. During 1972-73 the installation of additional transformers at Kalikiri and Kurnool sub-stations will also be taken up.

(*b*) *Srisailam Transmission Scheme*:

This scheme was originally conceived as a part of the Srisailam Hydro Electric Project. It envisages

construction of 132 KV lines and sub-stations in Rayalaseema area and also important 220 KV lines like Nagarjunasagar-Srisailam-Cuddapah which form an important link in the 220 KV net work extending up to Tamil Nadu border. During the year 1971-72 the Srisailam-Cumbum 132 KV line and Cumbum 132 KV Sub-station were in advanced stage of construction and are expected to be completed in 1972-73. The installation of additional transformers at Dharmavaram and enhancement of transformer capacity at Bhimadole are targetted for 1972-73.

(c) *Fourth Plan Transmission Schemes and Railway Electrification:*

Fourth Plan Transmission Scheme envisages construction of the following 220 KV and 132 KV transmission lines besides sub-stations throughout the State.

220 KV Kothagudem-Gunadala—Rs. 178 lakhs (Completed).

220 KV Kothagudem-Hyderabad—Rs. 248 lakhs (under construction).

220 KV Lower Sileru-Bommur—Rs. 130 lakhs (under construction).

220 KV Gunadala-Nellore—Rs. 273 lakhs (to be taken up).

220 KV Upper Sileru-Gazuwaka—Rs. 188 lakhs (to be taken up). (2nd circuit).

132 KV Kurnool-Mahaboobnagar-Hyderabad—Rs. 131 lakhs (still under construction).

132 KV Khammam-Nalgonda-Nagarjunasagar—Rs. 87 lakhs (under construction).

132 KV Kothagudem-Khammam—Rs. 42 lakhs (under survey).

132 KV Ramagundam-Pochampad—Rs. 68 lakhs (completed).

132 KV Garividi-Tekkali—Rs. 80 lakhs (to be surveyed).

132 KV Hyderabad-Sangareddi-Tandoor—Rs. 60 lakhs (under survey).

132 KV Adoni-Gooty—Rs. 45 lakhs (survey in progress).

132 KV Double circuit line round the twin cities —Rs. 25 lakhs (completed).

Railway Electrification is a separate scheme. It consists of a 132 KV line from Chittoor to Nellore *via.* Renigunta, Naidupet, Gudur. The portion between Chittoor and Renigunta has been completed.

During the year 1971-72 the following lines and substations were commissioned.

(1) Nagarjunasagar-Nalgonda 132 KV line.
(2) Gunadala 220 KV SS.
(3) Nalgonda 132 KV SS.

In 1972-73 the balance works of Gunadala Substation will be completed and there will not be much progress in respect of other works due to paucity of funds.

INTER-STATE TRANSMISSION LINES

A scheme for the construction of 220 KV S/C inter-State line between Balimela (Orissa) and Upper Sileru (Andhra Pradesh) estimated to cost Rs. 53.54 lakhs has been accepted by the Planning Commission for implementation during the Fourth Five-Year Plan as a Centrally Sponsored Scheme. This will facilitate exchange of surplus power from Orissa to Andhra Pradesh and *vice versa.* The share of Orissa Government in this estimate is Rs. 38.77 lakhs and that of Andhra Pradesh Government is Rs. 14.77 lakhs. The line is being constructed by the Orissa Authorities and an amount of Rs. 3.58 lakhs was paid to the Orissa authorities towards the share of Government of Andhra Pradesh.

The construction of Nellore-Ennore 220 KV line estimated to cost Rs. 254 lakhs has been proposed and the clearance of the Planning Commission is received. The share of Andhra Pradesh in this estimate is Rs. 182 lakhs and the share of Tamil Nadu is Rs. 72 lakhs. When this line is completed it will facilitate exchange of power between Andhra Pradesh and Tamil Nadu to mutual advantage. To end of 31st March, 1972, an expenditure of Rs. 45.57 lakhs was incurred. During 1972-73 a provision of Rs. 36 lakhs has been made.

The 220 KV line between Hampi-Gooty estimated to cost Rs. 156 lakhs is also programmed. This has

been cleared by the Planning Commission and will facilitate Andhra Pradesh drawing more Power from Mysore. The line is programmed for completion during 1972-73. The Government of Mysore has given its concurrence and the work will be executed by the Andhra Pradesh State Electricity Board.

DISTRIBUTION

E. Fourth Plan Distribution Scheme

This scheme provides for sub-transmission works, high voltage distribution works, extension of supply to various categories of services and extension of supply at extra high voltage to bulk loads. During the year 1972-73, the distribution system will be further strengthened by constructing additional 33 KV line and sub-stations and by taking up other distribution works. It is programmed to release during 1972-73 bulk supply to Naval Wharf works at Vizag at 132 KV voltage by constructing a new 132 KV sub-station. The energy sales are expected to be 2,600 million units in 1972-73. The number of additional services to be connected up will be about 92,000.

10. RURAL ELECTRIFICATION

(a) *Electrification of villages:*

During the year 1971-72, 1,178 Nos. villages have been electrified. The total number of villages electrified up to 31st March, 1972 is 9,519. During 1971-72, against a subsidy of Rs. 19.5 lakhs given by the Government, 51 villages were selected in tribal areas of Andhra region and Telangana region for electrification. 40 villages were electrified in 1971-72 and the balance are expected to be electrified during 1972-73.

During 1972-73 the Electricity Board proposes to electrify 1,012 villages. The targetted achievements are mainly contingent on the special funds to be made available by Telangana Regional Committee, Rayalaseema Development Board and Rural Electrification Corporation Limited to a tune of Rs. 300 lakhs under each head for the nominated programme.

The funds under Normal Plan are not adequate even to meet the demand due to general growth of

services and hence no village electrification programme could be contemplated under normal plan provisions.

(*b*) *Connection of Services*:

At the beginning of the Fourth Plan (1969-70) the number of agricultural pumpsets energised was 1,22,321. In 1969-70, 34,141 services were connected. During 1970-71 the number of agricultural pumpsets energised in the State was 30,534 (6,403 in Coastal Andhra, 8,583 in Rayalaseema and 15,548 in Telangana).

During 1971-72 the number of agricultural pumpsets energised was 25,861 (prvisional) (4,146 in Coastal Andhra, 7,548 in Rayalaseema and 14,167 in Telangana). It may be of interest to note that more agricultural services were released in Rayalaseema and Telangana as compared to the Coastal Andhra region because of the big boost given under the Special Development Schemes of Rayalaseema and Telangana.

The total number of services connected during the year 1971-72 was 1,14,942 (38,783 services in Coastal Andhra, 29,750 services in Rayalaseema and 46,409 services in Telangana). During the year 1972-73 the Electricity Board has proposed to connect 92,000 services out of which 20,970 will be agricultural services.

11. LOANS TO THE ELECTRICITY BOARD

During 1972-73 the State Government propose to advance to the State Electricity Board loans up to Rs. 491 lakhs excluding the special allocation of Rs. 300 lakhs for Telangana. The Electricity Board has also been permitted to raise open market loan of Rs, 1,155 lakhs during 1972-73.

12. POWER TARIFFS

The Electricity Board has to adjust its charges from time to time so as not to carry on its operation at loss as laid down in Secttion 59 of the Electricity (Supply) Act, 1948. Due to heavy investments without adequate return, charging at only 50% of the unit cost at L.T. in respect of agricultural consumers, increasing quantum of interest charges payable by the Board, the Electricity Board has to revise its Tariffs from 1st

June, 1971. The proposal of the Board to revise Agricultural Tariff to 18 paise per KWH was deferred in view of the prevailing drought conditions.

The question of raising additional resources for the Power Plan was considered in detail during discussions with the Planning Commission last year and it was agreed that approximately Rs. 2 crores would be raised by an increase in domestic rates and agricultural tariff. The matter has been under consideration, and the Board, already implemented the increase in domestic rates. The Government have approved the proposal of the Electricity Board to increase the agricultural tariff to 16 paise per KWH. That will come into effect from 1st August. 1972.

13. WORKING OF THE ANDHRA PRADESH STATE ELECTRICITY BOARD

The sales of power have been steadily going up and in 1972-73 Andhra Pradesh State Electricity Board expects to sell 2600 million units. The gross revenue including miscellaneous receipts is expected to be Rs. 54 crores. It may be however appreciated that as already mentioned the operating costs have been increaing and the net surplus is expected to be Rs. 25 crores.

The revenues for the year 1972-73 anticipated to be Rs. 5402 lakhs may not materialise on account of shortfall in sales due to severe drought conditions prevailing in the State and restrictions imposed on Power consumption in the recent months. The shortfall in revenues on these accounts is expected to be of the order of Rs. 200 lakhs.

The operating expenditure of Rs. 2,863 lakhs may go up by about Rs. 100 lakhs due to continuous running of Thermal Stations, Gas Turbines and purchase of Power from other States. The net surplus which was anticipated at Rs. 2,539 lakhs may therefore be reduced to Rs. 2,239 lakhs. This in effect would reduce the amount available for payment of interest to the State Government. However a clear picture would be available only towards the end of the year. It is significant that the Electricity Board this year would be meeting Rs. 24 crores out of the total outlay of Rs. 32 crores from out of its own resources.

According to the guarantees given to the World Bank, the Andhra Pradesh State Electricity Board is expected to achieve a rate of return of 9% in 1971-72 and 9.5% in 1972-73 on average capital base. The rate of return as per the present expectations is 6.5% in 1971-72 and 7.1% in 1972-73. The decline in the rate of return is mainly due to the following factors:—

(1) Shortfall in sales due to retarded growth in industrial loads. Due to paucity of funds for giving service connections, load growth under L.T. is also not appreciable.

(2) Increase in wages on account of implementation of the recommendations of the Central Electricity Wage Board.

(3) Increase in Establishment Bill on account of revision of pay and allowances by the State Government from time to time which automatically apply to the Board employees.

(4) Due to unfavourable conditions of monsoons, Thermal and Gas Generation has to be stepped up besides purchase of Power from other States.

(5) Increase in cost of fuel from year to year on account of increase in cost structure and/or transport charges.

(6) Non-reduction of Transformation, Transmission and Distribution losses to any appreciable extent due to extensive Rural Electrification spread over a wide range of villages.

(7) Increase in prices of almost all consumables.

(8) Increase in cost of Transport as a result of increase in price of Petrol, Oils, Spares etc.

14. Demand No. "V. Other Taxes and Duties Administration" relates to charges under the Electricity Acts. The following are some of the important functions carried out under the provisions of the Acts and Rules.

(*a*) Investigation of Electrical accidents.

(*b*) Statutory approval for high voltage installation.

(c) Surprise inspections under rule 5 of the Indian Electricity Rules, 1956.

(d) Annual inspection of cinematographs.

(e) Periodical inspections under Rule 45 of High Voltage Installations have been restored to the Electrical Inspectorate which were hither to done by the supplier.

15. CONCLUSION

I may in conclusion state that perhaps no other activity touches the life of practically every citizen of this State as this sector. Government are very much alive to the needs of carrying electricity to the remotest village so that all may participate in the development of the Country and share the benefits. The rising cost of Plant and Machinery has been causing considerable anxiety to Government and the Electricity Board. A modern plant of 400 MW (Thermal Power) is likely to cost at to-day's prices roughly Rs. 100 crores. Considering that it will be put up over 4 to 5 years the yearly investment comes to a staggering Rs. 20 crores on one Project. A stage is fast coming when large generation projects can be put up by the Centre only and the State agencies would devote more money, attention and time to satisfactory distribution of power. It is agreed on all hands that integrated operation of generating systems alone can lead to most economic generation. The natural resources of each State (*e.g.*, Coal in this State) can and must be fully exploited in national interest. The need for doubling the output of power has been recognised by the Government of India and it is hoped that they would come forward in a large way to help the State Government in achieving the same objective. The pattern of financing of such capital intensive industries where a large part of the cost of product consists of fixed charges themselves has also to be reviewed carefully with the twin objectives of making available sufficient capital for investment and this at a cheap rate. With increasing awareness of the problems of this sector, the prospects in the years to come are bright and the State Government are confident of meeting the power requirements of all sectors, particularly industry.

ముద్రణ, స్టేషనరీ, స్టోర్సు కొనుగోలు శాఖ కొన్ని కేంద్ర ప్రభుత్వ శాఖలు, స్థానిక సంస్థలతోసహా ప్రభుత్వ శాఖల అవసరాలను తీరుస్తున్నది. ఈ శాఖను నడిపేందుకయ్యే ఖర్చు ప్రణాళికేతర బడ్జెటునుండి కేటాయించడం జరుగుతున్నది. ప్రభుత్వ ముద్రణాలయాలు ముద్రణ పనిని అత్యధికంగా చేపడుతున్నప్పటికీ, ప్రైవేటు ముద్రణాలయాల్లో చేయించే ముద్రణ పనికయ్యే ఖర్చును చెప్పుకోదగినంత మేరకు తగ్గించడం జరిగింది. అంతేకాక ప్రభుత్వ ముద్రణాలయాల్లో పని సత్వరంగాను సమర్థవంతంగాను జరిగేట్లు చూడడం జరుగుతున్నది.

స్టేషనరీ, ముద్రణ డిమాండు నెం. XXXIX క్రింద రూ. 2,19,08,600 ల మొత్తం అవసరం కాగలదని అంచనా వేయబడింది. ఈ ఖర్చు వివరాలు ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నాయి :

	తెలంగాణ రూ.	ఆంధ్ర రూ.	మొత్తం రూ.
I. స్టేషనరీ :			
(ఏ) స్టేషనరీ కార్యాలయాలు, స్టోర్లు :			
(i) స్టేషనరీ కార్యాలయాలు	2,47,700	4,95,900	7,48,600
(ii) స్టోర్సు కొనుగోలు శాఖ	70,200	1,40,600	2,10,600
(బి) స్టేషనరీ స్టోర్సు కొనుగోలు ...	25,00,000	50,00,000	75,00,000
(సి) ఇతర ప్రభుత్వాలకు, చెల్లింపు శాఖలకు సరఫరా చేసిన స్టేషనరీ విలువను తీసివేయవలెను ...	(-)2,50,000	(-)5,00,000	(-)7,50,000
II. ముద్రణ :			
(ఏ) ప్రభుత్వ ముద్రణాలయాలు ...	42,28,200	84,56,700	1,26,84,900
(బి) ప్రైవేటు ముద్రణాలయాలలో ముద్రణ : "18. పార్లమెంటు, రాష్ట్ర శాసనమండలి"కి జరిపి చేయబడిన వోటర్ల జాబితాలు, నమూనాల ముద్రణ ఖర్చును తీసివేయవలెను ...	88,800	86,700	1,[illegible],000

		తెలంగాణ రూ.	ఆంధ్ర రూ.	మొత్తం రూ.
(ఎఫ్) ఇతర ప్రభుత్వాలు చేసిన ముద్రణ పని ఖరీదు		—	—	—
(జి) ఇతర ప్రభుత్వాలకు. చెల్లింపు శాఖలకు చేసిన ముద్రణ పని ఖర్చును తీసివేయవలెను.		—	—	—
(హెచ్) ఇంగ్లాండులో చార్జీలు : రుపు ధనవ్యయములో హెచ్చింపు నిమిత్తము ఒకే మొత్తముగా చేసిన కేటాయింపుపై కొన్ని కలుపవలెను	...	2,58,000	5,14,700	7,72,700
మిగిలిన మొత్తం	...	73,37,400	1,46,74,600	2,20,12,000
చార్జీ చేయబడినది	...	34,500	69,000	1,03,500
మొత్తం	...	73,02,900	1,46,05,600	2,19,08,500

ముద్రణ, స్టేషనరీ శాఖ చేపట్టిన కార్యకలాపాలు, కార్యక్రమాలు ఈ క్రింద తెలియజేయబడ్డాయి:

పరిపాలన

ముద్రణ, స్టేషనరీ, స్టోర్సు కొనుగోలు శాఖలో క్రింద తెలిపిన యూనిట్లు ఉన్నాయి:

1. ప్రభుత్వ కేంద్ర ముద్రణాలయం, హైదరాబాదు.
2. సచివాలయ ముద్రణాలయం, మింటు కాంపౌండు, హైదరాబాదు.
3. ఐ. జీ. పి. ముద్రణాలయం, ఐ. జీ. పి. కార్యాలయ ఆవరణ, హైదరాబాదు.
4. తెలుగు ముద్రణాలయం, అమీరుపేట, హైదరాబాదు.
5. హైకోర్టు ముద్రణాలయం, హైదరాబాదు.
6. ప్రచురణ విభాగం హైదరాబాదు.
7. ప్రభుత్వ ముద్రణాలయం, కర్నూలు.
8. స్టేషనరీ విభాగం, చంచల్‌గూడా, హైదరాబాదు.
9. స్టోర్సు కొనుగోలు విభాగం, చంచల్‌గూడా, హైదరాబాదు.

పైన తెలిపిన యూనిట్లన్నీ ఎ. పి. ఎస్. అధికారి అయిన డైరెక్టరు నియంత్రణ క్రింద ఉన్నాయి. అతనికి ఒక జాయింట్ డైరెక్టరు సహాయము చేయుచున్నారు. ఇతర ముద్రణాలయాలు హైదరాబాదు నగరంలోని ప్రభుత్వ ప్రచురణ విభాగం ఒక్కొక్కదానికి ఒక అసిస్టెంటు డైరెక్టరు నియమించబడ్డారు. కర్నూలులోని ప్రభుత్వ ముద్రణాలయం ఒక డిప్యూటీ డైరెక్టరు పరిపాలన నియంత్రణ క్రింద ఉన్నది. హైదరాబాదులోని ప్రభుత్వ కేంద్ర ముద్రణాలయం, కర్నూలులోని ప్రభుత్వ ముద్రణాలయం రెండు షిఫ్టులలో పనిచేస్తున్నాయి.

ప్రభుత్వ కేంద్రముద్రణాలయం:— ప్రభుత్వ కేంద్ర ముద్రణాలయం రెండు షిఫ్టులలో పనిచేస్తున్నది. అది వారం వారం ప్రచురింపబడే ఆంధ్రప్రదేశ్ గెజెటు ముద్రణ పని, బడ్జెటు, సివిల్ జాబితా, రాష్ట్ర పరిపాలన నివేదిక, ఎన్నికలు, ప్రభుత్వ ప్రచురణలు ముద్రణ తదితర ముఖ్యమైన పనులను చేస్తున్నది. ఆంధ్రప్రదేశ్ పత్రిక ఉర్దూ, తెలుగు, హిందీ, ఇంగ్లీషు— ఈ నాలుగు భాషలలో ఈ ముద్రణాలయంలో ముద్రించబడుతున్నది. ఇంతేకాక సమాచార, పౌర సంబంధాల శాఖ యొక్క పోస్టర్లు, ఫోల్డర్లు, పత్రికలు మొదలైనవి ఇందులో ముద్రించబడుతున్నాయి.

సచివాలయ ముద్రణాలయం: రహస్య విభాగం:— ప్రభుత్వ శాఖలకు చెందిన రహస్య స్వభావంగల పనులను ఈ విభాగం చూస్తున్నది. వీటితోడు బడ్జెటు ప్రసంగాలవంటి ప్రత్యేకమైన ముఖ్యమైన పనులు, మంత్రుల ముఖ్యమైన వివరణలు, ఎన్నికల నివేదికలు, సాధారణ పరిపాలన శాఖకు చెందిన ఇతర సర్క్యులర్లు ఈ ముద్రణాలయంలో ముద్రించబడుతున్నాయి.

పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు జనరల్ ముద్రణాలయం:— ఈ ముద్రణాలయం పోలీసు శాఖకు చెందిన ప్రమాణీకృత నమూనాల ముద్రిస్తుంది. ఎ. సి. పి పోలీసు కమిషనరు, పోలీసు రవాణా వ్యవస్థ, పోలీసు కమ్యూనికేషన్లు, సి. ఐ. డి. మరియు రైల్వే కార్యాలయాలకు సంబంధించిన ఇతర పనులను కూడా ఇది చేపడుతుంది. ఆంధ్రప్రదేశ్ పోలీసు గెజెటును వారం వారం ముద్రించే పనినికూడా చూస్తున్నది.

తెలుగు ముద్రణాలయం:— తెలుగు ముద్రణాలయం ముఖ్యంగా అసెంబ్లీ ప్రొసీడింగుల ముద్రణ పనిని చేపడుతుంది. పొదుపు, గ్రామవాణి, ఆకాశవాణి, పాఠశాల ప్రసారాలు వంటి నియతకాలిక పత్రికల ముద్రణ పని, తెలుగులో బడ్జెటు వివరణ, శాసన సభ, శాసన పరిషత్తు తాలూకు తారా ప్రశ్నలు, తెలుగులోని ప్రామాణిక గ్రంథాల జాబితా, తదితరమైన పనులు ఈ ముద్రణాలయంలో చేపట్టబడతాయి.

హైకోర్టు ముద్రణాలయం:— ఈ ముద్రణాలయం రోజువారీ దావాల పట్టి ముద్రణ పని, కేసుల సిద్ధజాబితా, హైకోర్టుకు సంబంధించిన తదితర పనులను చూస్తుంది.

ప్రచురణ విభాగం :— ఈ శాఖ నియంత్రణ క్రింద ముద్రణాలయాలే కాక ప్రచురణ విభాగం కూడా ఒకటి ఉన్నది. ఇది అచ్చువేసిన నమూనాలను, రిజిష్టర్లను, ప్రభుత్వ ప్రచురణలను, శాసన సభ, శాసన పరిషత్తు ప్రొసీడింగులను, గెజెట్లను,

ఐ. ఎల్. ఆర్లను, ట్రేడ్ బులెటిన్లు మున్నగువాటిని కేంద్రప్రచురణలను, పురావస్తు శాఖ ప్రచురణలను నిలువచేయడం, పంపిణీ చేయడం మొదలైన పనులను చూస్తున్నది. గత మూడేళ్ళ కాలంలో ప్రచురణలు, పుస్తకాలను విక్రయించడం మూలంగా సగటున దాదాపు రూ. 10.00 లక్షలు లభించాయి.

ప్రభుత్వ ముద్రణాలయం, కర్నూలు:—ఇది ప్రధానముగా రాష్ట్రంలోని ప్రభుత్వ కార్యాలయాలన్నిటికి కావలసిన ప్రమాణీకృత నమూనాలను ముద్రించి, సరఫరా చేసే పనిని చూస్తున్నది. హైదరాబాదు మినహా రాష్ట్రంలోని ఇతర జిల్లాలన్నిటి యొక్క గెజెట్లను ఇంగ్లీషు, తెలుగు భాషలలో ముద్రించే పనిని కూడ ఈ ముద్రణాలయం చేస్తున్నది. హైదరాబాదు జిల్లా గెజెటు హైదరాబాదులోని ప్రభుత్వ కేంద్ర ముద్రణాలయంలో ముద్రించబడుతున్నది.

చదువుకొన్న కొద్దిమంది నేరస్థులకు కంపోజింగులోను, యంత్రసహాయంతో ముద్రణ, బైండింగు పనులలోను శిక్షణ ఇచ్చేందుకు రాజమండ్రి సెంట్రల్ జైలులో చిన్నముద్రణ యూనిటు ఒకటి ప్రారంభించబడింది. కాగా హైద్రాబాదు సెంట్రల్ జైలులో నేరస్థులకు బైండింగు పనిలో శిక్షణ జరపబడుచున్నది.

ముద్రణాలయ భవనాల నిర్మాణం:—హైదరాబాదులోని చెంచల్ గూడలో గల ప్రభుత్వ ముద్రణాలయ (ఫ్యాక్టరీ), పరిపాలనా విభాగం, ప్రచురణవిభాగం, స్టేషనరీ విభాగాలకు చెందిన భవనాల నిర్మాణానికిగాను ప్రభుత్వం 1965 లో రూ 103 లక్షల మొత్తాన్ని మంజూరు చేసింది. పరిపాలన విభాగానికి చెందిన భవనం 1967 లో పూర్తయింది. పరిపాలన, అకౌంట్ల శాఖలు దానిలో ప్రవేశించాయి. ప్రచురణ, స్టేషనరీ విభాగాలు కూడ పూర్తయ్యాయి. 1969 మే లోను, 1969 జూనులోను అవి స్వాధీనం చేసుకోబడినాయి. రాష్ట్రప్రభుత్వ ఆర్థిక స్థితి పరిస్థితి దృష్ట్యా, అసలు అంచనా రూ. 103 లక్షల మొత్తాన్ని రూ. 51 లక్షలకు పరిమితం చేయడం జరిగింది. ధరల పెరుగుదల విద్యుచ్ఛక్తి అంచనాల సవరణల మూలంగా అయ్యే ఖర్చును భరించడానికి వీలుగా ముద్రణాలయ భవన నిర్మాణానికిగాను 1970–71 లో రూ. 10 లక్షల అదనపు మొత్తం కూడ మంజూరుచేయబడింది. క్యాంటీను, సైకిలు షెడ్డు, ఔషధశాల, వీధి దీపాలు మొదలైన ముఖ్యావసర సదుపాయాలను కల్పించడంవంటి కొన్నిపనులు ఇంకా పూర్తి కానందున ప్రధాన ముద్రణాలయ భవనాన్ని స్వాధీనంచేసుకోవడానికి వీలుకాలేదు. అయినా ముద్రణాలయాన్ని వెంటనే పాత భవనం నుండి క్రొత్త భవనానికి తరలించడానికి అవసరమైన ఏర్పాట్లు చేయవలసిందిగా డైరెక్టరుకు ఆదేశాలు జారీచేయబడినాయి. యంత్రాలను తరలించడానికిగాను రూ. 75,000 ల మొత్తము కూడ మంజూరుచేయబడింది.

ముద్రణశాఖ పునర్వ్యవస్థీకరణ కోసం ప్రత్యేక అధికారి నివేదిక:—ప్రభుత్వ ముద్రణాలయాలలో అత్యధికంగాను, సమర్థవంతంగాను ముద్రణ కార్యకలాపాలు జరగడానికి వీలుగా, ముద్రణాలయాలలోని ఇబ్బందులను తొలగించడానికిగాను వివిధ ప్రభుత్వ ముద్రణాలయాలపనిని శ్రేష్ఠమైన పద్ధతులను పరిశీలించేందుకై ప్రభుత్వం 1964 లో ఒక ప్రత్యేక అధికారిని నియమించింది. భారత ప్రభుత్వ

ముద్రణాలయ జనరలు మేనేజరు శ్రీ ఆర్. రామస్వామి ప్రత్యేక అధికారిగా నియమితులైనారు. ఆయన ప్రభుత్వ ముద్రణాలయాల పనిని సవివరంగా పరిశీలించినమీదట మొత్తంమీద 101 సిఫారసులను చేశారు. అమలుజరపడానికి సాధ్యమైన సిఫారసులన్నింటిని ముద్రణ, స్టేషనరీ, స్టోర్సు కొనుగోళ్ళ శాఖ డైరెక్టరు ఇదివరకే అమలుజరిపారు. అదనపు సిబ్బందిని మంజూరు చేయడం, యంత్రాలను మార్చడం, ప్రాంతీయ ముద్రణాలయాలను నెలకొల్పడం—వీటికి సంబంధించిన సిఫారసులు ప్రభుత్వ పరిశీలనలో వున్నాయి. యంత్రాలను మార్చడం, చేర్పులు చేయడానికి సంబంధించిన సిఫారసులకు రూ. 1.28 లక్షలు వ్యయమవుతుంది. అదనపు సిబ్బంది మంజూరుకు సంబంధించిన సిఫారసులకు రూ. 8.05 లక్షలు వ్యయమవుతుంది. దీనిని దశలవారీ కార్యక్రమంలో అమలుజరపవచ్చును. రాజమండ్రిలో ఒకటి, వరంగల్లులో మరొకటి—రెండు ప్రాంతీయ ముద్రణాలయాలను నెలకొల్పడానికి సంబంధించిన సిఫారసులకు రూ. 81.4 లక్షలు వ్యయం కాగలదు.

యంత్రాలు చేర్పులు చేసే కార్యక్రమానికి రూ. 17,80,000 ఖర్చు కాగలదు. డైరెక్టరు ప్రతిపాదించిన విధంగా, యంత్రాలను మార్చడములో మొదటి దశకు రూ. 68,94,000 ఖర్చు కాగలదు. నిధుల కొరత దృష్ట్యా, అదనపు సిబ్బందిని మంజూరు చేయడం, యంత్రాలను మార్చడం, ప్రాంతీయ ముద్రణాలయాలను నెలకొల్పడానికి సంబంధించిన సిఫారసులను అమలుజరపడము ఎంతో కష్టంగావుంది. రాష్ట్రప్రభుత్వంపై ఆర్థిక భారం అధికంగా లేకుండ, ప్రత్యేక అధికారి యొక్క సిఫారసులు సాధ్యమైనంతవరకు అమలుజరిగేటట్లు చూడడానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నిస్తున్నది.

శాఖచేపట్టిన కొన్ని సంక్షేమ కార్యకలాపాలు క్రిందనుదహరించబడినాయి:

1. గ్రంథాలయం :— పనివారి ప్రయోజనార్థం, సాంకేతిక పుస్తకాలు, సాహిత్యపరమైన పుస్తకాలతో కూడిన ఒక చిన్న గ్రంథాలయం హైదరాబాదులోని ప్రభుత్వ కేంద్ర ముద్రణాలయంలో పనిచేస్తున్నది.

2. ఔషధశాల :— మలక్‌పేటలోని నగర పోలీసు ఆసుపత్రినుండి పంపబడే పార్టు టైం వైద్యాధికారి ద్వారా పనివారికి వైద్యసహాయము సమకూర్చబడు తున్నది. ఫ్యాక్టరీ ఉద్యోగులు, వారి కుటుంబాల అవసరాలను తీర్చే ఔషధశాలకు మందుల కొనుగోలు నిమిత్తం రూ. 12,900 మొత్తం మంజూరుచేయబడింది.

3. క్యాంటీను :— ప్రభుత్వ కేంద్ర ముద్రణాలయంలో "లాభదృష్టిలేని" పద్ధతిపై శాఖ ఒక క్యాంటీను నడుపుతున్నది.

4. విద్య :— పనివారు— ఉపాధ్యాయుల విద్యాశిక్షణ కేంద్రంలో శిక్షణ పొందిన ప్రభుత్వ ముద్రణాలయం పనివారు, పనివారికి పార్టు టైం తరగతులను నిర్వహిస్తున్నారు.

5. పరస్పర ప్రయోజన నిధి :— ఈ నిధిని ఒక కమిటీ ద్వారా పనివారు నిర్వహిస్తున్నారు. గత 15 సంవత్సరాల నుండి ఈ నిధి అమలులో వుంది. ఈ నిధి క్రింద, పనిచేసే వ్యక్తి మరణించిన సందర్భంలో, అతనిపై ఆధారపడినవారికి

రూ. 200 ల శాశ్వతనిధి సహాయాన్ని ఈయడానికి ఏర్పాటుచేయబడింది. ఉద్యోగ విరమణ సమయంలో పనివారైన ప్రతి సభ్యుడు దాదాపు 6,000 లను పొందుతాడు.

6. రొట్టె, పాలు సరఫరా :— ప్రభుత్వ కేంద్ర ముద్రణాలయములోను, హైకోర్టు ముద్రణాలయంలోను, కర్నూలులోని ప్రభుత్వ ముద్రణాలయంలోను షిఫ్టులలో పనిచేస్తున్న ఉద్యోగులందరికి ప్రతిరోజు 100 గ్రాముల బన్ రొట్టె, 1/8 లీటర్ పాలు సరఫరా చేయబడతాయి. సీసపు శాఖలో పనిచేసేవారికి అదనంగా పాలు, పుష్టి విటమిన్ బిళ్లలు కూడ సరఫరా చేయబడతాయి.

7. సహకార పరపతి సంఘం :— శాఖ యొక్క ముద్రణ విభాగంలోని అన్ని బ్రాంచీలకు ఉద్యోగుల సహకార పరపతి సంఘం ఉంది. దానిని ఎన్నికయిన సభ్యులద్వారా పనివారు నడుపుతున్నారు. అది రుణాల రూపంలో సభ్యులకు ఆర్థిక సహాయం కలుగజేస్తుంది.

8. హోం గార్డులు :— ఈ శాఖకు ఉద్యోగులనుండి శిక్షణ పొందిన ఒక ప్రత్యేకమైన హోం గార్డుల బృందం ఉన్నది.

ఎల్. పి. టి. లో శిక్షణ పొందడానికిగాను ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో శిక్షణ సదుపాయాలు లేనందున ప్రభుత్వం స్వంత ఖర్చుతో 1970 సంవత్సరంనుండి ప్రతి సంవత్సరం ఇరువురు అభ్యర్థులను మద్రాసులోని ముద్రణకు సంబంధించిన ప్రాంతీయ పాఠశాలలో ఎల్. పి. టి. యందు శిక్షణ పొందే నిమిత్తం పంపుతున్నది.

ప్రభుత్వం, ఆంధ్రప్రదేశ్ ముద్రణ, స్టేషనరీ, స్టోర్సు కొనుగోళ్ల గెజిటెడ్ ఉద్యోగుల సంఘానికి గుర్తింపును కూడ ఇచ్చింది.

ముద్రణ పనిలో హాయ్యర్ గ్రేడు అర్హత పొందిన ప్రభుత్వ ముద్రణాలయాల్లోని ఉద్యోగులకు ప్రభుత్వం ఒక అడ్వాన్సు ఇంక్రిమెంటును కూడ మంజూరు చేసింది. లినో, ఇంటర్, మోనో టైప్ ఆపరేటర్లకు, చేతి కంపోజిటర్లకు ప్రస్తుతం చెల్లించబడుతున్న ప్రోత్సాహకర బోనస్ రేట్లను కూడ ఈ నాటి జీవన పరిస్థితులను దృష్టియందు ఉంచుకొని సవరించడం జరిగింది.

ప్రభుత్వ ముద్రణాలయాలందలి ఆ యా యూనిట్లలో పనిచేస్తున్న ఉద్యోగులకు ప్రస్తుతం ఒక జత యూనిఫారం దుస్తులుమాత్రమే ఇవ్వబడుతున్నాయి. అయితే 1971-72 ఆర్థిక సంవత్సరం లగాయతు ఆ ఉద్యోగులకు రెండు జతలు మంజూరు చేసింది.

సాధారణ విషయాలు

జిల్లా, సెషన్సు కోర్టు తీర్పులు, నేరాలను గురించిన వివరణ పత్రాలు, ఓటర్ల జాబితావంటి కొన్ని పనుల ముద్రణ పరిపాలనా సౌలభ్యం నిమిత్తం జిల్లా స్థాయిలో వున్న ప్రయివేటు ముద్రణాలయాలలోనే చేయవలసివుంటుంది. ప్రభుత్వ ముద్రణాలయాలకు పని రద్దీ ఉండి, అవి అదనపు పనులను చేపట్టలేనపుడు కొంత ముద్రణ పనిని ప్రయివేటు ముద్రణాలయాలకు కూడ అప్పగించవలసిఉంటుంది.

1970-71 లోను 1971-72 లో ప్రయివేటు ముద్రణాలయాలయందు జరిపిన ముద్రణ పనులపై అయిన వ్యయం ఈ క్రింద తెలియజేయబడింది :

	1970-71 రూ.	1971-72 రూ.
1. ముద్రణశాఖ అప్పగించిన పనులు...	8,879.15	86,568.05
2. దఖలు చేయబడిన అధికారాల క్రింద శాఖాధిపతులు, కలెక్టర్లు అప్పగించిన పనులు.	... 29,756.91	14,01,825.00
3. ప్రయివేటు ముద్రణాలయాల్లో చేయబడిన హైకోర్టు పనులు (చార్జిచేయబడినవి).	... 92,056.16	88,189.81

నిర్ణయించిన గడువులోపల బడ్జెటు ప్రచురణలు, పంచాయతీ, మునిసిపలు, శాసనసభల ఎన్నికలకు సంబంధించిన పనులను త్వరగా నిర్వహించే నిమిత్తం ప్రభుత్వ ముద్రణాలయాలు మామూలు పనిగంటలకు మించి పనిచేస్తాయి. 1970-71, 1971-72 సంవత్సరాలలో మామూలు పనిగంటలకు మించి పని చేసినందుకు అయిన వ్యయాన్ని ఈ క్రింది సంఖ్యా వివరాలు తెలియజేస్తాయి :

		రూ.
1970-71	...	రూ. 8,50,000.00
1971-72	...	రూ. 12,94,516.00

1970-71, 1971-72 సంవత్సరాలలో పుస్తకాలను, ప్రచురణలను అమ్మగా వచ్చిన పైకం ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నది :

1970-71	...	రూ. 10,81,709.81
1971-72	...	రూ. 9,74,981.99

స్టేషనరీ స్టోర్సు కొనుగోలు విభాగాలు

హైదరాబాదులోని చంచలగూడయందు నిర్మించిన క్రొత్త భవనంలో ఈ విభాగాలు ఉన్నాయి. ఈ విభాగాలు ఒక్కొక్కటి ఒక అసిస్టెంట్ డైరెక్టరు అజమాయిషీ క్రింద పనిచేస్తున్నాయి. స్టేషనరీ విభాగం రాష్ట్రంలోని వివిధ శాఖలకు కావలసిన స్టేషనరీ సామగ్రిని, కాగితాలు మున్నగువాటిని సేకరించి సరఫరా చేస్తుంది. వివిధరకాల కాగితాన్ని సేకరించేందుకుగాను దాదాపు రూ. 50 లక్షల మొత్తం వినియోగించబడింది. రూ. 0.25 లక్షల మొత్తం టైపురైటర్లు, డూప్లికేటర్లు తదితర స్టేషనరీ వస్తువులను సేకరించేందుకు వినియోగించబడింది. నాల్గవ తరగతి ఉద్యోగులకు, డ్రైవర్లకు యూనిఫారాలు సరఫరా చేయడానికి కావలసిన బట్టలు సేకరించడానికి అయ్యే ఖర్చు కూడా ఈ కేటాయింపునుండే భరించబడుతుంది. యూనిఫారం దుస్తుల సరఫరా కోసం [illegible] సంఘాలనుండి [illegible] [illegible]

మాత్రమే సేకరించడం జరుగుతున్నది. ప్రస్తుతం యూనిఫారం దుస్తులు పొందని వాల్గవ తరగతి ఉద్యోగులకు, డ్రైవర్లకు వాటిని సరఫరా చేసే విషయాన్ని ప్రభుత్వం పరిశీలిస్తున్నది. ప్రభుత్వం నిర్ణయించిన శాసనం ప్రకారం అన్ని ప్రభుత్వ శాఖలకు కావలసిన బట్టలను ఆ యా సందర్భాన్నిబట్టి చేనేత లేదా ఖాదీ లేదా మిల్లుల రంగాలనుండి సేకరించి సరఫరా చేయడం, వాటికైన బిల్లులను చెల్లించడం కూడా ఈ సంవత్సరం క్రొత్తగా ఈ విభాగానికి అప్పగించబడింది.

స్టోర్సు, కొనుగోలు విభాగం స్టేషనరీ, దుస్తులు, కార్యాలయ పరికరాలు, ఫర్నిచరు, స్టేషనరీ విభాగానికి కావలసిన తదితర సామగ్రిని కొనుగోలు చేసే కేంద్రీకృత విభాగంగా పనిచేస్తున్నది. వివిధ శాఖలలో వాడుకలో వున్న కర్ర ఫర్నిచరు, స్టీలు ఫర్నిచరు, సైకిళ్లు మున్నగువాటి విషయంలో ఈ విభాగం ఆయా సంస్థలతో రేటు కాంట్రాక్టులు చేసుకుంటుంది.

1970—71, 1971—72 లో స్టేషనరీ, స్టోర్సు కొనుగోలు (ఎ) భారత దేశంలో కొనుగోలు చేసిన స్టేషనరీ క్రిందచేసిన కేటాయింపు, అయిన ఖర్చు ఈ దిగువ ఇవ్వబడినాయి :

	బడ్జెటు కేటాయింపు		వ్యయం	
	1970-71	1971-72	1970-1971	1971-72
	రూ.		రూ.	
స్టేషనరీ, స్టోర్సు కొనుగోలు (ఎ) భారత దేశంలో కొనుగోలు చేసిన స్టేషనరీ.	72,41,500	72,71,500	88,38,516	*59,62,660
ఇతర ప్రభుత్వ శాఖలకు, చెల్లింపు శాఖలకు సరఫరా చేసిన స్టేషనరీ విలువ తీసివేయ వలెను.	(—) 11,00,000	11,00,000	7,06,651	9,84,000

* సప్లైస్ అండ్ డిస్పోజల్స్ డైరెక్టరు జనరలు రేటు కాంట్రాక్టుపై భాగిశాలు మొదలైనవాటి కేంద్రీయ బాదాపు రూ. 12 లక్షల మొత్తం మేరకు 1971-72 సంవత్సరానికి సంబంధించిన ఖర్చు అంతిమ అకౌంట్లలో ఈ పద్దుక్రింద ఇంకనూ సర్దుబాటు జరుగవచ్చును.

POLICY NOTE ON DEMAND NO. XXXIX-STATIONERY, PRINTING AND STORES PURCHASE

The Printing, Stationery and Stores Purchase Department is a service Department which caters to the needs of Government Departments as well as certain Central Government Departments and Local Bodies. The expenditure for running this Department is being met from Non-Plan Budget. In view of increase in the Printing work undertaken by the Government Presses. ex penditure on private printing has been considerably reduced, and speedy and efficient execution of work is being ensured.

The Demand for grants of Rs. 2,19,08,500 under XXXIX-- Stationery and Printing comprises of the following:

	Telangana	Andhra	Total
I. STATIONERY:			
(a) Stationery Offices and Stores:			
(i) Stationery Offices ..	2,47,700	4,95,900	7,48,600
(ii) Stores Purchase Wing ..	70,200	1,40,000	2,10,800
(b) Purchase of Stationery Stores:	25,00,000	50,00,000	75,00,000
(c) Deduct-Value of Stationery supplied to other Governments and Paying Departments.	(-)2,50,000	(-)5,00,000	(-)7,50,000
II. PRINTING:			
(d) Government Presses ..	42,29,200	84,50,700	1,26 84,900
(e) Printing at Private Presses Deduct cost of printing of electoral Rolls and forms transferred to "18. Parliament and State Legislature".	33,300	66,700	1,00,000
(f) Cost of Printing work done by other Governments	..	..	..
(g) Deduct cost of Printing work done for other Governments and paying Departments	..	..	..
(h) Charges in England	...	..	..
Add-lumpsum provision for increase in D. A.	2,58,000	5,14,700	7,72,700
Gross Total ..	73,37,400	1,46,74,600	2,20,12,000
Charged ..	34,500	69,000	1,03,500
Total	73,02,900	1,46,05,600	2,19,08,500

The following are the activities and programmes of the Deartment of Printing and Stationery :

Administration :

The Printing and Stationery and Stores Purchase Department consists of the following units :

(1) Government Central Press, Hyderabad.

(2) Secretariat Press, Mint Compound, Hyderabad.

(3) I. G. of Police Press, Inspector-General of Police's Office Compound, Hyderabad.

(4) Telugu Press, Ameerpet, Hyderabad.

(5) High Court Press, Hyderabad.

(6) Publication Bureau, Hyderabad.

(7) Government Press, Kurnool.

(8) Stationery Wing, Chanchalguda, Hyderabad.

(9) Stores Purchase Wing, Chanchalguda, Hyderabad.

All the above units are under the overall control of one Director who is an I. A. S. Officer. He is assisted by one Joint Director. Other Presses and Government Publication Bureau are manned by one Assistant Director each whereas Government Press, Kurnool is manned by one Deputy Director. The Government Central Press, Hyderabad and Government Press, Kurnool are functioning in two shifts.

Government Central Press :

The Government Central Press is functioning in two shifts. It undertakes the printing of Andhra Pradesh Weekly Gazette, Budget, Civil List, State Administration Report, Elections and Printing of other important publications of Government. The Andhra Pradesh Journal is also being printed in this Press in four languages; Urdu, Telugu, Hindi and English and also the Posters, Folders and Booklets brought out by the Public Relations and Information Department.

Secretariat Press :

Confidential Section—The Confidential work of the Government Departments are executed in this Section. In addition, the Special and Important works such as Budget Speeches and Important Statements of the Ministers, Election Reports and other circulars of the General Administration Department are also being executed in the Secretariat Press.

Inspector-General of Police Press :

This Press exclusively prints the standardised forms of the Police Department and other works of the Offices of the Inspector-General of Police, the Commissioner of Police, the Police Transport Organisation, the Police Communications, C.I.D. and Railways. This Press also prints the weekly of Andhra Pradesh Police Gazette.

Telugu Press :

The Telugu Press chiefly undertakes the printing of Assembly Proceedings. The periodicals like 'Podupu', Gram Vani, A. I. R.

School Broadcast, Telugu Budget Memorandum, Starred Questions of the Legislature and the Council etc., and list of Standard works in Telugu are the other works executed in the Press.

High Court Press:

The High Court Press deals with the printing of Daily Cause Lists, Ready List of cases and works of the High Court.

Publication Bureau:

Besides Printing Press, there is a Publication Bureau under the control of this Department. It stocks and distributes printed forms, registers. Goverement Publications, Assembly and Council Proceedings, Gazettes I.L.Rs., Trade Bulletins etc., and also Central Government Publications and Archaeological Publications. The sales of the publications and books during the last three years is about 10.00 lakhs on an average.

Government Press, Kurnool:

The Government Press, Kurnool is confined to the printing and supply of standardised forms to all the Government Offices in the State. This Press also prints the Districts Gazettes in English, Telugu for all the districts in the State except for Hyderabad which is being printed at Government Central Press, Hyderabad.

A small unit has been started in the Central Jail, Rajahmundry to train a few educated convicts in composing, machine minding and binding works, while at the Central Jail, Hyderabad training in Binding is being imparted to the convicts.

Construction of Press Buildings:

In the year 1965, a sum of Rs. 108 lakhs was sanctioned by the Government for the construction of buildings consisting of Government Press (Factory), Administrative Block, Publication Bureau and Stationery Wing at Chenchalguda, Hyderabad. The Administrative Building was completed in the year 1967 and occupied by Administration and Accounts Branches. The Publication Bureau and Stationery Wings were also completed and were taken over in May, 1969 and in June, 1969 respectively. In view of the difficult ways and means position of the State Government the original estimate of Rs. 108 lakhs was restricted to Rs. 51 lakhs. An additional sum of Rs. 10 lakhs was also sanctioned towards construction of Press Building during 1970-71, in order to meet the expenditure towards escalation of costs and revision of electrical estimates. The main Press Building could not be taken over as some of the items of work, *viz.*, Canteen, Cycle Shed, Dispensary, Street lights etc., which are the essential amenities to be provided have not yet been completed. However, instructions have been issued to the Director to make necessary arrangements to shift the press immediately from the old building to new press building. A sum of Rs. 75,000 has also been sanctioned to shift the machinery.

Report of the Special Officer for Reorganisation of printing Department:

In the year 1964 the Government appointed a Special Officer to go into the working of the various Government Presses and to suggest improved methods, to remove bottlenecks in the Presses so as to secure maximum output and efficiency in the Government Presses.

Sri R. Ramaswamy, General Manager. Government of India Press was appointed as Special Officer who after a detailed study of the working of the Government Presses made in all 101 recommendations. The recommendations which are feasible for implementation have already been implemented by the Director of Printing, Stationery and Stores Purchase. The recommendations relating to sanction of additional staff, replacement of machinery and setting up of Regional Presses are under consideration of the Government. Tho recommendations relating to replacement and additions to machinery itself would cost Rs. 126 lakhs. The recommendations relating to sanction of additional staff would cost Rs. 3 05 lakhs which is to be implemented in a phased programme. The recommendation relating to setting up of two Regional Presses one at Rajahmundry and the other at Warangal would cost Rs. 34.4 lakhs.

The additions to machinery programme would cost Rs. 17,30,000. The first phase of replacement of machinery as proposed by the Director would cost Rs. 68,94,000. In view of the paucity of funds it has become difficult to implement the recommendations relating to sanction of additional staff and replacement of machinery and Regional Presses. It is the earnest endeavour of the Government to see how best the recommendations of the Special Officers could be implemented without under financial burden on the State Government.

The following are a few of the Welfare measures taken up by the Department: --

1. Library:—A small library consisting of technical and literary books is kept for the benefit of workers at the Government Central Press, Hyderabad.

2. Dispensary: - Medical aid is given to the workers through a Part-time Medical Officer deputed from the City Police Hospital, Malakpet. An amount of Rs. 12,900 has been sanctioned for purchase of medicines for the dispensary which is catering to the needs of the factory employees and their families.

3. Canteen: - A canteen is being run in the Government Central Press by the Department on a "No Profit and No Loss" basis.

4. Education:—Workers of the Government Presses who have undergone training in workers- Teachers' Education Training Centre, are conducting Part-time Classes to the Workers.

5. Mutual Benefit Fund:—This fund is managed by the workers through a Committee and is in existence for over 15 years. Under this fund, provision has been made for giving an interim relief of Rs. 200 to the dependants in the event of death of a workman. At the time of retirement, each workmen member gets about Rs. 0,000.

6. Supply of Bun and Milk:—All employees working in shifts in the Government Central Press, High Court Press and Government Press, Kurnool are supplied with a bun weighing 100 grm. and 1/8 litre of milk daily. Workers who are exposed to lead fumes, are also supplied extra milk and multivitamin tablets.

7. Co-operative Credit Society: -There is an employees' Co-operative Credit Society in the Printing Wing of the Department for all its branches. It is being run by the workers through an elected body and gives financial help to members in the form of loans.

8. Home Guards:—This Department has a rugular batch of trained Home Guards from among the employees.

9. Cultural Activities:—There are Cultural Activities in the Central Press, Stationery and Telugu Press Units

As there are no training facilities in Andhra Pradesh to undergo training in L. P. T. Government have been deputing at their own cost two candidates every year commencing from the year 1970 onwards for undergoing training in L. P. T. in the Regional School of Printing, Madras.

Government has also given recognition to the Andhra Pradesh Printing, Stationery and Stores Purchase Gazetted Officers' Association.

Government have also sanctioned one advance increment to the employees in the Government Presses who qualify themselves by Higher Grade in the Printing Trades. The rates of Incentive Bonus now being paid to the Lino, Inter and Monotype Operators and Hand Compositors have also been revised keeping in view of the present day living conditions. Government have also sanctioned two sets of uniforms to the employees of the different units of the Government Presses who are presently in receipt of one set of uniform only, from the financial year 1971 72.

General :

Printing jobs like District and Sessions Court Judgments and Crime and occurrence sheets, Electoral Rolls have to be done in Private Presses at district level for administrative convenience. Some items of printing works have also to be farmed out to private presses whenever the Government Presses have full work on hand and additional jobs cannot be undertaken by the Government Presses. The expenditure incurred on getting the jobs printed in private presses during 1970-71 and for 1971-72 are furnished below:—

	1970-71	1971-72
1. Works farmed out by Printing Department ..	8,379-15	67,5'8 05
2. Works farmed out by Heads of Departments and Collectors under powers delegated ..	89,758 91	14,01,325-99
3. Works of the High Court done in private Presses (Charges)	92,055-16	88,189-91

Government Presses work over-time for executing urgent and time scheduled work like Printing of Budget, Publications, items of Election work both Panchayat and Municipal and Assembly, within a stipulated time. The figures given below show the expenditure incurred on over-time for 1970-71 and 1971-72:

		Rs.
1070-71	.. ..	8,50,000-00
1971-72	.. ..	12,94,516-00

The sale proceeds of Bocks and Publications during 1970-71 and 1971-72 are furnished below:

		Rs'
1970-71	..	10,81,769-31
1971-72	..	9,74,981-99

Stationery and Stores Purchase Wings:

These Offices are located in the New Block constructed in Chenchalguda, Hyderabad and are under the immediate charge of an Assistant Director each. All Stationery articles, paper etc., are procured and supplied to various Departments in the State by this Wing. About Rs. 50 lakhs is utilised for the procurement of paper of various varieties. Abut Rs· 25 lakhs is used in the procurement of typewriters, duplicators and other Stationery articles. The expenditure on the procurement of clothing required for supply of uniforms to Class IV Employees and Drivers is also met from this provision. Only Handloom Cloth from Apex Societies is procured for supply of cloth to the uniforms. The question of supplying uniforms to Class IV Employees and Drivers who are not in receipt of them now is being considered by the Government. This year a new responsibility for procurement and supply of cloth required by all the Government Departments. from Handloom or Khadi or Mill Sectors as the case may be, as per the percentage fixed by the Government and payment of bills thereof, has been entrusted to the Stationery Wing.

The Stores Purchase Wing is functioning as a centralised agency for the purchases of Stationery, Clothing, Office Equipments, Furniture and other items required by the Stationery Wing. This Wing also enters into rate contracts with firms to items like wooden and steel furniture, cycles etc., which are commonly used in various Departments.

The budget allotment and the expenditure incurred for the purchase of Stationery and Stores (A) Stationery purchased in India during 1970-71 and 1971-72 are given below :—

	Budget Allotment		Expenditure	
	1970-71	1971-72	1970-71	1971-72
Purchase of Stationery-Stores				
(A) Stationery Purchased in India	72,41,500-003	72,71,500-00	83,38.516-00	59,62 660-00*
Deduct cost of Stationery supplied to other Government and Paying Departments.	(-)11,00,000-00	11,00,000-00	7,06,651-00	9,84,000-00

*Further adjustments to this extent of Rs. 12 lakhs towards the cost of paper etc.. on rate contract on D.G.S. & D., New Delhi is likely to be carried out to this Head of Account in the March final accounts for 1971-72.